



C

MILITARIVM
ORDINVM

ORIGINES, STATVTA,
SYMBOLA, ET INSIGNIA,
Iconibus, additis genuinis.

HAC EDITIONE MVLTORVM ORDINVM,
& quotquot extitere, accessione locupletata, serieq;
temporum distributa.

Studio, & Industria

FRANCISCI MENNENII,
ANTVERP.

Ad Illustrissimum, & Excellentissimum D.

D. ANTONIVM BARBARIVM

Commendatorem, & Equitem Hierosolymitanum,
ac Sanctissimi D. N.

PAPAE VRBANI VIII. NEPOTEM &c.
OPTIMVM PATRONVM.

DE CONSENSV DD. SVPERIORVM.



COLONIAE AGRIPPINAE,

Et denuo MACERATAE, Apud Petrum Saluionum.
M. DC. XXIII.

Ad instantiam Francisci Manulesij Bibliopola Anconitani.

MAY 18 1871

AMERICAN STATISTICAL ASSOCIATION

OF THE CITY OF PHOENIX, ARIZONA

THE ASSOCIATION OF AMERICAN STATISTICAL WORKERS
OF THE CITY OF PHOENIX, ARIZONA

THE ASSOCIATION OF AMERICAN STATISTICAL WORKERS
OF THE CITY OF PHOENIX, ARIZONA

AMERICAN STATISTICAL ASSOCIATION

OF THE CITY OF PHOENIX, ARIZONA

OF THE CITY OF PHOENIX, ARIZONA



AMERICAN STATISTICAL ASSOCIATION
OF THE CITY OF PHOENIX, ARIZONA



ILLVSTRISSIMO.

AC EXCELLENTISSIMO D.

D. ANTONIO BARBARINO

COMMENDATORI,

Et Equiti Hierosolymitano, ac Sanctiss. D. N.

PAPAE VRBANI VIII. NEPOTI &c.

OPTIMO PATRONO.



Tà natura comparatum est, Illustriss. ac Excellentiss. Domine, vt eos, quos in eo Virtutis genere, quo maximè delectantur; supra cõmunè hominum gradum excellere conspexerimus, iocunda quadã admiratione sæpè mente versemus, & deuoto, atq; humili cordis diligamus, ac veneremur affectu: quod si cæterorum maximi bonorum suapte natura ad inuicem connexorum accesserint ornamenta, sapientum, ac proborum hominum opinione, & publica liberè peruagante fama, gloriaq; conspicua, iam in eos veluti in idæas, & exemplaria, quorum similitudinem aliqua saltèm ex parte conamur attingere, toti propeudimus, & vi quadam intimè nobis in-

sita, vt in propria bona (liberè tamen, & volentes) agimur. Hoc mihi non reffagit Illustriss. ac Excellentiss. Domine, imo toto iam ferè patet orbi, cum sit perspicuum Vrbi, quæ insignis animi constantia, pietate, religione, ac omnium virtutum genere; quæ veluti prætiôsæ regio insitæ diademati fulgore quodâ cœlesti nitidæ geminæ, virtutes omnes, non humanæ tantum, sed & super cœlestes semper mirificè te decorant. Quare cum cæpisssem mecum ipse tacitus cogitare, cui nam equestrium delicias inæ curæ vt typis excuderentur demandatas, tamquã dignissimo consecrarem, in ipso cogitationis exordio adfuit cū consilio statim simul electio. Nam opus ipsum Equitem Egregium, sub cuius patrocinio tutum prodiret in lucem, satis apertè per se se postulare videbatur. Itaq; hoc quodcunq; sit illud tibi humiliter offero, ac dono; te huic exiguo animi mei in te obsequij signo hilari vultu annuere præcor. Tuq; ò Volumen tanto dignatus patrono: eius conspectui lætissimè, te versandum, ac probandum offeras: censor est enim æquissimus, cuius iudicio, si semel placueris, perpetuò viues, nec cuiusquam aduersa iudicia formidabis: & quam mihi denegant interposita longa terrarum spacia, oris, & cordis, & corporis humilimam reuerentiæ significationem Illustrissimo, & Excellentissimo Domino meo, ac Patrono Colendissimo coram exhibere, tu præsens perface, signis, & characteribus loquere. Anconæ die 25. Decemb. 1623.

Illustriss. ac Excellentiss. Dominationis vestræ

Seruus addictissimus

Franciscus Manoleffius



AVCTORES

QVORVM OPERA
in concinandis Equitum Ordini-
bus vfi sumus.

A



Bendonense Chronicon.
Abrahamus Ortelius.
Aelius Antonius Nebriffensis.
Aeneas Silivius.
Albertus Kranzius.
Aldus Manutius.
Alphonsus Ciaconus.
Alfonfus de Sancta Cruce.
Alfonfus sapiens Castella Rex.
Alfonfus Tostatus.
Aiuarus Gomefius de Mendoza.
Ambrosius Morales.
Andreas Resendius.
Andreas Tiraquellus.
Avimianus Marcellinus.
Angelus Constantius.
Antonius Beutherus.
S. Antonius Florentinus.
Antonius Garibayus.
Antonius Guenara.

Antonius Morales.
Antonius Possevinus.
Aristophanes.
Arnoldus Abbas Lubecensis.
Arnoldus Mermannus.
Arnoldus VVionus.
Aubertus Miraeus.
Augerius Giffenus Busbequius.
Augustinus Florentinus.

B

Bartholomaeus à Saligniac,
Eques sancti Sepulchri.
Barnabas Brissonius.
Bartholomaeus Chafancus.
B. Rhenanus.
S. Bernardus.
Ber. Corius.
Bernardus d. Escalante.
*Bernardus Girardus D. Hallia-
nus.*
Blondus.
Brimeus D. Imbercourtius.
✠ 3 *Casar*

C

Cæsar Baronius.
 Carolus del'Osyseau.
 Carolus Sigonius.
 Cassiodorus.
 Chr. Masseus.
 Claudius Fauchetius.
 Claudius Paradinus.
 Clemens V. P. M.
 Cœlius Rhodiginus.
 Cornelius Tacitus.

D

DAmianus à Goes.
 Didacus Couarruias.
 Didacus Valera.
 Dion.

E

Enguerrandus Monstre-
 letus.
 Eucherius.
 Eximius Petri Salonous.

F

Fenestella.
 Florentius Haraus.
 Fortunius Garzias.
 Franc. Alfons. Venerius.
 Fran. Belforestius.
 Franc. Guicciardinus.
 Franc. Harduinus.
 Franc. Modius.
 Franc. Radefius de Andrada

Eques Calatrava.
 Franc. Roserius.
 Franciscus Sanfoninus.
 Franciscus Schottus.
 Franciscus Tarapha.

G

G. Budæus.
 Gabriel Simeon.
 Gaifredus Monumetensis.
 G. Genebrardus.
 Gonsalvus Argotes de Molina.
 Gonsalvus Illescos.
 Gregorius Nazianzenus.
 Guilielmus Camdenus.
 Guil. Filiatrus Episcopus Tornacensis.
 Guil. Mennenius.
 Guil. Tyrius.

H

Henicus Panthaleon.
 Herodianus.
 S. Hieronymus.
 Hieronymus de Bara.
 Hieronymus Cardanus.
 Hier. Conestagijs.
 Hieronym. Comes Alexand.
 Hier. Cuvita.
 Hier. Lilius.
 Hier. Osorius.
 Hier. Romanus.
 Hier. Ruscellus.
 Hector Boetius.
 Horatius.
 Hugo Lupus Verdala.
 Hugo Reuelius.

I

Iacob. Aug. Thuanus.
Iacob. Fontanus.
Iacob. Gretserus.
Iacob. Hospitalis.
Jacob. Marchantius.
Iacob. Vitriacus.
Iacobus Villamontius Eques san-
 cti Sepulchri.
Ignulfus.
Ioachimus Camerarius.
Ioannes Azorius.
Joannes Goropius Becanus.
Io: Benedictus Guardiola.
Io: Battista Carrafa.
Io: Bodinus.
Ioannes Botereus.
Ioannis II. Castellæ Regis historia.
Io: Chrysostomus.
Ioannes Consectius.
Io: Dubravius.
Io: Peronius.
Ioannes Frossardus.
Io: Funccius.
Io: Hayus.
Io: Lestæus.
Io: Mariana.
Jo: Metellus.
Jo: Molanus.
Io: Naclerus.
Io: Petrus Gutierrez.
Io: Pontanus.
Io: Sarisburiensis.
Io: Suallardus Eques S. Sepulchri.
Io: Tilius.
Ioannes Tarcannotus.
Io: Vaseus.
Io: Villarius.
Ionvillanus.
Isidorus.

Iulianus Taboet.
Iul. Cesar Scaliger.
Iustus Lipsius.

L

Lambertus Schafnaburgensis.
Lambertus van der Burchius.
Latinus Pacatus.
L Laurentius Cuperus.
Leonardus Florauantius.
Lucas Tudenfis.
Lucius Marmeus Siculus.
Ludouicus Nonnus.

M

Marianus Scotus.
Marinus Sanutus Torsel-
 lus.
Martinus Cromerus.
Martinus Hamcomius.
Martyrologium Romanum.
Matthæus Florilegus.
Matthæus Parisius.
Matthæus Villanus.
Meyerus.
Michael Montanus.
Michael Molinus.

N

Nicolaus Anellus Paccæ.
Nicolaus Christophorus
 Radziuillus.
Nicol. Vignerius.
Nicolaus Hautius Eques sancti
 Sepulchri.
N. Nicolaj.

O

Olaus Magnus .
Onufrinus Panninius .
 Otho Frisingensis .

P

Pandulfus Collenuccrus .
 P. Boyssatius .
 Papyrius Massonus .
 Paullus Amilius .
 Paullus Diaconus .
 Paullus Iouius .
 Paullus Merula .
 Paullus Morisius .
 Paulus Petauius .
 Pausanias .
 Petrus Beloyus .
 Petrus Blesensis .
 Petrus Luceburgius .
 Petrus Mathaus .
 Petrus Mexia .
 Petrus à S. Juliano .
 Philibertus Pingonius .
 Phil. Bergamensis .
 Philippus Cominaus ,
 Phil. Leydensis .
 Phil. Moræus .
 Platina .
 Plinius .
 Plinius II .
 Polydorus Vergilius .
 Pontus Heuterus .
 Praxis Cancellaria Rom .
 Prouinciale Romanum .

R

RAphael Volaterranus .
 Raymundus Montanerius .

Renatus Chopinus .
 Richardus V Vasseburgensis .
 Robertus Cenalis .
 Robertus Gaguinus .
 Rodericus Archiepiscopus Tole-
 tanus .
 Rodolphus Botereus .
 Ruffinus .

S

SAlimbenus .
 Scipio Ammiratus .
 Sidonius Apollinaris .
 Sozomenus .
 Stephanus Garibayus .
 Stephanus Pighius .
 Suidas .
 Supplement. Chronicorum .

T

Tertullianus .
 Thomas Garzon .
 Thomas Millesius .
 Thomas Stapletonus .
 Tilmannus Bredenbachius .
 Titus Liuius .

V

VEgetius .
 Villaneus .
 Vincentius Lupanus .
 Vitalis Episcopus .
 VVolfangus Laxius .

AD LECTOREM.

Exstat en-
dem ferè.
M: S in Bi-
bliotheca
R. D. Au-
bertii Mirai
Canonici
Ansurp.



IN Regulam militum Templariorum, quam inter archiua equeſtria Petri Mennentij patriui repertam, & haſtenus quod ſciam, nondum editam; dignam iudicauim, quæ prælo mandaretur. Quo ſcilicet omnibus conſtaret, quanta ordo iſte Eccleſiæ Dei commoda attulerit, quantam diſci-

plinæ ſeueritatem adhibuerit, quamque res humanæ à præclaro initio degenerare ferè conſueuerit. *Conuerſi enim ſunt (vt inquit) in arcum prauum, & neglecta humilitate Patriarchæ Ieroſolymitano, ſe ſubtraxerunt, obedientiam ei, quàm eorum prædeceſſores eidem exhibuerant, denegantes: ſed & Eccleſijs Dei decimas, & primitias eis ſubtrahentes, vt eorum indebitè turbando poſſeſſiones, facti ſunt valdè moleſti.*

Neque lanè abs re fuerit tam ſanctas, & pias conſtitutiones (quas à Sancto Bernardo conſcripta ex ſtilo alijsque argumentis contendunt eruditores) à tenebris vindicaſſe, vt poſteri nimirum habeant quod imitentur, alij quod æmulentur. Exſtare quidem notum eſt, in eiufdem Diui Bernardi operibus, ſermonem exhortatorium ad Hugonem Magiſtrum cæterosque Templi milites: verum Regulæ prædictæ ſpecimen impreſſum videre nondum licuit.

CAETERVM dum militarem iſtum campum ecurrere conamur, placidus paululum in eodem oriari datum eſt, cum nobiliſſimo Domino **IOANNE Van den HOEVEL**, viro ſupra ſplendorem Equeſtrem, multis virtutibus clariffimo, qui longinquis iuxta, ac arduis tota vita conſectis itineribus, ac re-

rum

Vide Baro.
an. 1127.
Grefſer 10.
3. de Cru.
ce. Saorez
de Religio.
20.

rum vsu exercitatissimus, varia, præterquam, memorauimus, Ordinum militarium statuta in tractu Orientali selegisse, & notasse ostendit: nec non in Palæstina vidisse milites Diuo Thomæ tutelari dicatos, & rubra Cruce de-
 cuffata (Saultoir Galli vocant) insignes: alios item Sancto Gereoni sacros, Cruce Patriarchali (qualis ferè est antiqua illa in insignibus Hungariæ) tricipiti colliculo viridi imposita splendescente, multa que ad illustrationem dignitatis Equestris obseruasse.

*Equites D.
Thomæ, &
eorum insi-
gnia.*

*Equites S.
Gereonis, et
eorum in-
signia.*

S I C & alia fortassis alibi militaris instituti collegia, nobis incognita, in plerisque orbis Christiani partibus latere non dubito: quæ vrinam Equites ipsi, alij que harum rerum curiosi plenius aliquando eruant; illustriora tamen quæq; arbitror à nobis recensita. Faxit autem Deus, vt sacra ista militaria germina, per vniuersum orbem abundè spargantur, æque æternum floreat; Dei in primis honori augendo, & fidei Christianæ cultui propagando. In quo voto finio, & valere te, pie Lector, iubeo.



31

C A R M E N
A D A V C T O R E M,
E T L E C T O R E M.



Ferales Lector misereri desine Cannas
Busta Equitum, mersos generoso sanguine latos
Clavos, & digito quod equestri fulserat aurum.
Vnius exitium fuit ordinis, vnius Urbis
Glades, nec viuo magni faciendâ Catone.

Nos alias Cannas (seu lamentabile fatum)
Vidimus, hæc veteres superarunt sæcula casus.
Præmia virtutum, fidei munimina sanctæ,
Incrementa Equitum sacrorum, Sparta per orbem,
Non censu, ast meritis, factisq; paranda, sepulcro
Clausimus inscitia, & cæca sepeliuimus urna,
Funere non modico. Donec, Franciscæ, refossam
Ordinis exortum, tumultatq; Symbola, luci
Splendoriq; suo vindex asperrime reddis,
Atq; Equites vulgò in circum sejungis equestrem.

A L I V D A D L I B E L L V M :

Dignus nobilium sinu latere
Atq; hæere manu venit libellus.
Thesaurum exiguis tegens pagellis;
Ortum, insignia, nominumq; causas,
Sacrorum Equitum, modumq; vitæ.

Mirum, quidquid in omnium statuis
Sacra militiæ videtur vsquam,
Totum sub modicis videre chartis.

Ex Admod. R. P. Fratris Pij Ioanninij Bononienſis
 Ordinis Prædicatorum Sac. Theologiæ Magiſtri,
 ac generalis Inquiſitoris Anconitani annexarumq;
 Urbium &c. Commiſſione Ego Fr. Io: Maria de
 Lugo Sac. Theologiæ Lector primus in Conuentu
 Anconitano Sancti Dominici, diligentèr, ac atten-
 tè legi librum cuius inſcriptio eſt: Militarium Or-
 dinum, Origines, Statuta, Symbola &c. nihilq;
 in eodem contra orthodoxam fidem, bonoſq; mo-
 res inueni; quare Typis poſſe tradi iudicaui.

Frater Ioannes Maria qui ſupra manu propria.

Attenta dicta atteſtatione Imprimatur F. Pius Ioan-
 ninus Inquiſitor Anconæ &c.

*Fr. Paulus Nicolaus vidit, nihil contra fidem, nec contra bo-
 nos mores inuenit, ſi placet Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi
 D. Card, Epiſc. Macer. Imprimatur.*

Imprimatur:

*Antonius Franciſcus Pelicanus Prothonotarius Apoſtolicus,
 Vic. & Auditor Gen. Illuſtriſs. Card. Epiſc. Macer.*

Imprimatur

*Fr. Nicolaus Baldaffinus Lector, & Vic. Sancti Officij Ma-
 cerata.*



EQVESTRIVM.

SIVE MILITARIVM ORDINVM

Symbola, Insignia, & Origines.

FORMA EQVITES CREANDI VETVS;
& noua apud omnes gentes.



DE Equestrum virorum symbolis, & origine, siue militaris ordinis tum antiquitatis, cū præceteris eminentia scribēdo vix me expedio, quin nescio quod mihi magnificum, in eodem, & quasi supra nobilitatem excellantius nomen hoc ab antiquo præ se ferre videatur, & solia veluti ascendens Regia omnis nobilitatis ciuilis vindex, & pro tribunali quasi iudex se deat. Equites, qui & milites Latine, iurisconsultis apud omnes ferè gentes, nomen ab equis inuenerunt. *Canallieri* enim Italici, *Caualleros* Hispanici, *Cheualier Gallis*, *Ritter* Germanis, & Belgis, *Margogh* Cambro Britannis ab equitando dicuntur, Anglis solummodo *Knights* vocantur, vocabulo, quod antiqua Anglorum, uti Germanorum lingua ministrum, siue seruientem, & iuuenem promiscuè significat. Hinc in Euangelij antiquis lingua Anglica pro cliente. *Inenijahi*, & *Radenighses*, idest ministri Equites, apud Bractonium Anglum iurisperitum anti-

quū legi memorat Guilielmus Camdenus, qui tenebant ea lege terras suas, ut domino equis inferrent, unde truncato nomine contractus *Knights* ijs remansisse existimat, & milites appellatos, qui prædia beneficiaria, siue feuda tenerent ut militarent. Feuda enim militaria dicta fuerunt, & qui alibi Feudatarij hic milites dicebantur: ut *milites Regis*, *Archiepiscopi Cantuariensis*, *Comitis Regeri*, *Comitis Hugonis* &c. quod ea lege prædia ab illis accepissent, ut illis militarent si denique, & hominum præstarent, cum alij qui pro solidis militarent. *Solidarij*, & seruientes appellarentur,

Solidarij.

Adde quæ de his luculenter scripsit Viglius in Rubr. Institu. de Test. milit. Verum hi, siue milites, siue Equites appellare libet, Auratorum nomē hodie ab auri præcinctura, vel auratis calcaribus inuenere: exemplo nempe Romanorum, apud quos milites Cornicularios, Monozonos, Rudarios, & Commeatales Passim (ut Ramnensium, Tatiensium, & Lucerum centurias à Romulo: Equitum item Augustalium à Tiberio Cæsare institutas, quibus Drusum filium T.

*Equites
Augustales.*

*Tacitus
li. 7 Ann.
ual.*

Claudium, & Germanicum nepotes adscriptis, omittam) obseruamus, nō aliunde, quā ab ornamentorum insignibus, quibus ob emeritam militiam decorati fuerant denominatos.

*Commeten-
rienses.
Claucularij.
Cornicularij.*

Quō pertinet, & illud Vegetij lib. 2. de Re militari. Primi generis Commentarientes, & Claucularij dicebantur: secūdi generis Cornicularij, qui emeriti milites erant armillis corniculisq; virtutis ergō donati. Quod hodiē etiam num aliquot Germaniæ Principes in more habere tradit Lazius, vt aulicos suos multo tempore cognitos, & in varijs ministerijs vltipatos similiter corniculis argento comprehensis, & ex humeris suspensis donent. Qualiter Petrus Belouijus scribit Hēricum II. Gallorum Regem Aurelianēsem adhuc du cem existentem post liberatam obfisione Landresij vrbem Cornicularios equites creasse quo nomine scilicet appellari ius esset eos, qui prælij tempore in nauatæ virtutis præmium ad id dignitatis cooparentur.

*Torquati.
Duplares.*

Torquati similiter & duplicati erant milites, torquium ornamentis, vt illi corniculis, decorati, quibus & duplex plerumque stipēdium dabatur, vnde Duplares dicti sunt. Quo ex euentu Manlio Torquato memoria apud posteros mansit, quam historiga scribit Linius lib. 7. primæ Dec. Porrō manet, & Germanis hoc militum genus, torquatiq; ac ampliori stipēdio incedunt, qui aut aliquot annos stipēdia fecerunt, aut loco nobili nati ceteris in acie præferuntur. At neque nomen verus omnino obijt, gentilitia lingua *Doppelsoldner*, vulgo nuncupamus. De torquium donis siue insignibus, Linius lib. 4. Dec. 3.

Monozoni.

Monozoni, illustres olim cingulo militari, siue Baltheo fuerunt etiam honorati inter Milites, de quibus surreconsultis fit mentio in lege Valentis. Quæ a priscais temporibus ad Germanos morem esse deuolutū inuenimus: vt sicut apud Romanos ob egregia facta miles Baltheo donaba-

*Herodianus lib. 4.
& 5.*

tur, ita verustiori adhuc in militia Germanorū, cingulo, ac gladio (quæ hodie ornamenta in calcaria sunt verfa, & auri præcincturam) miles emeritus publicè ornabatur. Hinc cingulo donare elegantius, & prisco ex more dicimus, quod hodie mutata consuetudine gladio percuti, & auratum fieri Equitem dicere solemus. De Baltheorum ornamentis Iulius Capitolinus in Maximinis, & Gordianis, & Calliodorus inclinantis imperij auctori in epistola ad Colossium Comitem, alijsque fusè meminere. Ad quæ adludens Otho Frisingēsis lib. 1. de rebus à Friderico I. Cæsare gestis cap. 32. cum de Geysa Hungariæ Rege bellū Austriæ inferente loquitur: *Altero die Rex in predicto campo ad quandam ligneam Ecclesiam accedit, ibique ab Episcopis (nam eo vsque in puerilibus annis constitutus nodum militem induerat) accepta sacerdotali benedictione ad hoc insinua, armis accingitur. Sic de Austriæ principibus veteribus annales antiquissimi à Latio citati referunt, Anno 1104. Leopoldus Marchio sanctus accinctus est gladio. Anno 1180. Otacher ex Marchione Styriensi Ducis nomen adeptus est, eo anno quo & gladio accinctus est. Et iterum anno 1225. Fridericus Dux Austriæ, & Styria consecrationis ensis dignitate Vienna sublimatur. Atque hinc arbitratu Lazius morem istum defluxisse, quo hodie sed inuerso, Germani vtuntur. vt Principes sicubi aliquem ob laude parta facinora decorare volunt, gladio tangant, quos Equites auratos passim vocamus, & quos veteri more cingulo militari donatos appellant. Non enim gladio verberabantur, quod hodie fit, qui insigne aliquid in bello, aut prælio egissent: sed gladius illis cum Baltheo à Principe accingebatur. Et qui Monozoni iureconsultis Giæca origine, historicis verò cincti nuncupati, hodie Equites aurati, quod aurum in calcaribus, scilicet, & gladio gestare possint, appellantur. Hinc legimus in Annalibus peruetustis Austriæ:*

Li. 3. Variar. lect.

fratræ: Anno Domini 1245. *Fridericus Dux Austria auro plenus & argento in festo S. Georgij, 140. iuuenes de terra sua nobiles apud Viennam honorificè donauit gladio & cingulo militari. Equidem in peruetustis picturis, & sculpturis licet talem cincturam videre; cingulum scilicet bullis aureis graue, ac densum, in lumbos, ac ventrè demissum: vnde pugio ex vno, & ex altero latere gladius pendent. Cuius porriè figuræ Romanis cingulum, & præcipue principibus fuisse, ostendit Claudianus Panegy. 2. Stiliconis.*

Quin & Sydonias chlamydes, & cingula baccis.

Aspera, gemmataq; togas &c

Licet autem illi Milites simpliciter armati, nostræ ætate orciæ postremi, institutione tamen ante ceteros ordines militares, sunt primi & antiquissimi. Vt enim Romana gens togata, virilem ætatem ingredientibus, virilem, & puram togam donauerunt; ita maiores nostri Germani suis iuuenibus, quos armis tractandis idoneos iudicauerunt arma donauerunt, quod suis verbis docebit Corn. Tacitus. *Arma sumere non ante cuiquam meris, quam ciuitas suffecturum prebauerit. Tum in ipso concilio, vel principium aliquis vel pater, vel propinquus scuto flumæque iuuenem ornant. Hæc apud illos toga, hic primus inuentio honos ante hoc diuis pars videntur mox Rei publica. Cum autem huiusmodi iuuenes militares sua lingua, vti & Belgæ & Angli *Knechtis* vocarint; hinc & rominis, & institutionis originem respondentem censent. Hæc prima & simplicissima creandi Militis ratio; hæc Longobardi, hæc Franci, hæc Belgæ, hæc Angli, qui omnes è Germania profecti, olim vsi sunt. Prodit Paulus Diaconus lib. 1., cap. 22. *apud Longobardos consuetudo est, vt Regis filius cum eare non prædeat, nisi prius à Regis gentis externa arma suscipiat. Nec prius Aragoniæ Regibus imperij insignia capessere ius erat, quam Equestri auctoramento (quod de Petro Aragonum Rege, qui ab Innocentio III.**

P.M. militare cingulum accepit ann. 1204. (testatur Hier. Blanca) essent decorati. Carolo verò Magno (qui Delydrium vltimum Longobardorum Regem regno eiecit) imperante militum inaugurationi, colaphi vltum adhibitum fuisse, docent manifestè eisdem tabulæ, quibus Frisonibus libertatem, & alia id genus priuilegia, ob fortiter nauatam contra Saxones imperam concedere dignoscitur; & ob rei antiquitatè hic recitare pro parte operæ pretium duxi, ita etenim inquit.

Insuper statuerunt vt si qui ex ipsis sustentationem habuerint, vel militari voluerint, dicta Possitas (quod Frisonum Principi Regij loco tum nomen erat) eis gladium circumcingat, dato eisdem, sicut consuetudinis est, manus colapho, sic Milites faciat, eisdemque firmiter iniungendo precipiat, vt deinceps more Militum sacri Imperij, aut Regni Francia, armati incedant; eò quod consideramus, si predicti Frisones secundum statutam corporis. & formam eis à Deo, & natura datam sic militauerint. cunctis in orbe terrarum militibus sua fortitudine ingenio & audacia, (dummodo vt predictum est. sint armati) facile præcellent & præualebunt. Qui Frisones signum sua militia à dicta romanaestate recipere vident in quo corona imperialis in signum sue liberalitatis à nobis concessa aereat esse depicta &c. Datum Roma in Lateranensi Palatio, Anno Domini in incarnationis octingentesimo secundo. Nulli enim etiam Magistrates & ad bella sacra proficiscentes, militum nomine censebantur, nisi per militaris Regulæ professionem inaugurati. ac lacræ veluti militiæ adscripti fuissent. Addo, ceteri etiam Comites, Duces, Reges, & imperatores, vt Molanus tradit, Armigeri non Milites dicebantur. Huc pertinet illud quod in vetustis Brabantia nostræ Annalibus scribitur, Godefridum Brabantia Ducem iter ierosolymanam verus instituisse, eiusque filium Henricum Militem creatum fuisse. Tale & illud est, quod de Guiljelmo Hollandia Comite illorum temporu vi-

Marin. Hamcon. de Rebus Frisia.

Insignis militibus Frisij à Carolo Magno attributa.

1183.

cinus scriptor, & Ioannis Traiectensis Episcopi, ac Guilielmi Palatini Comitum Hollandiæ Historicus, Ioannes Becanus memoriæ tradidit. Eum adhuc armigerum existētem cum esset Domicellus Hollandiæ, in Imperij Regem Romanorum electum fuisse, & eapropter mox apparatus fecisse, ut more aiorum Christianorū Imp. Miles coniceretur, priusquā Aquisgran diadem regni susciperet. Cū itaque in solemnī Missæ officio Evangelio decantato, Guilielmus armiger à Rege Bohemiæ coram Petro Capucio Cardinale S Georgij, ad velū aureū productus fuisset, Bohemiæ Rex qui eum sisebat, hæc ad ilultrissimum Cardinalem verba deprompsit. *Vestra Reuerentia Pater almissime, presentiam hunc electum Armigerum deuotissime supplicantes quatenus vestra paternitas votiuam eius professionem suscipiat, ut militari nostro Collegio inscribi valeat. Tum vero Cardinalis, præmissa monitione, qua electum Imperatorem instruebat, quod Miles debeat esse.*

*Magnanimus in aduersitate,
Ingenuus in consanguinitate,
Largifluus in honestate,
Egregius in curialitate, &
Serenus in virili probitate.*

Prælegit ei militaris regulæ iugū, cuius hoc exordium est. *Hæc est regula militaris Ordinis In primis cum deuota recordatione Officium Dominica passionis diurnatim audire pro fide Catholica audacter corpus exponere, Sanctam Ecclesiam, eiusq; ministros à quibuscunque grassatoribus liberare. Viduas, pupillos, & orphanos in eorum necessitate protegere. His & ijs quæ ad finem regulæ sequuntur, lectis. dixit Dominus Cardinalis. Vis militarem ordinem in nomine Domini deuotè suscipere, & regulam tibi verbotenus explicatam pro tua possibilitate profiteri. Respondit Electus, Volo Et mox accepta regula legit in hæc verba. Ego Guilielmus Hollandiensis militis Prin-*

ceps, Sacri Imperij Vassabus, liber, iuraturando profiteor Regula militaris obseruantiam, in presentia Domini mei Petri ad velum aureum, Diaconi, Cardinalis & Apostolicae sedis Legati per hoc sacrosanctum Euangelium, quod manutango. Cui Cardinalis, hæc deuota professio sit peccatorum tuorum vera remissio. Amen.

Quibus peractis Rex Bohemiæ grædem colaphum in collum tyronis dedit dicens, *Ad honorem Dei omnipotentis te Militem ordino, ac in nostro Collegio te gratanter accipio. Et memento quoniam saluator mundi coram Anna Pontifice pro te colaphizatus, & illusus est; coram Pilato præside flagellis cæsus, ac spinis coronatus; coram Herode chlamyde vestitus & derisus est & coram omni populo nudus, ac vulneratus in Cruce suspensus est. Cuius opprobria memorari te suadeo, cuius crucem accipere te consulo, cuius etiam mortem Christi vlcisci te moneo.*

Nec non Godefridus Bullonius in Antuerpiensi Marchionatu suo, exercitus ducendi in Asiam primitias roboraque diligens, ac in ipsa adeo vrbe, Equestri titulo ciues duodecim duodenario Apostolorum numero prouocatus decorauit, maximæ rei magna in hoc Apostolico delectu initia daturus, dum felici omine ex vna hac vrbe secuturatum victoriarum prænotionem quandam, ipse plenus è sacrato hoc numero ominatur, & spem acti de Turcis Saracenisque supererant triumphi. Prisci autè Franci, (qui formulas, & cæremonias in rebus plurimis obseruabant, ut Lex Salica testatur) instituedis Equibus multas adhibuerant, ut prius vigilarent diu, balneiisque & alijs rebus vterentur, quibus docebant. qui ordinē hunc suscipiunt. eos. corde animoque mundo & honestis cõditionibus venire oportere, virtutis causa omnes labores, & difficultates strenuè perferre, prudentia in sermone. & operibus vti: in primis vero fidem veritatemque colere; quarum cæremoniarum vsus quondam in Hispania

eclē-

celebris in Regum, & Equitum inauguratione: cuius rei exemplum profert Curita, & Blanca de Ferdinando Ioannis I. fil. o. qui pridie sublimatione in regnū Aragoniæ facta peruigilatione in Cælaraugustana Ecclesia maiori, à Duce Gandæ Militari Baltheo cinctus & Bādæ in Hispania milites iisdem solemnibus inaugurati ab auctoribus memorantur. Et memoria nostra mos idē perstat in Anglia, quæ viros eiusmodi vocat *Balnearum Equites*, quorum solemnia infra suo loco celebraturi sumus.

At cum Religio ita animos hominū occupasset, vt nihil bene & auspicate factū, quod à viris religiosis non profectum, censerent, ab illis gladium maiores nostrī, paulo ante Normannum in Angliam aduentū acceperunt, quod his verbis qui tum vixit, ignulphus *qui militiæ legitima consecrandus esset vespere precedente ad Episcopum, Abbatem, monachum, vel sacerdotē contritus de peccatis confessionem faceret et absolutus, orationib; deatus in ecclesia pornoctaret, in crastinum rem sacram aloditurus gladius super altare offerret, & post Euangelium sacerdos benedictū gladium Militis collo cum benedictione imponeret, & communicatus sacris Christi mysterijs denuo legitimus miles permaneret.* Nec statim sub Normanni exoleuit, scribit enim in Polieratico Ioannes Salisburienfis, *Inoleuit consuetudo sollemnis vt ea ipsa die, qua quisque militari singulo decoratur, Ecclesiā solemniter adeat, gladioque super altare posito, & oblato, quasi celebri professione facta seipsum obsequio altaris deuoueat, & gladij id est, officij sui iugem Domino spondeat famulatum.* Petrus etiam Beensis Epist. 04. *Hodie tyrones enses suos recipiunt de altari, vt profiteantur se filios Ecclesiæ, atque ad honorem sacerdotij ad rationem pauperum, ad vindictam malefactorum et patriæ liberationem gladium accepisse.* Porro res in contrarium versa est, nam ex quo hodie militari cingulo decoratur statim insurgunt in Christos Domini & deserviunt in patrimonij crucifixi. Atque hoc, quod gladio cing-

gi voluerunt, deductum proculdubio, vt diximus à militari Romanorum disciplina, quia vt illi priuicquā sacramento militari gladio stricto obligati fuerant, pugnare eum hostibus nefas existimarunt: ita Chritiani, non sibi legitime militare licere opinati sunt, priusquam hac ceremonia legitimæ militiæ consecrarentur; qua Fridericum I. Imper. (apud Othonem Abbatem Frisingensem) & Guilielmum Rufum Angliæ Regem à Lanfranco Arcl'i piscoopo Mitem factum legitimus. Sed hæc consuetudo paullatim in desuetudinem abiit; ex quo Normani vt habet ignulphus irriterint, & exploserint, ac Synodo habita VVestmonasterij in Anglia anno 1102. sancitum fuerit, *ne Abbates faciant Milites*, quod nonnulli tamen exponunt, ne Ecclesiæ prædia militari pseudo tenenda Abbates concederent.

Exinde ad Principes vicinos Reges filios mittere solebant, vt Equestrem ab illis dignitatem acciperent; sic Henricus II. Anglorum Rex ad Dauidem Regem Scotorum, & Malcolmus Rex Scotorum ad Henricum II. sic Alexander Guilielmi Scotorum Regis filius anno 1212. in Angliam, & Eduardus I. ad Alfonso XI. Regem Castellæ profecti sunt vt acciperent ab ijs *Arma militaria* siue *virilia*. His enim loquendi formulis pro creatore Equitis eo seculo vsi sunt. Tunc etiam ad ornamentum præter gladium, & cingulum calcaria aurata etiam acceperunt; vnde *Milites, & Equites aurati* hodie vocantur. Ius etiam sigilli additū. Antequam enim Baltheo militari cincti erant vt colligitur ex Abèdonensi libro, sigillo vti non licuerat, quod descriptum, inquit, *Richardus Comes Cestrensis sigillo matris hrentuudis signare constituit, cum (n. n. d. n. militaris Baltheo cinctus erat) utere quilibet ab eo directe materno sigillo inludantur.* Et in Burgūdia in decreto Iacobi & Guilielmi Iusti 6. Augusti 1376 dicitur *Armiger cū Equitri ordinem suscipit, sigillū mutare,*

Cic. lib 1.
Offic. de
Catois
filio.

Ius sigillo.

Sub-

Subsequenti ætate ex censu, vt colli-
git Camdenus scriptor Anglicus, facti fuerunt milites, qui enim feudum magnum militare, id est (si antiquis schedis vlla fides) 680. acras terræ habebant, ordinis militaris ornamenta suo quasi iure postularunt. Imo sub Henrico I. I. quodammodo coacti fuerunt Milites fieri, quotquot libras quindecim ex annuis terrarum redditibus collegerunt; vt iam titulus potius oneris, quam honoris videretur: Ita enim habet Historia minor Matthæi Parisy, qui ante 350. circiter annos in Anglia nec infideliter scripsit. Anno 1250. exijt editum Regium præceptum quæ est et acclamatum per totum regnum. vt qui haberet * XV. libras terra & supra, armis redimitus tirocinio donaretur, vt Anglia sicut Italia militia roboraretur, & qui nollet, vel qui non possent honorem status Militaris sustinere, pecunia se redimerent. Vnde in archiuis regni toties occurrit *Pro respectu militia* A de N. I. H. &c. huc vique & vterius, vt inuere videtur dictus Camdenus in formulis iuris Anglici, vbi duodecim viri, siue iuratores, nominantur, apud quos facti fit prolatio, illi Milites dicti erant, quibus erat feudum integrum, illique *Militares* gladio cincti, qui à Rege Baltheo cincti militari, quo tempore cū Rex Militares crearet, vt habet idem Matthæus Paris, *Veste deaurata, ex pretiosissimo Baudekino & coronula aurea redimitus gloriose in solio sedie, singulisq; militibus 100. solidos pro harnestamentis præstitit.* Nec solum Rex, verum etiam Comes eo seculo crearunt Milites. Memnit enim idem auctor, quomodo Comes Gloucestræ Vvillhelmum Fratrem suum proclamato Torneamento, & Simon de Monteforti Comes Leicestræ Gilbertum de Clara, Baltheo cinxit militari. Vt in Gallia quod ex formula litterarum nobilitationis constat qui nobilitatis eiusmodi literas obtinuit, à quocūque milite voluerit, valeat militia cingulo decorari, & in Hispania vti Hier. Curita testatur, in coronatione Alfonsi 4. Ara-

gonum Regis, qui Cæsaraugustæ, à Petro Luna Antistite sacro oleo perunctus, sacro Resurrectiois Domini die anno 1328. Militari auctoramento à Rege in maximè illa celebritate, honoribus præmijs, atq; summo splendore hi proceres decorantur, Iacobus Exerica, Petrus Arborensis, Raymondus Folchius Cardonensis Vicecomes, Arno dus Rogerius Comes Polliariensis, Lupus Luna. Alfonsius Ferdinandus Ixericanus, Guilielmus & Berengarius Anglefolæ. Ioannes Simenius Vrrea, Petrus Cornelius Guilielmus Ceruilionius, Ocho Moncada, & Atho Focius. Celebrata per uigilatione singuli eorum procerum militari auctoramento ad CLXX. alios virtute, & nobilitate præstantes viros cohonestauerunt. Præterea Petrus Regis frater, Castellinoui, & Vvillanoui Vicecomes, Guilielmum Eri-
lium, & Gilabertum Croilliam, & Raymundus Berengarius Regis itidē frater alios eisdem insignibus legumquē militarium societate deuinxere, & à Raymundo Folchio Vicecomite, Raymudus Cardona eius frater, Amorosius Rebellius. & Petrus Aragal eodem auctoramento obstricti sunt. Ad CCL. auctoratorum Raymundus Montaneries per quam grauis illius seculi scriptor, qui se huic rei præsentem fuisse perhibet, & triginta milia Equitum, qui Regem ex arce Aliaferriæ in eadem maximam Saluatoris secuti, numerum exitisse prodit. Verum honore illo, qui virtuti, ac meritis prius ramquam eximium operæ nauiter militaribus studijs insumptæ præmium, ac præmium dabatur, sensim vilescente, ob nobilium indignis eundem conferentium multitudinem, Reges potestatem militaris auctoramenti sibi resumpserunt: adeo vt nemo miles crearetur nisi vel ab ipso Rege, vel Regis primogenito, accepta prius à patre auctoritate; vel à Regis Legato, siue præfecto in exercitu, idquē vel ob res fortiter gestas, vel gerendas, aut togatam prudentiam. Et hoc sane à Regibus Anglis prudentissime

Hispani milites.

Hier. Blanca in Com. Rerū Aragon.

** Soc. Alijs.*

** Integrū, seu dū militis.*

Lib. 8.

institutum, cum feuda iam nō sibi essent, quæ donarent. Nihil sane valentius ad excitandos viros strenuos, atque adstringendos sibi optimos beneque meritos qui claro loco nati, & à re instructi, quam illos hoc titulo Militum honorare (qui ante honoratæ tantum functionis nomen erat) benignè, & beneuolè exornare, qui cum Principe consulto, meritoque deferretur, ampli sane præmij beneficiique loco, & inter insignia honoris habebatur. In hoc enim virtutis mercedem, familiæ laudem, generis & nominis memoriam collocatam, qui sic milites facti existimant. Adeo ut Iuriscōsulti nonnulli scripserint quod Miles sit nomen dignitatis, non item Baro; olim enim Baro, si non ex hoc ordine esset Equestri, simpliciter suo prænomine, & nomine sine aliquo adiuncto, nisi *Domini* (quod etiam militibus competit) scribebatur. Militis autem nomen honorarium videatur adiunctum, cum Reges, Duces, Marchiones, Comites & Barones dignitatem vna cū nomine experiant. Obseruationeque dignum est Equestri ordinis nobiles tanti fuisse olim, quanti nunc ferè ipsi Comites habebant enim suos clientes, armigeros, ephobos, satellites, ministris concolore secum veste amictos: cuius rei exempla profert Hembricomius in suo Nobilitario. Adeoque in diplomatis antiquis videbis etiam Baronibus præponi Equitum nomina, exstatque veteris ritus vestigium in archiuis Louaniensibus, vbi cauetur ne quis Equestri Baltheo cingatur, nisi tertio cum duce ad bellum profectus esset, vnde toties in collatæ dignitatis tabulis numerus expeditionum in primis sacrarum adscribi solet, quod de Guiiieimo de Rode spectatissimæ virtutis milite tradit I. Lipsius Rerū Louanij libro tertio, Iuvat hic interserere, quæ de creatione militū tempore Eduardi I scripsit Matthæus Florelegus. *Ad augmentandam profectioem suam fecit Rex per Angliam publicè proclamari, ut quotquot tenerentur*

fieri milites. successione paterna, & qui haberent vnde militarent adessent apud VVestmonasterium in festo Pentecostes, admissuri singuli omnem ornatum militarem præter equitaturam de Regia Garderoba. Confluentibus itaque recentis iuuenibus filijs Comitum, Baronum & Militum, distribuabantur purpura, Byssina Syndones, cyclades auro textæ affluenissimè. prout cuique competebat. Et quia Palatium regale est amplum, tamen ad eos occurrentium turbam angustum fuit, apud nouum templum Londini, succisis lignis pomiferis prostratis muris, erexerunt papiliones & tentoria, in quibus tirones deauratis vestibus se singuli decorarent, ipsa autem nocte in templo predicti tirones; quotquot poterat capere locus ille suas vigilias faciebant, sed Princeps VVallie præcepto Regis patris sui, cum præcessis tyronibus fecit vigilias suas in Ecclesia VVestmonasterij: Ibi autem tantum clangor tubarum, & tibicinum & exaltatio vocum præ gaudio exsisterat clamantium, quod conuentus de choro ad chorum non audiretur in bilatio, die autem crastino cinxit Rex filium suum Baltheo militari, in palatio suo & dedit ei Ducatū Aquitanie. Princeps ergo factus miles, perrexit in Ecclesiam VVestmonasterij ut consocios suos militari gloria pariter venularer. Porro tanta erat ibi pressura gētium ante magnum altare quod duo milites moverentur, quamplures synopsisarent etiam cum quilibet ad minus tres milites ad se ducendum & iuentum haberet. Princeps autem propter turbam comprimentē non secus, sed super magnum altare diuisa turba per dextrarios bellicosos, socios suos cinxit. Apud Gallos item cæterafque Europæ nationes obtinuit, vt à parentibus filij Equestri insigniantur honore: sic Philippus Augustus Ludouicum Leonem filium amosque centum nobilissimos viros Compēdij ad Esiā Baltheo militari donauit, parique honore S. Ludouicus Philippum Ter-

Papyrius
Massonius
lib. 3. An-
nal.

tur,

Miles no-
men digni-
tatis.

In actis opi-
di anni
1260.

tur, à Græcisque Cæsaribus & in Italia à Theodorico Rege olim obseruatus. Athalaricus enim Eutharicum patrem à Græco Cæsare Anastasio filium, per arma adoptatum prædicat, & Theoderici apud Cassiodorum epistolæ aliquot leguntur, quibus Reges & priuatos quosdam per arma filios adoptat, hoc enim sermonis genere

Philipp. Cominens li. 3. de bello Neap.

vtitur. Fiebant olim nonnunquam Equites ante irruptiones & prælia; quæ consuetudo in eiusmodi periculis & angustijs obtinebat, quod eos hac re animatos, officium magis facturos cogitent, & si morerentur, Equestrem honorem habituros, nam Equestris dignitas in acie quæsitâ nullis omninò aut factis, aut maiorum imaginibus claros nobilissimos reddit, qua etiam ornari ipsi Reges à Vassallis, & strenuis viris non dedignantur. Ludovicum XI. à Philippo Bono Burgundiæ Duce, Henricum II. à Mariscallo Bisensii, Franciscum I. Gallorum Reges memorabili illa pugna Meliguiacensi à Petro Baiardo, Eduardum IV. à Comite Deuoniæ, Henricum VII. à Comite Arôdeliæ, Eduardum VI. à Duce Somersetti, aliosque ab alijs Equestris ordinis ornamenta accepisse legimus. Froissardus ridiculam narrat historiam in castris Philippi Valesij, ac Eduardi III Regis Anglorum factam, cum prope esset vt die conducto dimicaret inter Viroljossam, & Flammengueriam, lepus ante castra Gallorum excurrès tantum barritum excitauit, vt potremi audientes & pugnae initiũ esse cogitantes, sese ad arma compararent, quidam autem hippocomi optimè animati Equestrem ordinem postularunt, cumque non dimicasset exercitus, sed rebus infectis Rex. Eduardus discessisset, hic semper ex eo tempore Equites Leporis sunt appellati. Sæpius etiã post pugnam fortibus viris. quorum bello spectata virtus extitisset, spectante omni multitudine patientibus campis militaris honos delatus; ijsque solemnij Rodericum Diam de Biuar cognomento? Cidum (cuius

Equestris dignitas nobilè reddidit.

nomen Mauris in Hispania maximè fuit terribile) à Ferdinãdo I. post captam Coymbram, Equitem creatum tradunt Hispani, sic heroicæ fortitudinis viros à Carolo VIII. Gallorum Rege post victoriam Farniensem, sic à Carolo V. Imperat. post deuictum Saxonem Equestri ordini ascriptos constat, tanta passim nobilium accurrente multitudine, vt cum omnibus singulatim eam dignitatem conferre non posset, vulgari Hispanorum lingua exclamaret; *Sine omnes Equites*. Sic varios à varijs post partam victoriam principibus militari auctoramento coonestatos, apud historicos inuenias. Mitto quanto huius ordinis splendore & magnificentia Imperatores & Reges mutua quadam monarchis inter se, & genuina nobilitatis conferendæ, iure gentium facultate alterutrius subditis, & legatis decus hoc militare contulerint, eoquè honore ornatos dimiserint.

Cætera quæ ad hunc ordinem spectant, quam præclarus, gloriosus, & quam splèdidum præmium altissimis animis gloriæ, honorisque cupidis, Equestris hic ordo apud maiores nostros habitus fuit, quam studiose fidem, & veritatem coluerint, cum factis fuerit, si vt fideles Equites, vel Equestri fide aliquid sponderent. In literis obligationis Hugonis Comitiss Sancti Pauli, Guidonis & Iacobi fratrum, quæ Philippo Pulchro Rege conscriptæ sunt in Aprili 1289. de comparato agro auenati, in Hannoveria spondent illi fide suorum corporũ vt fideles Equites. In literis quoque Ioannis Grellij moderatoris Bucensis bello capti, quibus spondebat Septembri 1364. Regi Carolo V. se in vinculis mansurum, voluit, si contra veniret, haberi pro falso improbo perfidoque Equite, & ad signum rei stema suum inuerti sursum deorsum, atque ita apud omnes iudices reum peragi. Ioannes Dux Britannæ inita cum Rege Carolo VI. pace XV. Ianuarij 1380. iurauit XVI. Aprilis sequentis, se conuentiones eas obseruaturum,

De fide Equitum.

torum, mandauitque Percevallum Chabotum Equitem (qui propterea in vincula fuerat coniectus, quod decreto euidam restitisset) solui ex vinculis, modo daret fidem se decreto illi pariturum Equestri fide. Et Carolus V. summi animi Imper. cum aliquid affirmaret, id fide nobilis, & Equestris viri se affirmare aiebat. Adde & Equites in tabulis Ducum Brabatiæ vocari semper *fidèles & amicos*, alios necdū militari Baltheo cinctos fideles ministros *getre uos knaben* intellige *Schils Knaben*, id est armigeros. Hæc fuit existimatio. hæc Belgarum, & Gallorum Equitum fides, quam Cicero appellat omnis iustitiæ fundamentum. Cum Reges Galliæ, filij aut fratres fiebant Equites, solemnitates plurimæ obseruabantur, vbi Reges insidebant coronari, & publicum omnibus epulum exhibebant. Docet Ionuillanus in Sancti Ludouici vita Regem illum cum Alfonso frater, Pictonum Comes, & Druidensis Comes Equestrum ordinem acciperent, solempne epulū habuisse Salmurij tam magnifico apparatu, quam videri vnamquam potuerit, rebus omnibus opibulque circumfluentibus.

Atque hæc vna est ex causis quatuor, quibus pro consuetudine subditis regalis Dominijs Vasallisque indicitur pensitatio, ex quo apparet fuisse in solemnitate hac sumptus aliquos ex vsu & consuetudine, cuiusmodi etiam pēficatio feudis Militaribus indici solita, cum Princeps primogenitus Regis Angliæ filius hoc honore ornaretur, scribant alij. Ex iureconsultorum sententia Equites vbi que & in Imperio & in alieno dominatu institui possunt, vti in collocacone Frederici II. Imperat. & Sancti Ludouici Abbas Trithemius scribit, Comitum Prouinciæ ab eodem Imperatore Equestri dignitate ornatum. & Sigismundus Cæsar in Martio 1415. parlamentum habuit Parisijs, & liti præfuit inter Dominum Pestellanum, & Signellū agitata, de officio Seneschalli Belcaricnsis, Signellus autem fuerat

ipfi commendatus; cum itaque audiret ab aduersario obijci Signellū non esse Equitem, cum aduocauit, dicens sui iuris esse vt faciat Equitem, ita arrepto vnus è suis nobilibus gladio ter Signelli in genua procidentis dorsum percussisse, deinde ademptum vnū ex aureis calcaribus suis illi induisse. ac postremo zonam accinxisse, cui magnus culter pro gladio appendebat. Hoc autem factō nihil contra maiestatem, aut ius Regis tentatum esse definit Tilius in Rebus suis Gallicis. Et Culpinianus tradit Rodolphum Imperator. ad assistentibus Regibus Bohemiæ, Hungariæ, & Poloniæ, quibus singulis entem tradi curauerat, Equitum in augurationi celebrandæ, ducentos amplius Equites creasse, eo fermè ritu, vt vna manu tyronum humeros leuiter ferirent, altera verò perbenignè eos exciperet. Equestris etiam dignitas iustam nobilitatem à patre arguit.

Quod ad seruitutem, in quæstionibus à Parlamento Parisiensi, habitis 1269. iudicatum est, Laurentium, qui cubicularius Rohannensis dicebatur, nobilem à Patre, ac non à matre Equitem esse posse. Similiter alijs quæstionibus incunte Nouembri 1285. iudicium factum de Hugone Querneo: hoc verò ita accipiendum est, si mater est libera; nam si serua fuerit, aut nexa, etiam ex patre nobili serui erunt filij, in seruum autem non cadit Equestris dignitas. Philippus tamen Belmanorianus Præfectus, Claromontanus apud Bellouacos, in suo (vt vocant) consuetudinario cōposito 1285. narrat filium nobilis cuiusdam, & seruæ fuisse, Equitem ab eo factum cuius erat serua, retecta verò seruili conditione eius, voluisse filium in seruitutem asserere, dicendo eum à se cum seruitute ignoraret, Equitem fuisse factum, sed fauore libertatis liberum illum, ac Equitem permansisse, quia Equestris Ordo à seruitute vindicatur. Si alius quam Dominus fecisset Equitem, ordo cum libertate siuo periisset, quia non fuisset penes

Equites fideles amici vocati. Armigeri fideles ministri.

Equestris dignitas insam nobilitatem à patre arguit.

eum; qui instituit Equitem; facultas à seruitute vindicandi. Nobilitas à matre sola sine beneficio Principis, non facit Equitem: nam moris est, si quis patre & matre ignobili natus est, eum à Rege cum Equestri Ordini accensetur, in Gallia fieri nobilem. Quamobrem nolunt multi, vt & in nostris partibus; ab vno parentum nobilitatem sibi assumere, ne ludibrio sint, sed Equites fieri à Rege curant, Litteræ enim Equestris Ordinis nobilitatem confirmant, & ab ignobilitate vindicant. Quod si quis præter Regem penes quem ius esse non possit nobilitatis conferendæ, ex ignobili Equitem fecerit, vterque culpam præstat; Philippus Borbonius (qui ex loco vbi natus est, aut parens ipsius cognomé habuit) ignobilis duos habuit filios, quorum vni Equestre Ordinem Comes Flandriæ, alteri Niuernensis Flandri filius contulerunt, itaque multa Comitibus irrogata est, decretis factis ineunte Nouemb. 1269. & sub Pentecosten 1280. & fratres multa librarum mille in Regem damnati, quisque decreto facto sub medium Nouemb. 1281. etsi beneficio Regis, Equestrem ordinem tenuerunt. Hæc ijs locis obtinent, vbi non aduersatur cõsuetudo, nam Belcarij, & in Prouincia non exorata à Rege venia ciues in ordinem Equestre cooptari, & Antistites in Baronum nobiliumque; album ferri possunt. Ita Tilius li. 2. de Rebus Gallic.

Ne autem quidquam eorum, quæ ad dignitatis Equestris splendorem, vbi quæ gentium reperite potuimus, peregrinos lateret, nonnulla de militari apud Hispanos ratione (quæ gentem instaurandis reparandisque bellicis natam dicit Liuius) subnectere libuit. Et Eximius Petri Salanoua Iustitia Aragonum, qui ciuilibus legis scientiam cum Equestri Ordinis claritate habuit coniunctam, cum de priuilegijs Baronum, & Ricorum hominum se fore dicturum profiteretur, ita fere orditur. Notandum est quod in Arragonia omnis homo descendens de gente militari per lineam, planam

est * Infancio, siue sit legitimus, siue illegitimus, siue masculus, siue foemina. Tamen quamuis ex parte matris veniat ex linea militari non est infancio, nisi habeat patrem Infancionem in C. videlicet de Proclam. in seruit. lib. 6. & hoc seruatur. Et per Foros habetur Quod quilibet Infancio potest esse miles in Aragonia, alij vero non. Et si fortè non Infancio promoueat per Ricum hominem ad militiam, perdit honorem què tenebat Ricus homo, vel si non tenebat numquam tenere debet. Et ille promotus semper remanet villanus sublato sibi equo, & armis, vt de re militari C. fin. lib. 6. Et quia multæ sunt species istorum Infancionum in Arragonia, sciendum est, quod * Infancio alij sunt Ricci homines, & non Milites, alij Ricci homines (quos Vitalis, & Salanoua nonnunquam Barones nuncupant) & Milites, alij Mesnadarij milites, alij non milites, alij sunt milites simplices, alij filij militum tantum, vel nepotes, alij nec Barones, nec Mesnadarij, nec milites, nec militum filij, vel nepotes. Miles autè simplex est, vt Vitali placet, qui sui scuti, siue vnus scuti vulgariter appellatur, Vasallus alicuius præter Regem, vel Regis filiù, vel Comitem ex Regis genere descendente, vel Prælatum Ecclesiæ, vel qui ab alio, quam à dictis personis militari cingulo fuerit redimitus; sed & omnes descendentes à tali per lineam masculinam, inter simplices milites computantur. Infancio simplex est qui licet non sit miles ius tamen habet accipiendi militiam, si possibilitas voluntas, & oportunitas se offerrent Ricus homo miles habet omnia priuilegia, quæ habent Infanciones, & omnia, quæ habent milites, & vltra quia terram pro honore non debet dare dominus Rex, nisi illi qui ex natura debet esse Ricus homo, & qui non sit de alieno regno &c. Vt ex dicto Salanoua prodit Hier. Blanca. Vltra communia priuilegia Infancionum habent milites ista. Nam non tenentur nec eorum

*Alfonsus Sa
piens Castel
la Rex leg.
6. ut 9. p. 2
vide, & Pe
tri Portu
gallesis Co
muniis apud
Curian te
stimonium:*

** Id est no
bilitium.*

*Vide Lipsiũ
de Militia
in Dedicato
ria ad
Philip. III.*

filijs, aut nepotes facere saluam. Item nullus potest aliquem saluare pro Infancione nisi duo Milites. Item equus militis quo ipse equitat non pignoratur. De fatis cap. 1. Item in Arragonia nullus filius militis in mensa militis sedet, donec fuerit factus miles; hac namque educatione, & doctrina maiores ipsi filios suos liberaliter instituebant, postquam eos à ludis, & pueritiæ disciplina profectos apud se in exercitu militiaquè diutius fecerant commorari. Qua in re videntur fuisse elegantem illam Romanorum consuetudinem imitati, quorum more nec cum parètibz puberes filij, nec cum foceris generi lauabantur. Militum autem vox, & Infancionum id sonat, vt priori Equestris ordinis viros nuncupemus, quos vulgari sermone *Caualleros*: posteriori verò quos vocare solemus *hijos dalgo*. Ipsisque Militibus plerùque solebant singulæ eorum stipendiariæ portiones in agris domibus, ac vacuis tandem possessionibus assignari, quibus & alijs vt Etigalibus in ciuitatibus, atq; oppidis omnibus Rici homines donabantur à Regibus, quæ vocabantur honores, quia in honorem, conferbantur. Quo autem illæ firmæ ac stabiles, militibus ac posteris remanerēt, solemnes adhibebantur interdum contractuum, & instrumentorum stipulationes. Quale illud exemplum est quod in Tabulario Ecclesiæ de Pilari continetur, & à dicto Blanca in lucem profertur, quo Vicecomes Gasto Senior, vt inscribitur, in Caragocâ subsidiarium sibi Militem quod est strenuè in expugnatione illius vrbis dimicasset afficiebatur quibusdam domibus, & agris, quos quondam possedisset Arabs præcipuus Alchay de Aben Alimen, vt idem perhibet vocitatus. In extremo autè ipsius donationis hæc verba subiunxit, *Do tibi omnia suprascripta bona salua mea fidelitate & de meo Domino Ildesonso Rege qui nobis ea dedit*. Alia enim simillima exstant nonnulla, quæ Militibus irrogabantur, quod se in medios hostes, vt in eis commemoratur, ad per-

spicuum mortem pro salute exercitus iniecissent. Quæ omnes huiusmodi stipulationum formulæ non loqui solummodo, sed personare etiam videntur, pristinam illam, & Ricorū hominum in Reges, & Militum in Ricos homines fidelitatem præstandā, quasi non sat ducerent futurum, vt eorum omnium integra, ac fidelis mens in factis, ac commissis si nō in iisdem ipsis scriptis spiraret. Hi igitur Milites illius Rici hominis cogebantur accitui, cuius stipendia merebantur. A quo si deficiebant, poterant statim iisdem omnibus stipendijs militari. Propterea vulgari sermone *Caualleros vasallos de los Ricos hombres* vocabantur. Ipsæ vero singulæ eorum stipendiariæ portiones *Cauallerias de honor*. Cæterū Reges ipsi, pro rata eorum portione tenebantur de subsidijs Regij patrimonij alios quoque milites sustentare, siue ij essent nobiles, siue etiam Milites, siue Infanciones. Triplex enim ea Militum ratio quondam fuit. Hi quia Palatini id est de Regis domo erant, quam veteres *Mesnadam Mesnadarij* Milites (quorum familiæ gentiliticæ à Curita, & Alportilio cæterisq; Hispaniæ antiquarijs describuntur) sunt vocati, vt diuersis hisce nominibus, diuersi ipsorum Militum notarentur status. Quamquam enim omnes genere idem erant, parte tamen & specie differebant multum, Ricorum namq; hominum dignitati proximus erat Mesnaderiorū iste Militaris, seu Equester ordo sic alijs alijs illustriores. Quibus quæ dabantur à Regibus stipendia, vt à prioribus etiam nomine differrent: *Cauallerias de Mesnada*, seu *Mesnaderias* vocari consueuerunt, Regioque à nutu pendebant prorsus. Quæ magna tandem erat inter *Cauallerias de honor* & *Cauallerias de Mesnada* differentia, cum has ad libitum conferri fas esset, illas autem nequaquam, postea tamen hæc omnis ratio plerumq; solita est traduci, & conuerti. Vnde hodiernis, vt ait Blanca, temporibus Mesnaderios Milites videmus nonnullos qui priscam hanc istius differentiam no-

Rici homines Milites.

Mesnada-rij Milites.

tationem in suis inscriptionibus præ se ferunt, se cum aliquin ex Meñaderorum ordine sint, *honoris* lautorū opidorum dominos nūcupantes quasi ea sibi, ac maioribus suis eo pacto declarent non ad Regum nutum, vt Meñaderijs conferri ius erat, sed in *honorem* fuisse, Ricorum hominū more contributa. Quæ enim re differabant, nomine etiam distare voluerunt. Hinc autem fiebat, vt cum certissima hæc essent Militibus istis proposita præmia non dubitarent quibusuis se offerre pro patria periculis, eratque omnino dum præliabantur, illud in-stitū in eis aut vincere aut emori, quod si belligerando necabantur in meliori erant causā, & conditione quā si domi locupletes senes remansissent, Eorum vero qui Imperatores. Duces, arcium præfecti nauarchiue fuerant, sepelire corpora nequaquam licebat quin prius declararet Rex officio, ac muneri, quod quisque illorum sustinisset, factis factum esse, præstitamque sibi in eo ab vnoquoq; fidem, solemnī decreto interposito. liberaret, nimirū, vt qui fraudem, aut scelus commisisset, honore sepulturæ careret. Quapropter ita tūc æqualiter omnes omni genere virtutum florere, vt egregia hæc laus videatur non hominum solū, verum illorum etiam temporum fuisse: Rici homines ergo suis Militibus stipati, tanta auctoritate incedebant, vt Regibus pœnæ viderentur æquales. Signiferos enim ante se ipsorum Regum more gestabant, singulos quos vocabant Pendones, aut Seneras amplissima summæ eorū dignitatis insignia præferentes. Vnde & ipsos Ricos homines videas in antiquis monumentis passim Ricos Homines de *senora*, vulgari lingua nuncupatos. Eorum autem filij Infantes interdem, quemadmodū & filij Regum appellati cernuntur. Atque inde credit Blanca ipsorum Infancionum nomen dimanasse, & ab Infantibus Infanciones quasi Infantes inferiores dictos fuisse ipsorum Militum filios; hi enim eorumque posterī apud Arago-

nes vocantur Infanciones, vt apud Belgas nostros Militū filij *lonckboers*, quasi iuniores domini appellātur. Militibus enim cuiusque ordinis sint, siue Ricorum hominum sine etiam Meñaderitorum, ij dicuntur tantūm qui sunt militiæ auctoramento honestati, atque vt vulgò loquimur, *los que actualmente son armados Canalleros*. Vnde illud Michaelis Molini in verbo Infancio *Infanciones noscuntur apud nos; Milites vero fiunt seu creantur*. Quia sine creatione actuali, seu promotione ad militiam nullus potest esse miles. Vt in Foro de creatione Militum. Caterum subsequenti ætate Ricorum hominum nomen fuit antiquatum, nobilesque vocari consueuerunt. Nam qui modò nobiles dicuntur multis in rebus præ se ferunt Ricorum hominum dignitatem, in ea præsertim cuius supra meminit Molinus. De qua idem alibi: nobiles Aragonum pro delictis eorum non puniantur pœnis corporalibus, vt in obseru. 2. tit. de pace fol. 24. Et in Foro. 1. tit. Hæc itaque in veteribus Salanoux monumentis, quæ de Regis, ac regni consensu è lingua vernacula in Latinam, ab eodem versā existant, vulgoq; obseruantia illius appellatur, de Ricis hominibus Militibus, ac Infancionibus tradita fufius reperit̃ur. A quibus nequaquam dissentire visus est Iacobus hospitalis præclarus iuris Aragonici interpres, in ijs. quos sexaginta ferme annis post Salanouam de legibus Aragonum edidit commentarios Ioānis Lupi Sessels. Iustitiæ Aragonum temporibus, cuius locum tenuisse prodicitur. Quos omnes secutus est Bages qui a uorū memoria eandem quæstionem iisdem omnino verbis pertractauit. Veruntamen hæc omnia ab illo fonte, & capitè fluxerunt, vitali nempè Episcopo, è cuius scriptis cæteri, quæ digna iudicarunt selegerunt, & Hier. Blanca in commentarijs suis planius, & apertius expressit.

Baneretti alijs *Baronetti*, Milites, qui *Milites Baronetti* Auratis hodieq; in Angliā digniores

habentur, nomen habet à vexillo: concessum enim illis erat militaris virtutis ergò quadrato vexillo perinde, ac Barones vti, vnde & Equites vexilla vj verè à nonnullis vocantur, & Germanis Banner Loirs: horum antiquitatem vltra Eduardi III. tempora, cum Angli bellicis laudibus abundarent, haud repetit Camdenus, vt tunc primum excogitatum hunc titulum honorariũ in bellicæ virtutis præmium reddat. In actis publicis eius æui fit mentio inter titulos militares, *Banneretorum hominum ad vexillum*, qui ijdem videantur *hominum ad arma*, & Rex Eduardus III. in charta Ioanni Coupland, Baneretti statum, quod Dauidem II. Scororum Regè in prælio apud Dunelmiam coepisset his verbis erexit. *Volentes ipsum Ioannem qui Dauidem de Bonis capis, & gratanter nobis liberauit, propter ipsius probitatis, & strenuitatis merita taliter premiare, quod alij per hoc exemplum capiant nobis temporibus futuris fideliter obsequendi eundem Ioannem in statum Banereti si posuerimus, & pro eodem statu manum tenenda concesserimus pro nobis, & heredibus nostris ei dem Ioanni quingentas libras percipiendas sibi & heredibus singulis annis &c.* Memoria dignum est hic formulam adnotare ex Frossardo, qua Ioannes Chandor vir suo tempore militari laude florens, factus sit *Baneretus*. Cum iam Eduardus VVallie Princeps belli aleam experturus erat pro Petro Castellæ Rege contra Hericum nothum & Gallos, Ioannes Chandos principem accessit, vexillumq; suum complicatum illi in manus tradidit, sic affatus. *Domine mi hoc meum est vexillum, placeat vobis explicare, vt hodie offeram. Suis enim mihi fauente Deo ad hoc prouentus satis magni, Princeps verò & Petrus Rex Castella, qui adfuit, acceperunt in manus vexillum, & illi reddiderunt explicatum cum huiusmodi verbis: Domine Ioannes quod felix fauendumq; tibi sit, & in gloriam eodae, viriliter agas, & ostendas, qui vir sis. Ille accepto vexillo alacris ad suos se conuertit, & attollens. Commilitones, inquis,*

ecce vexillum meum & vestrum, si ve vestrum animose propugnatis. Posterioribus temporibus, qui ad hunc honorem euehendus, vel ante prælium vt animi excitarentur vel post prælium, vt virtuti suus constaret honos, gestans signum oblongum, Permon vocant, in quo sua depingunt insignia inter duos seniores Equites præeuntibus tubicinib. & Heraldis corâ Rege, vel Pro rege adducitur, qui bene ominatus iubet signi extremitatem, abscindi, vt ex oblongo, vexillum fiat quadratum.

Baccalaurei milites Knights Bachelor Milites fuere illi, qui tamquam tirones *Baccalarii* electi medij inter Equites auratos & *lanros*. Armigeros. In archiuis enim leguntur nomina *Milium Baccalauorum*, in dorso *& Valatorum Comitum Glocestria*, vnde *Pns. 32.* sunt qui *Bachelers*, quasi *Bas Chens* *H. 8.* *liens*: dicto volunt, licet alij à Gallico *bastailor*, quod depugnare significat, deducunt. Antequam ordines Equitum à Carolo Rege VII. fuissent in Gallia dispositi: duo erant Equitum genera, Vexillarius qui Vasallos suos habebat elato vexillo, & Baccalauereus qui sub alieno vexillo procedebat. In decreto Ioannis Ponthuani, facto 29. Februarij 1385. Thoariensis Vicecomes summus, & primus Comes Pictonum Vasallus dicitur triginta duo vexilla habes in ductu suo. In decreto facto tertio Iunij 1400. Comes Vallensis contendit Rodolphum Comeqanum Vexillarium solummodo, ac non Baronem esse, extulisse vexillum, quod ludibrio fuerit, eumque fuisse dictum Equitem quadrati vexilli: Comeqanum verò se asseruisse Baronem, qui Vatallos ferè quinquaginta, & prouentum magnum habuerit. Statuit consilium strictum Caroli VI. Regis comitatum *Isabellæ filie Regis in Angliam profecturæ*, vt nuberet Richardo II. Regi, fore duorum Equitum Vexillariorum, & quinque Baccalauorum, vt ministrarent ei: itaque delegati sunt Almontensis, & Garenserianus vexillarij, & Reginaldus Ioannesq; Triani,

Golosius Annoius, Carolus Châbelius & dominus S. Clari-Baccalaurei. Vexillarius in bello, eques duplariis erat ad Armigerum. In ipsione clienrelæ quam Philippo Valesio fecit. Godofridus Comes Lemouiciu Septembrense 1337. ducentis s libris, prouetus ad vitam ex ærario Regis, & quinquaginta libris semel numeradis promittit se ministraturum Regi cum ducentis viginti Equitibus ordinario stipendio vicnum solidorum in vexillarium, denum in Equitem, quinum in Hippoconum, diebus singulis, cuiusmodi sponfiones in Chartophylacio regio existant innumeræ.

Cæterum miles nemo nascitur, sed nostris temporibus, ut alibi delibamus à Principe, vel eius legato, habitantem generis, aut virtutis, Fortuna, re, aut domi forsque bene getatur, ratione, dignitate equestrem (quæ non nisi cum vita tollitur, aut amittitur) stricto gladio leuiter humeris percussis, & flexis genibus candidati accipere solent, ad deiis verbis solemnè more conceptis inuocatoque ferè numine cuiusque prouiciæ tutelari. *Sis, eques in nomine Dei. Surge Eques, cæteræque id genus ceremoniæ pro patriæ consuetudine adhibentur.* Nulli autem solemniores quam in Regis, aut Imper. Romanorum electione, qui procères aliquot è nobilitate primaria tyrones stricto D. Caroli gladio in abum equestre adopræte solent. Qui sic militaris ordinis fiunt, osculato ense, addito nominib. vocabulo in Gallia *Messre*, in Anglia *Sir*, ad vitam vbiuis (more Gallico in regibus) cõpellandis) ab alijs distinguuntur. Formam etiam cum ritibus antiquam Anonymi cuiusdam Angli ex veteri chronico addam. Anno inquit 1316.

Dominus Ricardus de Rodneij factus fuit miles apud Keytham die translationis S. Thomæ martyris in præsentia Domini Arnaldi Comitis de Pembrok, qui circum eum gladio, & D. Mauritiu de Banckleij super pedem dextrum posuit, & calcavit. D. Baribol de Budelismen, Baro veroq; supposuit aliud super pedem sinistrum, in aula, & hoc factu recessit cum bonoq;...

Iuramentum militare antiquum colligimus ex Liuij, & Vegetij verbis lib. 12. de Re militari per deos factum cum deuotione capitum ad quæuis infortunia pro Romana Rep. quæ cõsuetudo adhuc manet, sed ritu veteri in religione nostrâ detorto, sub fine n. militaris & ciuili iuramenti adijciuntur hæc verba: *Sic me, Deus adiuuet. & oēs Sancti.*

De exauortatione verò militum (quæ ignominia militaris nota erat) alijs disquirendam relinquo. Vti èt cum ita deliquissent, ut capitali supplicio afficiendi, suis insignibus fuerint exuti, baltheo militari distincti, gladio adæpto, abscessis securi calcari, chirothecis ablatis, & clypeo gentilicio inuerso, perinde ac in regradandis cœlestis militiæ militibus Ecclesiastica ornamenta, liber, calix, & similia auferuntur. Simul perpendant, si hæc dignitates eques tres, quæ olim tam fuerint gloriose, dum rariore, dum quasi præmia virtuti constitutæ, non euilescant, cum fiat effusiores, & cuiuslibet ambitioni prostrata iaceant, quod in re simili. olim conquectus erat apud Romanos Aemilius Probus.

His militibus proximi spere Armigeri qui & Scutiferi, hominesque ad arma Gothis Schilpor, à Scuto ferendo, ut olim Scutarij Romanis dicti, qui vel à clypeis gentilicij, quos in nobilitatis insignia gestant, vel quia principibus & maioribus illis nobilibus ab armis erant, nomen traxerunt. Olim n. ex his duo vnicique militi inleruebant, galeam clypeumq; gestabant, vti indiuidui comites adharebant, eo quæ à milite domino suo terras aliquas in Scutagio tenebāt, ut ipse Miles à Rege in feudo militari qui iam non sunt amplius in vsu. Armigeri primarij hodie censentur, qui sunt pro Principis corpore selecti, secundum equitum Auratorum filij natu maximi, & eorum itidem filij maximi successiue: tertio in loco habentur filij natu maximi minorum filiorum Baronum, & aliorum superioris ordinis, quando autem primogeniti masculi deficiūt, deficit vna cum illis titulis quarto in Anglia or-

*Herodiana-
nus li. 2. in
oratione Sa-
ueri Septi-
my. Taciti-
us lib. 12.*

Armigeri.

*Armigero-
vū insignia*

dine sunt, quibus Rex ipse cum titulo insignia donat, aut Armigeros creat collum torque S. S. vel sigmatico argenteo, & candidis, & argentatis calcaribus exornas, vnde hodie in occidentalibus regni illius partibus vocantur vulgò *Viehspürres* ad discrimen militum siue Equitum auratorum, qui auratis calcaribus uti solent: eorumque primogenitis titulus solummodo competit. Quinto loco Armigeri ibidem habentur quicunque aliquo superiori in Rep. munere funguntur, vel Principi honestiori conditione famulantur. Sed hoc officij nomen, quod olim, & officij tantum fuit, inter dignitatis titulos regnante Richardo II. primū repressisse tradit Camdenus. Verū ut in quibusdam Italiae locis Equites sunt hæreditarij, multi vbius etiam Armigeri nascuntur, quod ex tabulis militariibus *Marci Antonij Perexij* antiquæ nobilitatis Equitis Sereniss. Eburonū Principi a Consulibus, & Cubiculis viri supra natalium splendorem magnitudine animi, virtute, ac literarum gloria illustrissimi (quæ scilicet M. Ludouicum Perexij filium armigerum natū peculiari Principis indultu prædicant) alijque publicis archiuis didicimus. Sic & præter Equitū primogenitos, Armigeri titulo sæpius hñr hæreditarij: Angliæq; regibus suis est hæreditario iure honoratus Eques, & pugil qui in Regijs inaugurationibus armatus aulam ingredi solet, & per sciam electum iam Regem se pro vero, ac legitimo regni hære de agnoscere proclamari iubet: & si quis adeo temerarius sit, qui contradicere audeat, cum eo se duello decernere paratū ostendit.

Nūc de sacris ordinibus. Militaribus à Pœtificibus regulari aliqua disciplina adiecta comprobatis, quos Galli vulgò *Religiones Hispani; Habituas*, solent nuncupare, itemque de liberioribus illis & *Torquatis* ad Imp. Regibus, alijsq; supremæ potestatis Principibus erectis dicendum est. Hos etiam Itali peculiari appellatione dī *Croce*, dī *Collana* & dī *Sprone*: Galli verò, *De Maille*, *Raille*, & *Paille*, quæ omnia suis locis latius explicabimus, solent indigitare.

ORDO EQUESTERIS
Militum Constantinianorum
Sancti Georgij.



NON in Sacerdotibus tantum, Monachis, & Virginibus, sapientissimum Diuinæ providentiæ ordinem iam à nascētis Ecclesiæ exordijs eluxisse apparēt: verum etiam in militaribus Viris, qui cœlesti fortitudine, armisque solidioribus, quam sint ferrea, opus esse intelligentes, voto se ac regulis ipsorum, quantum arma tractaturis pro fide Christi far erat, obstrinxere. Et nō secus, ac in veteri lege Machabæ, Propheta Regibus, alijsque Israelitarū Ducēs præliabatur prælia Domini: ita citra Constantinū Magnum, qui præter duos Philipp. os. AA. patrē, & filiū Imperiū Christo nuncupavit, semper existeret ordinēs, qui iam nō tantū dilatadæ verū etiam armis tutadæ Religionisij verò cuncti instar Cōstantini Magni, Ioviniani, Valentinianorū Theodosiorū, cæterorumq; Principū Catholiceorū, Crucem gestabant, sed discolorē: alij rubeam, alij viridem, alij albam, alij aliā (qualem hic ferè exhibemus, & Constantino Magno contra Hostes dimicaturō primū in Cœlo apparuisse auctores, numismata, & pyramides testatur) præferēbāt. His ergo omnibus antiquiorē habemus ordinē Militiæ Cōstantinianæ, quæ & aureata, & S. Georgij appellata est. Cōstantino enim Flavio, ut prædicebamus Anno Christi 312: Imperij sui VII. contra Maxentium consiliuro iam Sole à Meridie flectente Crucis signum ex lucis splendore figuratum in ipso cœlo manifeste apparuit, in eoq; inscri-

Varij Ordines Equestres. Arn. Mermannus in Theatro cōpersonis gētium.

Euseb. de Vita Cōstantini lib. 1. c. 25. & lib. 4. c. 21. Lepf lib. 3. de Cruce cap. 15.

inſcriptionem conſignatâ hæc verba complectentem. IN HOC SIGNO VINCES. Eidemque poſtea dubitanti de oſtēti interpretatione, ac dormienti Chriſtus apparuit cū ſigno in cœlo demonſtrato, præcepitque, vt exemplari ad imitationē illius ſigni, quod in Cœlo viderat fabricato, eo in prælijs cum hoſtibus committendis vteretur, quod quam primū dies illuxit vexillū auro, & gemmis ornatum confecit, viceq; imperatorij labari vſus eſt, vnde ſibi inſignis illa, hiftoricisq; notiffima victoria parata fuit. Tantum itaque ex hac Crucis oſtentione affectum erga ipſam Conſtanti- nus concepit, vt Crucis vexilli præferendi in pugna quinquaginta Viris fortiffimis, & militari diſciplina inſtructis cura perpetua mandaretur. Salutari ergo Signo Crucis, veluti terriculo, propugnaculoq; malorum aduerſariorum multitudine oppoſito, ab hoſtibus Victoriâ reportauit; tandemq; militum ſuorum arma, & veſtes eodem Signo Crucis ſignabat. Vixerunt iſti milites vſque ad tempora D. Baſilij Magni ſinē aliqua regulari diſciplina, ac ſuadente Alexio Angelo Flauio, ex cuius genere ortum duxerat Conſtanti- nus, coaceruati ſunt, partimque in Clauſtris vitam ducebant, & à Magno Baſilio regulam militarem habuere, quam confirmavit S. Leo Pontifex inſtate Martiano Auguſto, priuilegiaq; primū à Leone Imperatore obtinuerunt, inde à quamplurimis alijs. Huius inſtitutæ Militiæ meminere Baronius tom. 3. ſub anno 312. vbi referuntur Prudentij verſus & ex l. vnica Cod. de præpoſit. lab. lib. 11. tituloq; antecedenti; nec non ex priuilegio Iſaacij Imperatoris tales Equites loco Prætorianorum militū fuiſſe cuſtodes corporis Imperatorum Bixantij, quinquagintaq; illos præpoſitos fuiſſe cōſulari dignitate præditos. Meminit etiam Ciacon. de Cruce cap. 2. Gretſeriuſq; lib. 2. cap. 57. & nouiffimè Pater Franciſcus à Coriolano Capuecinus in ſuo Breuiario Cronologico

Lugduni impreſſo: Et multò prius de de iſtorum militum aureatorum gloria loquutus fuerat Franciſcus de Roſſeres Stemmate Ducum Lotaringiæ ſub anno 715. vbi loquitur de Lamberto Auguſtraſio. Quoniam vero hic Ordo Sancto Georgio dicatus fuit, idcirco & Sancti Georgij appellatus eſt, Crucem rubeam gerunt milites auro circumdatam, & ad formam liliij vndiq; terminatæ cū auro ſigno



Labari in ipſius medio, primatesque, qui quinquaginta ſunt, imaginem Sancti Georgij pendētē à diſta Cruce geſtant; Obedientiam ſupremo, Charitatem in proximum, & Caſtita- tem conjugalem vouent.

Hæc Militum regularis Societas ſemper ſub dominio, & magno Magiſtrato Familiæ Angelæ Flauix vixit; ſed Græcorum Imperio iam declinato, ipſaque bonis, & commoditatibus ſpoliata iam ſenio confeſta adhuc ſub vno Ioanne Andrea Angelo Flauio eiuldem ſtirpis ſuperſtite vitam ducit, ſed nonnullorum nobilitum Virorum auxilio priſtinum decorem, & auitam gloriam recuperat, & reueſcit, & ne tantæ Antiquitatis Sacra monumenta deperant Sancti Leonis Epistolam priuilegiaque Leonis, & Iſaacij Imperatorum, quæ in Archiuo Romanæ Curix ſub Clemente VII. regiſtrata fuere adnectere decreuimus, non præmittentes ipſa à pluribus Pontificibus, & præſertim Paulo 3. Iulio 3. & Sixto Quinto confirmata fuiſſe.

LEO EPISCOPVS

MARTIANO

AVGVSTO.

Non possum satis admirari vestram pietatem, & amorem erga Catholicæ Fidei professores (gloriosissime Imperator) summa itaque læticia accepi vestras, & strenui Principis Alexij Angeli litteras, quibus expositis, vt auctoritatem Apostolicam adiungam regulæ Basilij sanctissimæ vitæ Episcopi Cæsareæ, quam præscripsit militibus fratribus Constantinianis, qui Crucis rubræ stigmatate firmantur à vobis, & ab ipso Principe. Alexio ipsorum fratrum supremo moderatore. Regulam ipsam, & Christinæ, & moralis doctrinæ plenam agnoui, & confirmaui, eamq; hinc adiunctam, & mea manu signatam transmittito, vt vestri est desiderij. Illud interim à vobis instantè peto, vt ipsos Milites fratres meo nomine hortemini ne à tanto opere, & vobis obedientiæ, coniugalis Castitatis, & militaris disciplinæ desistant; sed continua vigilantiâ viuere studeant iuxta dictam regulam, & præcipuè ij, qui in Cœnobijs degunt mulieres nō introducant. à scandalisque caueât professam vitæ sobrietatem conseruâtes; Deus huic optimè incæpto faueat & illum numerum Christianæ Religionis Defensorum augere dignetur, vosque incolumem seruare. Dat. Romæ xiiij. Kal Aug. Ætio, & Studio VV. CC. Cos.

LEO CAESAR IMP.

SEMPER AVGVSTVS.

Alexio Angelo, & Michaeli eius filio Principibus Ciliaciæ, & Macedoniæ Comitibus Driuaften. nostris amicis, & dilectissimis. Egregium illud facinus, quod iamdiu Progenitores vestri ag-

gressi sunt, dū varios milites in vnum congregare, & sub certa regula moralis, & piæ disciplinæ instituire studuerunt ruberæque Crucis, & Imperialis labari signo, quo Diuus Constantinus primum vsus est, & de cœlis habuit stigmatate signarunt, adeo vobis cordi est, vt in iplo tota operâ insudetis, non enim contenti estis ipsos aureatos milites. & in castris, & in claustris, & in Dæmonem, & in Hostes visibiles prælia gerere à Serenis. Marciano prædecesore vestro petijstis vt obtineret à Sanctissimo Romæ, & Vniuersalis Ecclesiæ Episcopo Leone confirmatione illius regulæ, quam distis fratribus Equitibus statuit Basilij Episcopus Cæsareæ sanctæ, & recolendæ memoriæ, quod quidem libenter ab ipso Romano Patriarcha concessum fuit, vt nobis demonstratis; Modo subiungitis ipsos Milites vestros à quibusdam publicanis afferentibus ipsos non gaudere priuilegijs militum, dum in Castris non militant, molestari, & perturbari; Nos itaque scientes quanto honore digni sint egregij isti fratres, qui ad nutum vestrum nostro Exercitui adesse sunt parati, & nō immemores eorum quæ à nobili cœtu horum militum, & anterioribus, & præsentibus temporibus strenuè, & fortiter gesta sunt, vobis, & vestris prænominatis Equitibus, seu fratribus Militibus concedimus & indulgemus, vt non solum, extra castra habitantes, sed semper, & vbique locorū perpetuis futuris temporibus gaudeant omnibus priuilegijs, quibus gaudent & potiūt cæteri militiam sub vexillis Campestribus militantes; sintque immunes, & exempti, ac liberi à quibuscumq; exactionibus, & impositionibus tam regali, quam imperiali, aut quauis alia auctoritate madatis & indictis. Mandantes quibuscumque publicanis, & quæstionibus, vt tali nostræ voluntati adhæreant; Vtq; in nostram Augustalem Maiestatem, & Sacrum Imperium vos, & vestri successores promptam, & efficacem operam validius

ISAACIVS ANGELVS

FOELIX

D. G. I M P. C Æ S.

Semper Augustus.

exhibere possitis, scientes nobilitatem generis vestri, ex quo ortum traxit Diuus Constantinus Cæsar omnium Imperatorum præcessorū nostrorum fortissimus, & sapientissimus, vobis prædictis, Successoribusq; vestris in perpetuum concedimus, & elargimur, vt præfatæ regulatæ militiæ habeant, & magistratum habeatis, & habeant, nemoq; alius quavis auctoritate, & potestate præfulgens, donec vestrum genus vixerit, tales Milites creare, & ipso rubæ Crucis auro circundatæ signo, atque Imperialis labari diuina tessera insignes reddere, & armare possit, pro cuius militiæ regimine, & Imperio vobis, Successoribusq; præfatis facultatem, & auctoritatem concedimus, & impertimur statuendi, & decernendi quascumque leges, edicta, & sanctiones necessarias, & opportunas esse duxeritis; Vtq; amoris nostri in vos propensissimi fructum maiorem cognoscatis, vobis, ipsisque vestris successoribus, qui huic militiæ præerunt facultatē elargimur; & donamus, Comites creandi, maneres, & inestuosos, spurios, & illegitimos legitimandi, & ab illis omnem genituræ maculam tollendi, ita vt ad paternas, & alias quascumque dignitates, bona, & substantias succedere possint, ac si essent ex legitimo matrimonio procreati, Quicumque autem huius nostri Cæsarei decreti attentare præsumperit, sciat se grauissimæ nostræ, & Imperij indignationis poenas incursum. Dat. Bizantij vj. Kal. Martij Constantino, & Ruffo VV. CC. Cofs.

Expediuit Andronicus Philoxenus

Imperatorij, & Cæsarei decreti
mandato

Basilius Sabatius.

A. Præ. N.

Serenissimo Alexio Angelo Flauio Comneno Filio infanti ex visceribus nostris nato, cæterisq; ex profapia Angela procreandis futuris Imperatoribus sinceræ gratiæ nostræ, & benedictionis æternæ augmentum.

Eousq; processit imperadi libido, & regnorū auiditas, vt peractis tēporibus nefanda scelera, & immansimæ atrocitates a parētib; a progenitis, a cōsanguineis in hunc finem emanauerint, atque vtinam cessare iubeat Diuina pietas, & misericordia, quibus moniti exemplis, prudentia nos docet, vt ad ipsa euitanda curam, & quamcumq; adhibeamus industriam. Memores itaque Diuini illius fauoris, quo Christus Romanum Imperium stabiluit, dum salutiferæ Crucis signum Constantino Diuo Cæsari Augusto ex clara progenie nostra, & præcessori maximo commostraruit, quo assistente innumeræ victoriæ non ipsi tantum, sed cæteris ab inde Imperij successoribus sunt partæ, quo nobiliores exercituum commilitones muniti quasi diuino brachio adiuti, & fortes euasere, & hostium profligatores apparuere, omnem conatum adhibuimus, vt fortiores Christiani, & nobilissimi Principes, & proceres tali signo armati incederent, & regulas militares subirent nobis enim persuasum semper fuit Imperatorem, cuius sacra purpura a Diuino caractere, & a nobilissimis Viris custoditur, protegitur, & ipsos domesticos habet incolumem, & ab iniurijs, perfidisq; machinationibus immunem fore, & licet iam paucis mensibus generalia talis Ordinis Conuitia conuocauerimus, regulasq; & iura dederimus, quibus perampla hæc militia gubernari, & augeri possit, non tamen voti nostri

noſtri compotes factos eſſe agnoſci-
 mus ſcimus etenim priuilegia, digni-
 tates, & prærogatiuas eſſe, & præ-
 mia, & blanditias, quibus homines
 gloriæ cupidi ornantur, & alliciun-
 tur, vnde præſentis noſtræ edictalis
 Conſtitutionis perpetuis valituræ tẽ-
 poribus decreto confirmatis prius
 omnibus illis gratijs, fauoribus, &
 priuilegijs, immunitatibus, & exem-
 ptionibus, quæ fauorabiliter conceſ-
 ſa fuere à Sereniſſimo Leone Primo
 Imperatore, & præceſſore noſtro VI.
 Kal. Martij Coſtantino, & Ruſſo Coſ.
 Equitibus iſpis à Conſtantino Caſare
 inſtitutis ſub regula Magni Baſilij, &
 Sancti Georgij Martyris patrocinio
 viuentibus, ſancimus, & decernimus
 iſpſos milites tam præſentes, quam in
 perpetuum ſub dicto Vexillo futu-
 ros, ab omnibus oneribus exactioni-
 bus, & impoſitionibus tam realibus,
 quam perſonalibus, & mixtis, & tam
 Imperialibus, quam Regalibus, ſeu
 quocumque nomine nuncupantur, li-
 beros, immunes & exemptos ſemper
 fore, ita vt neque à veſtigalium ex-
 actoribus, neque à publicanis, & mini-
 ſtris inquietari perturbari, aut mole-
 ſtari poſſint iſpſos etiã, & eorũ quem-
 cumque eximimus à iurisdictione,
 poteſtate, & auctoritate cuiuſcumq;
 Conſulis, Proconſulis, Tribuni, Præ-
 torio præfecti, ſeu quocumque nomi-
 ne appellati iudicis, & in dignitate
 conſtituti: ſed ſolius ſupremi ſui, no-
 ſtriq; in hac parte ſucceſſoris ditioni,
 & Imperio ſubeſſe, & obedire volu-
 mus. & hac noſtra edictali lege ſan-
 cimus, vt prænominati Ordinis inſi-
 gnitorum militum bona publica, ſiue
 iſpſorummet prinata quæcumque ab
 iſpis in totum, aut partim auferri, vel
 Filco noſtro applicari nunquam poſ-
 ſint, quicquid iſpi deliquerint, exce-
 pro atrociffimo Maieſtatis læſæ crimi-
 ne. Quoniam verò humanæ fragili-
 tatis eſt nedum homines, & familias,
 ſed regna, & Imperia iſpa mortem ha-
 bere, ne talis fortunæ accidentia vn-
 quam inopinatè eueniant, nos præca-
 uiſſe iuuat, & ſalubria remedia dare

decernimus. Si vllò itaq; tempore
 (quod abſit) noſtrum genus mortem
 videbit, & imperium cum iſpo decli-
 nauerit Angelicæ huic, Militiæq; ſac-
 cræ licebit ſibi aliquem ex Commi-
 tonibus præponere, niſi forte vltimus
 noſtræ ſtyrjſis ſuperſtes ſiſi ſucceſſo-
 rem ex primorum conſenſu elegerit;
 iſpis autem Supremis, qualeſcumque
 fuerint, perpetuam, & irreuocabilem
 facultatem, & auctoritatem ab iſpa
 ſuperioritate emanantem cõferimus,
 & concedimus ex nunc creandi, &
 conſtituendi Comites, & Notarios,
 & publicos tabelliones, faciendiq;
 Doctores, Magiſtros, & Baccalau-
 reos in quacumque facultate, Poe-
 tas laureandi, Spurijs, Baſtardos,
 Maſeres, Incaſtuosos, & alios ex
 quocumque damnato, & illicito coi-
 tu procreatos legitimandi, ab eiſque
 omnem genituræ maculam, & defe-
 ctum ſiue viujs, ſiue defunctis, ſiue
 præſentibus, ſiue abſentibus, & iſ-
 forum parentibus, & conſanguineis,
 ſiue conſentientibus, ſiue reuenu-
 bus tollendi, & abolendi penitus,
 itaut iſpi, & eorum filij ad paternas,
 & auitas ſubſtantias, bona, dignita-
 tes, honores etiam ſi eſſent ſeuda no-
 bilita, & antiqua, aut hæreditariæ,
 aut alias quaſcumque ſucceſſiones
 omni prorfus ſublata differentia ſuc-
 cedant. Necnon infamatos de iure,
 vel de facto abſoluendi, & ad hono-
 res reſtituendi, & promouendi non
 obſtantibus quibuſcumque conſue-
 tudinibus legibus, & ſtatutis in con-
 trarium facientibus. Vobis autem
 dilectiſſimi ſili, ſucceſſores veſtri
 illud ſemper memoriæ adhærere hor-
 tamur, ne falligij veſtri ſuperbia elati,
 ne proceribus, principibus, ſub-
 ditis, & Magiſtratibus vallati, & ſep-
 ti vobis vitam, & imperium intac-
 tum credatis niſi Sanctiſſimæ, &
 victricis Crucis, huiuſque militiæ
 inſigni ſtrenuiſque militibus quibus
 præſſe ſemper debitis fortes, & in-
 ſuperabiles facti, & Chriſtiani nomi-
 nis, & Chriſti Milites vos proſitea-
 mini. Quæ quidem de noſtræ pleni-
 tudine

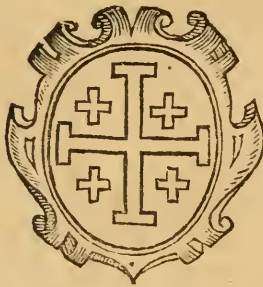
rudine potestatis nostrorumq; proce-
rum assensu ediximus, & sanciuimus.
Bizantij Idibus Septemb. Anno ab In-
carnatione Domini Nostri Iesu Chri-
sti 1191. Imperij verò nostri vij.

Expedita per Mag. D. Constantium
Sebastem.
De mandato D. Imperatoris.

Homogenes Cominis

D. Præ. N.

ORDO EQVESTRIS
Sanctissimi Sepulchri D. N. Iesu
Christi in Regno Hieroso-
lymitano.



*Itiner. Ter-
ra Sanctæ.
Bartholem.
à Salignia
co Equitis
Sæcti Sepul-
chri Lugdu-
ni Anno
152.*

*Petrus Bel-
logus c. 14.
Euseb. li. 3.
de Vita c. 5
Santini.*

AB eodem Constantino Impera-
tore contendunt alij proces-
siffe Ordine in Sanctissimi Sepul-
chri Domini Nostri Iesu Christi
quinque rubei coloris Crucibus insig-
niam (licet non desint qui originem
eius ad S. Iacobum fratrem Domini
Episcopum Hierosolymitanum anno
63. pro Christo casu) referant. Huius
enim piissimi Imperatoris mater San-
cta Helena cum Crucem, & Monu-
mentum Dominicum Diuino mostra-
tas in honorem Sanctissimæ Resurre-
ctionis erexit Aedes, quibus conse-
quenti ætate Canonicorum Regulari-
um Diui Augustini fuit adiunctum
Collegium. eiusque Sodalibus Sancti
Sepulchri custodia demandata dicitur;
Saracenis interim, & Turcis (qui

rerum inibi potiti totum Orientem,
& præcipuè Paletinam diutissimè af-
flicerunt) id egrè tributo annuo per-
soluto indulgentibus. Quo factum,
vt Carolus Magnus Imperij occiden-
talis Conditor, Christianorum tran-
quillitati jis partibus stabilidæ cum
Infidelium Rege Aaronæ foedus inie-
rit, cæterisque posterioris sæculi Prin-
cipibus, vt ritu inter Christianos sus-
cepto. certis Vrbis Sanctæ attributis
locis sacra peragere possent, est datu.
His penè Barbarorū vinculis per tot
annorum decursus, Sancti Sepulchri
Sodalium detenta, vt aiunt, Virtus fel-
licibus Godofredi Bullonij, & Bal-
duini fratris auspicijs, quasi relaxata
in apertum tandem prodijt. Ij Cano-
nicos Regulares Sancti Sepulchri Cu-
stodes Militiæ suæ ad honorem San-
ctissimæ Resurrectionis susceptæ vri-
ri voluere: quorum incredibili vir-
tute muniti id perfecere, vt Christia-
norum Regna, Prouincias, Vrbes iam
in Oriente quam in Occidente aduer-
sus Barbarorum, & Infidelium incur-
siones, vel fortissimè tutati fuerint,
vel etiam recuperauerint, & Christia-
num nomen perflorantissimas terra-
rum partes admodum propagarint;
idq; eo solo intuitu, & sine, vt Chri-
stiana Religio, aut sacra testæ conser-
uaretur, aut à Barbaris oppressa in-
integrè restaurata refloresceret. Eius
rei fidem faciunt tot belli sacri expedi-
tiones in Terram Sactam susceptæ,
quæ CRUCIATÆ, aut VIÆ SAN-
CTI SEPVLCHRI nomine, ab Au-
ctoribus commendantur. Docent tot
Principum. & fortissimorum Ducem
(qui Militiæ Sancti Sepulchri nomi-
na dederunt) ad Summos Pontifices
de rebus in Syria gestis, perscripta
testimonia, nec non sumptuosissima,
titulo Sancti Sepulchri per Orbem
Christianum ercta Cænobia, in qui-
bus hodieq; videre licet militum il-
lorum imagines, & monumenta tibijs
in Crucem tranuersis. sic enim sepul-
ti fuerunt quotquot illo sæculo nomi-
na bello sacro dedissent; vel qui, vt
tunc temporis sunt loquuti, Crucem
susce-

*Vi. de res ge-
stas Fran-
corum, &
litteras ex
Bibliothe-
ca P. Petri
nij editas
Parisijs,
1611.*

*Hier. Curi-
ta ad ann.
1134. Equi-
tes tibijs in
cruce trās-
uersis sepe-
liri solent.*

*His Fran-
ciscus San-
ctus in
duas
Cruces ru-
beas attri-
buit.*

suscipissent. Verum pessum iam eunte Hierosolymitano Regno, & per intestina mala distractis Christianorum animis domesticorum perfidiæ cessit bellicoforum Sodalium deltituta Virtus. In Italiam itaque secedentes, Sede Perusiæ constituta; alij ex voluntate Innocentij VIII. Pont. Max. in Societatem Rhodiorum Equitum adsciti sunt, alij ad propria, dū copiæ aduersus communem Christiani nominis Hostem restaurarentur, remearūt. Huius Militiæ meminit fusè Innocentius III. Cap. Inter dilectos. de donat. ex. Tenentur autem Ordinis Can didati regulæ præscripto infidelibus pro virili arma inferre, captiuos redimere, preces. & horas Sanctæ Crucis quotidie recitare, & quinque Cruces rubeas in honorem quinque plagarum Domini Nostri Iesu Christi; vel vti Equestres tabulæ Patru mei Petri Mennenij indicant, Sanctæ Crucis, Sanctissimiq; Christi Sepulchri, insignia deferre, leges siue Constitutiones. quas vocant, in ipsi latinè à Carolo Magno Ludouico Pio, Philippo Sapiente, & Ludouico Sancto Galliarum Regibus, & Godefredo Bullonio præcipuo Ordinis Instauratore præscriptas, ex autographo recitat Iacobus Villaniontius: priuilegia verò, & cæremonias Bartholomæus à Saligniaco, Ioannes Zuallardus, Nicolaus Hauticus Fromontij regulus, eiusdem Instituti Equites; nec non Nicolaus Christophorus Radziuilius Dux Olikenfis, & alij in suis de Terra Sancta conscriptis libris recessent. Quæ breuiter ab Abrahamo Ortelio ex iisdem ferè concinnata, ob Virtutis famam, & præcipuum belli aduersus Saracænos gerendi (cui Milites illi destinati erant) ea ætate studium, quodq; in ipsa Vrbe Hierosolymitana à Summi Pontificis Vicario ad Sanctissimi Sepulchri Monumentum militaria insignia Religionis ergo, hodieq; suscipere soleant, breuiter hic referre, & insignia ob oculos ponere haud incongruum duxi. Ex quibus apparebit quam iuridicè du-

bitauerim de Origine huius Ordinis, nullum enim verbum ibi habetur ce antiquiori initio, sed noui Ordinis fundamenta prima videntur cum nulla ratio suadere possit eius Ordinis antiquitatem, quæ & quandam nobilitatem profert silentio inuolutam esse; tu lector iudica.

IN NOMINE DOMINI AMEN.

Incipit modus præficiendi, siue ordinandi Militem Sanctissimi Sepulchri Domini Nostri Iesu Christi.

ANte omnia ordinandus Miles præparet se ad deuotionem, vt valeat percipere gratiam officij sacre militiæ, ac præmissa confessione, audiatq; Missa, & precepta Dominica communionem, intromittatur in atrium Sanctissimi Sepulchri, & tunc incipiatur iuxta modum qui sequitur. Primò congregatis omnibus intra Sanctissimum Sepulchrum, cantetur hymnus, scilicet *Veni creator Spiritus &c.* Deinde Vers. *Emitte Spiritum tuum & creabuntur.*

Resp. *Et renouabis &c.*

Vers. *Domine exaudi orationē &c.*

Resp. *Et clamor &c.*

Vers. *Dominus vobiscum;*

Resp. *Et cum Spiritu tuo.*

O R E M V S.

Deus qui corda fidelium Sanctæ Spiritus &c.

Dein 'e debet interrogari à Patre Guardiano.

Quid queris?

Responsio flexis genibus.

Quæro effici miles Sanctissimi Sepulchri Domini Nostri I E S U Christi.

In-

Interrogatio. Cuius conditiones?

Respon. Nobilis genere, & parentibus generosis natus.

Interrog. Habesne unde honestè manu tenere possis statum, & militarem dignitatem absq; mercibus, & arte mechanica?

Resp. Habeo Dei gratia bonorum sufficientem copiam.

Interrog. Es ne paratus corde, & ore iurare pro virili militaria sacramenta, eaque seruare qua sequuntur?

1 Primò. Miles Sanctissimi Sepulchri, omni die opportunitate habita Missam audire debet.

2 Secundò. Cùm necesse fueris bona temporalia, & vitam exponere debebit, scilicet, quando est bellum vniuersale contra infideles, & venire in propria persona, vel mittere idoneum.

3 Tertio Est obligatus Sanctam Dei Ecclesiam, & eius fideles ministros ab eorum persecutoribus defendere, & pro viribus liberare.

4 Quarto. Debet iniusta bella rursus stipèdia, & lucra bastitudia, duellum, & huiusmodi (nisi caussa militaris exercitij) omninò vitare.

5 Quintò. Debet pacem, & concordiam inter Christi fideles procurare, Rempublicam exornare, & augere, vic duas, & orphanos protegere, iuramenta execrabilia, periuria, blasphemias, rapinas, usuras, sacrilegia, homicidia, ebrietatem, loca suspecta, & personas infames atque vitia carnis vitare & tamquam pestem cauere, & se apud Deum hominesque irreprehensibilem exhibere, ac etiam verbo, ac factò se dignum tanto honore demonstrare, Ecclesias frequentando, & cultum diuinum asumentando. Quaratur ergo si est paratus, corde, & ore hæc omnia protestari, iurare, & facere.

Resp. Ego N. profiteor, & promitto Deo Iesu Christo, & B. Virgini Mariae hæc omnia pro virili me obseruaturum. His peractis, benedicatur ensis à Guardiano secundum formam inferius posita, si non est aliàs benedictus: sed si benedictus est, vel post benedictio-

nem vocato vno ordinandorum, & genuflexo ante Sanctissimum Sepulchrum: Guardianus ponat manus super caput eius & dicat. *Et tu N. esto fideis, strenuus, bonus, & robustus Miles Domini Nostri Iesu Christi, & Sanctissimi eiusdem Sepulchri, qui te cum electis suis in gloria sua collocare dignetur Amen.*

Hoc finito Guardianus porrigit militi calcaria inaurata, quæ pedib. suis accommodabit in terra existens. Postea dat ensẽ nudum Christi militi, dicens: *Accipe N. sanctum gladium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.* (Per signum Crucis exprimens) & vitaris eo ad defensionem tuam, & sanctæ Dei Ecclesie, & ad confusionem inimicorum Crucis Christi, ac fidei Christiana, & quantum humana imbecillitas permiserit, eo neminem iniuste ladas: quod ipse prestare dignetur, qui cum Patre, & Spiritu Sancto regnat Deus per omnia secula seculorum. Amen.

Deinde ensis in vaginam reponitur, & à Guardiano prædicto ente cingitur dicendo, *Accingere N. gladio tuo super femur tuum potentissimè. in nomine Domini Nostri Iesu Christi, & attende, quod Sancti non in gladio, sed per fidem vicerunt regna.* Ense accinctus miles surgit, & genibus nixis, inclinatoquè capite supra Sanctum Sepulchrum à Guardiano ordinari, percutiundo ter ense prædicto scapulas militis, & dicendo ter, videlicet: *Ego constituo, & ordino te N. militem Sanctissimi Sepulchri Domini Nostri Iesu Christi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen: faciens ter signum Crucis.* Deinde osculetur eundem, ponens more maiorum torquem aureum cum Cruce pendente, in collo eius, & ordinatus deosculetur Sanctum Sepulchrum, postea descendat, & restituar omnia, & vocato alio iisdem ceremonijs in numerum militum Sancti Sepulchri cooptetur: ordinatus interim in atrio Sancti Sepulchri remaneat, prououque omnes ad hunc honorem promotuèdi, sint promoti. Post

Eques S. Sepulchri Torque aureo, & Cruce donatur.

quorum, vel cuius ordinationem. Te Deum laudamus &c. à Monachis decantatur, & ad facellum fratrum minorum itur, vel ibidem statur, prout voluerit, vel ordinauerit Guardianus: deinde dicuntur hæc in singulari, si vnus est: si verò plures, in plurali. In singulari dicitur; *speciose forma presidij hominum, ac accingere N. gladio tuo super femur tuum potentissime: & si plures, dicitur in plurali.*

Verf. Domine exaudi &c.

Resp. Et clamor meus ad te veniat.

Verf. Dominus vobiscum.

Resp. Et cum Spiritu tuo.

O R E M V S.

Da Ecclesia tua misericors Deus, vt Sancto Spiritu congregata hostili nullatenus incurfione turbetur.

Omnipotens sempiternæ Deus super hunc N. (vel hos) famulum tuum, qui eminenti mucrone circumcingi desiderat, gratiam tue benedictionis infunde, eundemq; dextera tua virtute munisum, fac contra cuncta aduersantia cœlestibus armari presidij, quibus nullis in hoc seculo tempestatibus bellorum turbetur. Per dominum nostrum &c. Ad extremum amplectitur illum Guardianus, & alij, si quis volent.

BENEDICTIO ENSIS.

Is, qui benedicit, teneat ensẽ nudum ante se, & dicat.

Verf. Adiutorium nostrum in nomine Domini &c.

O R E M V S.

Exaudi quasumus Domine preces nostras, & hunc ensẽ quo se famulus tuus hic cingi desiderat, maiestatis tue dextera dignare benedicere, quatenus possit esse defensor Ecclesiarum, viduarum orphanorum, omniumq; Deo seruientium contra sauitiam paganorum alijq; sibi insidiantibus sit terror, & formido præsertim ei aquæ persecutionis, & insula ascen-

tionis effectum, per Christum dominum nostrum. Amen.

O R E M V S.

Benedic domine Sancte Pater omnipotens æternæ Deus per inuocationem nominis tui, & per aduentum Christi filij tui domini nostri & per donum Spiritus Sancti hunc ensẽ, vt hic famulus tuus, qui hodierna die, tua concedente pietate præcingitur, visibiles, & inuisibiles inimicos prosternat, et conculcet, vt Floriag. potius, maneat semper illesus per Christum dominum nostrum. Amen.

Benedictus dominus Deus meus, qui docet manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum, misericordia mea, & refugium meum, susceptor meus, & liberator meus protector meus, & in ipso speraui, qui subdis populum meum sub me. Gloria Patri, & Filio &c.

Verf. Saluum fac seruum tuum domine.

Resp. Deus meus sperantem in te.

Verf. Esto ei domine iuris fortitudinis.

Resp. A facie inimici.

Verf. Domine exaudi orationem meam &c.

Dominus vobiscum &c.

O R E M V S.

Domine Sancte, Pater omnipotens, æternæ Deus, qui cunctis solus ordinas, & rectè disponis, qui ad coercendam malitiam & improbitatem malorum & tuendam iustitiam, vsu gladij in terris hominibus tua salubri dispositione permisisisti, & militarem ordinem ad populi protectionem insuiu voluisti, quiq; per Beatum Ioannem militibus ad se in deserto venientibus, vt neminem concuterent, sed proprijs contenti essent stipendijs, dici fecisti: clementiam tuam suppliciter exoramus, vt sicut Dauid puero tuo. Goliath superandi largitus es facultatem, & Iudam Machabæam de feritate gentium nomen tuum non inuocantiũ triumphare fecisti: ita & huic famulo tuo N. qui

qui nouiter in go militia colla supponis, pietate cœlesti vires, ac robur ad fidei, & iustitiae defensionem tribuas, praestesque ei fidei, spei, & charitatis augmentum, & tui timorem pariter, & amorem, humilitatem, perseverantiam, obedientiam, & patientiam, cunctaq; in eo recte disponas, ut neminem cum gladio isto, vel alio iniuste laedat & omnia cum eo iusta, & recta defendat, & sic ut ipse de minori gradu ad nouum militare prouehitur honorem, ita veterem hominem deponens, cum actibus suis nouum induat hominem, ut te timeat, & recte colat perfidorum consortia vires, & suam in proximum charitatem excidat proposito suo in omnibus recte obediat & suum in cunctis iuste officium exequatur. Per Christum dominum nostrum. Amen.

Multa alia ad illustrationem ordinis pie decenterque instituta, quæ commemorare longum esset, & ad calcem huius operis ex archiuus Sancti Sepulchri adijcere libuit, nec non, & tabulas prælo dignissimas, hæcenus nunquam editas, quibus Philippus II. Hispaniarum Rex Catholicus in summum ordinis Magistrum eiusque successores à militibus Hierosolymitanis, præsertim Belgis ibidem nominatis anno 1558. in Ecclesia Hochstratana ditionis Brabantiae sunt electi. Vide, & Marianum Scotum, & Lambertum Schaffnaburgensem, qui de pijs bonifque Principib. & Episcopis qui anno Domini 1063. Hierosolymam peregrinati sunt, scripsere. Ad horum ferre Equitum normam creari solent

Equites S. Catharinae ad montem Sinai, eiusdem Virginis sacratissimo corpore celeberrimum, & mediam rubei coloris rotam gladio transfixo pro insignibus præferre.

O R D O E Q V I T V M

S. Mauritij, & S. Lazari
apud Sabaudos.



In vitâ S. Basilij. Nitia Ordinis S. Lazari repetunt à temporibus S. Basilij Magni Cæsariensis Episcopi, quem Gregorius Nazianzenus tradit hoc titulo nosocomium excitasse. Atque eius antiquitatis pariter fidem facere aiunt; tot prochotrophia, nosocomia, seu hospitalia, ut vulgò loquuntur Sancti Lazari nomine per orbem Christianum sparsa. Sed prima institutio per Barbarorum incurssiones, atque iniuria temporum collapsa cum esset, ea ipsa velut renata est felici illo æuo, quo Christiani Europæ Principes Ierosolymorum urbem, cæteraquæ Terræ Sanctæ loca barbaris eripuerunt. Itaque ut Templarij, Hospitalarij, & Teutonici, sic & Lazarini Equites illo seculo, homines Christianos ex Europa aduentantes, nõ modo hospitij exceperunt, sed & strenuè sacrenis alijsque barbaris arma intulerunt. Quo factum ut Balduinus II. Fulco, Amalricus Balduin. III, & IV. Reges Ierosolymitani, itemquæ Theodora, & Melisindis Regina, alijquæ Principes ipsum ordinis Magistrum, & domicilia in Syria eidem dicata, ac propria, nõ paucis beneficijs adfecerint: quorum testes tabellæ publicæ etiamnum Boniaci vulgò *Boignij* in diocesi Aurelianensi in Gallia adseruantur. Quem quidem locum Equitibus ipsi

1154.

Ordinis Lazarini
Domicilium
Boniaci in
Gallia.

1598:

Lazarini Ludouicus Gallia Rex adsignauit, diplomate anno CIO. CLIV. dato, & Hugonis Cancellarij manu signato, Matthæo Montmorentio Gallia Conestabili præsentate. Pulsis demum per Saracænos è Syria Christianis, Boniaci domicilium Magistri ordinis Lazarini est constitutum, ibique comitia, seu conuentus à Sodalibus quotannis haberi solent, Commendatoribus, vt vocant, ex Italia, Sicilia, Sabaudia, Anglia, Scotia, Hungaria, aliisque prouincijs eodem confluentibus: id quidem ad annum vsque superioris seculi octauum, & quinquagesimum obtinuisse constat, quo anno Boniaci Comitibus interuere, Commendatores S. Eligij Londinensis, Bannarræ in Hungaria, Agrefolij in Sabaudia, & alij complures à Ioanne Leuyo Magistro ordinis euocati. Vt mirum nemini videri debet Philippum Augustum Sæctum Ludouicum, Philippum Pulchrum, Philippum Longum, Ioannem, Carolum V. Ludouicum XI. Carolum VIII. Ludouicum XII. Franciscum I. Henricum II. & Henricum III. Gallia Reges, Henricum item Anglia Regem, Aquitania Normanniaque Ducem, Theobaldum Comitem Blænsensem, aliosque Gallia Principes multis Sodalitium Lazarinum vestigalibus annuis, ac priuilegijs honorasse; vt fusè Petrus Beloyus Consiliarius Tolosanus in suo de Equetribus ordinibus libello commemorat. Idem præstitit Fridericus II. Imp. & Sicilia Rex, qui in ea ipsa insula, itemque in Calabria, Apulia, Campania, aliisque Italia locis amplissima, iisdem prædia attribuit. Quas donationes post Alexander IV. Nicolaus III. Clemens IV. Ioannes XXII. Gregorius X. alijque Pontifices Romani suis diplomatum stabiliuerunt. Solent autem Lazarini milites Crucem viridè pro ordinis tessera præferre, & S. Augustini regulam profiteri quæ omnia Gregorius IX. diplomate edito probauit. Temporum porro decursu, cum instituti huius dignitas iaceret, Equites

Insignia
antiqua
Equitum
S. Lazari.

Rhodij ab Innocentio VIII. P. Max. Anno CIO. CCCC. XC. impetrarunt, vt cum Rhodio, seu Ioannitico confunderetur. Sique paulatim Sodalitij Lazarini memoria, cum apud Gallos, tum apud Italos est obscurata. At Pius IV. Pontifex id ipsum, Ann. CIO. IO. LXV. excitauit; amplissimisque priuilegijs, honoribus, immunitatibus ad imitar aliarum militiarum doteauit, Ioannoto Castellionæo, viro nobili Mediolanensi, ordinis magistro creato, & diplomate eade re IV. Non Maias promulgato, Quod diploma Pius V. successor altero Pontificatus sui anno, constitutione vij. Kal. Febr. & altera iij. Idus Sextilis partim reuocauit, partim moderatus est. Cumque Vercellis anno eiusdem seculi LXXII. Castellionæus vita discessisset, Gregorius XIII. quo maiorem huic militia dignitatem conciliaret, eius principatum, seu magisterium in Emanuelem Philibertum Sabaudia Ducem, atque illius Successores anno proxime insequente contulit. Philibertus autem conuentu Equitum Nicæam indicto, eos sacramento solemniter tamquam Magnus, vt vocant, Magister, in fidem adigit, & nouas, ordini decorando, atque amplificando leges, ac ritus eiusdem Pontificis auctoritate confirmatos condidit. coniunctis, atque in vnū confusis S. Mauritij, & S. Lazari ordinibus. Idem duo præterea domicilia, siue hospitia, vnum Nicææ, alterum Augustæ Taurinorum excipientibus à fundamentis suo ære excitauit, statuitque vt in posterum militia S. Mauritij, & S. Lazari nuncuparetur; Equitesque Crucem viridem limbo candido conclusam, in cuius medio altera D. Mauritij superposita esset, in vestibus gererent. Paulus Morigius tradit Cisterciensium regulam Benedictinam iisdem Equitibus à Gregorio XIII. fuisse præscriptam. Vide & Iac. Aug. Thuanum lib. hist. 38.

1490.

1565.

1572.

1573.

Ordo Sæcti
Mauritij,
& S. Lazari
coniungitur.

Insignia
nova Equitum
S. Lazari.

Regula Sæcti
Benedicti.



*Ordo Equi-
tum Sancti
Mauritij.*

*Martyrol.
Rom 22.
Septemb.*

*In hist. Lu-
dovici XI.
lib. 3.
Orig. equeſt.
cap. 20.*

ADs Mauritij Equites quod at-
tinet, præferunt ij etiamnum
Crucem albam, florigeram
Gallis dictam, & à Sancto Martyre
in bello Christianis pro tesserâ obten-
di solitam. Fuit is Mauritius Thebeæ
Legionis Dux, & antesignanus, apud
Agaunum, in confinibus Heluetiorum
atque Allobrogum (locus hodie San-
cti Mauritij nomen retinet, spectatq;
ad Cantonum, vt vocant. siue Helue-
tiorum ditionem) pro Christo cum
suis à Maximiano Imperatore cæsus.
Hunc vt viuum tutelare, ac præsidem
Allobroges venerantur, & sunt qui Sa-
baudiæ Ducum stemma ab eo deducere
conantur, hoc constat S. Mauri-
tij gladium, & annulū à Ducibus istis
magno cum honore adseruari, atque
vt pignus imperij, cum inauguratur,
ijsdem solemnî ritu tradi. Eremiticum
porrò ordinem S. Mauritij sub regu-
la S. Augustini ab Amadeo. 1. Sabau-
diæ Duce institutum fuisse scribit P.
Matthæus, & P. Beloyus, nostræ ata-
tis scriptores. Verustiores rerum,
Sabaudicarum annales tradunt Ama-
deum, (qui postea ad Pontificatum
vocatus Felicit V. nomen induit) re-
lictis omnibus Ripallium ad lacum
Lemanum se contulisse; atq; ibidem
primo lapide à Rhonone opido cum
viris nobilibus, siue Equitibus decem
eremiticum vitæ genus amplexum
esse, in monasterio D. Mauritij memo-
riæ, atque honori à maioribus ipsius
dedicato, cinerea veste oblonga ad-
sumpta, cingulo aureo, atque cinerei
coloris chlamyde, cui Crux aurea

foret infusa; traditque Franciscus Mo-
dius in Pandectis Triumphalibus Ere-
mitas Ripalliæ (quos milites S. Mauri-
tij vocant) Felicit P. pæ solemnij
inauguralibus anno 1440. interfuisse,
qualitque habitus & religio illius an-
tea fuisset, vestibus suis præmōstrasse.

1440.

O R D O E Q V I T V M

*Sanctæ Mariæ de Monte Car-
melo, & S. Lazari in
Gallia.*

Disserui hæctenus. quorum opera
apud Italos, & Sabaudos institu-
tum Lazarinum in vsum sic reuoca-
tum, restat vt videamus, quibus ea
gloria apud Gallos obrigerit. Dixi
supra Equites Rhodios, seu Ioannitas
ab Innocentio VI. impetrasse, vt La-
zarinum sodalitiū ipsis adiūgeretur.
Quo quidem factum est, vt Ioannitæ
ordinis illius principatum, ac præfe-
cturam penes se retinuerint vsque ad
Aemarum Castrum, virum natalibus,
multisque virtutibus clarissimum. Is
quamquam Melitensis eques, militiam
Lazarinorum, cuius princeps, ac ma-
gister erat, in Gallia instaurare pri-
mus serio nostra memoria in animum
induxit, & bona patrimonialia primis
possessoribus restituere conatus est.
Quo laudabili in opere cum defecisset,
Philibertus Nereſtanus, vir mo-
destia simul, & fortitudine præstans
(quæ duo in homine militari rarè cō-
iuncta reperias) demortui locum, ac
magisterium excepit, professione ta-
men, aut vitæ genere Melitenſib. non
obstrictus. Itaque Romam profectus
à Paulo V. obtinuit, vt Lazarini Equi-
tes Galli in posterum Equites S. Ma-
riæ de Monte Carmelo, & S. Lazari
nuncuparentur, & violacei coloris
Crucem Virginis Matris effigie insi-
gnem, ex collo pendentem itemque
chlamydi adfixam, exemplo Meliten-
ſium præferrent. vsus est idem Ro-
mæ consilio, & opera R. P. Petri à
Matre Dei Carmelitæ discalceati, qui
Paulo

*Inſignia
Equitum
S. Mariæ
de Monte
Carmelo,
& S. La-
zari.*

Tom. 12.
an. 1187.
in fine.

Paulo Pontifici à sacris tunc erat concionibus, eidemquæ ob singularem, morum integritatem vitæ quæ sanctitatem longè gratissimus. quo nomine, & à Baronio in Annalibus eximie commendatur. Faxit autem Deus, ut sicut Carmelitarum discalceatorum societatis magno Ecclesiæ bono per vniuersum orbem, mirificè efflorescit, sic & Carmelitanorum Equitum collegium paullatim maiora, Reipublicæ Christianæ commodo summat incrementa. Cæterum ann. C. 1187. Nereftanus Parisijs in Suburbano Sæcti Lazari monasterio, quod est Canonicorum, ut vocant, regularium Augustinianorum, solemnî ritu Equites aliquot creauit, dictaque tessera insigniuit, adhibitis iisdem ferè ceremonijs, quibus Melitenses inauguratur. Hoc tamen discrimine quod Carmelitani, ut nec Mauritiani, in Sabaudia equites à nuptijs non arceantur. Ex his itaque patet, Lazarino ordine velut in duo Sodalitiam, Mauritianam, & Carmelitanam partito, ex his alterum Sabaudis, atque Italis, alterum Gallicis velut proprium hodie censerî.

ORDO EQVESTRIS

*Canis, & Galli Gallinacei
apud Francos.*

Montmorentiadum gentis stemma, quo Lisbio à Lybiæ Regibus oriundo, magno Areopagitæ cômartyri adparentat, origine antiquissimum Francis, & Belgis perillustre, summum Christiani nominis columè vel ab incunabulis regni Gallici semper existisse constat. Primumque eorum parentem Protochristiani, & ArchiBaronis nomen (quod moræ impatiens, & zelo Christianismi incensus, eidem Iauacro, quod Rex Clodoueus primus inter Gallo Francos sacro baptismate ablatus est, se immerferit) commeruisse tradit Robertus Cænalis. Nec his contentus auctor, & ipse fuit primus, ut Aurelijs in media Gallicia prima sacra Comitum celebraren-

tur. Vnde Montmorentiacos primos Christicolos, & Franciæ Barones veteri elogio nuncupari, cuiusque nominis * tesseram prælijs merito inclarari, in hunc usque diem obtinuerit. Fidei insuper memorabile exemplum, in Christianam Rempublicam existare volunt, illustre Ordinis Equestris collegium, Cane nimirum, notissimo fidelitatis simbolo insignitum, & religioni maiorum propagandæ, in hac familia fundatum, nullo certo quod equidem sciam, hæcenus auctore, qui Principatum, & Magisterium, ut loquuntur, ei planè attribuat, & si nõ vana ratione coryphæum egregij huius instituti fuisse, ex Canis insignijs, quæ in casside stirps illa pro crista gestare solet, augurari liceat. Cuius rei fidem augere videtur Philippus Moræus in tabula sua insigniorum Franciæ vulgari sermone conscripta: Vbi inter alia gentis huius decora prodit, Buchardum Montmorentiacum ad aulam Philippi I. multis comitantibus Equitibus venisse, qui omnes, ut & ipse Buchardus, Baltheum, seu Torquem equestrem caputibus ceruorum distinctum, canisque effigie ex ima parte pendente exornatum, gestarent. Id exemplo multorum Principum, quos Canis insignijs delectatos fuisse in aperto est, factum reor. Ita enim Sergius Galba Imperator tam suam, quam maiorum acta, & insignia hoc simbolo notauit. Canis erat à prora defulturienti similis, quo vigilantiam, ac sumas excubias aduersus tempestates conferre designauit, & Ægyptij sub forma Canis copula religati militis officium exhibuerunt, & milites Plato custodes, & canibus similes appellat, hodieque apud Belgas Croyorum Regia prosapia, canem inter duas alas auitis Hungariæ regni insignijs, superimponere consuevit: Caus denique fidei, & nobilitatis apud omnes gentes indicia haberi, I. Lipsius alijsque rerum illarum curiosi produnt auctores.

Ordinis porrò, qui Galli Gallinacei titulo circumferuntur, Equitem no-

D 2 bis

* *Dienen
ayde, au
premier
Chrestien,
& Baron
de France.*

*Croyorum
Insignia.
Cet. i. Epif.
44. ad Bel-
gas. Ordo
Equitum Gal-
li Gallina-
cei.*

Cap. II.

bis prædicant Petrum quendam Montmorenciacum, Genealogici eiusdem stirpis commentatores, minimè verò edocentes erectionis tempus, vel auctorem, quod Petrus Beloius in originibus suis maximè conqueritur: ex his tamen colligi ait, Gallos Principes pugnacis aded animalis hieroglyphico ductos, sodalitiū Equetræ instituisse, quod Martis pullum eum vocet Aristophanes, & Eucherius imperij doceat esse symbolum. In augurali verò disciplina, Gallus est victoriæ signum, propterea quod avis illa victa filere soleat, canere, si vicerit, & rectè Romani posteriorib. seculis belli indicis hastæ in fines hostium conjiciendæ ritu obsolescete, bellico Gallinæ signi vti sunt, cum ex eo etiam Agonistica sibi milites pararent. Ita ferunt Socrate Iphicrati duci animos adiecisse, cū Gallinæos coram Gallia pennis, & rostro dimicantes ei præmonstrasset: quod & Themistocles ad suos animandos fecerat, cū ostenderet, eos non pro patria, neque pro penatibus, neque pro maiorum sepulchris vxoribusq; aut liberis id incommodi aggressos, sed ea tantum de causa, ne vincerentur, nolle alterum alteri cedere. Eo exemplo superatis Persis, Themistocles Athenis spectaculum Gallorum quotannis celebrandum instituit, teste Aeliano, idq; Pergami etiam edi solitum scribit Plinius, cuius rei vestigium hodieq; apud Eburones inuenias: quamquam ea ludicro fieri apud Lucianum & Herodianū legas. Quod si in nummum incidieris Gallinæorum conflictu notatū, scias eam fuisse Dardanorum pecuniam Polluce teste, nam illi magnum pugnacitatis decus, vt & Gallo. Franci sibi antiquitus vsurpauerunt: quo honore Dardani semper apud Maronem, cū secus Phryges ferret, vt imbelles notentur. Persarum porò milites Galli nuncupabantur à Caribus ob conos quibus galeas ornatas habebant, eaq; de causa Artoxerxes hominem è Caria qui Cyrum Galli signum prætendentem vulnerasse creditus est, eo honestavit

præmio, vt Gallum aureum in lancea præfixum ante aciem ferret, auctore Plutarcho: & Pausanias Idomenei clypeū Gallo Gallinæo insignitū fuisse tradit propterea quod is à Minos, & Pasiphaen duceret originem, quæ Solis filia fuerit, cui Gallus dedicari solitus, quia ortum eius præsentiat, & cantum indicet mortalibus: à mediæ enim noctis inclinatione explaudentibus, vt Lucretius ait, alis: *Auroram Plin. li. 10. clara consuetus voce vocare, & matutinis astris (nam & sydera nouit, & æternas distinguit horas) cotidie comolulatur: Christianisq; in summo turrium fastigio diuinitatis simulachrum ob oculos ponere cōspicitur. Similia multa Gallos Principes ad instituentium ordinem militarem, heroica Galli alitis eiusdem nominis gentem interpretantis tessera insignem speciatim, innuere videtur Petrus Beloyus.*

Cæterum quod Montmorenciacam profapiam hisce duobus ordinum militarium insignibus nobilitatam reperiamus, haud erit incōgruum insignia gentilitia, eiusmodi symbolis condecorari solita, ob gentis (quam & Reges affinitate sua dignati sunt) apud Francos, ac Belgas clarissimæ dignitatem hic inferere. Ea à multis retrò seculis ex Cruce candida, & aquilinis pullis cyanei coloris in campo aureo composita fuisse, ostendunt * tabula *Anni 1179.* Matthæi de Mōtmorenciaci Equitum magistri (qui sacro contra Albigenses bello, cum Ludouico Philippi Gallia Regis filio primogenito, interfuit, & inter Gallos Bizantij expugnatores emicuit, magnamq; inde gloriam retulit) ac fratrum eius Theobaldi Bochari & Eruei, quas ex armario Vicenarū rei testandæ gratia producit Papyrus Massonus in reb. suis Gallicis. illæ enim, vt ibidem subiundicat, cereum signum integrū adhuc, & incorruptum habent, in quo Crux, & locis distincti aquilini pulli quatuor tantum spectantur, & inscriptio huiusmodi: *Sigillum Matthæi de Montmorenciano.* Idem planè in aëre eiusdem gentis sigillo se vidisse testatur Ioan-

De Insign.
orientab.
Francis.

Ioanes Feronius, suisq; distinctū coloribus hodieq; spectari adfirmat, in basilica Calidi mōtis vulgō *Chaumontel* apud Luzarchum in ditione dicti Matthæi. Subsequenti verò ætate Othonis Imp. mutatum cōprobat idē auctor ex Dani historia, cū alter eiuſdē nominis Matthæus Buchardi Barbatī parēs & belli cōtra infideles Dux in Terra sanguinis (locus est vbi hodie Lugdunū situm, cui à memorabilibus Maurorū strage mansit nomen) deuictis hostib. cœloq; Amorræo eorum Principe, Aquilas triumphatrices exinde sexdecim, totidem quot ceperat signa, cum Cruce rubea (qua candida Frāciæ gētis more vti consuevit) antiquis insignijs in perpetuum rei gestæ testimoniū, quasi *Memor ensis* immiscuit: quæ ad successores continuata serie translata, adeoq; ad ipsū Annā Montmorentiorum Ducē maioribus militari laude haud inferiorem (quod symbolū eius ex armato brachio manuq; liliatum, seu Francicum gladiū preudente cum voce *APLANOS* abunde indicat) deuenerit. Omnib. ille honorū gladib. gloriosissimē decursus, clarissimus, regni Gallici defensor acerrimus, & regionum liberorum tutor, & quasi alter parens est habitus, eū in Herculis Alenconio-um Ducis destinati (qui mutato nomine Franciscus appellatus est) sacro lustrico fidei ubere est datum; cui Francisco pacē, vti Gallia, bis in regno sancitam, nos hoc æternū debemus, quod in sac. nostro lauacro, hæreticis ne quidquam frementibus, spopōderit, nomenq; quod cum Auo Francisco I. cōmune habebat, imposuerit. Quantum verò huius Annæ Montmorentiadū meritis, summāq; in patriam, & Gallia nomē charitatis sese obstrictam senserit ipsa Gallia, tunc demum commonstrauit, cum viri tot adoreis macti orba, quasi in funere publico constituta, ad cuius patrociniū se verteret, ignoraret; & iusta regi ferē pompa, deducta, nempe ipsius effigie, qui honos solis regibus, ac Regum filijs in eo regno habetur, persolueret.

ORDO EQVITVM
Ginetæ in Gallia.

Carolus Tudes, sue Martellus, à Martello, & martialibus quodammodo gestis, nomē fortitus, Equitris ordinis in primis fuit studiosissimus, adeoque annullorum vltim Romanis Equitibus olim proprium in imperio Gallico renouauit, nobilemq; collegit Equitum manum, cui Ginetæ symbolum annulis, & torquibus insculptum cæterisque corporis ornamentis præferendum dedit, moremque ad tempora vsque S. Ludouici transmisit. Huius instituti varias ab auctoribus adferri rationes tradit Bernardus Girardus Dominus Hallianus Gallia Regis historiographus: Dominus tamen Hayensis præfectus Pictauiensis ad coniugis dicti Caroli etymon, quam veteri lingua tanetam aut Ioannem vo carē solitus erat, causam refert. Petri verò Beloijs Præfidis Tolosani sententia nobis haud improbanda videtur. Is à memorabili illa, per Carolum regniq; proceres de Saracenis (quam ex Hispania in Gallia descenderant) apud Turonium parta victoria, nō incongruē desumit, quōd nobilissimos quoſque, qui ei prælio interfuisſent Ginetæ titulo, & insigni maculis nigris interſtincto, donasset, testandæ vtique posteritati eam ſe gentem (quæ partibus illis Hispaniæ, Ginetæ copia nobilissimæ, in Christiani nominis perniciem exiuerat) ad interitum deleuisse. Est autem Ginetæ in Hispania multæ, aut vulpis genus potius (quod variū apud Iulium Cæs. Scaligerum legas) pellem habens partim nigram, partim subcinericiam, maculis præsertim nigris insigni ordine respersam, ob odorem, pulchritudinis raritatem, aliaque dotes principibus viris commendabilem, teste Cardano. qui ex Hispania illud submitti adfirmat, etsi non ignoremus eiusdem etiam nominis præstantissimos equos (quos Ginetas appellare solent) à Regibus Hispaniæ mune-

Anno circiter 738.

Exoter. Exercita. li. 15. de subtilitate.

muneris (ob excellentiam) vice , ad externos cohonestâdos Principes, non raro adornari. & Ginetæ vehi (quod Maurorum more equitare est) inter nobilitatis decora apud Hispanos haberi: quorum cursu in Hippodromis maximè oblectantur, dum Equestres instituunt pugnas, in quibus arundinibus, & carnis hastarum loco se mutuo exercent, eum ad modum, quo Mauri hastas torquere, & in hostes iacere solere: quos ludos *Iuegos de Cannas* patria lingua nominant. Et Ginetæ Equitibus nomen inde mansisse, & quod nonnulli referant, haud adeò absurdum duxerim.

Genista. & Spartum quid Plin. lib. 19. & 24.

Sunt qui scribant Carolum VI. Regem, auctorem Ordinis Genistæ, aut Sparti, vulgò *Cosse de Geneste* extitisse, Verum ut dicto Beloijio placet, non fuit illud Equestrium virorum honorarium, sed solummodò eorum, quos Seruientes ad arma, aut Scutiferos vocamus, qui nobili essent sanguine, procreati, custodiam corporis Regij agentes, quosque Rex ipse, Ioannis I. Castellæ Regis exempli secutus (qui Armigeros insigni *Rationis* donauit) armigerorum titulo gaudere, & operæ eorum, tamquam voluntatis suæ, & mandati interpretum apud Principes uti voluit: insolentiæ nimirum vitandæ, qua per vulgares illos apparitores humili plerumque loco natos, apud eminentioris notæ proceres, qui superiorem excepto Rege neminem agnoscent, peccari sæpè esset indignum. Eius rei tabulas producit Petrus de S. Iuliano in antiquitatibus suis Burgundicis, quibus Carolus VI. Robertum Margnyum, huius sodalitiij Armigerum, quod non nisi in verum nobilem cadere potest, nuncupauit vestigiumque eius rei hodieq; apud Normannos exstare produunt Gallici annales.

P. Beloyus cap. 10.

E Q V I T V M L I L I I

Ordo in Regno Nauarræ.

SANCTIUS Hispaniarum Imp. & IV. Nauarræ Rex, eam maiestatis, ac potentiaæ amplitudinem consecutus, qua nulla maior nec æqualis Gothici regni euerfione in Hispania visa fuerat, tot amplorum regnorum facta, inter filios suos diuisione: Nauarram Garcia ordinis huius Equestris fundatori, Castellam Ferdinando, Soprabiam, ac Ripacurtiam Gundifaluo, Arragoniam denique Ranimiro (qui primus omnium Arragonensem titulum gētilicij nominis loco sibi ac posteris vendicauit) attribuit. Huius Garcia VI. Nauarræ Regis ætate, qui Nagerensis, siue de Nagera (locus is erat incunabulis, domicilio, & sepulchro regis eiusdem clarissimus) cognominatus fuit; Hispani scriptores diuino numine inuentam tradunt, sacratissimam Diuæ Virginis Regalis Monasterij in vrbe Nagerensi imaginem, cuius honori, Garziæ Rex, & cōiux Stephana stirpis Foxiensis, filia nimirum Comitis Carcaffonæ (cui originem suam debent Foxij, & Candalæ Comites, qui postea quingentos plus minus annos dominijs ij præfuerunt) opimum religiosum ordinis D. Benedicti conuentum dedicarunt. ipseque Rex ordinem Equitum Lilij, quem ante omnes in Hispania augustissimū reperio, certo conscripto numero, erexit; vasculum lilij candidis insigne, & memoratæ Virginis imagini adpictum, rei præbuit auspiciū teste P. Beloyo. Eius namque assumpto emblemate, Rex Equitum adlestorum vestes lilij acu, vel alia nobilioris manus opera elaboratis, insigniri mandauit, Cui etiam sodalitiio Infantes Regij adscripti, magnoque Nauarrorum exterorumque procerum (quibus Rex antiquorū erga Nauarræ Regis meritorum cōtemplatione, priuilegia Equitum Roncisualis anno 1043. confirmauit) adnumerata se-

1023,

Cap. 12. Insigne Equitum Lilij.

ries.

ries. Leges etiam attulit. quibus Christi nomen aduersus fidei hostes defendere, & propagare, certaque orationes Dominicales, & salutationes Angelicas cotidie recitare tenerentur: eoque fulcro iunxit laudatissimum hoc institutum rebus domi militiæque gestis clarissimum, ad stirpis Regiæ posteritatem longa serie transmissum, multique seculis conseruatum perdurauit: constantibus id maiorum Regijs insignibus, quibus inscriptum etiam hodie legatur, *Deus pri- mum Christianum seruet.*

*Equites Li-
lij in Ar-
ragonia.
1403.
Lib. 12.
cap. 30.*

Liliatorum Equitum ordinem honori D. Virginis à Ferdinando Arragonio (quem infantem de Antiquera dixere) anno 1403. dedicatum prodiit Hieronymus Curita, in Rebus Arragoniæ; cuius tesseram ipse Rex, cum aliquot alijs, non tam splendore natalium, quam virtute illustribus viris, in Ecclesiæ Sæctæ Mariæ Antiquæ opidi Methymne Campensis: ritu solemniter suscepit. Erat ea ex vase lilijs, & grypho confecta. Lirium autem flos propriè est, quem Theophrastus lib. de plantis narcissum esse dicit; alij liliolum, pulchritudinis candoris, & puritatis, adeoque Deo, & Angelis pergratum symbolum. Qui & flos Regius solet appellari, à Regia qua præstat celsitudine, quod tanta proceritate super flores alios attollitur. ut ad tria interdum cubita surrigatur. Et Gryphus ex Aquila, & Leone confectum animal. ut fabulantur, simulacrum est generosi & magni animi, ideoque non inepte Apollini sapiëntia præfidi dedicarunt antiqui. Hieronymus verò Romanus hunc ordinem vulgo vocitatum refert, *La orden de la Ter-raca o de las Acucenas, ò larra de S. Maria*, quod idem sonat quod *Ordo Liliorum*, aut *Vasculum S. Mariæ*. Vide eundem lib. 7. de Rep. & infra ordinem Equestrem, Cardui Beatæ Mariæ Virginis, in familia Borboniorum fundatum.

*Larra Li-
rios y un
grypho.*

*Hier. ad-
uers. Iou-
nianum.*

ORDO EQVITVM
*Hospitaliorum S. Joannis Hiero-
solymitani, qui post Rhodij,
nunc Melitenses di-
cuntur.*



Quo tempore Terra Sancta Catholicorum Principum expeditionibus celebris esse cepit, Christi nomine recuperari, quatuor præcipue sacri militiarum ordines Hierosolymis aut exorti, aut restituti, auctique fuere: Hospitaliorum qui & S. Ioannis dicti sunt à Gerardo quodam Templariorum ab Hungone, & Gotifredo; S. Mariæ Teutonorum à Germanis; & Ordo S. Lazari origine antiquissimus, & diu ante à D. Basilio conditus: quos inter semper excelluisse produnt ordinem Militum Sancti Ioannis, à Ioane Hircano Machabeo trahentiū originem, aut certe à Ioanne elemosynario, Patriarcha Alexandrino, benignitatis cognomine in pauperes celeberrimo, vota licet Ioanni Baptistæ, ut patrono nuncuparent. Quorum ab initio sedes primaria fuit Hospitale S. Ioannis in Hierusalem (quod militibus Hospitaliorum nomen dedit) à Girardo quodam loca Christi pedibus calcata, & sanguine resperfa visente, nouo feruoris genere exædificatum, attractisque in consilij societatem nobilibus aliquot, instituti sui probatorem habuit Gelasium Papam II. & viuendi rationem: Vestem nigram

Cru-

Crucemque in ea candidam; commilitonib. Honorio II. P. M. annuente attribuit; Leges autem auctiores attulit Raymundus de Rodio primus ordinis formati Magister, qui se ibi vocat *Seruum pauperum Christi*, & *hospitialis Hierusalemensis custodem*, adijtque de *Consilio capituli fratrum* se ibi digestas sanctiones constituisse, quæ varix, & Christianæ pietatis plenæ in codice statutorû, cui 88. Pontificum præfixa visuntur priuilegia, quibusuis ob oculos ponuntur. Cœnobita ordinis rariora sunt, bona & census in omnibus ferè prouincijs. Quod nihil mirum ei videbitur, qui sciet eos Innocentij Papæ, & aliorum munitos diplomate olim, omnia Christianis ferè habitata loca obtinuisse, & pro *Confratrijs* suis; sic Sodalitij bulla vocat, eleemosynis vndique Christianorum liberalitate dotatos fuisse, vti copiosè apud Tyrium lib. 18. c. 5. Vitriacum cap. 64. & Marinû Sanutum Torfellum, lib. 3. part. 8. belli sacri scriptores est reperire, quibus vnanimiter placet, Equitum illorum professionis, ex voto Religionis, finem fuisse, peregrinis ad loca sacra confluentibus genus omne officij, ac pietatis sollicitè exhibere; adhuc itinera à latrocinijs, & incursionibus barbarorum tuta reddere, quòd adeo fortiter præstitere, vt Christianorum etiam Principum auxilijs subnixi, felicissimè sæpius exercitum in Saracenos duxerint, idque incrementi, quod hodie cernere est, sumpserunt. Christianorum porrò reb. in Syria perditis, Rhodi insulæ ius omne à Clemente V. Pont. Max. ijs attributum atq; confirmatum testatur Paulus Æmylius Blondus, & alij. Non rarè postea insula illa ab infidelibus tentata, & Mahametem quidem ipsum Turcarum Imp. victricem semper manu, anno scil. 1460. & 1481. à se repulit. Quâuis consequentis seculi anno vicestimotertio à Solimanno XI. Turcarû Imp. non tam victa, quam prodicione (quæ fortissimos quosque perdere potest) superata, in barbarorum manus deue-

nire coacta est. Melitam ad extremum à Carolo V. & Clemente VII. dono acceptam Rhodienfes concessere. Insula ea est non procul à Pachino promontorio, Sparta quasi Christianorum aduersus insultus Turcos obex & insuperabile munimentum. Vnde cum Teutonici ordinis sodalibus soluentes, publicos fidei hostes indefinenter fatigant, & à Sicilia atque Italia ingressu fortissimè abarcent honorifico adeo simul, & formidabili per totum Orientem comparato nomine, vt Crucigeri ab infidelibus terroris ergò inclamentur: ab eo nimirum tempore, quo Solimannum, & nostra memoria Amurathem, claustrum illud Italiae imò Europæ effingere conâtes, memorabili clade, suorum nūquam interitura gloria affecere. Præclara huius ordinis statuta à Raymundo Podio, cæterisq; omnibus Magistris præscripta, & per nonnullos S. R. E. Cardinales diligenter examinata, cum Paul. III. approbasset, eadem in Comitijs Melitensibus aucta. anno 1584. & in vnum volumen redacta sub nomine Hugonis Lupi Verdala Vasconis (qui Ioanni Episcopo Casserio paxximè succedens supremum Magistratum cum corona, quæ Principatus à Pontificibus adiecti, in sione est, suscepit, & meritis suis Cardinalium Collegio postea adscriptus.) Six. V. anno 1586. Pontificatus sui primo confirmavit. Vetant autem statuta quemquam nisi nobili loco natum, ad Equitris huius dignitatis fastigium promoueri, ad quæ etiam foeminae, iuxta Magistrum Hugonis Reuelij tabulas admittuntur, nec mirum, cum & Agneti cuidam nobilissimæ foeminae ordinis initia accepta referantur: Diuidunturque hodiè omnes ferè in octo linguas, vt vocant, siue prouincias, quibus singulis datus est Prior, omnibus autem præest Magister Magnus olim Hierosolymis, nūc Melitæ post amissam Rhodum residens. Ille reliquorum militum suffragijs Priores, & Bailliuos quaque versum constituit: Priores in suo tractu. Præceptores con-

1565

Exstat Romanè
latine
1588.

To. Azo-
rius li. 13.
c. 3. & 4.

consilij membra sunt maioris, magnus Praceptor Marescallus siue Equitum. Tribunus, penes quem ius armorum est, *Hospitalarius, Admiratus*, qui classi praest, Draperius, Turcupulerius, qui Baliui conuentuales dicuntur, & Cancellarius. Atque hanc quidem ordinis tota Europa spectatissimi rationem exquisitissime persequitur, (*Iacobus Bosius, Ioannes Azorius*) & P. Boijsatius, dominus Licencius, & Christianissimi Regis Conciliarius, in historia illa, quam nuper de huius militiae progressu, de priuilegijs eidem à Summis Pontificibus concessis, magistrorum, seu Praefectorum generalium rebus domi militiaeque praclare gestis, vniuersè commentatus est, &

An. 1602. Adolfo Vignacurto Principi Meliten si, & Goseni inscripsit.

Ceterum ceremonias (plena enim sunt Christianae pietatis, & militaris ornamenti) quae adhibentur cum aliquis in Equitem Melitensium collegium adoptatur, & quae instar caerarum erunt, praestat hic breuissime ex Antonio Possuino adscribere.

Cereæ fax quid?

Ceream primò, & candidam faciem (quae charitatem designat) gestas tyro, atque ante altare procumbens, in genua talarem indutus vestem (libertatis signum) minimè praecinctam, petit ab eo cui facultas sit, vt se admittat. Tum in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, deauratum enssem eo nomine accipit, vt Catholicam Ecclesiam tueatur, hostes abigat, & domet, parcat subiectis, morti, si fuerit opus, seipsum pro fide exponat, ea omnia in virtute Crucis faciat, quae capulus transverso ferro significat.

Ensis deauratus.

Baltheus. Ensis enaginatō.

Deinde cingitur baltheo, vt sciat sibi castitatem esse seruandam. Enaginato ense ter percutitur, in humero; vt meminerit sibi grauiā ob Christi honorem esse toleranda. Eundem ipse mox ensē de manu Equitis capiens, ac stringens, terque aerem punctim feriens, hostes Catholicæ fidei in nomine SS. Trinitatis ijs gestibus se prouocare ostendit. Rursum deter sum brachio ensē imponēs in Vaginam,

indicat se fore posthac ab omni bus vitijs mundissimum, quem prudentia in cunctis rebus comitetur, iustitia compellat ad conseruandas Respublicas, fortitudo munit, temperantia moderetur. Tum manu tradentis militarem ordinem humeris admota excitatur, monetur, ne in peccatis torpescat, aut dormiat; vigilet autem in fide Domini, adspiret ad verum decus res gerat insignes, quas strenuè tractet. Vbi aurata calcaneis calcaria à duob. Equitibus admouentur, docetur, vt stumulos continenter ad qualibet laudabilia gerat in animo, & aurum pedibus conculeet tanquam lucis, nec vnquam agat quidquam animo indignum librali, quantoquunque ab hostibus auro ad id inuitaretur. Cereæ iterum face accensa in manibus accepta, & Diuino verbo publicè, ac sacro Missæ audito, operibus autem pietatis, atque hospitalitate, quin etiam redemptione captiuorum ei commendata, narratis irem laboribus, quos in eo subiturus est ordine, in quo suam libertatem cuiilibet Equiti suo superiori traditurus sit. Interrogatus demum num graui aere alieno obstrictus, vel matrimonio sit iunctus, numve in altero ordine regulari victurum se voverit, aut professionem ediderit, an vero inter Rhodios Equites viuere decreuerit, vt iniurias aliquas vlcescetur, atque à seculari Magistratu esset immunis. Vbi quæ opus sunt respondit, professionem edit, atque in aliorum ordinem adsciscitur. Hæc vbi acta sunt, Missale super quo solemniter tria vota professus est, portat ad altare, & inde illud reportas ad eum, à quo accipit insignia Equitum, sit par ticeps priuilegiarum, & condonationum, siue indulgentiarum, quas Sedes Apostolica Rhodijs Equitibus concessit. Tum indictis (quæ singulis diebus ei recitandæ sunt orationes Dominicæ, & salutationes Angelicæ centum quinquaginta) vel precibus horarijs B. Virginis, aut pro defunctis, totidem item precatōib. dominicis, ac salutationibus Angelicis, pro singulis

Excitatio.

Calcaria deaurata.

Diuini verbi auditio.

Interrogatio.

Missale ad altare portatur.

Participatio priuilegiarum, & indulgentiarum.

Recitatio quotidiana precum.

Deterfusio. Impositio in Vaginā.

Callij osten-
sio.

S. Ioannes
Bapt. ordi-
nis Melitē
sis tutela-
ris.
Cruce octo-
gona.

Professionis
forma ve-
tus, & no-
ua apud
Ioan. Lori-
num li. 13.
cap. 3.

quæ ex hac vita inter eos discedūt; Pal-
lium quo Equites indui solent, ostendit;
sublata in alium eius parte, vel
limbo, ac manicis, vt asperimæ vitæ
meminerint, quam duxit Ioannes Ba-
ptista vir sanctus, quem tutelarem
ideo Equites habent, vt imitentur. Ma-
nicas induens obediētæ leges induat.
Octogonam Crucem, eamque ex pu-
ra linea tela candidam accipiens, mo-
netur sanguinis, quem profundere li-
bens debeat, & à Christianorum fini-
bus hostes repellat. Monetur item
puritatis, atque octo beatitudinum,
quas consequetur, qui legitimè eam
gestantes Crucem militauerint. Ad
extremum sine collo impositò, vt do-
minici iugi, quod subire debet, recor-
detur, in pace dimittitur. Professio-
nis autem hæc forma est. Ego N. vo-
ueo Deo omnipotenti, & eius mari im-
maculate Virgini Mariæ, & S. Ioanni
Baptista, me obseruaturum perpetuò, Deo
iuuante, veram obediētiam cuiuslibet su-
periori, qui mihi à Deo, & ab ipso ordine
dabitur, item me victurum absque pro-
prio, & castitatem seruaturum. Hæc
igitur illi.

TEMPLARIORVM Equitum Ordo.



Platina, et
Gensbr. in
Gelasio. 2.

Bello sacro Urbani II. P. M. au-
spicijs, & Godofredi Bullonij
Ducis Lotharingiæ ductu felici-
simum confecto, ad ea conferuanda
quæ fortissimè recuperata erant, Ho-
spitaliorum exemplo; Templario-

rum Ordo, cuius originem Pótacus
ad Gelasij II. tempora refert, à Gal-
lis Principibus erectus fuit, quia Gal-
lorum maximè opera recuperata.
Hierosolyma fuerat, cuius instituti
præcipui exiltere Principes, Hugo de
Paganis, & Gaufridus à Sancto Au-
domaro Equestri ambo dignitate in-
signes. Et quoniam iuxta templum.
Domini loco à Balduino Rege con-
cesso, commemorarentur; Fratres mili-
tiæ Templarij sunt appel-
lati. Steteruntque adeò numero no-
uem toto nouennio, more Canonicor-
um Regularium (quod in manu Gua-
rimundi Patriarchæ Hierosolymita-
ni ita professi essent) viuentes, & pe-
regrinos per loca sacra contra latro-
num, & Barbarorum insidias ducen-
tes, ac reducentes, teste Guil. Tyrio
lib. 12. de bello sacro cap. 7. Donec
ann. 1118. de mandato Honorij Papæ
& Stephani Hierosolymitani Patriar-
chæ, instituta est eis regula, (quam
à D. Bernardo conscriptam affirmât)
& albus habitus: Eugenij demum
Pontificis auctoritate Crux rubea
attributa. Vt scilicet vestes albas in
signum innocentix deferentes, per
Cruces rubeas martyrium ob Chri-
sti nomen non subterfugiendum desi-
gnarent; eò quod sanguinem propriũ
secundum instituta regulæ, pro defen-
sione Terræ Sanctæ, effundere essent
obstricti; & Christi Crucis inimicos
viriliter expugnando à Christianorũ
finibus propellere. Vnde, & Vitria-
cus inquit in Hist. Orient. c. 65. & 66.
Adeo formidabiles facti sunt fidei Chri-
sti aduersarij; quod vnus persequeretur
mille, & duodecim milia non quot es-
sent, sed magis ubi essent, dum ad arma
clamaretur, interrogantes. Leones in
bello agni mansueti in domo in expedi-
tione milites asperi, in Ecclesia velut
Eremites, Monachi, inimicis Christi du-
ri, & feroces; Christianis autem beni-
gni, & mites: Vexillum bipartitum ex
albo, et nigro, quod nominant Beaucant
(quasi Beaescant) prænum habentes:
eò quod Christi amici candidi sunt, &
benigni; nigri autè, & terribiles inimicis.

Baron. ad
an. 118.

Ser. ad mi-
lites Templi.

Deut. 32.

Cru.

Crucem verò ordinis tessaram fuisse volunt octogonam, illius instar, qua hodie Equites Melitenses insigniuntur: & quali *Iacobi Molavitimi* Templariorum magistri effigies in Gallia communiter exhibetur. Hieronymus tamen Romanus Hispanus contendit fuisse duplicem, & quasi Patriarchalem; qualem insignia antiqua præferunt Hungariæ, & in Republica sua Mundi ob oculos expressam ponit. Multis tandem exantlatis pro Republica Christiana laboribus, antiquissimus iste ordo Viennæ in Concilio Patrum decreto damnatus; & totaliter extinctus est, bonaque Hospitalarijs addita, quo illi tempore Rhodium insulam Turcis eriperunt: nec non Spathiferi, Calâtrae enses, Montefiani, Christi opimo ex ijs detracto censu aucti fuere. Iure ne an iniuria, variant annales; fama tamen frequentior, & sensu prope omnium damnata. Diuitias, quibus aucti immensum fuerant, malo fuisse, fateamur necesse est: siue virtutum indole, quibus res tantas terra marique perfecerant, voluptatibus extincta: siue ex ea re invidia apud populum conflata, apud Principes spe lucri excitata. Tam cito in omne improbitatis genus degenerasse vix esset credibile, nisi Clemētis V. Pont. Maxim. diplomata, quæ inter tabulas ædis Toletanæ omnium maximæ, (vti Ioannes Mariana li. 15. *Rer. Hisp. cap. 10.* testatur) plura extant indicio essent: Famam haudquaquam vanam fuisse, affirmantis duos, & sexaginta ex eo ordine, se coram quæstione habita, scelera nefandissima passos, veniam petiisse. Huius porro abolitionis disquisitionem in vtramque partem fusè admodum reperire licet apud dictum Marianum loco citato; Villaneum, Antonium, Platinam in Clemēte V. Rob. Gaguinum in Philippo Pulchro, Papyrium Massonum lib. 3. *Annal. Ioan. Azorium lib. 13. Institut. Moral. c. 6.* (qui de Commendis, Beneficijs, precibus horarijs, votis variorum Ordinum doctè admodum scripsit, & alios.

ORDO EQVITVM
Teutonicorum Hospitalis Sanctæ
Et Mariæ in Hierusalem, qui
alio nomine Crucigeri,
& Mariani dicti.



Adem pen[]tempestate Friderico I. Imp. à Grégorio V. II. litteris, ac legationibus impulsio copias quoque amplissimas in Syriam ducente, exadificata Hierosolymis S. Mariæ æde (quæ nomen Equitibus S. Mariæ Teutonicorum in Hierusalem peperit) Ordo Teutonicorum Celestino III. P. Max. sub regula D. Augustini approbante, aduersus fidei Christianæ hostes institutus etiam, fuit. Cuius quidem instituti milites Templariorum, & fratrum S. Ioannis normam secuti, & in vnam quasi constitam solemnem voto professi; ad discrimen Cruces nigras albis chlamydidibus apposuerunt; vt fusè citatis locis edocent Tyrius, Vitricus, & Morinus Sanutus Torfellus Patricius Venetus in Secretis fidelium Crucis. Henricus V. Valpot, vir fortissimus primus ordini magister datus, æquata cum Regibus potestate creandi Equites, & à dicto Celestino sacra in armis operandi facultate, vt de iisdem vere dicere liceat, quod Rodericus Archiepiscopus Toletanus de suis prodit Equitibus. *Qui laudabant in canonicis, accincti sunt ense, & qui gen. ebant orantes ad defensionem patriæ &c.* A deo

Lib. 3. p. 8.

Lib. 7. c. 4
& 27.

*Insignia
Rorarij .*

vt Religiosa quadam societate , inter se deuincti nõ minore orationibus , quam armis nauarent operam , & Mariam Virginem cuius sese patrocinio deuouerant . Rosarium nempe cuius tesseram & in Scuto cum dicta Cruce Mariæ Burgi postea assumpserunt cotidie recitando inuocarent ; vnde etiã Mariani , & Crucigeri hodieque sunt appellati . Capta autem vrbe Hierosolymitana à Saladinõ Saracenorum Duce , Sodalitium Teutonicum Aconem , seu Ptolemaidã translaturum . Inde , vt ex tota item Syria cum cæteris Christianis , expulsus Fridericus Secundus in Germania collocauit , quod vbi ad Prussia prouinciam à Christi fide tunc alienam , & Polonis Christianis infensam subigendam , Christi que Religione imbuedam , sola interueniente Gregorij IX. auctoritate destinasset , vt latè narrat Crõmerus , & ex publicis actis contra Nauclerum , & alios probat ; inter vicinos Principes Christianos , & istos Teutonicos milites mirum , quàm variæ simultates , & contentiones , quæ ad arma prorumperet , exortas sint . Ad quas assidue componendas ne ordinis illius præclari ad fidem dilatandam progressus , quibus Satan inuidebat , impedirentur , Romani Pontifices incessanter aduigilarunt , eoque factum vt Conradus Mazouia Dux à Borussia (qui hodie Prussia) tunc Christi hostibus bello attritus , ordinem hunc sibi coniunxerit , & Culmensi agro concessio totam Prussiam , & omnè eam ditionem , quæ trans Vistulam ad mare Balticum porrigitur , occupandam dederit . annoque deinceps LIII. ac salutis nostræ CIO. CC. LXXIX. debellata prouincia Christi nomen à Teutonicis in ea sit constitutum ductore Hermannõ Saltza magistro , spectatæ virtus Duce , qui primus sacræ domus vexillum in Prussiam traduxit , quo officio , non plebis tantum animos , sed etiã principum voluntates sibi conciliarunt . Deinde ab iisdem acerrima bella contra Lithuanos , & Tataros pro Polonis pu-

guata : Arctissima tunc inter illos , & Polonia Reges amicitia coijt , donec extincta vetere Regum stirpe , & Christi nomine è Lithuanis suscepto , Jagello Lithuania princeps à Polonis in Regem acceptus est coniuncta cum Polonia Lithuania . Eius progenies , quæ inultas tot clades , à Teutonico ordine illatas ad suum dedecus pertinere existimabat , nihil non ab eo tempore fecit , quo Teutonicos actus , seu vi antiqua possessione depelleret : infelici quidem per initia successu vi , & iniustus conatu . Ingenti tandem clade affecti Equites proper Tannebergam Anno 1400. X. Idus Quintiles sub Venceslao Jagellone amissis L. hominum millibus , vix tandem adducti , vt quiescerent : sed pro inueterata gentis gloria , pro militari sacramenti Religione , extrema potius tentare , quàm tot laboribus parta ignaue deserere ; donec Borussia , ac LXX. circiter opidis , & arcibus vna die quasi conspiratione facta deficientibus , Cazimirus Sigismundi . I. parens occasionem arripuit , ordinemque in eas angustias redegit , vt Ludouicus Erlinsus cum de Vniuersis foribus periclitaretur , metu , qui in constantissimum cadere potest , adigente , nullã Cæsaris , aut Imperij interueniente auctoritate , in eas conditiones cum Polono transiit , vt singuli deinceps ordinis Prussia Magistri intra sextum ab inito Magistratu mensẽ , Polonia Regem adire , & eum pro supremo Domino per iusurandum agnoscere tenerentur . Ijs conditionibus postea cum stare noleret Fridericus Saxo , atque post eum Albertus Brandeburgicus Sigismundi fororis Borussia graui bello se implicuit , cui gerendo cum auxilia à Cæsare , & Germanis , quorum de maiestate , & iure agebatur , expectarentur , deterioribus longè conditionibus imminente belli procellã pace cum auunculo contracta , in occasionem sibi priuatim consulendi vertit , nam ex ordinis Magistro à Polono , cuius se clientela credidit ,

sic

Lib. 9.

*Crõmerus
lib. 8. 9. &
40.*

sic Dux creatus est, statimque muta-
 ta religione voti vinculum soluit, du-
 cta uxore Dorothea Friderici Primi
 Daniæ Regis F. & prouinciam, quam
 antea vltusfructus tantum titulo ob-
 tinebat, iure proprietatis possiden-
 dam ad hæredes transmisit. Cuius fi-
 lius Fridericus eadem, qua parens ce-
 remonia tãquam regni beneficiarius
 in Borussia principem, Lublini gra-
 dito vexillo, & accepto à Rege tor-
 que aureo, inauguratus est, an. 1568.
 Adeo vt sensim Illustrissimus ille
 ordo non paruo Germanicæ nationis
 dedecore in ijs partibus extinctus
 fuit, cum tribus fere seculis in Prus-
 sia, maximo Reipublica Christiana
 bono florisset, magnaq; inde regnis
 Germanicis decessio facta, quod Til-
 mannus Bredenbachius edito ea de
 re libello, & Cromerus latè expo-
 nunt. Vnde apparet maximam huic
 ordini iniuriam ab Alberto, Polono-
 rum ope, pro quibus tot bella Cru-
 cigeri pugnaverunt, factam fuisse,
 atque adeo Cæsari, & Imperio in-
 quorum tutela iam ab initio, conti-
 nuata possessione Equites Teutonici
 semper extitissent. Quamobrem Al-
 bertus iure ab Imperio proscriptus,
 causa eius magna cõtentione agi cœ-
 pit in Comitijs Anni 1548. inter Sta-
 nislaum Lascum à Sigismundo Polo-
 niæ Rege missum, & Volfangum Mel-
 chingum, quem Cæsar ante quadrien-
 nium in ordinis Teutonici Magistrum
 inaugurauerat. Re cognita exitus il-
 lius actionis fuit, vt sententiam con-
 tra Albertum pronunciatam tuendam
 esse censerent: cætera, in quibus
 maior difficultas, ad Cæsarem reij-
 cerent. Hodie totius ordinis Teuto-
 nici. Magister est Serenissimus Ma-
 ximilianus Austrius, qui insignia Au-
 striaca, & Imperij cum Cruce ordi-
 nis (quæ nigram alteram auream com-
 plectens etiam collegij tessera habe-
 tur) coniunxit. Milites autem, & sa-
 cerdotes Crucem nigram limbo ar-
 genteo insignem chlamydi adfuturam,
 & alteram ex collo pendentem, præ-
 ferre solent. Quæ & alia iusius apud

Seb. Munsterum libro tertio, de Ger-
 mania, qui seriem magistrorum, &
 res illustiores ab ijs gestas, recenset,
 & apud Belforestum libro tertio, de
 Cosmographia, & Luc. Aug. Ihu-
 anum historiarum, lib. 1. 5. & 43. pru-
 dens Lector reperiet.

Et quamuis Prussia, quam Equites
 annis anteaçtis possidebant, modo
 Regi Polonorum pareat, nihilominus
 eligitur hodie magnus magister, qui
 illius ordinis bona in Germania sita
 etiamnum possidet, quibus Germa-
 norum pleraque nobilitas, & Principum
 filij deuinciuntur:

*Theaurus
 Politicus.*

ORDO EQVESTRIS

*Sancti Ioannis Acconenfis,
 & S. Thome.*

Imitatione dictorum ordinum mili-
 tarium, erecta sunt, & alibi eius-
 dem generis collegia. Quorum
 numero fuit illud Militum S. Ioan-
 nis Acconenfis, ab Accone vna ex
 quinque, quæ in sacra scriptura me-
 morantur, ciuitatibus, inuento no-
 mine. Ab initio infirmis, ac peregrini-
 nis loca sacra valentibus, piam ope-
 ram impendere commilitones illi pro-
 fecti sunt, mox, & arma fratres hospi-
 talis Sancti Ioannis æmulati adiu-
 xerè, exinde inter militares ordines
 connumerati. Hieronymus Roma-
 nus regnante in Hispania Alfonso cog-
 nomento Sapiente, floruisse eos tra-
 dit, & ab eodem testamento condito,
 supellectilibus, vt lecto, & similibus,
 pecuniisque donatos. Tollari porro
 atate nulla quasi exitisse memoriam,
 qui & perisse paulatim ordinem Ac-
 conensem testatur cap. 15. & 19. su-
 per Iosue. Cæterum S. Augustini nor-
 mam sequuti S. Thomam, pro nomine
 habuisse videntur, vt idem Romanus
 se edoctum innuit, quod Alexandro
 IV. P. M. res sacras moderante, Or-
 do titulo S. Thomæ & S. Ioannis Ac-
 conensis coniunctim fuerit, indigeta-
 tus. Verum in Troiunciali Romano
 inter ceteros militares, ordo S. Thomæ,
 quasi

Bereres.

Iosue c. 83

*Insigne E-
 quium Teu-
 tonicorum
 Cruce ni-
 gra.*

quasi alius, & proprius, enumeratur, docentibus id Bullis Pontificum.

Magistro, & fratribus militia Hospitalis Sancti Thome Martyris Calmarthen. Accon.

Item in Bulla Alexandri IV. S. Thome Magistro, & fratribus Hospitalis S. Thome Martyris Acconien. In Bulla Ioannis XX.

Ordo sancti Blasij. Proclit, & alios Equestres ordines Palestina, quorum alter sancti Blasij nuncupabatur, dictus de sancta Maria, sentia SS. alter Pœnitentia SS. Martyrum, cuius instituti fratres se vidisse affirmat Hieronymus Romanus, Crucem scilicet rubram præferentes, & D. Augustini regulam proficentes. De quibus & mentionem faciunt regulæ, seu præctica Cancellariæ Romanæ.

Eorum insignia.

ORDO EQUITVM S. Saluatoris in Aragonia.

ANNO circiter 1118. Alfonso Hispaniarum Imperator dictus, Rex Navarra, & Arragoniæ, itemque Legionis Castellæ, & Toleti ex parte vxoris Vrracæ, quo Mauros Cæsaraugusta, totaque Arragoniæ ditione facilius deturbaret; cum nihil nõ virtute superabile censeret, & quo maiores difficultates propositas intelligeret; eò maius re bene gesta decus, & feliciores deinde successus secuturos consideret: Ex proceribus tam Hispaniis, quam Gallis, qui operam suam (teste Belloyo) primarios ex ijs Ducēs enumerante) læpissimè Christianis probarant, in Urbis Montis Regalis post captam Calataubam, hostibus fidei finitimam, Sodalitium Equestre S. Saluatoris, quod virtutis præmiũ foret, constituit. Et admirationem militum Templariorum, censu opimo, & prædijs dotavit, quibus opulentibus feliciter ei adeo institutio illa cessit, vt Mauri omnes toto illo tractu, quo Regnum Arragoniæ hodie circūscribitur, anno 1120. extirpari sint, ipseque Rex nomen Pugnacis, seu Prælatoris adinuenit,

quod vices, & nouis collatis signis manus cum hoste conseruisse feratur, felici semper successu, & triumpho semper ducto exceptis duobus prælijs posterioribus.

ORDO EQUITVM de Monte Gaudio in Syra, qui in Regno Castella dicti sunt de Monfrac, in Catalunia verò, & Valentia de Mongoia.

Ordinem Equestrem Montis Gaudij in Regno Hierosolymitano originem sumpsisse tradit Hieronymus Romanus, eadem ipsa tempestate, qua Principes Christiani in Syriarum potiti sunt, a loci extra urbem Hierosolymorum sici (vbi militia illa inchoata) etymo, assumpta appellatione. Approbationis diploma submisit Alexander III. anno 1180. quod in archiuo Calatrauensi adseruari ait Franciscus Radefius, opidaque, & prædia, quibus huius ordinis Equites, ob nauatam Terræ Sanctæ recuperatæ fortiter operam, donati sunt, ibidem exprimi, quæ, & ipse in Chronicis suis militaribus enumerat. Studio quidem rei bellicæ, & pietatis, cæteros in Syria Equites adeo laudabili progressu æmulati sunt, vt multis à Christianis principibus possessionibus aucti, etiam in Castellæ Regno (vbi Equites de Monfrac à præcipua conuentus sede appellati sunt) opimos census, & prædia obtinerent, qualia & ipse Alfonso IX. in tractu Maganensi ijs attribuit, hisce verbis, *A vos Don Rodrigo Goncales Maestro de Monfrac, de la orden de Monte Gaudio &c.* Id & ex alijs monumentis, quæ in dicto archiuo reperire est, colligitur, hoc præuenire titulo: *Hac est memoria del hauer que perdieron los freyles de Mongoia y los castellos, que les tomaron los freyles del Temple, Alhambra, d yaze el cuerpo del Conde Don Rodrigo, Maluizino, Escorial &c.* In

Equites de Monte gaudio.

Equites de Monfrac.

Equites de Mongolia. Catalonia enim, & Valencia de Mongolia cognominari fuere, quod idem sonat, quod Mons Gaudij, Anno demum 1221. Rex Ferdinandus cognomento Sanctus, castrum de Monfrac concessit, Gonfaluio Yannezio magistro Calatrauensi, docetque donationis exemplar, fuisse id castrum ordinis de Monfrac, adeoque Rex ipse eandem militiam, quod multum de pristino splendore amississet, in vnam quasi cum Calatrauensi, contrahi, & vniri voluit.

Equites Ordinis de Truxillo. Militiæ Truxillensis, idem Hieronymus Romanus in Republica sua, & Franciscus Radefius de Andrada Eques Calatrauæ, in chronico suo Alcantariensi fuisse meminerunt, & in ciuitate Truxillo sibi cognomine circa annu 1227. sedem Equites habuisse seruit, quibus consequenti tempore Alfonso Rex diplomate condito, opida, & prædia ditissima, hæreditariò acquisita, Truxillum scilicet, S. Crucis, Zuserolam, Cabanam, & Albalam concessit. Era Cæsaris 1233. ad quorum pleniorum cognitionem adeundi sunt prædicti auctores.

ORDO GLADIFERORVM,
seu militum Christi in
Liuania.



Inter Prussos, Samogitos, Lithuanos, & Russos, seu Moscos, posita est Liuania, quæ sub se habet Curones, Lettos, & Esthenos. præcipuas nationes, vt moribus, sic & lingua

diuersos, quæ tamen ferè Saxonica est. Cum indigenis & Liuis, commercij causa Germani vicini; atq; vt eorum Annales testantur. Bremenses tempestate forte in sinum Liuonicum delati, amicitiam iunxere. immunitatem suis, ac mercatoribus, quos adducturi erant, isto fœdere pacti: qui & in Insula, in Diuine ostio, sacellum extruxerunt, in quo, ritu inter Christianos recepto, sacra peragebant. Horum exemplo, ac montis, plerique Prouinciæ reguli, veræ religioni nomen dederunt, & à Bremensibus perierunt, vt virum pietate conspicuum ad se mitterent, qui sacris in ea regione præficeret. Is fuit Menardus Segebergensis Monachus, à Bremensi Archiepiscopo in Liuoniensem Episcopu consecratus. Friderici Ahenobarbi, & Alexandri III. P. Maxim. temporibus, per quem Religio ijs locis propagata fuit. Huic successit Bertoldus ex B. Pauli cœnobio, itemdem Bremanissus, qui à Paganis illis occisus anno 1197. vt per scriptum est in historia Archiepiscoporum Bremanensium. Huic subrogatus est Albertus ex collegio Bremensi euocatus, qui Rigam ciuitatem cõdidit, ac mœnibus cinxit. Is Engelberto, & Theodorico, Tisenhusenensibus adiutoribus sibi cognatis, cautius rem gessit, quorum ex consilio in societatem Teutonicos Equites adiuuit, qui à Templarijs olim orti, ad fidei Christianæ amplificationem in septentrionales regiones allegati fuerant. Illius, & auspicijs institutum est Equitum in Liuania collegium, ab Innocentio III. confirmatum, ensis rubri signum cum Cruce pallio insuta præferens, teste Cromero, & Arroldo Abbate Lubecensi, aut verius binos gladios forma Crucis decussatim positæ rubescentes: Primusque ordinis dux ac magister Vinno creatus est. Eo principe, cõiunctis viribus magni progressus per eas regiones facti, capta a Volquinio Equite Torpæ arce, antea Russis subiecta, & Cocenhusia occupata, sinibusque, ob perfidiam, Russis occup.

insignia Equitum Livoniarum.

Vnio Ord.
Liuonici
cum Testo
nico.

nino exactis. Alberto Episcopo Nicolaus; & Nicolao Albertus alter successit, cum Volquinio Vinnoni per promotionem occisus fuisse quisisset. Tum Rigenfis sedes Archiepiscopali dignitate ornata est. & Boruffiæ Episcopi Varniensis, Culimensis, Pomelanensis, & Samberensis, se Rigenfis præsulitæquam metropolitano sublece, vnito fratrum Liunionensum collegio cum Equitum Teutonicorum ordine. Ita Volquinio à Lithuanis cæso, Hermanus Valkius ordinis Teutonici Eques, qui Boruffiæ iâ septennium præserat, sufficitur primus Liunionici ordinis Magister, ex ordine Teutonico à Funccio (apud quem ceteros eiusdem collegii, itemque Teutonici Magistrorum ex ordine reperire est) numeratur. Is Reualiam à Valdemaro II. Daniæ Rege, vt & Vesebergam; & Naruam missis in Liunioniam borealem ante viginti annos copijs, conditas, Danis restituit. Ab eo tempore fida inter se societate, Antistites, & ordinis principes amicitiam coluere, quamdiu externis bellis cum Lithuanis, Russis, Samogitis, Semigallis, res illis fuit. Foris pacatis rebus, statim ex æmulatione bella ciuilia, inter eos exarserunt. Cum Equites tot victorijs claros, & armatam militiam, quam religioso voto profitentur, togatorum, ac pacificorum hominum imperij tæderet, cumque nuper capta à Melecho Sultano Ptolemaide, vbi sedem antea Teutonici ordinis Magister habebat, domicilium primo Marpurgum, deinde Mariaburgum translatum esset. Ibi tanquam in aula, & sub principatu degentes, ægre Sacerdotum iugum ferebant, vti narrat Arnoldus Lubecensis Abbas lib. 7. cap. 9. Igitur Ioannes Syverinensis comes, Romam; & post eum Isaurus in Daniam, ab Equitibus exacti, concessere. Fridericus denique Boemus totos xxxix. annos Romæ vixit, quo absente Rigenfes ab Equitibus Teutonicis oppugnati, ascitis Lithuanis; vario euentu sæpius conflixere. Tandem post longam disce-

prationem causa coram Carolo IV. & Clemente VI. P. M. agitata, cum secundum Regensem Antistitem pronunciatum esset: Fromildus, qui tunc sedem tenebat; & Bornissæ princeps, cum sub id tempus Naruam, Reualiam, & Vesebergam à Valdemaro IV. Daniæ Rege. XIX. CIO. argenti maris redemisset, & Liunionæ adiunxisset, Gedani amici conuenerunt Nou. Maij Anno M. CCC. XLVIII. vt remanente penes Archiepiscopum integra ciuitatis iurisdictione, vicissim ordinis princeps, fide, & obsequio, hactenus Archiepiscopo; ab ordinis magistro præstari solitis, imposterum solueretur. Hoc minime dissidiorum finis inter eos fuit, sed gradus per istam transfacti onem ad maiora ab hominibus armatis contra inermes audiendi factus. Inter hæc anno illius seculi XCV. exortus est Valterus Pletenbergus, vir excellenti virtute, post Vinnomem primum Equitum Liunionæ Magistrum, & Hermannum qui ordinem Liunicum cum Boruffiano coniunxit, alter ordinis instaurator, supra omnem inuidiam, & æmulationem positus, diffidia inter Equites, ac Rigenfes composuit, arce, quæ ab Rigenfisbus destructa, & rursus ab iisdem ædificata fuerat, vbi adiuncta: & Moscos duobus ingentibus prælijs ineunte hoc seculo, primo in Liunioniam, altero ad Plescouiam superauit, & à Mosco L. annorum pacem, tam sibi honorificam, quam Liunionis fructuosam extorsit. Quibus rebus confectis, Liunicum ordinem Prussæ Magistro, siue coniunctum, siue subiectum, ex soluta pecuniæ summa, ab Alberto, de quo superius locuti sumus, liberauit: & princeps Imperij effectus, Liunionæ florentibus bello, & pace rebus, vsque ad annum 1535. præfuit: sed xx. post annis, cum inter Guilielmum Brandeburgum Archiepiscopum Christophorum Megalopensem, & Henricum Galenium Equitum principem, antiqua denuò dissidia recruduissent: Guilielmus, & Christophorus à Guilielmo

Ordo Liunionis
seu iugur
à Teutonico.

hielmo Furstenbergio Ordinis Magistro capti sunt; ac biennio post à Sigismundo Poloniae Rege, cuius petenti exercitu aduentante liberati, & in pristinum dignitatem restituti, adacto in conditiones minus honestas ordinis Magistro. Toties renouata diffidia, vicinis potentioribus molesta, ex quorum occasione Mosco ad inuadendas illas regiones, & Poloniã vastãdã via aperiebatur, vt Episcopis primo damnosa, sic & Equitibus postremo exitiosa fuere. Nã quemadmodum salutari, vt sibi videbatur consilio, Sigismundus, aboleto ordine Teutonico, ante xxxi r. annos, Borussia perpetuis bellis cum Poloniis hæcenus conflictatam, iuris Polonici fecerat: beneficario eius Principe Alberto Brandenburgico, fororis filio creato, sic & Sigismundus, Augustus, paternum exemplũ secutus, postremo Liuonicũ ordinem extinxit, & Gotardum Kettle rum postremũ ordinis Magistrũ, ordinem euerantem (vti & à Religione Orthodoxa turpissimè defecerat) radica Cruce, sigillo, literis, ac diplomatis omnibus quæ ordo Liuonicus à Pontifice, ac Cæsare acceperat. Curlandia, & Semigallia ducẽ creauit, Christophoro Megalopoliensi Archiepiscopa lè dignitate pariter abrogauit, illius iurisdictione omni Poloniae Regibus addicta; adeoq; totã Liuoniã iuris Polonici affectã, sed inde à Sueuis, inde à Moscis miserè laceratam Stephanus Rex postea asseruit, & imperio firmavit. Quod extinctæ Militiæ Teutonicae, CCC. LVII. postquam cœperat anno, triste spectaculum, quicumque Germanici nominis studiosi erant, non sine lacrymis intuebantur. Atque ita ordo iste militum in Liuonia, cum florisset annos 357. abrogatus desijt.

Hanc status Liuonicĩ conuersionem mutata ante aliquot annos Religione, & recepta Lutheri pernicioã doctrina, & seruitutem secutam esse, magno Christiani nominis probro, minimè admirandum, quod subuersa Religione, regna perire necesse sit.

ORDO EQVITVM

D. Iacobi apud Hispanos.



IN Hispania peculiare sub auspicijs diualibus exorti ordines militares, voto singulari ad profiligandos Mauros eximendosq; eorum seruitute Christianos, obstricti, quos inter, Sancti Iacobi Militia, quæ vulgò *S. Iacobi de Spasba* nuncupatur, primarium obtinet locum, eiusque originem alij ad Alfonso Casti, alij ad Ramiri Castellæ Regis ætatem referunt. Huic enim Ramiro cum ann. DCCCXLVI. commissio, ad Clauigium prælio, intercedente. D. Iacobo Apostolo, in equo candido nium vexillum rubræ Crucis figuræ distinctum præferente, de innumera barbarorum multitudine, victoria esset concessa: cœptum est in prælijs nomen * eius patrociniumque implorari, victorque exercitus vniuersam Hispaniam voto obstrinxit, vt ex singulis agri vineæque iugis, Compostellano templo, corporis D. Iacobi custodia celeberrimo, frumenti modium, aut vini amphoram, quotannis omnes penderent, Exinde Lucas Tudensis Ioannes Vasæus, Diego Valera, & Antonius Morales ordinem huius militiæ initium cœpisse aiunt. Quibus haud dissentire videtur Franciscus Radefius Calatrauensis Eques, qui hoc ordine eiusq; rebus domi militiæq; præclarè gestis fusè admodũ

246.

* Dios aij
da. y S. 16.
go.

est commentatus, siue quod iustarum instituendi causa fuerit, siue quod in diplomate Regis Ferdinandi, de institutione monasterij S. Spiritus Salmantica, huius ordinis Magistri, & Commendatariorum multa fiat mentio; Falsi tamen id ab eruditioribus accusari, nonnullis argumentis contendit Ioannes Mariana, modernus alioqui non inelegans, & prudens historiae Hispanicae scriptor, & F. Alfonso Veneticæ principium huius militiae ponit circa an. domini 1160. in qua opinio est, & Raphael Volaterranus. & post illū Antonius Nebriffensis. Quo ab initio sumptum, certum est sub Alfonso IX. Castellæ Rege (qui Ensisferis adiutoribus, memorabili ad Nauas Tolosanas victoria potius est, & S. Crucis festū, teste Roderico Archiepiscopo Toletano, qui prælio illo interfuit, primus inuexit) nonnullos ea tempestate viros militares nobiles atque copiosos, priuatis rebus in commune collatis, se suaque omnia Christi militiae contra Christiani nominis hostes deuouisse, & Hiacythi Cardinalis industria cum D. Eligij (qui D. Augustini normam amplexi domicilium prope Compostellam peregrinis excipiendis habebant) Canonicis vires sociasse, & ab Alexand. III. P. M. opera Petri Ferdinandi à Ponte Encalato primi ordinis Magistri diploma impetrasse, 111. Non. Jul. 1175. quo militibus viuendi ratio sub eadē D. Augustini regula præscripta est. & optimis institutis temperata; quibus obligabatur, & vias publicas peregrinorum concursu frequentatas, & limites à Maurorum incurfionibus, qui totam prope Beticam, magnamq; Tarraconensis prouinciæ partem occupauerant, tenueruntque per annos circiter quadringentos. ueri, bellumque ijs quoad uiuerent inferre, Redegit eā in ordinem cum monitorio pœnali Magister Albertus S. R. E. Cardinalis, vir eiusdem militiae admodum studiosus, quæ nostra quoque ætate recensuit, confirmauitque Iulius H. P. M. ann. septimo supra millesimum

quingentesimum. Fuerunt autem sub initium Equitum illorum facultates, perquam tenues, ut ferè solet in rebus magnis; quippe qui non adeo multa castella, & ea quidem minutissima, quæ sub obscuris nominibus in ipso priuilegio numerantur, possiderent. Verum Regibus insigni eorum opera in bellis, quæ contra Mahumetis cultores gesta sunt, utentibus, eò potentia deuenere, ut magnis opibus, & vectigalibus aucti, ex spolijs hostiū, regumque beneficio, & Pontificum benignitate nullos cataphractos Equites armare potuissent suo seculo testetur Ælius Antonius Nebriffensis. crebroque reportasse triumphos doceat Radefius. Cæterum ex omni militum numero tredecim omnino viros, vulgò *los Trezes*, diligere iussim: qui à Magistris latere non decederent, & cum eo, vel cum Priore quotannis loco designato cōuentus generales agerent. Domicilium primarium domus Vclesij in Castella, Xenodochium verò D. Marci Legione designatū, duobus Præfæctis, seu Commendatoribus (quos à regni cognomine, Castellensem, & Legionensem nuncupāt) maioribus constitutis. Multa alta præterea, quæ pro ordinis dignitate à dicto Radefio memorantur, constituta. Insigne hodieque militibus in veste superiori est Crux rubra in gladij militaris modum conformata cui præterea antiquitus * Veneria (cōchulæ species est, quod Venus in ijs vecta fortè dicta) quæ in Hispania pro tessera D. Iacobi temper est habita, apponeretur. Vti ex diplomate Alexandri Papæ, & archiuis Vclesij colligere licet, quod quidem diploma non nisi Equitibus, & Sacerdotibus Veneriam gestare permittit, & Sanctimonialibus (nam ad id vitæ genus foeminae etiam admittuntur, coniugij sublata facultate, nisi consensu Magistris) nobili loco natis. Et sigilla antiqua tam Magistris quam Conuentus pro insignijs exhibent gladium, & infra capulum Veneriam, etsi aliquo discrimine, Quod illud ad dextram Solis signum,

Decad. 1.
lib. 2. c. 9.

Lucius Marinius Siculus lib. 4. de Reb. Hisp.

Lipf. ad Senecā Epist. 98.

Iac. V. viac. c. 26. in hist. Oc- cident.

ad

Lib. 11.
cap. 13.

Vnio Equi-
sum D. Iacobi cum
D. Eligij
Canonicis.
Fortunius
Garzias in
Consilio ordi-
nis S. Iacobi 2. par.
versic. Præ-
ntea.

ad sinistram femilunæ cōtineret, cum inscriptione *Sello de la cavalleria de sanctiago*. Hoc autem loc Solis, & Lunæ ab utraque parte Crucem minorem cum inscriptione: *Sello del Capitulo de la orden de Sanctiago*. Et vexillum militare Magistrorum ætate in campo aureo Crucem rubram cum Calatrauensibus communem, in eaque quinque Venerias discriminis ergo præferebat. Nostra verò ætate Sigillum ordinis Cruce grandiuscula arma Regia complectente (quod ad Reges administratio ordinis Pontificum auctoritate Anno 1493. Alfonso Cardena eius militiæ Magistro è viuis sublato deuenisset) & intra ramorum angulos quatuor gladijs formidabilis, exornatur hoc addito elogio: *Philippus Dei gratia Hispaniarum Rex, administrator perpetuus ordinis, & militia Sancti Iacobi de Spaha*. Huius ordinis commilitones, qui in Lusitania degebant Dionysio Rege procurante, & auctoritate P. M. intercedente, Magistri Castellensis iurisdictione sese eximentes, Alcacaris ad Salam, immutata ordinis tessera, laminam ensiferæ Crucis non nihil breuiorem gestantes, Palmeram deinde tãquam ordinis caput concessere. Vnde in errore fortè abiit, vt à nonnullis Equites Palmerani, planè alij putarentur, cum tamen ijs eadem sint vestimenta, & dignata, quæ Sancti Iacobi Equite toto Hispaniæ Regno gestare solent. Plura qui voler dictum

Radesium, M. Islam Philippo II. à sacris, & Antonium Moralem, qui iussu eiusdem Regis, cum capitulum Toleti An. 1560.

celebrasset, & Madriti 1562. absoluisset, omnia quæ ad dignitatem

huius ordinis pertinent, exquisitè persecutus est, consular.

ORDO EQVITVM
Calatraue in Regno
Toletano.



Calatraua non obscuri nominis opidum, ad flumen Anam situm, & sacræ huius militiæ nomine præcipuè clarum, Ptolomæo, qui M. Antonini temporibus scripsit, Oretum Germanorum dictum, teste Car. Clusio; Ios. Moletio, & Tarapha inter Oretanos situm, & Calatrauæ militibus à Rege Sanctio III cognomine *Desi serato* datum fuit, circa annum CIO. C. LVIII. Cuius militiæ primordia, non pigebit, ab ovo, quod aiunt, breuibus enarrare. Quo tempore Mauriserepta fuit Calatraua, Templarijs militibus (quorum magna tunc temporis erat virtutis opinio) munienda data est, vt firmum aduersus barbarorum insultus propugnaculum esset: illi, quod Mauros magnis copijs eò venturos fama erat, opido diffisi, Regi id restituere, nec erat inter proceres, qui se periculo exponeret.

Aderant fortè Toleti duo Cistercienses Monachi Raymundus Fiterij ad Pisoricam Abbas, & Didacus Velascus spectatæ virtutis miles nunc Christo militabat (qui monendo, suadendoq. Abbat. tandem impulsit, vt vt opidi muniendi in se curam susciperet, gloriosum id illi, Reipublicæ Christianæ utilissimum futurum. Consilium specte temerarium erat, annuit

Rod. Toletanus li 7. cap. 14. & Henricus Pantheon.

tamen. Regi Sancto id gratissimum fuit, Ioanni Præsuli Toletano, qui quonia eius ditio esset, pecuniam de suo suppeditauit, & auctoritate sua, orationeque, multos tum nobiles, tum populares exciuit, vt vnâ cum Abbate pro Christiana Rep. discrimini se obijcerent. Multi vndique eò mortales confluxere, omnes libenter difficultates subituri; diligentia hoc opidum aduersus omnes hostiũ iniurias, egregie munitum fuit. Mauri spe deiecti, an alijs difficultatibus impliciti, obsidionem non tentarunt. Id faustum militiæ eius omen fuit. Rex in laboris præmium, opidum Abbati, & socijs iure perpetuo, nomine Beatæ Mariæ Ordinis Cisterciensis patrone, dono dedit. Is militibus suis vestem & regulam Cisterciensem attribuit. Equitum Magistro quadraginta milia aureorum quotannis cedunt. His initijs sacram hanc militiam, in hoc quod videre est, fastigium excretam, Alexander III. P. M. suo diplomate approbauit, in quo quidam Garzias primus Magister nominatur, & innocencius III. altero confirmauit. Ita ferè Ludouicus Nonius, Io. Mariana, & Franciscus Radefius huius ordinis miles, Equites porrò, qui Cruce rubea in insignijs, vexillis, sigillis à primordijs vsi sunt, verisimile est Crucem quoque in pectore prætulisse; quamuis minime negandũ, quin semper ijs (vt tria aperte docent approbationis diplomata) fuerit *Scapulare pro habitu Religionis*. Quousque Benedictus XIII. Crucem rubram quatuor lilijs insignem, eadem qua in bul la adpingitur figura, cuculli loco deferendam adsignauit: & Paulus III. vt vnica quilibet vxorem posset ducere, secundis nuptijs exclusis, indul sit; hodieque solemnibus comitiõrum lege caurum tradit Radefius, vt vexillum ordinis citra Crucem rubram, duabus compedibus, *Tranas*, vulgò dictis, allusione ad Calatruam, ordinis caput ficta ab vna parte; ab altera verò effigie D. Virginis notatum, bello, & pace præferatur; imitatione

cæterorum ordinum id factum s. Iacobi enim Militia Venerijs, Pirarij, siue Alcantaræ Pyro, Anisiorũ duabus Auibus, præter Crucem in vexillis discriminis ergò vtuntur. Iure autem Magisterij, Innocentij VIII. beneplacito, ad Hispaniæ Reges delato, & Garzia Lopezio Passilla Calatruæ Magistro defuncto, anno salutis 1489. eius locum Ferdinandus Rex excepit, & titulos, *commendas* vocat, inter milites diuidere cepit, nullo amplius Equitum suffragijs, vt moris erat, Magistro substituto, à quo tempore, sigillum ordinis, in quo hodieque videre est dictam Crucem cum inscriptione, *Philippus Dei gratia Hispaniarum Rex administrator perpetuus ordinis, & militia Calatruæ*, mutare consuevit. Habet hic Ordo, vt & Alcantarensis, suum Commendatarium Maiorem, & suum Clauigerum, sub quo ingens Commendatariorum, Equitum est numerus; quorum omnium sunt census, vt Damianus à Goes in Hispania sua, & Lucius Marineus Siculus lib. 4. Hisp. Augustinus Florentius in Historia Camaldulensi describunt.

ORDO EQVITVM
Alcantara in Regno Legionis.



Comesius Ferdinandus summe nobilitatis apud Legionenses Eques, Ordinem militum *Sancti Iuliani de Pirario*,

1397.
Calatruanensium insignia.

Pirario, sic dictum; quod in eius nomi-
nis oppido decem milliariibus a Ro-
drigo ciuitate ad Coam fluum distan-
tante, primum ordinis cœnobium
extructum sit. auspicijs Ferdinãdi Le-
gionis, & Galitiæ Regis. primus con-
tra Mauros excitasse traditur: eiusq;
sodalitij, & fratrum protectorem,
condito diplomate anno 1176. ipse
Rex se nuncupauit. Alexander autem
III. P. M. altero suo diplomate
(quod à Francisco Radesio, qui insti-
tutionem ordinis Alcantaræ S. Iacobi,
& Calatrauæ gesta, & seriem ma-
gistrorum, summorumq; militiae præ-
fectorum Hispano sermone dilucide
complexus est recitatur) anno 1177.
probauit, Lucius deinde II. Anno
1183. confirmauit, & à diœcesanis
exemi, dictumq; Priorem Gometium
primum S. Iuliani de Pirario Magi-
strum ibidem nominauit. Insigne
eum sodalibus fuisse arborem Pirum
viridem in campo aureo, docent lit-
teræ Fraternalitatis seu amicitiae cum
militibus S. Iacobi cõtractæ an. 1202.
quarum sigillum. Pirum arborem cum
inscriptione *Sigillum ordinis S. Iuliani
de Pirario*, præfert facta inibi mencióne
Benedicti Suarez secundi ordinis ma-
gistri, qui tertium confirmationis di-
ploma ab Innocentio III. anno 1205.
impetrauit: hodieq; tabulæ illæ in
archiuis Vclesij curiosè adseruantur.
Mansit militibus S. Iuliani de Pirario
nomen, donec Alcãtaræ oppidi (quod
ad Tagi ripas situm, & mirandi opẽ-
ris ponte præcipue spectandum) pos-
sessione præcti. Id factum ea ratione,
quod ab Alfonso XIII. Rege Mauris
ereptum, anno circiter CIO. CCXII.
Martino Ferdinando de Quintana Ca-
latrauens Magistro XII. cum dono
datum esset; rursus id quinquennio
post ab eodem Calatrauæ Magistro,
communicatis cum dicto Rege con-
silijs, attributum fuit, Nunnio Ferdi-
nando III. Pirarij Magistro, eiusque
socijs. Vnde tanquam ex munitissima
arce in hostium fines incurrent, &
propugnaculum esset ad hostiles im-
petus eludendos, pacis conditionib.

vt in posterum huius sodalitiij facta
vniõne, legibus & imperio Calatra-
uensium subiaceret. Inde sede Alcan-
tararum translata, Didacus Sanctius IV.
ordinis Magister, assumpto titulo Ma-
gisterij Alcantariensis, insignijs Piri
duas compedes, *Trauas* vulgò vocat,
& quas Calatrauenses discriminis er-
gò cum Cruce rubea gestare solent,
in signum vniõnis adiunxit: & à nõ-
uo domicilio sodales Alcantaræ Mi-
lites, quod vsque in hodiernum diem
manet, dixit. Beneficio demum Lu-
cij H. P. M. Calatrauensium potesta-
ti se eximentes, an. 1411. à Calatrauæ
militibus, auctoritate Benedicti XIII.
Cruis viridis figura florida in candi-
do scapulari, ad læuam, se distinxere:
cum antea cucullo, & rubra falcia,
tantum distincti essent: Et Calatrauæ
Equites quibus antea subfuere, eam-
dem Crucem rubeam in veste candi-
da, & clypeo; Auissj verò idem Cru-
cis insigne in scuto aureo præferrent.
Castitatem ad normam D. Benedicti
à prima ordinis institutione professi
sunt. Paulus III. anno 1540. matri-
monium vti Calatrauensibus indulse
Fornæ professionis apud Io. Petrum
Gutierez eiusdem ordinis Equitem,
& Philippi II. Hispaniarum Regis Sa-
cristam maiorem, qui & de militiae
huius origine lingua vulgari scripsit,
talis reperitur.

*Domine Frater N. Ego Frater N. mi-
les Ordinis Alcantaræ professionem facio
Deo & Domino Magistro, & vobis qui
eius nomine hic estis. & promitto vobis
obedientiam, castitatem conjugalem, &
conseruationem morum meorum de bene
in melius. omni tempore vite mee vs-
que ad mortem, secundum regulam San-
cti Benedicti, & modum viuendi conce-
sum huic Ordini de Alcantara: Subla-
tis porrò trium dictorum ordinum
Magistris, cum Præfecturæ Ferdinan-
do, & Isabellæ Regibus Innocentio
VIII. P. M. diploma submittentibus,
(quo omnis eorũ administratio, pro-
curatioque Castellæ, ac Legionis Re-
gibus credebatur) cessissent Anno
1494. à Ioanne Alcãtaræ Magistro in
petra-*

*insignia no-
ua Equitũ
Alcãtaræ.*

*Madridi a-
put Alf.
Gomes an.
170. in
sol.*

*Damianus
à Goes in
Hispania
sua.*

*Insignia
antiqua
Equitum
de Pira-
rio.*

1213.

petratum est, vt honorem illum in eiusdem Ferdinandi Regis nomen transcriberet; quod factum eidem post annos aliquot, Archiepiscopalis, & Cardinalitæ dignitatis conciliavit insignia. Pontificis quidem auctoritate, at Regis in primis gratia atque beneficio. Alexander demum VI. Leo X. Hadrianus item VI. in alumni Caroli V. Imp. gratiam, ipsi, & successoribus tres istos ordines in omne tempus administrandos tabulis candidis, concessere.

ORDO MILITVM

*Jesu Christi à Sancto Dominico
contra Albigenes hæreticos institutus.*

Instituti huius initia, & causam habere ex Antonini Chronico. Cum partes Tolosanæ, & Lombardiæ plenæ essent hæreticis, Dominicus prædicans contra illos dicitur conuertisse ex illis 100000. Et in adutorium sumpsit, quasdam deuotas personas, quæ corporaliter illos hæreticos gladio materiali expugnarent, quos ipse gladio verbi Dei amputare non posset, quibus, & tradidit tertium modum viuendi spiritualem; vltra communem morem laicalem, & citra statum completæ Religionis: & dicebantur tunc *Fratres de militia Beati Dominici*. Extirpatis demum hæreticis in partibus illis, cum non oporteret amplius gladio pugnare, remanserunt in illo modo partim religioso cum vxoribus suis, quæ mortuis viris continenter viuerebant, & alij vtriusque sexus; viduæ, & virgines, & coniugati illis adhæserunt: Vocati sunt postea *Fratres, seu Sorores de Pœnitentia Beati Dominici*: quorum regulam approbauit Innocentius VI. circa annum Christi 1360. Et Ioannes XXII. declarauit illos, & illas non esse intelligendas de numero

eorum, qui dicuntur in Clement. *Ad nostram deberet, Begardi, & Begina*. Et Honorius concessit, quod tempore interdicti possint interesse diuinis officijs in Ecclesijs Prædicatorum. Hic ordo neminem adstringit ad paupertatem, & obedientiam totaliter.

ORDO SANCTÆ MARIÆ

*de Mercede, & Redemptione
captiuorum apud Aragonios celebris.*



EO ipso Anno CIO. CC. XVIII. quo S. Dominicus in Hispaniam venit, Barcinonæ noua piorum hominum instituta Sodalitas, nomine D. Mariæ de Mercede, & de Redemptione captiuorum insignis; quod multi terra marique à Mauris capti Christiani, & in seruitutem abacti, vitæ acerbitate à Christo data fide morentur. Magnum id dedecus Religionis erat, Christiani nominis probrum maximum; cuius declinandi studio Iacobus I. Aragoniæ Rex, cognomento Expugnator (tria enim regna, Blearicum, Valentinum, & Murciense è Saracenorum manibus eripuit) prima ordinis iecit fundamenta. Gregorius autè Papa IX. Anno post duodecima adprobauit. vt Hieronymus Curita, Blanca, Romanus, Ioannes Mariana, alijque historiographi Hispani commemorant. Fecit id Iacobus

*Io. Mariana
na ant.
1218.*

1230.

bus Rex, seu voti reus, vt quidam scribunt, quod Montione in Gallia, dum captiuus instar à Simone Comite Montfortio teneretur, Virgini Matri nuncuparat: seu vsu edoctus, quam misera captiuorum conditio, quamq; deplorandus eorum status foret, quibus barbari adeò seueras leges, & iugum imponerent. Vfus est autem hac in re consilio Raymundi Pennafortij Monachi Dominicani, qui à sacris illi confessionibus erat; itemq; Petri Nolasci viri nobilis Galli è diocesi Sancti Pauli oriundi. Raymundum hunc nostra memoria Clemens VIII. Diuorum numeris adscripsit, fuit vir admodum eruditus, vt libri quinque decretalium epistolarum ab ipso digesti, & varia ingenij monumenta, annis superioribus Romæ edita comprobant. Cæterum Nolascus secundum Regem Iacobum nascenti familiæ Ducem se præbuit, eandemque optimis legibus temperauit. Idem Barcinonæ in Cathedrali S. Crucis Basilica, coram eodem Rege. Itemq; Raymundo Pennafortio, & regni proceribus, vestem candidam religionis nota insignem; de manu Berengarij Palaucini Episcopi Barcinonensis suscepit. Est autem religiosi huius ordinis nota, seu tessera (quam Rex ipse manu propria sodalibus distribuit) Crux argentea D. Eulaliæ Barcinonensis rubro in clypeo, gentilicij Cataloniæ principum insignibus (quæ aureo scuto quatuor tenijs, seu palis, vt facialibus placet, puniceis virgato, præfulgens; & exinde cum Raymundus Berengarius regnum Aragoniæ dotali iure adeptus est, Regibus Aragonijs propria, manserunt) superimposita. Ipsis porrò mercenarij sodalibus incumbit corrogatis elemosynis stipem colligere, Christianos homines à Saracenis, Mauris, alijsque barbaris captos, aut in seruitutem, abductos redimere pristinaque libertati restituere, & discriminis ergò ad memorata insignia prætestam, siue limbum aureum cum fascia aurea in umbonis medio præferre.

Sunt autem duplicis generis in hac familia Sodales. Alij milites, siue Equites; alij monachi: vtriusque vnus hodie præest Magister generalis, Barcinonæ residens; & quidem Sacerdos; idque ex decreto Clementis V. & Ioannis XXII. Pontificum Romanorum, etsi suum olim singuli habuerint præfectum, ac moderatorem. Regulam Sancti Augustini à Gregorio IX. ipsis præscriptam fuisse, Hieronymus Romanus, alijsque referunt. Nec mirum, cum initia sua Raymundo Pennafortio Dominicano (cuius ordinis Sodales eandem regulam sequuntur) familia ista mercenariorum, magna ex parte debeat, vt supra commemorauimus. Arnoldus VVionus tradit Milites hodie mercenarios secundum regulam Sancti Benedicti viuere, idque ex solenni professionis ipsorum formula sibi constare ait, quod alijs rerum Hispanicarum magis peritis discutiendum relinquo.

Cæterum dum in Hispania versaremur contigit nobis coram aliquando non exiguum captiuorum seruitute, exemptorum numerum magno nostro gaudio spectare, & solenni supplicatione ipsis subsequenter mercenarijs, & ab Equitibus libertati restitui, ad propriaque subministrato viatico decenter remitti; quod non sine magno Christiani nominis bono, tam laudabile institutum ijs in partibus auctum fateamur necesse est, adeoque id Martinus V. & Nicolaus IV. Pontifices tabulis suis inter austeriores, excepto Carthusiensium, ordines commemorauerunt: quod eius siquaces, quandocumque periculum esset, fidem per captiuos, ob intolerabile Saracenorum iugum, abnegatam iri, eorum loco sistere ex voto te-
neantur, donec Redemptionis pretium sit periclitutum.

...

Hier. Cui
ta li. r. Rer.
Areg.

Insignia
Equitum.

ORDO EQVITVM

Beata Maria Gloriosa
apud Italos.

ORDO EQVITVM

Montesia in Regno
Valentia.

Verunt & alia Equeſtria ornamenta apud alias orbis Chriſtiani nationes excogitata; vti Ordo militaris titulo *ſancta Maria Glorioſe*: ad pacificandas Italiae ciuitates, Anno ſerè 1233. excitatus eſt, auctore *Bartholomaeo Vicentino* Ordinis Prædicatorũ eius poſtea vrbs Epifcopo. Quod inſtitutum *Vrbanus IV. Papa* circa Ann. 1262. adprobauit: leges verò attulit *Rufinus Gurgio*, Placētinus Pontificis Pœnitentiarius, quas ſcripferant huic ordini ſeſe dicantes viri aliquot, diuitijs, ac nobilitate præſtantes *Casellanus, Malauolta, Loderengus Andalus, Gualonus, Caccianimicus, & Hugolinus Lamberſinus Bononiſes, Selania Liazarus Regienſis, & Rainerus Adelardus Mutinenſis*. Erant autem iſtæ, vt tunicam albam, & ſubcinericiam togam induti, Crucem purpuream in campo albo duabus ſuprapoſitis ſtellis, præferrent: vtque viduarum, & pupillarum tutelam iuſciperent, parique, & concordia inter homines conciliandæ ſtuderent *Franciſcus Sanſouinus* iſdem Crucem rubeam cum limbo aureo in peſtore attribuit. Quoniam autem ſuis quiſque in ædibus cum vxoribus, & filijs vitam agebat, vulgò *Frateres gaudentes* vocati ſunt, vt *Ioannes Villarius, & Salimbenus* in ſuis chronicis prodiderunt. Huius ordinis primus magiſter ipſe *Loderengus* eſt conſtitutus, vir multis nominibus laudandus, hæc ſerè *Carolus Sigonius, Lib. 17. & 19. de Regno Italiae* Floret hodieq; militare hoc inſtitutum *Bononiae, Mutinaeque, & in alijs Italiae ciuitatibus* ſub titulo

S. Mariae maris Dimini

vt tradit *P. Belojus*

ſcriptor modernus

ap. 18.

Cruce purpurea Inſigne Equitum Beata Maria Glorioſa.



Templarij ordinis theſaurum, ſocundam quaſi aliorum ordinum exiſtiſſe matriculam, tradunt auctores Hiſpani, tum maxime *Gonſaluus Argotes de Molina, & Gonſaluus Meſcas* in-hiſtoria ſua Pontificali, qui à *Ioanne XXII. Pontificatus ſui Anno III. nati, Chriſti 1317. rogatu Jacobi II. Aragonia, & Valentia Regis*, collegium militum *Montesia*, quod oppidum ſedem præcipuam, & nomen ijs dedit, inſtauratum produunt. Templarijs enim ad immenſas opes euectis, & vno omnes tempore ad interneccionem ſerè delectis, varijs hinc inde ſocietatibus natis ex horum patrimonio proſpectum, & ſicut in Gallijs, & alibi in locum, & opes ſerè eorum ſucceſſerunt *Melitenſes*; ita in regno *Valentino* ordo *Montesia*, in *Lutitanæ Chriſti*; ſub idem ſerè tempus exortus. *Calatrauenſibus* quidem *Montesia* per initia ſubiecti, proprio tamen *Magiſtro Guilielmo Erilio* ordinis primo in Conuentu *Sactæ Mariae, & S. Georgij* conſtituto, vt *Hier. Curita* teſtatur gauiſi ſunt: Habitu candido iuxta *D. Benedicti* normam Cruce rubra ſimplici plenaque in veſte candida; & prædijs, (quæ templarij eo in tractu obtinuerat) adſcriptis, quæ omni

Lib. 1. c. 34
Lib. 2.

Eberonſes Equites.

Be-

Benedictus XIII. & Martinus V. tabulis suis confirmarunt Censu isto Equites, etsi cæteris impares, virtute certè bellica aduersus Mauros littora Valentina infestantes, non inferiores existere, castitatemque omnes profectos ad sua vsque tempora adfirmat Hier. Romanus. Primusque qui illam infregit, fuit Cæsar Borgia Magister ordinis XI. Summis Pontificibus certas ob causas indulgentibus. Solet autem, vt idem Romanus ait, Magister Ordinis, decori, & prærogatiuæ augendæ: Crucem quidem rubeam in veste, sed maiorem certis ad brachia punctis distinctam: ipsum verò collegium in vexillis militaribus Cruces viridi nigroq; colore exornatas præferre, etsi in clypeis aureis simplicem, & planam illam Crucem retinere, contpiciatur.

*Vindicta magistralis Curia? Anzi
Arasini a parte V. 1825.
EQUITVM CHRISTI ORDO
apud Lusitanos.*



Dionyfius cognomento Perioca Portugallæ Rex, Alfonsi X. Castellæ Legionisque Regis nepos, nouam militiam *De Portugallo* vulgò nuncupatam, & cui a Christo nomen est, eoque regni hodie nobilissimam, & Cruce rubra alia candida intersecante distinctam, in atro amictu constituit. Ioannes verò XXI. Papa D. Benedicti regulam an. 1320. præscripsit, legelq; quibus sub Christo militare tenerentur, conditas,

vulgari postea Lusitanorum lingua, cum reliquis ordinis priuilegijs edidit Dominus Damianus Conuentus Tomariensis Prior & eiusdem ordinis Præfectus generalis. Primò autem, Equitum Magistro Ægidio Martino, Auifiorum quondam instituti militi ad Castrum Marinum. Eluensis diocesis oppidum sedes attributa; exinde Tomarium migratum, militibusque omnia bona Templariorum nuper sublatorum annuente Rege, & Pontifice, quò liberius militia Christi contra Mauros Beticam incolentes vacare, possent cessere. Quorum incredibili virtute factum, vt Lusitanorum imperium in Oriente fundatum, omnes prouinciæ, & oppida, tam in Asia, Africa, Brasilia. & alijs Occidentis partibus (quo nomine Reges Portugalliæ Spheram in insignibus prætendunt, vt regni suum in quatuor orbis angulos extendi significant) Christiano nomini acquisita, & huic ordini annexa, Magistri vestigial quotannis centum aureorum millibus auerent. Is quotiescunque ordo moderatore, & Præfecto careret, à tredecim præcipuis Equitibus electus cõseribendi, & exautorandi milites facultatem habebat, quousque magisterium ordinis perpetuo iure ad ipsos Lusitanæ Reges, & successores; adeoque ad ipsum Philippum III. Hispaniarum Regem aucteritate delatum. Militibus porrò Alexandrum VI. P. M. potestatem ducendi vxores concessisse scribit Hieron. Conestagijs in tractatu suo de Portugalliæ coniunctione cum regno Castellæ.

*Hier. Ofor.
li. 1. de reb.
Emanuel.*

*Phil. Bey-
gom. li. 13.*

*MILITIA BANDÆ,
& Scamæ apud Hispanos, &
Calzæ apud Venetos.*

Obtinuit, & olim mos in Hispania inter Equites tyrones vigilandi, antequam ad id dignitatis cooptarentur; vti restatur Hieronymus Romanus, de institutione militum Bandæ; ab Alfonso XI. Castellæ Rege

*Io. Azorius
lib. 13. c. 3.
4.5.*

*Insignia
Magistri
Ordinis.*

*Insigne E-
quiti Christi
sti.*

1320.

in ciuitate Victoria, antequam regni insignia capesseret, erecta; & non multo post in Vrbe Burgens celebrata. bi pridie ceremoniarum in monasterio S. Mariæ Regalis, quique tyronum à Rege conductus ad altare iuum depositis armis totam noctem vigilijs, orationibusque transegit, posteroque die sub Missarum solemnij ab eodẽ tanquam ab ordinis præfide militari balthæo, seu tenia rubra. *Banda* vulgo dicta, & quatuor lata digitos, quæ à dextro humero sub sinistro brachio corpori circumduceretur, honoris ergo donatus est. Quam & pardi nonnumquam fuisse coloris, apparet ex historia Regis Ioannis II. vulgari lingua conscripta. In eumque numrum iuuentutis excitandæ gratia, solummodo adlecti nobiles natu minores, & ar migeri; qui adeo opima patrimonia non possiderent, quique decem minimum annis in castris, aulaque versati essent, exclusi filijs maioribus. Et quia rege ipsi honoris id insigne gestare nõ dedignabatur; eò fiebat, vt nobilitas ad res arduas capeffendas incendere tur, magnoque in pretio ordo ille dudum haberetur: ob heroicis nempe quibus fulciebatur, constitutiones. Quas recitat Antonius Gueuarra Mõdonedi Episcopus (qui de Equite, ac de officio ducis in bello luculentum conscripsit librum) in epistola ad Petrum Pimentelium Comitem Beneuentanum: & Franciscus Santouinus, qui seriem etiam Equitum primis auspicijs adlectorum, ex ordine recenset.

Lib. 4. c. 7.

An. 15. 6.

232.

An 31. 6.

308.

Subsequenti verò ætate in desuetudinem abiisse prodit Antonius Garibaius; Regnante attem Rege Ioanne, adhuc floruisse ex eiusdem constat historia: Cum enim Sigismudus Imp. Schismatis causa Perpinianum venisset; nonnulli ex eius comitatu Principes Lusitaniam Castellam, vicinasque provincias vitendi desiderio adierunt; Comes nimirum Armeniacus, Vicecomes Saonensis, Dux Briensis Polonus, & Tribunus Equitum Pannoniæ, qui omnes a Rege Ioanne honorario

Banda insigni decorati sunt.

Excitauit, & Ioannes II. Castellæ Equites

Rex ordinem Equitum *de la scama*, Scama.

cuius insigne, aut quid esset *La scama*; diligenti habita inquisitione curiose se indagasse, nec tamen eius potuisse reperire rationem, testatur Hieronymus Romanus; etsi non diffiteatur eundem Regem, Moysem Didacum de Valera rebus in Germania gestis illustrem hoc militari signo donasse: itemque Ciliæ Comitum in Bohemia, cui & alia quatuor eiusdem notæ collaria, inter primarios suos nobiles distribuenda, elargitus est.

Hist. Ioannis II. anno 30. c. 37.

Exemplo Sodalitij militum *Bandæ* erectum est eadem ætate apud Venetos, collegium Equitum *de la Calza*, Calza apud Venetos.

isidem plane, quibus *Banda*, conditis legibus nobile in quod non nisi ingenuos, & illustri sanguine natos à Duce, Senatque cooptari solent. Hoc

potest institutum anno 1561. reuocatum; priuilegijs, alijsque ad decorem rebus, illustratum, ait Leonardus Florauantius in *speculo suo scientia vniuersalis*; Magistrumque ordinis præminentia dignitate *Dominum* appellari solitum. Cuius quidem insigne hæstenus noscere non potuimus; hoc constare scimus, vti & nobis retulit doctissimus Andreas Ettenius, politioris omnis litteraturæ tum rei anatomicæ in primis, adeoque vtriusque medicinæ laude ornatissimus, præstantes plerosque viros, rebus domi militiaeque gestis insignes à Duce, Senatuque Veneto in Equestrem dignitatem adscribi; & torque aureo cui D. Marci (numen illius Veneti præcipuum habent) siue Leonis alati effigies, cum elogio; *Pax tibi Marce, cæterisque Principatus eius. insignijs inest, donari. Vti & apud Genueses honorarij Reipublicæ illius Equites, D. Georgij tutelaris tessera (quæ crux plana est rubei coloris)*

insigniri solent. Lege ordinem D. Georgij à Friderico III. Imp. institutum.

S. Marci Equites. Eorum insignia. Equites D. Georgij apud Genueses.

ORDO EQVITVM
*Auisiorum vulgo de Auis
 in Lusitania.*



*Eborenses
 Equites.*

Christianis Eborensi vrbe, frequenti Regum Portugalliæ do micilio celeberrima, potitis, quòd situ naturaque aptus locus videretur Mauris debellandis, placuit Alfonso Regi Lusitaniæ huius nominis primo, caput hic magistrumque Equestris militiæ, quæ in Castellæ regno Calatrauensium, in Lusitania verò Auisensium nuncupata est, constituere. A primario tamen ordinis initio, Eborenses dicti ab vrbe B. Mariæ ordinis Cisterciensis patronæ; atque eius nomine Ferdinando Monteyro, primo militiæ magistro donata, assum pro titulo. Eo consilio id factum, vt inde crebris excursionibus fidei nostræ hostes acerrimos pro viribus paulatim expellerent. Ibidem, & sedes fuit horum militum, qui Gallica voce *freres*, hoc est fratres dicti, vbi hodie locus ille *ferria* appellatur: & in ipsa vrbis arce, quæ muro, & turribus ab vrbe seclusa erat, vt etiam hodie apparet, in situ ædium Didaci Castri, dictæ vrbs Tribuni militum. Iuxta ædes item Comitis Portalegrij sacellum tenebant D. Michaeli Archangelo sacrum, vbi stans horis res diuina peragebatur. Tres verò Eboræ magistri Equitum fuisse memorantur. Primus Ferdinandus Roizius Mentellus, summæ vir auctoritatis, cui Alonsus

Henriquez Rex Masaram oppidulum Mauris ademptum donauit: alter frater Gundifaloni Viegas: tertius Alonsus Auenis quo magistro ad Auisim castrum à dicto Aifonso expugnatum, eique sodalicio attributum, milites commigrarunt; quo proprius à Mauris abessent, aut vt citius debellare eos possent. Mansit inde ordini Auisensium nomen, quem Innocentius III. qui Celestino successit, Pontificatus sui anno IV. Christi verò nati 1204. regnante Sanctio, qui Alfonso parète mortuo regnum hæres proximè excepit, confirmauit. Cæterum cum Rodericus Garzias VII. Calatrauæ Magister, Auisios multis bonis, (quæ in prima, & secunda Calatrauensis ordinis approbatione declarantur) locupletasset, illi se Calatrauensium legibus, & reformationibus, vt vocant, ingrati animi signum perpetuum permiscere, eorumque imperium agnouere, vsque ad tempora Ioann. VII. Auisiorum magistri, qui natalis fuit filius Petri VIII. Regis Lusitaniæ. Idem Rex Petrus, post vicariam Aliubarotæ obtentam, Auisios suos à Calatrauensibus seiuinxit, Crucem viridem, inferiori stipite paululum longiori sublata pyro arbore, ad Alcantariensium discrimen gestantes, cum antea rubeam, & eandem cum Calatrauensibus, vt ex antiquo ordinis sigillo, quod duas aues ad basim Crucis ostentare testatur Franciscus Radefius, colligere licet. præferrent. Instituta tamen Cisterciensium sequuntur. Rectè itaque Radefius Auisios cum Calatrauensibus cõfundit, quod succedente tempore in vnum Calatrauæ ordinem coaluerint. Volateranus verò errore deceptus, cum Alcantariensibus iungit. At diuersos esse, & postmodum, seiuinctos egregiè docent Hier. Romanus lib. 7. de Republica, & Gonzalvus Argotes de Molina lib. 1. cap. 32. de nobilitate Hispaniæ.

*Insignia
 Auisensium.*

ORDO EQUITVM PERISCCELIDIS
quem Vulgo Garterij nuncupant in Angliæ, siue
Magna Britannia Regno.



EDuãrdus III. Anglorum Rex inuictissimus, vt Arturi Regis qui orbicularis mensuræ Equitum Sodalitium toto adeo terrarum orbe decantatum, instituerat, memoriam refricaret; quum de Gallis atque Scotis, capto Ioanne Rege Gallie, & Dauide Scotiæ sapius triumphasset, nobilissimam cõscripsit Equitum auratorum societatem: Quos, vt aliqui prõdunt, ob periscelide suam in prælij, quod feliciter cesserat, tesseram datam, Garterij, siue Periscelidis. Equites nominauit, & S. Georgij Capadocis tutelæ, ad cuius honorem in castro suo VVindesori templum extruxerat augustissimum, dedicauit. Hi cæruleo subligari aureis litteris Gallicæ inscripto. *Honi soit, qui mal y pense*, id est: *Nulè verrat ei qui malè cogitat*, & quo peculiare ordinis symbolum est, sinistram tibiam paulo in-

fra genu substringunt, & aura fibula in concordia symbolum, tamquam vinculo arctissimæ societatis, connectunt. Vt esset inter eos quasi quædam consociatio, & communitas virtutum; chlainydiq; scutum album D. Georgij rubra Cruce perinsigne adpictum teste Polydoro Virgilio, gestauit. Collare verò, quod magnum vocant, & quo solemnibus inaugurationis diebus sodales insigniri mos est ex eadem crurali fascia, siue corrigia, sapius iterata, & rosis alternatim rubris, & albis. quod Lancastræ, & Eboracensis familiæ iampridem existit symbolum, distinguitur; appensa D. Georgij Bellatorum præsidis effigie. Nonnulli tamen ad Periscelidem, siue Garterium Reginæ, vel potius Ioannæ Commitissæ Sarisburie eximia pulchritudine foemineæ, referunt: quod ipsi choreas agitantē de-

Collare ordinis.

Symbolum ordinis de Garter.
Richard vol. 2. cap. 101.

cidit & Rex è terra sustulit, ridente multitudi-
 ne nobilium aditante, & illo respondente futurum ut breui sum-
 mus honor eiusmodi Perifscelidi haberetur. Hæc vulgus perhibet, nec
 vilis sanè hæc videtur, origo, cum ut ait ille, *nobilitas sub amore iacet*.
 Sunt etiam qui huius ordinis inventionem multò antiquiorem faciunt,
 cum ad Regem Richardum I. referunt, Eduardumque tandem reduxisse
 credunt; quam verè ignorare se dicit. Guilielmus Camdenus Britan-
 nicarum Rerum scriptor studiosissimus, etsi fidèi adtribuendæ antiquum
 eius institutionis exemplarè fecialis cuiusdam libro desumptum producere
 non grauetur. Cæterum *Garzeriani* collegij solemnia Vindisoria quotan-
 nis stato die D. Georgio Equitum tutelari sacro, præsidente Rege cele-
 brantur; Mosque est, ut commilitones galeam, & scutum cum gentilitijs
 insignibus (vni tradit Paulus Iouius) imitatione cæterorum ordinum, conspicuo
 templis loco suspendant. In quorum societatem potentissimi quique
 orbis Christiani Principes cooptari, instar maximi honoris duxerunt,
 & tam à prima institutione in hunc ordinem, qui è XXVI. Equiti-
 bus constat, Reges adscripti fuerunt, plus minus XXII. præter Angliæ
 Reges; qui eiusdem Præsides siue, ut vocant, *Supremi* habentur, ut duces,
 & alios maximi nominis taceam plurimos. Eorum verò nomina qui primi
 in hunc ordinem adsciti, & vulgò *Fundatores Ordinis* dicuntur,
 adiungere libuit, nec enim eorum fama obliteranda
 est, qui illa temperate, & animo, & virtute mi-
 litari in paucissimis erant, eoque nomine
 D. Georgij, & Garzeriano insigni amplifica-
 ti.



Eduardus III. Angliæ Rex; Eduardus filius eius natu maximus; Princeps Valliæ, Henric. Dux Lãcastriæ; T. Comes VVaruicij; Capdall de Buche, Radulphus Comes Staffordiæ; Guilielmus de Monte acuto Comes Sarisburie, Rogerus de mortuo mari Comes Marchiæ, Ioannes de insula, Bartholomæus Burgvasch, Ioannes de Bello capò, Ioannes de Mohun, Hugo Courtneus, Thomas Hollãdus; Ioannes Greij, Richard. Fitz Simon, Milo Stapleton, Thomas VValle, Hugo VVrothesleij, Nigellus Loring, Ioannes Chandos, Iacobus de Andleij, Otho Hollandus, Henricus Eme, Zanchettus Dabridgecourt, Guil. Paganellus. Ritus atq; ceremoniæ, quibus maxima solèmnitate pro ordinis eminentia. Equites eliguntur, & *VVindesori* installantur; statutaque quibus viuunt; huiusmodi commilitones, quum iustis vix continerentur voluminibus, hic angusto sermonis filo perstringi nequeant, ad Franciscum Sansouinum, & Thomam Millefiu, apud què omnes ab instituto ordine Equites, & ad nostram vsque ætatem sub singulis Regibus electi recenserentur, lectorem remittere libuit.

Ad orbicularis autem versatilisque mensuræ institutum quod attinet, scribunt Aitcurum Britannicæ Regè quatuor supra viginti athletas Equitris ordinis (quod rei bellicæ gloria præstabant) insignibus nobilitasse, ac rei militaris scientiæ gloriæque magnitudine pares, pari omnes amore complexum.

Insignia Equitum.

Lib. de nobilitate Politica.

Tabula rotunda Equitum.

Bar. Chastuneus in catalogo Chæri nũdi parte 2.

Bein. Girardus lib. 15.

Souuerains

encluf. 21
Hætor
Boet. l. 9.
hiß. Scot.

plexum. Cum omnes simul accumbent. ne quis tortè se primo in loco constitutum gloriosè prædicaret, aut ad infimum locum deturbatum inuidè cogitaret, mensam rotundam ad coronæ formam effingendam curauit. Locum in quo ij omnes accumbere solebant *rotundam Arturi Tabulam*, & Britanni & Scoti appellant. Quam vulgus mensam (si fallæ quadam maiorum superstitione consistat omnia), vt ait Io. Lesleus, non erret) in Vintoniensi castro ad æternam rei memoriam solenniter conseruatam, militumque equestrium nominibus vndique notatam, tamquam Arthuriãnam suspicere solet. At recentioris esse ætatis autumatur Guil. Camdenus. Superioribus enim seculis, cum virtutes bellicæ exercendæ gratia, militares decursiones, (*Torneamenta* vocant) frequenter haberentur, huiusmodi mensis vsi erant, ne quod discrimen inter magnates nobilesque ex ambitione existeret. Et veteri sanè, vt videtur, instituto: Gallos enim antiquos circularibus mensis circumfessisse, armigerosq; eorum scuta ferentes à tergo addidisse, memorat Athenæus.

In libro
Deipnoso-
pho.

E Q V I T E S B A L N E I

In Anglia.

DE Militibus, siue Equitibus Balnei, nihil antiquius mihi legenti hæctenus occurrit; quam in vsu fuisse apud veteres Francos; & Henricum IV. Angliæ Regem, ea die qua inauguratus est in arce Londinensi, quadraginta sex armigeros, qui præcedente nocte vigilassent, & balneo vsi essent, Equites creasse, singulis tunicas virides ad talos dimissas, cum manicis strictis & *Mineueria* pellitas donasse: eosque gestasse ad humerum sinistrum duplicem funiculum ex albo serico cum *torulis dependentibus. Hi superiori seculo ex flore nobilitatis, qui nondum gradum Equestrem accepissent, feligi in Regum &

Reginarum inauguratione & nuptijs solebant: Aliquando etiam cum eorum filij in Principes Valliæ vel Duces inuestirentur, aut militari baltheo cingerentur, plurimis adhibitis ceremonijs. Qui ad hunc ordinem suscipiendum à Rege euocantur (nec hanc rem exquisitè persequar) pridie quam creantur, heremiticam vestem cineritiam, cum cucullo, pileolo lineo, (& ocreas induti, sacra deuoti accedunt, vt militiam suam quasi Deo in primis militaturi, auspiciuntur, vnâ cenant, singulisq; ministrant duo armigeri, & puer affecla. A cœna in cubiculum se recipiunt, vbi paratur singulis lectulus cum velarijs rubris armisq; suis gentilitijs affixis, & iuxta vas balneariorum, linteis opertum, in quo cum se Deo commendauerint se abluunt, vt deinceps corpore animoq; mundo esse admoneantur. Postremo benè mane, instrumentorum musicorum sono excitantur, easdemque vestes induunt. Tunc Angliæ Constabularius, Marecallus & alij, quos Rex constituit, eos accedunt, nominatim suo ordine euocant, & iusurandum proponunt: scilicet, vt Deum, ante omnia colant, Ecclesiam defendant, Regem honorent, eius iura propugnent, viduas, virgines, orphanos tueantur, & iniuriam, quantum poterunt, propulsent. Hæc cum tactis, Euangelijs iurauerint, ad sacramentina Regijs musicis & Heraldicis præeuntibus deducuntur, atque ab iisdem in cubiculum reducantur, vbi heremiticas vestes exuti, chlamydem holosericam rutilo Martis fulgore relucentem, & galerum candidum, candidis plumis super pileum lineum induunt, chilocecas candido funiculo chlamydis colligant. Equos sella & ephippijs scorteis nigris albo interstinctis, & cruce fronti præfixa instructos, conscendunt. Ante singulos suos affecla Eques gestat gladium capulo inaurato, ad quem dependent aurata calcaria, vtrimque armigeri obequitant. Hac pompa,

tubis

Tassels.

tibus ante clauibus ad aulam regiam itur. ubi cum ad Regis præsentiam a duobus senioribus uiribus deducuntur, Regis Camerario affectu baltheum cum gladio dependenti tradit. Ille summa cum reuerentia Regi, qui Militem tranuerfum eo cingit, iubetque duos seniores Equites calcaria imponere, qui olim creandi mi itis genua, benè precantes, osculari soliti. tamque Milites creati, olim Regiæ mensæ fercula inferebant, inde omnes vna prandent, ad idem mensæ latus assidentes, sub vno cuiusque clypeo gentilitio affixo. Ad preces vesperinas facellum adeunt, gladios ad altare offerunt, datoque pretio redimunt. Redeuntes verò primarius Regis coquus ostenso cultro, vt se probos & fideles præsent Milites, admonet, alioquin se calcaria ignominiosè abscisurum. Die autem Coronationis in pompa suo loco Regem comitantur gladio accincti, calcaribus inducti, chlamyde cærulea Iouis scilicet æqui colore amicti, & nodo ex albo serico in formam crucis efformato, cum capitis ad humerum sinistrum. Ita ferè Guilielmus Camdenus in descriptione Britanniae. Huius autem instituti Equites pro tessera solent tres aureas coronas in orbicello aureo expressas, addita hac circumscriptione, *Tria in vnum*, laciniæque exhibito Tyrij coloris appensas, præferre.

*Insignia
Equitum
Balsni.*

ORDO EQVITVM
Nodi apud Neapolitanos.



Nobilissimus Ordo Equitum Nodi apud Neapolitanos huiusmodi exordium habuit. Ludouicus inferioris Pannoniæ Rex bellum intulerat Regiæ Ioannæ quæ Regni hæres erat, eiusque Viro Ludouico Regi, cuius belli causa fuit non imperij, sed vltionis desiderium. Cumenim Andreas eiusdem Ludouici Pannoniæ Regis frater vi laqueo suspensus truculentam mortem subiisset, sic iubente, vt fama est, eadem dicta Ioanna, quam ipse Andreas in Vxorem duxerat: Ludouicus vt fratris necem vlcisceretur bellum eidem, Ioannæ, eiusque nouo viro Ludouico intulit. Verum post varios tumultos, & bella pax inita fuit Calendis Aprilis 1357. & ipse Ludouicus Regni Rex (alio nomine Ludouicus Tarentinus nuncupatus, eò quod Philippi Tarenti Principis filius erat) vna cum eius vxore Ioanna Regina, iussu Clementis 6 Pontificis Maximi ab Episcopo Bracharenfi eodem Anno die 26. Maij in festo Pentecostes coronatus fuit. Anno igitur sequenti eodem Pentecostes die ob perennem memoriam huiuscè coronationis voluit Ludouicus nouum ordinem Equitum Nodi institui. Quamobrem sexaginta viri ex primarijs Urbis Equitibus, aliqui perillustribus aduenis, qui omnes singulari virtute præditi erant,

Matthæus Villanus è anno 1357 Pædolphus Collenocius lib. 5. hist. Neap. Io. Baptistæ Carrasali. 5. hist. Neap.

Ang. lus Constantinus lib. 6. hist. Neap.

erant, nobili Nodo, auro, argentoq; intexto ad pectus stricte vincito insignati fuere, eademq; telsera, quæ tunc temporis in vsu erat, amicti cum quadam etiam infurandi forma. Sicq; institutum fuit insignis Equitum Nodi ordo. Et hæc præter citatos Auctores legi in quodam opusculo cui Titulus est ORDINES, ET SOCIETATES militares Regni, Auctore quodam Niccolao Anello Pacca Neapolitano. Aliquorum nominæ ex illis Equitibus, qui tunc tanto honore habiti sunt digni, nè posteritas ignoret, liceat hic ex eodem Pacca subintèxere. Ludouicus Rex Institutor, Robertus Tarenti Princeps eius frater primogenitus, Barnabas Vicecomes mediolani princeps, Thomastus Sanseuerinus Comes Marsici, & sancti Seuerini Regni magnus Comes abulbus Robertus Ursinus Comes Nola Regni magnus Iustitiarius, Goffredus Martianus Comes Aquilacij Regni magnus Admiratus, Erricus Caraccolus Comes Hiracij Regni magnus Camerarius, Nicolaus Acciaiolus Regni magnus Senescallus. Honoratus Gaetanus Comes Fudorum Ioannes Sanframundus Comes Cerreti, Guglielmus Baucius Comes Noye, Raimundus Baucius Comes Solesti Loysius Sanseuerinus, Gualterius Caraccolus Viola, Philippus Carraccolus Viola, Franciscus de Loffredo, Robertus Siripannos, Guglielmus de Tocco, Iacobus Caraccolus, Ioannes de Burgentia, Bartholomeus Caraccolus Carrasa, Ligorius Caraccolus Carrasa Ioannellus Caraccolus Carrasa Ioannellus Buczurus, Mattheus Buccaplanula, & Christophorus de Constantio.

ORDO EQVITVM

Stellæ in regno Gallia.

Ioannes Valefius Gallorū Rex prælio Prætaciensi sua & regni calamitate notissimus, Epiphaniæ seu Stellæ Equitum Societatum Anno 1352. mente Octobri anticipatus est, Sodalesque dicti fuere D. Virginis de nobili domo D. Audoeni, ita enim voca-

batur castrum illud, quod plus minus duobus millibus abest ab vrbe Parisiensi, palatij Cliviani nomine olim appellatum, vbi sedes primaria ordinis constituta, ædesque sacræ Equitibus cum omnibus publicatis bonis, & sportulis futuris attributæ. Proceribus ordini initiatis signū stellæ collari aureo, (quali Ioannes Aurelianus primus Comes Dunensis, filius Ludouici Ducis, Caroli VI. fratris in palatio Longo vallorum Principum insignitus conspicitur) appensum, seu togæ capicio locoue conspicabiliori præferre est datum, addito symbolo *Monstrant Regibus astra viam.* Unde tam honorificam stellæ celebritatem credibile est ortam fuisse, à commemoratione diuini illius syderis, non fabulosi illius Tyndaridum, sed noui illius, & vt Theologi volunt, recens cum Christo nato ad cunas eius illustrandas creati, quod Magos ab Oriente præuij Ducis instar, in partus locum patri filij Dei perduxit. At multitudinem gregiariorum, qui falsis titulis irreperant, cum vilescere paulatim hic ordo cœpisset, & Carolus Ioannis filius palatij custodibus signum illud deferendum tradidisset. (Ita ferè res humanæ à præclaro initio degenerare consueuerunt) in eius locum D. Michaelis ordo, quod Gallia peculiari tutela genium illum custodem imperij sui agnoscat, susceptus est. Stellæ porrò insignia vti ea Equites deferre solent, nec non vasis Lilio- rum, Canis, Galli, Draconis præcipitati, Coronæ Spicæ, Hylicris, Leonis alati (qui Venetorum Equitum tessera est) in capite libri exprimenda curauimus.

*Insignia et
Symbolum
Equitum
Stellæ. Cl.
Paradinus
in Symbolis
heroticis.*

*Bodin. in
Rep. cap. 4.
Onuphrius
Panninius*

*Insignia
Equitū
Lilij
Canis,
Galli
Draconis,
Spicæ,
Hybricis
& Venetorum.*

Nicolaus
Vigner. 10.
3 bibl. hist.
p. 524.

ORDO EQUITUM ANNUNTIATIONIS
Angelica apud Sabaudos.



Equestri ordini Annuntiatorio magnificum nomen ex suo abs se instituto fecit Amadeus V. Sabaudia Comites; idque in honorem Angelicæ Annuntiationis, quem insigniri voluit aureo torque, figura collaris cænis Alani (ut diplomâ institutionis seu confirmationis anni 1409. à Francisco Sansouino citatum docet) efformato; ex quo lacinia seu lamina quatuor catenulis aureis connexæ pendentes, modis insuper Sabaudicis, quos ab amoribus nuncupant, subtilibus, & arte implexis, quatuor literarios characteres **FERT** æque distâter insertos referrent, imagine & historia Virginis Mariæ ab angelo salutata (quæ sodalitis nomen dedit) adpensa. Quo quidem Elogio magnitudinem gloriæ Amadeo magno primo Sabaudia Comitæ partæ, symbolumque *Fortitudo eius Redundans*

tenis, à Rhodiensi vrbe Turcis erepta seu defensa, Christoque adserta natum, explicari Sabaudici annales testantur. Ab eius enim tempore, ut ex iisdem patet, Sabaudia, insignia, quæ eadem & Imperij erant (Saxoniam ducum ex quibus Sabaudici proceres orti, insignibus hastenus interstincta) scuto Equitum Hierosolymitanorum S. Iohannis cruce scilicet argentea in rubri coloris clypeo ipsis petentibus equitibus (qui Rhodo insula ab Imp. Constantinopolitano tunc donati, Rhodij post Equites dicti fuere) in nauata virtutis præmium sunt decorata, & Sabaudia successoribus Regulis cum quadrilitterario symbolo **FERT**, exinde propria mansere. Huius porrò militiæ sedem idem Amadeus in Petra Castella constituit, ibique anniuersarium & ceremonias nouis Equitibus à Principe eligendis,

H festo

Lamb. V. & der Bur-chius i Re-bussabaudicis.

Julianus Taboes de Rep.

Hier. Ru-scelus in Emblem.

Symbolū ordinis & collare. Philibers. Pingonius in descript. Aug. Taur.

festo Annunciationis Deiparæ die, celebrari voluit, legibus eidem ab Amadeo primo Sabaudicæ Duce postmodum auctis, iuxta tabulas eâ de re anno 1434. conscriptas. Igitur & auctor ipse primis huius sodalitijs auspicijs in equestrem catalogum se nuncupans, alios quatuordecim primæ nobilitatis viros, quibus ipse præfideret, in honore XV. mysteriorum sacratissimæ Virginis connumeravit, statutaque varijs inscripta libellis, quæ à Francisco Sanfouino in Orig-

nibus recitantur, vna cum torque singulis donari iussit. Præter ordinis conditorem, commilitones fuerunt Amadeus Geneuæ Comes, Antonius Beauuensis, Hugo Chalonijs Arlay regulus, Almondus Geneuensis, Ioannes Viennensis Franciæ archiduchallus, Guil. Gransonius, Guil. Chalomonius, Rolandus Versijus Borbonius, Stephanus Baumus Forbus, Gaspar Momacurtius, Barleus Norvius, Theobardus Membranus, Amadeus Bonnardus, & Richardus Musardus.

*Phil. Pin-
gonius in
Descrip.
August.
Taurin.*

ORDO EQUITVM VELLERIS
Aurei apud Burgundos & Austriacos.



Philippus cognomento, Bonus Dux Burgundiæ, iure meritissimo auctor magnitudinis Burgundiæ, imperijque Belgici conditor nuncupatus, præter varias virtutes, quæ illum principem exornabant, quæque Boni nominem vultu, mortuque dederunt, cum ijs rationibus res suas tuebatum, ut opes sine subditorum iniuria amplissimas, abs compararet, ijs splendidissimas ad retinendas hominum voluntates legatis suscipiendis, peregrinis Principibus subleuandis, amicis colendis, iudicis conuulsisq; magna cum laude vteretur. Et in genere sancti huius augustis-

simum Aurei Velleris collegium, quod suis, cum Elisabetha Joannis Lusitanæ Regis filia nuptijs, mense Januario Anno 1430. Brugis, Haadrorum instituit, propter amorem (ut ait in diplomate ea de re condito, & a Ponto Heutero & Florentio Harzo recitato) erga nobilem statum & ordinem dignitatis Equestris, ad gloriam omnipotentis creatoris & redemptoris, laudemq; virginis eius maris, & ad honorem domini Sancti Andreae gloriosi Apostoli, & martiris, ad exaltationem fidei, & sanctæ Ecclesiæ, & excitationem virtutum & honorum morum. Exemplo
vltiq;

*Philippus
Cominus
lib. 7.*

*Rerû Bur-
gund. li. 4.
De initijs
Tumultuû
Belgic. li. 2*

*Historia
de
vltimo
rege
francie
lib. 10
de
vltimo
rege
francie
lib. 10*

*Lib. Iudi-
cum c. 6.*

*Arnold.
Merman^o
in Theatro
suo.*

*Laur. etius
Cuperus in
rebus Bel-
gicis.*

*Collare &
symbolum
ordinis.
Franc. Ro-
serius 10. 7.
cap. 109.*

vsq; Gedeonis fortissimi Israelitarum
Ductis, cuius historia de vellere sicco,
rorulentoq; se spectasse innuit Philippus,
rapetibusq; illis antiquissimis (qui
ab eius vsq; ætate in ordinis huius
anniuersarijs & B. Andreæ Apôtoli
festo die in sacello Principum Belgij
spectandi exhiberi solent, posteritati
restaturo reliquit. Et sunt qui Chrylo-
mali, siue aurei velleris insignè insti-
tutum iam olim in sacra Thebæorum
Legione floruisse contendunt. In hoc
porro sodalitiū viros nobiles, vita,
nomine, armisq; vt loquitur ordinis
præses, irreprehensibiles purpura-
tos accensuit; quorum ipse arg. suc-
cessores coryphæi essent; quibus sig-
nulis togâ coccineam laneam (quam
filius Carolus Audax Valincenensi-
bus comitijs in holofericam commu-
tauit) & aureum torquem inserto
paterno emblemate, igitabili scin-
tillas ex silice extudentis speciosam
attribuit, vnde vellus aureum depen-
det, post cuiusque mortem rediens
ad collegium, vt alij bene merito of-
feratur. Quem torquē Claudius Para-
dinus, ita quidē est interpretatus, vt si-
licibus ferroq; adscriberet, *Ano serie
quam flamma micet Velleri pretium
non vile laboris.* Quatuor primæ di-
gnitatis officarij, Cæcellarius, (cuius
munere meritis suis hodie decoratus
Antonius del Valle) Thesaurarius,
Rex armorum & scriba collegio sub-
ministrant.

In quo, huius ordinis Equitum, ex
prælio illicitæ fugæ, cæteraque cri-
mina, ac si quæ inter ipsos sunt dis-
fensionem, dijudicantur, absq; pro-
uocatione. Illo rerum bene gesta-
rum nobili præmio, & gerendarum
incitamento splenderunt omnium
primi, præter Philippum collegij ca-
put, auctoremq; proceres. hisce co-
gnomentis dynastijsq;, & hac serie:
*Guilielmus Viennius S. Georgij & S.
Crucis Dominus. Reynerus Potius Do-
minus Rochensis Ioannes Robaisij Do-
minus Rolandus Putercanus, Hém-
frodensis & Herstallensis. Antonius
Vergjus, S. Martini Comes, Dasid Bré-*

*meus. Ligniensis Dominus, Hugo La-
poijus Santensis: Ioannes Cominijs Do-
minus Antonius Tholongionus, Tränen-
sis, Bûrgundix Marcicallus, Petrus
Luxemburgius, S. Pauli Comes, Ioannes
Tymelius, Bonnellensis Dominus, Guil-
berus Lanoyus: Villertallensis; Ioan-
nes Luxemburgius. Lignij Comes: Ioan-
nes Villerfus, Lladamensis Dominus,
Antonius Croij, & Rentij Dominus,
Florimundus Brimens Masincurtius.
Robertus Assemes Dominus: Iacobus
Brimens Grinyensis: Balduinus Lanoyus
Molenbailensis: Petrus Bessromontius
Charlyensis: Philippus Peruantij Do-
minus: Ioannes Croijus, Tourensis ad
Marnam fluuium: Ioannes Greguij Do-
minus: Ioannes Neuschastellius, Montis
acuti Dominus. Erant quoq; incho Phil-
ippus Brugæ aurei Velleris collegio
hos XXV. inseruit sese annumeras, de-
inde tertio post anno, Diuione, xxxi.
Equites ad explendum numerum iuxta
formulam primæ institutionis. At Ca-
rolus postea V. eò nomine Cæsar, ob
varias prouincias & regna quæ possi-
debat Ann. 1516. Ordinis Comitij
Bruxellæ celebratis numerū vitus &
quingenta Equitum esse voluit. Si-
ue itaque hoc Philippi fuit consilium,
Vellus Gedeonis præ oculis habentis,
siue ad splendorem quem spectabat,
accomodatè, quosdam, vt Iupiter, sic
maiorum minorumque gerium Deos,
quibus imperaret, habere cupiebat;
siue contra Gallos nouis se societati-
bus atq; amicitijs firmaret: siue Iaso-
nis exemplo Argonautas legeret, qui
buscum vti ille in Colchida Velleris
rapiendi ergo ad Aetem, sic in Syriam
in Turcas proficisceretur; siue quæ
alia fuit huius consilij ratio, magno
hominum applausu res est excepta;
multaque ad ordinem, honestadum
decora sunt adhibita. Quibus rebus id
est effectum, vt magna omnium admi-
ratione ordo coleretur, sæpiusque à
Philippo inde à Carolo Senatus noui
ordinis haberetur. Carolo mortuo cū
in gentem peregrinam Mariæ matri-
monio res transisset, tum id homi-
num sermonibus est questum, ad*

*Petrus à S:
tulianus à
Orig. Eux-
gund. 6. 28.*

Archiducenne, an ad Ludouicum XI. ius collegij transisset. Tam enim Burgundiæ Ducatum Ludouicus occuparat, nec nisi ad Burgundiæ Duces iuxta institutionem spectare a societas dicebatur: Maximilianus contra iniuria auferri sibi eum ducatum quærebatur. Ne itaque existimationis apud subditos naufragium facere, huius se collegij principem Maximilianus professus est, Creuecurium, Portiumque, quod Maria deserta ad Ludouicum transissent, Aurei Velleris insigni adempto, infamiaque damnatos Senatu mouit, nouosque in eum ordinem equites subrogauit. Atque adeo Maximilianum exemplum secuti Austriaci successores, hoc inaurati Velleris institutum, sæpius hodieque frequentant: postremoque ordinis conuentu, seu capitulo, vti loquimur Gandauum habito, Philippo II. Hispaniarum Regi ordinis Principi, auctoritate Summi Pontificis Gregorii XIII. & Philippo III. concessione Clementis VIII. facultas facta est, Equites (qui ferè ex primarijs ditionum suarum proceribus selecti, & quos vulgò in Hispaniæ *Grandes* vocant, quod tecto capite singulari honoris prerogatiua coram Rege apparere ius est) etiam, extra capitulum adlegendi, aliaque multa pro arbitrio ordinandi, non obstantibus conditionum capitibus, quibus dicti ordinis princeps, equitesque obligantur: quæ sunt numero 94. & quoniam vbique obuia apud Principes, aliasque dignitatis equestris peramantes, eoque apud nobilissimum virum Henricum Halmalium antiquæ stirpis Equitem Antuerp. sæpius vidimus, studio omisi, ne prolixitate rei lector obtunderetur: cætera nempe apud auctores copiosius passim inuenturus. Guilielmum in primis Filiarium Episcopum Tornacensem, Ioannem Functioni huius ordinis Cancellarios, Ioannem Meyerum, Franciscum Harduinum, Aluarum Gomezum de Mendoza, Alfonso de Sancta Cruce,

Cosmographum regium, Franciscum Sâsounum, statuta ordinis Aurei Velleris Garterij, S. Michaelis, Annuntiationis. Bandæ cæterorumque; ex autographis recitantem. Franciscum Guicciardinum, qui seriem Equitum ad nostra vsque tempora enumerat; nec hò Guilielmum Mennentium parentem meum pie mem. qui de hoc ordine opus edidit singulare, & Illustrissimo Principi Carolo Duci Arschotano, & Croyo inscripsit.

Richardus Vasseburgenfis in antiquitatibus Belgicis, meminit vetustissimæ militiæ Cygni nomine illustris, per Saluum Brabonem (a quo Brabantiam dictam volunt nonnulli) excitatæ, quod ordinis sui commilitonibus eius alitis insigne, in concordia, & societatis firmissimæ symbolum attribuerit.

ORDO EQVITVM Hystricis, apud Aurelianenses.

Carolus Dux Aurelianensis, & Rex Franciæ eo nomine VI. imitatione, siue emulatione Philip. Ducis Burgundiæ ordinem instituit Hystricis in quem genere, & factis nobilissimos adlegens proceres, baltheo equestri aureo cum Hystrice, & symbolo *Cominus, & Eminus*, vti tradit Paulus Iouius, inscripto, plerisque condecorauit. Enguerrandus etiam Monstreletus narrat Philippum Burgundiæ Ducem Mense Nouembri 1440. ordinis sui signum Carolo Aurelianensi ex Angliâ reuerso (vbi capitiuus fuerat, per Anno XXV.) tradidisse cum Mariam Cluensem Ducis Burgundiæ materem duxisset recens, & vicissim Aurelianensem, monile sui ordinis, vbi erat Hystrix, illius collo indidisse. Ludouicus deinde eius frater Gallorum Rex XII. vti Dux hæreditarius Aurelianensis, ac proinde Blossorum Comes, symbolum hoc *Vltus auos Troia*, ab Hystrice, cui corona superimposita erat, si-

Equites Cygni, & eorum insignia.

In symbolis Heroicis.

*Collare ordinis.
Ioachimus Cameraarius in Emblematis, siue symbolis.*

bi adsumpsit, & numismata Regia Hystricem passim insculptam præferunt, quæ & vnâ cum lupi comueta effigie, vetus Blossiorum ciuitas insignia sua antiquitù figurare solita est, visitur hoc animal plerisq, lapidibus, ac Forricibus insculptum quod naturam studiosè armis instruxit vt prouocantes cominus, & eminus arceat, præsertim aduersum canes, aculeos suos sagittarum violentarum instar, eiacularis. Huius symboli interpretationem (quam ordinis fundator sequutus est) declarant magnificentissimæ cuiusdam ciuis in illa ciuitate ædes, ad quarum frontispicium sub Hystrice lapidi insculpta distinctio adscriptum est.

Spicula sunt humili pax hæc, sed bella superbo.

*Et * (salus ex nostro vulnere, nexq, venit.*

Quod quidem, & in Erynaeo, siue Echino, (ex cuius genere Hystrix apud Plinium numeratur,) significatum æmulatus videtur dictus Carolus, vt per Hieroglyphicum eius hominem ab insidijs, periculis, ac cuiuscunque fortunæ casibus totum ostentaret. Si quidem is periculis euitandis ingenio naturaque munitus, simulatque ferarum se impetentium odorem, lateratumve senserit, in orbem sese colligit, rostro pedibusque intrinsecus testudinis more contractis, tergo omni pilæ instar conglobato, spinisque quibus vndecumque munitus est, ad incolum tatem erectis, otia tui; contactum suum omnibus formidabilem reddens. Adhæc autem respexisse videtur Horatius, cum se ita contra fortunæ impetum præparatum scribit, vt sua inuoluis virtute tutus ab eius iniuria fiat. Ita enim inquit.

*Fortuna seuo leta negotio
Ludum insolentem ludere pernix,
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alijs benigna:
Laude manentem se celetes quatit
Pinna, resigno quæ dedit, & mea
Me virtute inuoluo, &c.*

ORDO EQVITVM

*Cardui Beata Virginis Mariæ
apud Borbonios.*

Ludouicus II. Borboniorum Dux cognomento Bonus Petri I. qui in prælio Pictauiensi sub Ioanne Galorum Rege cecidit, filius; postquam operam suam difficillimis regni temporibus eidem Ioanni, Carolo V. & VI. Regibus, contra Anglos aliosque regni potentissimos hostes probasset, exercitum in Africam pro Christi fide duxisset; exortis Aurelianensium, & Burgundionum in Gallia factionibus, quibus regnum pæne pessum datum est, cum familia Burgundica Velleris aurei insigne, Aurelianensis verò Hystricis erexisset; ipse, quò potentiam suam maiorum, & propria virtute quæsitam in auxilium pupilorum Caroli Ducis Aurelianensis, Philippi Comitis Eboracensis, & Ioannis Angolismorum Comitis contra Burgundum, ob necem nepotis sui Ludouici Ducis Aurelianensis, confirmaret, ordinem Equestrem Cardui D. Virginis instaurauit, Cullare aureum, siue argenteum ex lilijs, & quattuor folijs, aut floribus cardui, Crucem in eodem statuentibus; cum inscriptione *Esperance* ornamento datum: ijs nimirum qui ob egregia in Borbonium nomen merita, illustres haberentur. Cuius Sodalitij corypheum, & caput, Dux ipse se nuncupauit, dictoque baltheo arma gentilitia in campo, argenteo, & rubeo insigniuit, qualia antiquis rerum sacrarum aulæ intexta, in oppido Claromontano, quod Comitatus nomen Borboniæ genti dedit, exhiberi testatur Petrus Belojus; innumeris scilicet lilijs cum filo illo, vti solet, & dicto *Spei* symbolo resperfa. Omnes enim Francorum, Burgundionum, Aultrasiarum, Germanorum, cæteri, ex Franco sanguine Principes Cyaneo in clypeo lilijs, indefinito numero pro insigni vsi fuerunt, vsque ad Caroli VI. tempora, qui primus,

*Collare or.
dinis Beata
Mariæ.*

*Borbonio-
rum insi-
gnia
Francia
insignia.*

primus, uti Genebrardo placet, tria tantummodo lilia in scuto expressit: quod & alij Regij stemmatis Principes exinde imitati. Eodem torquis insigni, & ratigenensium Dominorum, qui Borboniorum Principum summi Venatores semper habiti, arma exornata visuntur. Quo quidem Spei emblemate, carduis, & lilijs adextis, animi sui magnitudinem contra omnes fortunæ impetus expressisse videtur ordinis huius conditor. Unicaulis enim carduis simul, ac scolymon in calicem apparuerit, florem purpureum mittit, inter medios aculeos celeriter canescentem, & abeuntem, cum aura perinde, ac spes nostræ plurimum evanescent, ut minimam quæque de causa homines plerumque concutiantur. Nonnunquam tamen quædam animæ proficientis rudimenta indicat, cuius Hieroglyphici primas flos lilijs omnium consensu facile obtinet. Hic in antiquorum monumentis cum inscriptione *Spei*, lilijs potius figuram, quam alterius cuiusquam floris speciem ostentat. Nam in nummo Imp. Alexand. Pij Aug. ab altera facie Dea Liliam dextera præterdit; cuius inscriptio est, *Spes publica*. Eadem inscriptio cum lilio manu Dæ-

præteno, in Imp. Æmyliani nummis habetur. Nusquam verò frequentius, neque manifestius hæc lilijs facies pro se ponitur, quam in Imp. Claudij P. I. in quibus Dea ipsa pallam laeva sustinet; dextera liliam præterdit, cum inscriptione, *Spes publica*. Et in Ti. Claudij nummis; eodem gestu Dea, palla quippe sublata, liliæque dextera porrecto, cum litteris, *Spes Augusta*. Eodem statu, habituque, in Hadriani nummo, Dea Liliam præterdit cum inscriptione, *Spes P. R.* Quam quidem spem, hodieque de Gallorum Rege Ludouico XIII. Borboniorum, & Gallici Imperij lilio augustissimo conceptam, moderante res Regina parente, exemplo Mammææ sub Alexandro; Helenæ sub Constantino, Blancæ sub S. Lodouico, quæ pietate, & iustitia, ac rara externarum rerum felicitate, abundantia, & publica securitate tempora sua illustrarunt, felicissimos Reipublicæ Christianæ allaturam successus, boni omnes augurantur. Accedente maxime simillimo connubiali, & amicitia vinculo. Quod veluti sacrum, & indissolubile ab omnâ ævo inter Francorum, & Castellanicorum Reges nexum prædicat Philippus Cominæus.

Lib. 2. c. 8.



ORDO EQVITVM CADVI,

& Rute S. Andreae in Regno Scotiae.



Lib. 5.

Reges Scotorum, ut ex sacris ipsorum scrinijs loquitur (Iohannes Lestius Episcopus Rossensis, S. Andream Apostolum regem ut fclare dnum iam dudum agnoscuat) sçdque à temporibus Hungi Pictorum Regis, cur hostes oppugnaturus, scribunt lucidam cœlo apparuisse Crucem, illius instar, in quam ipse Apostolus sublati pro Christi nomine, morte oppetijt, victoriamque cæso Athelstano (nomen pugnae locus hac nostra ætate retinet, ab Anglorum cæso Rege Athelstain dictus) consecutum, atque ut tantæ victoriæ mnerar. in mosynon. nulla vnquam vetustate dcleretur. effigiè illam Crucis in armis, & insignibus efformatam contra hostes deinde gestauit, quod & Scotiae

Reges in rei gesta fide metianum, religiose obseruant: Hinc originem traxisse, creditur. Ordo Equestris D. Andream, Cardui titulo in Scotia nobilit: cuius insigne, seu collare ex carduis confectum præferunt gentilitia Regum arma, nummique hoc addito elogio, *Nemo me impunè læssit*. Asperum quippe virgultum carduus, & aculeis armatum, & quod difficulter manibus extectare possis sine doloris compunctione, quod frangas potius, quàm minimum flectas. Fuit autem huic militiæ baltheus aureus ex floribus cardui, orbicellis aureis, seu nodis rubescentibus innexi compositus. & infra præferens imaginem Sancti Andream, martyrij Crucem decussatam ante se gestantis. Insignia vero quæ

Hector Boe
nus li. 10.
Ioach. Ca-
merar. in
symbolis
Collare or-
dinis.

*Idem li. 2.
Insignia
Regū Sco-
tiæ.*

*Corona Re-
gū Scotiæ.*

*Equites Ru-
ta, & eorū
balibeus.*

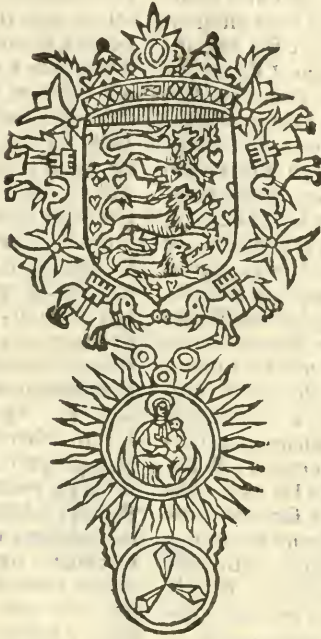
quæ dicto baltheo ornantur, leonem rubeum, primum, & antiquum Fergufij Regis infigne, prætexa cerulea duplici tractu rubeo, contrapofitis lilijs confita, circumdata, in ftamine aureo oftentant: iſtumq; Caroli Magni fœdus, cum Scotis, & Achajo eorum Rege, quod in hunc vsque diem religioſè perdurat, coniunctis duorum Regum armis, indicant. Addidit ille Carolus coronæ Scoticæ (quæ antiquitus forma erat valli militaris) circo quatuor lilia aurea, quattuor cum faluciferæ Crucis aureis ſignis, paribus interualtis diſcretis, lilijs paulo eminentioribus; vnde Scoticæ gentis, Chriſtianæ Religionis inuolaturæque fidei obſervatio omnibus dignoſceretur. Inſtitutionem huius ordinis nonnulli referunt ad tempora Caroli VII. Francorum Regis, quibus Scoticum fœdus ob egregiam deſperatis Franciæ rebus nauatam operam, Regumque Franciæ veterem, ac fidam in omne ſcororum nomea beneuolentiam, renouatam ferunt, Scoti- que inſignia Gallicis aucta volunt, quod iam à Carolo Magno obriuiſſe abundè enucleauimus.

Fuit & Regibus Scoticæ Sodalitū Equitum vulgò *Seruum Ruta* nuncupatum, cuius inſigne, vt & Regijs armis circonuolutum viſitur, fuit torquis ex duobus rutæ ramulis, ſeu folijs innumeris, cui inferius effigies D. Andree cum Cruce annexa eſt; fabrefactus. Mirari itaque ſæpè ſubiit Ioannem Leſlæum diligentem alioquin rerum Scoticarum ſcriptorem nullam, aut exiguam harum inſtitutionum feciſſe mentionem, Cum

tamen Regum inſignia ab Achajo, vſque ad modernum Iacobum VI (qui Cardui ſorem cum Roſa Anglicana, id eſt, Scotiam cum Anglia ſub nomine Magnæ Britanniæ, vt in nummis eius prætenditur coniunxit,) Cardui floribus effigiatq; Andream exonerentur. Et Iacobus V. ſcororum Rex, militiæ, & Religionis catholicæ propugnator acerrimus, collari ex folijs Rutæ, ſeu Cardui confecto, & S. Andree imagine inſignito, conſpicuus apud eundem auctorem exhibetur. Quem quidem Regem alios quoque externos primosq; regni ſui nobiles, more inter Principes recepto, Andream ſuo inſigni cohoneſtaſſe haud dubio colligilicet ex eo, quod & ipſum potentiffimi quique Chriſtiani orbis monarchæ Carolus nempe V. Imp. Aurei Velleris, Francorum Rex, Conchyliati ordinis, Henricus Anglorum Rex Perifcelidis torque decorarint. Quorum ordinum ſolemnia feſta ſtatis diebus Rex ipſe Iacobus pompæ magnifica celebrare obiuit, in quibus quoque ſingulorū ordinum inſignibus ſplendere voluit, vt ipſi Principes, à quorum beneuolentia ipſa ornamenta manarant illa nõ malè collocata, aut quocunq; modo obſcurata, verum ipſius animi grata ſignificatione, pompæ celebritate aucta, arbitrarentur. Cuius rei vt luculentius ſignum toti poſteritati eluceret, inſignia Regia in porta Liſthœenſis palatii figenda, ſingulaque ordinum ſingulorum, ſimul ac D. Andree ornamenta (quæ, vt dicto Leſlæo placet, ſunt Scoticæ gentis propria) exquisita artificij laude circumſplicanda curauit.

Lib. 9.

ORDO EQUITUM S. MARIÆ,
sive Elephanti in regno Dania.



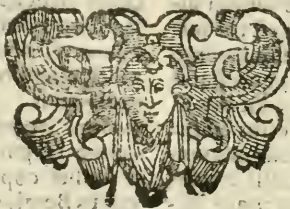
Insignia
Equitum
Elephant.

Est in Dania (quæ veteribus Cymbrica Chertonenſus dicta) Ordo militaris Elephanti Equitum, Diuæ Virgini dicatus, quibus pro tessera est torquis aureus ex elephantis, castella circumferentibus, & calcaribus, quæ Equitum proprie sunt insignia, interpositis connexus, appensa inferius effigie Dei matris radijs solaribus circumdata, cui rursus orbicellus aureus tribus clavis insignis, certoque literario emblemate inscriptus, symbola omnia Christianæ pietatis, & Equestris dignitatis annectuntur. Cuius quidem instituti leges, & à quo conditas, rescire hætenus non est

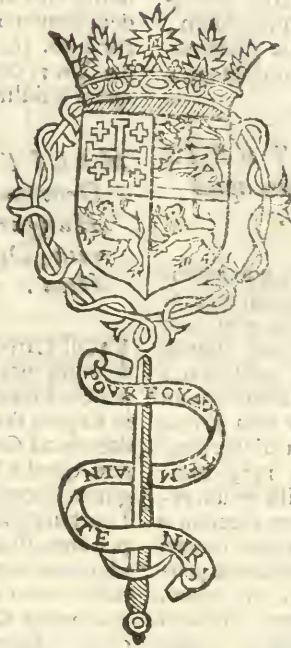
datum: Vidimus tamen non rarò Regum Danorum insignia, (quæ tres leones viridis coloris, Leopardos fœciales nuncupant, in campo aureo lachrymis sanguineis, seu cordibus humanis feminato, præferunt) eiusmodi cingulo, seu torque, vti hic exhibemus, exornata, & apud armorum Reges tali facie, inter Principum insignia est reperire. Fecit, & nobis copiam aurei nummi Franciscus Bergius vir munditiæ, & elegantiae in omni vita assuetus, & insigni nummorum antiquorum supellectile, aliisque prisca sui monumentis instructus, quo in pulvere viri Principes, vti quondam illust. fimo

Princeps Carolus Dux Croijus, & Arfchoranus, & ceterorum nobilissimus vir Nicolaus Roccoxius non tam splendore natalium quam consulari Antuerpiana in vrbe dignitate multisque virtutibus clarissimus alijque deudant heroes. In cuius nummi antica parte videre licet effigiem moderni Regis Danix cum hac inferpione, *Christianus IV. D. G. Dani. Nor. Va. Go. Rex.* præfert enim is in publicis, tabulis Danix Noruegiæ Vandalorum, & Gothorum Regis titulum, ab altera vero *Dux Slesu. Hols. Storm. & Dismars. Comes in Olde. & Dela.* cui præter tredecim diuersorum regnorum, & principatum Imperij Lanicj expressorum insignia insunt arma gentilitia, Danix cruci cui Elephas subest, superposita. Similisque alius est nummus eadem serie, etsi mutato ordine, cum Elephantis castello onusti simbolo, præferens insignia. ex quibus constat ordinem Elephantis non infimo apud Danos loco censer, & parentem dicti Christiani III eius conditorem asserunt. Huc facit, & cuius Hieronimus Henninges meminit in Theatro suo Genealogico, vbi insignia regni Danix hoc ordine. & collari quod Elephantem cum castro appensum præterdit, condecorata, Christierno IV. Regi consecrat dedi-

catque. Nec mirum Elephantis symbolum à Regibus Danix huic ordini cohonestando adsumptum, cum summis virtutibus nobile hoc animal ab antiquis prædicetur, & quod proximè ad humanam rationem accedat, fortitudine scil. militari prudentia & fulcro imperiorum; Religione, que non nisi in hominem cadit, clementia Regia, quæ Cæsarem Deorum adscripsit numero; Augustum consecrauit. Pio cognomentum dedit, clementis. Imp. Maximino, Balbino, & Gordiano statuas cum Elephantis decreuit. Adhæc Ægyptij Regem, per Elephantum sinulacrum intelligebant, non eam tantum de causa quod cum gregatim semper ingrediantur; is qui maximus est hatu. gregem ducit quod in regibus eligendis multarum nationum, & gentium mos fuit ut id muneris lenioribus demandaretur. Hinc apud Hæbræos Seniores, apud Athenienses Pædagogici, apud Romanos Senatores rerum habenas moderare soliti: verum propterea quod habet hoc animi regij peculiare, ut genua non flectat, aded notabiliter, ut animalia reliqua, calcauum verò leuiter incuruet: nam genua non flectere, dubio procul ostendit supplicandum non esse, flectere verò calcauum, humanitatem, quia maximè præditus est, indicat.



ORDO EQUITUM CYPRI.



L Vitanum nobile iuxta, ac potens in Gallia oppidum fabulifque Melusina à poetis Gallis decantata notissimum, illustrissimæ genti (quæ tot Reges, ac Principes orbi Christiano. Hierosolymis scilicet Armeniæ, ac Cypro denique protulit) nomen dedit, ut prodit in Historijs *Iac. Ant. I. huanns*. Huius familiæ auspicijs (à quo Principe, aut tempore nondum comperi) initium datum, tradunt nobilissimæ militiæ, seu sodalitijs Equestris, Cypri nomine nuncupato. Tuique ei pro insigni

collare, seu baltheus Equestris, aureis litteris maiusculis S. exornatus: intercurrentibus lacinijs aureis, quibus infernè appendebat gladius, lamina argentea, capuloque aureo insignitus, & in gyrum circumplexum, symbolum Gallicum: *Pour loyauté maintenir*: ac si conditor illius innuere vellet, *Pio sive servanda* nullum inter commilitones generosi animi officium prætermittendum esse, adeoque gladio vindicandum. Per litteram autem S. quæ silentij apud Romanos nota fuit, secretum societa-

*Tournoy
Equitum
Cypri.*

eis & amicitia simulachrum, indiuiduamque pro patriæ defensione Societatem denotari. Talis autem balthæo exornata visuntur gentilicia Lusinianorum arma, quæ quadripartita regni Hierosolymitani, Cypri, Armeniæ, & Lusignianæ familiæ insignibus interstincta esse alibi docuimus. Vide Stephanum Lusignianum, qui 67. familiarum è stirpe Lusigniana descendentium, genealogiam concinnauit.

Insignia
Lusigniana

ORDO MILITARIS Columbæ & Rationis apud Castellanos.

Annos supputandi mos.
a 1358.
b 1485.

Ordo Equitum Celumbæ & Col-lare.

Ordo militum Rationis.

IOANNES I. Castellæ Rex, quo auctore apud Hispanos supputandi ratio, (eam quam *Eram Domini*, aut *Eram Cesaris* ab Octauiani Augusti ætate, tum in historia, actionum formulis, atque priscis conuentuum ecclesiasticorum actis; tum priuatim in sermone familiari dicere consueuerunt) Anno salutis 1383. antiquata est, atque ad Christi ortum reuocata, quod paulò ante fecerant a Valentini. Non multo post imitati sunt b Lusitani exemplo aliarum prouinciarum, vti Iustinian Imp. ætate, Dionysius Abbas Romanus, sublacis alijs supputandi rationibus excogitasse primus atque inuexisse in Remp. Christianam memoratur. Is, inquam, IOANNES paulò ante vitæ finem anno 1390. Insigne equestre excogitârât, Columbæ effigiem ex aureo, torquæ radijs solaribus distincto, pendente, nobilibus, aulicisque proceribus ad præclara facinora Henrici II. aui exemplo, honoris specie obiecta, incitamentum. Cuius generis plura collaria Segobiæ ipso D. Iacobi festo die, in vrbis templo maiori solenni ritu ex altari arripiens, inter Equites distribuit simul & librum constitutionum, quibus singuli adstricti essent, exhibuit.

Insuper & aliud honoris insigne, cui *Rationis* nomen dedit, armigeris

& minoris notæ nobilibus, qui in hastiludijs alijsque bellicis exercitijs strenuè sese gessissent, certa hinc gloriæ reportandæ ex re fortiter gesta, hinc beneuolentiæ, gratiæ ac munificentiæ à Principe consequendæ spe, promerendum proposuerat. Verum morte eius intempestiua, quæ in eundem annum incidit, vt IOANNES Mariana lib. 18. cap. 13. & Hier. Romanus lib. 7. de Rep. tradunt, res priusquam stabiliretur, euanuit.

MILITIA ORDINIS Draconici in Germania & Hungaria, Tufini in Bohemia, Disciplinarum in Austria.

POST CAROLUM MAGNUM, qui imperium occidentale maxima nominis Christiani gloria restaurauit, & in Regum Franciæ familia primò fundatum, ad Germanos, atq; ad eos Saxones, quod à Regibus Francorum originem ducerent, transtulit id rursus Lucéburgij summa virtute Principes, per domesticas calamitates debilitatû, crexerunt pristinaque maiestacè reddiderunt Henricus nempe VII. & eius nepos CAROLUS IV. aureæ bullæ cõditor, Caroliq; filij Vuenceslaus & Sigism. qui omnes magni nominis Imperatores scepro potiti. Quorû posterior Sigism. ad eò studiosius fuisse legitur magnitudinis Christianæ, vt non solû plura vicies collaris signis cum barbaris pugnauerit gloriosissimosq; de hoste triumphos reportarit; sed & zelo & hortatu eius duo œcumenica consilia vnum Constantiæ, alterum Basileæ, extirpando schismati & heresi validè orbem Christianum præsertim Hungariam & Bohemiam concutienti, celebrata sint. itaque vt Christiana sacra contra infideles commodius tueretur, ac propagaret, erexit ordinem militum Draconicorum, quos insigni Draconis deuicti & præcipitati decorauit, testandæ extirpationi

Insignia
Equitum
Draconicorum.

Cap. 22.

pationi periculosissimi totius terrarum orbis monstris schismaticis scilicet, & hereseds. Cuius ordinis est rara apud historicos fiat mentio, Petrus tamen Belouus Præses Tolosanus in originibus suis militaribus testatur se vidisse, diploma anni 1433. quo Basilius Colalba Marchio Anconæ in collegium ordinis Draconici hinc verbis cooptatur. *Te quem manu propria militie cingulo & societatis nostre Draconica ac sole, seu amprisa charissimi fratris nostri Regis Aragonia insigniuimus &c.* Refert & Hieronymus Romanus ex historia Hispanica Regis I annis, tempore Sigismundi, & Alberti Imp. floruisse in Germania tres insignes ordines Equestres, nec non Moysen Didacum de Valera Hispanum, probatæ fortitudinis Equitem ab eodem Alberto, tribus militiæ insignibus fuisse condecoratum; Draconico nempe, tamquam à Rege Hungariæ; *Tusinio*, vt. à Rege Bo-

hemiar; & collari *Disciplinarum* aquila candida Equæ & Polonorum Regum in campo rubeo tessera est) exor nato, vt à Duce Austriæ. In Rebus Hungariæ (cuius regni habenas inuictissimus imperator Matthias hodie moderatur) fit mentio Equitum Hungaricorum, quibus pro insigni erat Crux viridis, in habitu, seu chlamyde coccinei coloris. Quem quidem ordinem ante annos ferme ducentos contra Turcas Hungariæ finibus incumbentes institutum memorat Hieronymus Megiferus Com. Pal. & Archiducis Austriæ Historiographus in suo, quem de Triplici Equitum genere, scripsit tractatu. Hungaricorum autem Equitum Crucis insignia, vt & Templariorum S. Catharinæ, S. Stephani, S. Mariæ de Monte Carmelo, & S. Lazari, Auistorumq; aliorumque, gemina forma in fronte huius operis delineata omnium oculis exhibemus.

Equites Tusini in Bohemia. Ordo Disciplinarum in Austria

Crux viridis insigni Equitum Hungaria.

par. 2 c 16

Insignia Templariorum S. Catharinæ S. Stephani S. Mariæ de Monte Carmel. et Auistorum.



ORDINES

ORDINES EQUESTRES

In regno Sueciæ.



Ordo Equitum Seraphicorum.

Quantam olim Reges ac Principes Gothorum de perpetua nobili fama ac bellica claritate curam habuere, arma, signaq; & clypei eorum illustribus locis insculpta, ac posteris relicta, evidenter ostendunt: habetq; Australis Finlandia in magnifico portu Hangoe (locus qui Regibus Sueciæ belli inferendi aut pacis componendæ, quasi arbiter esse solet) in castris vetustissima heroum Gothorum, ac Sueonorum, insignia, literato ordine, sed antiqua simplicitate insculpta. Quod ad res magnas capeffendas, visis maiorum insignibus (quod & Q. Maximus & P. Scipio sapius de seipsis olim testati) vehementissimè sibi animum ad virtutem accendi sentirent His antiquitus pro insigni erant duæ virgines coronatæ, aureo vesti-

Salustius de Bello Jugurte.

tu, sese mutuo in virenti sylva amplexantes, tamquam Dearum nympharum excellentiam in ea regione ostendentes. Posteriori verò ætate, Suecorum Principes tribus aureis coronis in campo celestini coloris, ob inscrutabilem Dominiorum amplitudinem, magnifica bellorum gesta, & inexhaustam metalli vbertatem, vsi fuere; exemploq; aliorum orbis Christiani Principum, militares ordines adsumpto Christiano symbolo instituerunt. Quorum quidem alter torque aureo, quem cœlestes Cherubim, & Seraphim, & cruces patriarchales, illius instar, qualis Regibus Hungariæ à Pontificibus in Regijs insignibus attributa est. Deique effigies exornant, splendescere inter cætera Christianorum heroum insignia conspici-

Olaus Magnus lib. 2. cap. 23.

Collare Equitum Seraphicorum.



ORDO EQVITVM GLADII
& Balthei militaris.



*Collare E.
 quistè Gla.
 dij.*

Epist. 76.

Alter in Suecia militaris ordo pro tessera gladios aureos, militari baltheo inter se coniunctos, & acie sanguinea communicantes (quod iuribicæ, & militaris gloriæ, quibus regna fulciuntur, in signo est) præterdit. Seneca enim gladium bonum esse dicit, non cui deauratus est baltheus, nec cui vagina gemmis distinguitur; sed cui ad secandum subtilis acies, & mucro munimentum omne rupturus. Et vel ad consummatam politiam hæc duo requiruntur, Calamus & gladius, pura deliberandis rebus consilium & literæ; exequens autem gladius. Insignia autem quæ gladiferi huius ordinis symbolo condecorantur, in clypeo aureo umbonem cirvalo leone rubescentem, circum circa tres coronas regias, &

totidem campanulas rubeas; in galea verò coronam muralem argenteam, cristis seu plumis viridis coloris respersam binosque supra gallos rubeos in vexillis argenteis decussatim positos, præterunt. Quæ præclara Christianæ militiæ decora, mutata in ijs regionibus Religione, in desuetudinem ferè abierunt.

ORDO EQVITVM
Spica apud Aremoricos in
Britanniæ Gallicæ
Ducatu.

FRANCISCUS ! huius nominis Britanniæ Dux. filius Ioannis V. & Ioannis VI. cogomento Conquestoris, primique Ducatus Britannici, in familia Montfor-

Motfortiana (quæ seriem suâ à magno illo Euerardo Mommoratio, et stemma ducit) conditoris nepos; quod Reipublicæ interesse sciret, ut ignauo; & desertores ignominiosè puniri sic virtute præstantes viros honore affici, æquum esse; Nouum Spicæ suæ Aristæ orlinem militarem, cum autem memoriæ renouandæ, tum nobilitati Britannicæ decorandæ, anno circiter 1450. inchoauit, cuius candidatos donauit torque aureo; ita fabrefacto, ut ex spicis frumenti, alij alios subsequen-
 tibus in modum crucis, caudis retrò conuersis, & nodos venerios, quos ab amoribus nuncupant, conficiantibus Spicæam quasi Cereris coronam, aut Arualium sacerdotum, referre videretur. Cui præterea in basi Mus Ponticus, siue Alpinus candidus (Armenium nunc vocamus) colliculo viridi impositus, duabus catenulis aureis adhaereret; addito Ioannis Conquestoris Gillico emblemate *Ama via*, generosum utiq; incõtaminati & syrcerissimi animi exemplar. Est enim hoc animal (quod Iulio Scaligero Mustelæ genus est, & ob candidantibus pellis raritates, Gallorum æstimatione Principum ornamentum nobilissimum) adeò puritatis amans, ut teste Plinio, cum fouearum suarum ostia cœlo illicita conspicit, se potius à venatoribus capi patiatur, imò nec ipsam mortem declinet, quam eo fœdant malit. Simili elogio vsa est Anna, non semel Regina Franciæ filia nempe Francisci II. Britannicæ Ducis & Margaritæ Foxianæ, ex Gastone Comite Foxensî, & Eleonora Regina Nauarræ genitæ. Cuius symbolum hodieque ostentat castellum Blæsiæ, hoc dicto conspicuum *Plusloft mourir. Potius mori*, quod idem ferè est, cum ordinis huius tessera *Ama via*, qui huius Regiæ matrimonio ad coronam Francicam delatus, finem cepit. Anno enim 1555. inter Regem & Ioannem Brossium, Stamparum Ducem, Britannicæ Gallicæ in Armoricano tractu præsidem, transactum fuit. Is à Carolo Blæsiensi genus ducebat, qui cum de Britannicæ princi-

patu contenderet opibus Gallicis fretus. à dicto Ioanne Droceusi Montfortij Comite memorabili prælio anno 1365. IIII Kil. Octobris in Namneribus cæsus est. Ab eo temporè, Ioannes Tilius de rebus Gallicis. Montfortiani in ea regione rerum positum sunt, vsque ad Anan memoratam, Francisci Ducis vnica n. F. quæ Carolo VIII. primum, de in Ludouico XI. nupsit, quo ex matrimonio prognata Claudia, primogenita Francisci I. Regis vxor fuit, adeoq; auia paterna Henrici III. & Francisci Alenconiorum & Anlegauenfium Ducis, sub quo Ludouico Britannia coronæ Regiæ ex ordinum prouinciæ decreto ita vnita est, ut nullo casu ab ea in posterum alienari posset. Cæterum & Auctor ordinis in ea fundatio ad insignia Britannica Arminij nigris respersa respexisse videtur; & Robertus Cenalis credit Britanniam Armericam siue Hermioniam dictam, ab Hermionibus populis, qui sunt ripenses, atq; adeo Oceani litorales: ita ut apud eos in valuerit vernaculum nomen *Hermine*, signo tamen aliunde tracto, nempe ex cauda candida mustelæ, per vnica vocabuli allusionem. Et hinc etiam amplius contendit Armoricis ex nominis occasione, qui scilicet Hermiones dicuntur, per allusionem quandam sibi desumpsisse, ea quæ gestant insignia, vulgo dicta *Hermionos* caudis mustelarum à natura insita, coloris atrî in area candida. Nam quæ de fictio Arthuro, atq; eius cum gigante in Lutetiana insula confecto duello, deq; celitus emissis insignibus vnus tantum auctoris Monumentis singulari testimonio circumferuntur, ab omnibus passim auctoribus, pro commentarijs habentur.

Lib. 2. de re Gallica pericho.

ORDO NAVALIS SIVE COCHLEARIS
apud Gallos & Neapolitanos.



FVitè Priscis Seculis Francorum
gens naualis, & pyratice artis
exercitativissima, si Latino Pacato,
Sidonio Apollinari, ac Beato Rhe-
nano, credimus. Placuitq; genti ut
quamcunq; sibi regionem Urbis con-
dendæ, quieti deligerent, hoc sacro
nautico honori, & antiquitati me-
morabile symbolum navis amplissi-
mæ, dicaretur. Quod quidem ea sorte
insignita incomparabilis, & Regalis,
Parisiorum Lutetia sibi vetusto nomi-
ne, vel in hunc vsque diem etiam vin-
dicat. Nequè verò absurdum est, hoc
ipsum illos à Gepidis idè antea quo-
que vsurpantibus per Germanicum
Oceanum claris, vsurpasse; Regeiq;
deindè Francorum tot transmarinis
expeditionibus ante alios præcullen-
tes, sibi quasi proprium (vti in nu-
mismatibus Sancti Ludouici navis, &

concharum insigne videre est) refer-
uasse, sodalitiūq; sacræ cuiusdam
militiè instituisse, quod nonnulla insi-
gnia duas nigri coloris naues in cam-
po aureo, similemquè vnam in galea
clypei exhibentia, & priuato cuiuspiam
Ordinis Cochlearis Equiti fortè per
familiaria passim ostendere cernun-
tur. Quibus præterea circumdatum
est collare aureum ex cochleis in sinu
semilunarnm rubei coloris collocatis
fabrefactum. Quod nempe Reges ij
sæpissimè gloriosissimas de Barbaris
trifiphes reportarint Imperijq; orien-
talis signa nocturno illo lumine splen-
dentia eripuerint. Illam enim semilu-
nam Turcarum (quod genti solenne
militiæ signum; quasi Romanis aquila
est) originem à Bizantinis habuisse
constat, teste omnis antiquitatis Vin-
dice Iusto Lipsio, qui primum illud

In Epistola
quæ lib. 1
cir. Luna
in Labaris
Turcorum.

apud nobilem Virum Augerium Gif
lenium in Byssequium Legatum Byzan
tinum, & in alijs nummis obseruasse
dicit. In quorum scilicet parte Lu
na mediâ esset cum inscriptione
BYZANTIVM. itaque vt Athe
nienium noctua, aliorum gentium
aliud insigne fuit, sic Byzantium
Luna, quam magnus ille Rex magno
Christiani nominis malo insignia tu
transtulit signum victæ gentis. penes
quam Orientis imperium esset. De
hoc Ordine consulendus oannes fe
ronius, qui catalogum Ordinû Eque
strium a Regibus Gallia erectorum
collegit, & ad nobilitatis Franciæ
decorem, Principum Virorum mani
bus non indignum reliquit.

Alium præterea ordinem Naualem
instituit Carolus Tertius Regni Rex
Dyrachij Ducis filius. & ex progenie
Sancti Ludouici supradicti. Is enim
tùm ob coronationem Margaritæ Re
ginæ eius vxoris, tum etiâ vt omnino
moerorem tolleret à Ciuitate. quæ ob
varios tumultus, ac bella. & propter
necem Reginæ Ioannæ (quallote plena
erât, va ios decreuit ludos, ac certami
na, in quibus ipsè quoque præclare se
gestit, nouoq; voluit institui Equites
(Ludouici Regis exemplum sequutus
No. II Equitum fundatoris) qui Naua
les nuncupabantur, & quorum prin
ceps ipse esse voluit, vt Argonautas
imitantes, digna tanto honore gesta,
pararent. Ad hunc finem elegit sibi,
& Ordinî Protectorem Sanctum Ni
colaum Myræ Episcopum, eique
ornatissimû templum dedicauit cum
insigni Zenodoxio: propè Molum,
Equitibusq; præscripsit, vt quotannis

eiusdem Sancti diem festum, solemnî
pompa celebrarent. Gestabant Equi
tes in clamyde, alijsque militarijs
ornamentis pictam Nauim medijs in
fluctibus. Regis colores in tessera
imitantes cum quibusdam argenteis
amentis. Horum nomina nè posteritas
ignoret, liceat ex eodem Pacca recen
sere Carolus Rex Institutor Antonius
Sanseuerinus Comes Marsici, & Sancti
seuerini Regni magnus Comestabulus,
Carluccius Ruffus Regis consanguineus
Regni magnus Instuarius, Iacobus Mar
tians Comes Squillacij Regni magnus
Admiratus, Franciscus Prignano Vrba
ni sexti Pontificis nepos Capua princeps,
Franciscus Baucius Dux Andrie, &
Iacobus eius filius Romania Disporus. ac
Achaia Princeps Nicolaus Ursinus Co
mes Nole ac Robertus, & Raimondellus
Lycij Comes eius filij, Ioannes de Luxin
burgo Comes Conuersani, Enricus Sanse
uerinus Comes Mileti, Antonius Acqua
uua Comes Sancti Flauiani, Antonius
Caraczolus Comes Hyracij, Ioannottus
de Prothoudice Comes Acerarum Loy
sius de Gesualdo Comes Comptæ, Iaco
bus Gaetanus Fundorum, omnius filius,
Loysus de Capua steauille Comitis fi
lius Gurellus, Caraczolus Carafa Re
gni Marecallus, & Malizia eius frater,
Guglielmus de Lagonissa, Ioannes Aloy
sius de Ianuilla, Nicolaus Caraczo
lus Viola, Ioannes Caraczolus rubens,
Ioannes Caraczolus Pisotta, Stortus Ca
raczolus, Naccarella Dentice, Tho
masus Branbatius Imbriachus, Ax
gelus, Pignarellus, Ioannes spinellus,
Andreassus Piscicellus, Bartholomæus
Thomacellus, Thomasus Buccaplana
la, & alij.

Pädolphus
Collenuc
cius lib. 5.
hib. neap.
Io. Bapti
sta Carra
fa lib. 6.
histor. neap
Angelus
Constäntus
lib. 8. hist.
neap.
Nicolaus
Anellus
Pacca de
or. & soc.
mil.



ORDO EQVITVM LVNÆ CRESCENTIS
apud Andegauenses, & Neapolitanos.

Secunda Andium familia, quæ inter alia potentissima Christiani Orbis dominia Regni imperio potita est signum Ordinis Equestris in brachio habuit crescentem Lunam argenteam. Cuius militæ principatû sibi, ac successoribus primus sumpsit Renatos Dux Andium Hierosolymorum Regni Neapolis, Siciliaq; Rex; princeps utique meliori fortuna dignus, siue eximiam erga Deum, ac patriam pietatem! siue animi magnitudinem spectes cûm paucis comparandus. Is cum more inter Principes recepto ordinem Lunæ Crescentis in D. Mauritij Urbis Andegauensis basilica erexisset, perspectæ virtutis militibus torquem aureum. Luna Crescente (cur axioma illud, LOS, vel vt Petro Matthæo Regis Galliæ historiographo placet, Los en croissant, Carolo VIII. postea per familiarum symbolum inscriptum esset) insignem spectabili totius aulæ pompa, perquam honorifice detulit. Exinde

Paulus Iouius natû credit illud Henrici II. DONEC TOTVM IMPLEAT ORBEM, quia verè cum plena est, fit æmula Solis. Et verò quoniàm, neminem in hoc sodalitiùm adoptare fas erat, nisi primum in pugna fortitudinis suæ specimèn dedisset, præliorum frequentiam quibus interfuisset, ex bacillis qui lacinia suspensi ad collum, & anulo simul inserti terminabantur colligere licebat, & quos admittebant futuros se socios periculatorum, neque vlllo tempore arma aduersum laturos si tem, amicitiamq; perpetuam seruaturus vbi etiam casus tulisset, auxilio futuros, in bello præsentis, armatosque in acie staturos, aut pecunia adiucuros. Ad hæc statos qualdâ dies festos ex solemnioribus constituebant, quibus interesse cunctis fas esset. Ij. Confratres vocabantur quos, & viuos, & mortuos qui religionis eius, militæ auctores sunt, maximis prosequantur honoribus, eius auctoramenti primi fuere

Ioannes Dux Locharingie, & Calabria primogenitus dicti Renati Regis, Vicecomes Sancti Balorij, Vicecomes Estagij, Beltrandus Beauensis dominus, Ottinus Caraculus Comes Nicastri Regni magnus Cancellarius, Baptista Caraculus Hyracij & Ferranous Comes, Georgius Alamanus Comes Pulcini, Perdicallus Barrilis Montisodorisij Comes. Ioannes Cossa Troie Comes, Balsaxar Ratta Caserte Comes, & Tharletta Caraculus Montisleonis, viri utriusque primarij & alij, quorum nomina, & insignia in dicta Sancti Mauritiij basilica (quæ inaugurationis sedes est habita) conspiciuntur, & gentilitijs coloribus depicta, & in Pacca in suo suprâ citato libello. Ioannes autem supradictus Locharingie Calabriaeque Dux Renati Regis filius cum ad recuperandum Regnum aduenisset, Anno 1459 ut animos Regni procerum ad se alliceret, hos præterea adscripsit Ordini Equitis. Quarum nomina sunt hæc. Ioannis Antonius Baucius Vrsinus Tarenti princeps, Marinus Martianus Suesse Dux, & Rossari princeps, Ioannes Paulus Cantelmus Dux Sora, Ioannes Caraculus Dux Melphiz, & Iacobus frater eius Auellini Comes, Antonius Centilia Marchio Cutroni, Robertus Sansseuerinus Comes Marsici, & Sancti Seuerini, Petrus Lallus Campaniscus Montorij Comes, Nicolaus Montorius Comes Campibassæ, Ioannes Sansseuerinus Comes Corresi, Alphösus Lagonissa Comes Montisarculi, Franciscus Caraculus, & Ioannes Nicolaus filius eius, Honoratus Gaetanus Scromoneta dominus, Carolus

Sangrius & alij. Ex his autem Robertus Sansseuerinus Comes Marsici, & Sancti Seuerini, cum Ferdinandi Regis Regni possessoris partem sequi vellet à Pio Secundo Pontifice Maximo à patrato iuramento fuit absolutus, quod iudicaret eas non magis religiones, quam coniturationis quædam esse pessimo exemplo institutas. Porro præclarissima Andium stirpe extincta pariter, & nobilissimum hoc institutum sine in cæpit, ut in Pacca videri licet.

Nostri verò ætate Illustrissimus Marchio de Tyrace spectatæ fortitudinis hæros, ut Siculorum, & Andegauenstum Principum præclara instituta renouaret, quod maior Turcicæ potentie fama increbesceret: eodem maiorem gloriam in præfens nomen in futurum militaribus viris parari, gloriosissimæquæ de barbaris victoria præmium adpeti censeret; nouum Equestrem ordinem, & signum militare apud Siculos inuexit. Cui non pauci nobilitatis primates, & summi stemmatis adolecèces nomen dedere, quibus inflammandis instituit ille velut pancratium in quo gymnics certaminibus tyrocinia belli agerent, discederentque in ludicra pugna veram pro Christo fortiter, & imperterrite pugnare: eaq; ratione Turcis quotidie imminentibus non solum ad Insulam inuadendam, sed Italiam proximam vastandam intercludere. De his pluram apud Rodulphum Boterum in magno Francicæ Concilio caularum patronum lib. 2. ad ann. 1595.

Nouus Ordo Equitum in Sicilia.

Io: Pontanus li. 1. de bello neap. Io Baptista Carrasoli. x. hist. neap. Angelus Constātinus li. 9. & 20. hist. neap. Nicolaus Anellus Pacca de ord. & soc. mil.



ORDO ARMENII, SIVE ARMELINI

apud Neapolitanos.



Rex Ferdinandus peracto bello Anno 1463. cum Ioanne Lotharingæ, Calabrizque Duce, Armenij ordinem instituit, qui quidem Ordo huiusmodi initium sortitus est. Marinus Martianus Dux Sueffæ & Rossani Princeps, licet Regis esset Sororius non solum tamen potissima causa prædicti belli fuit, verum etiam ipsum Regem per dolum interimere dum simul colloquerentur, machinatus est, ut in Pontano videtur licet qui cum postea in eiusdem Ferdinandi Regis manus peruenisset, & in carceribus detrusus fuisset, noluit tamen Rex Sororium licet ingratum, ac proditorem, morti tradere, ne suas manus proprio sanguine scædaret, quamvis hoc illi consulerent eius consiliarij. Quamobrem, ut hoc suum aded clemens consilium cunctis patefaceret, hunc Armenij ordinem instituit, in quo qui adscripti erant, monile aureum in pectore gestabant,

cum hoc Armenio turpi coeno vndiq; circumdato, & cum superscriptione, MALO MORI, QVAM FOEDARI In quo ordine diuersis temporibus, varios adsciuit, quorum nomina ex Pacca hic subiiciuntur. Alphonfus Calabria Dux Regis primegenius, Hercules Estensis Dux Ferrarie Regis Gener Galeatus Sfortia Dux Mediolani Alexander Sfortia Pisauri princeps, Robertus Sanseuerinus princeps Salerni Franciscus Baucius Dux Andria Regis consanguineus, Iulius Antonius Acquaiuius Dux Arria, Troianus Caraccolus Dux Melphie, Antonius Piccolomineus Amalphanus Dux Regis consanguineus, & Pij 2. Pontificis nepos. Versus Vrsinus Nolanus Comes, ac Asuli Dux, Antonius de Ruere Dux ora Sixti 4. Pontificis nepos. Petrus Cuenara Regni magnus Senescallo: Vastij Marchio. ac Regis consanguineus, Innicus Auolus Comes Camerarius, & Alphonfus eius filius Piscaria Marchio, Honoratus Gaetanus Comes

Io: Pontanus de bello neap. lib. 1.
Io: Baptista Carrafa hist. neap. lib. 10.
Angelus Consiliarius lib. 20. hist. neap.
Nicolaus Anellus Pacca de ord. & soc. mil.

Comes Fundorum, Ferdinandus Gue-
uara Comes Belcastri, Alphonsus Gue-
uara Comes Archarum, Marinus Ca-
caraxolus Comes Sancti Angeli, Iacobus
Caraxolus Comes Burgentie Virginius
Vrsinus, & Ioannes Iordanus filius eius,
Robertus Vrsinus Tagliacotij, & Albg. Co-
mes, Diomedes Carrasa Comes Magdo-
loni, Scipio Pandonus Comes Venasfri. An-
dreas de Capua Altenilla Comitis filius,
Matthaus de Capua Palena Comes, An-
tonius Carrasa Mōisdragonis dominus,
Galeatius Caraxolus Vici dominus,
Domitius Caraxolus Ruodi dominus,

& Calabria Gubernator, Galeatius Cay-
vasa Fiviale dominus. & Regis consanguī-
nos, Gueuara de Gueuara Arpaiz domi-
nus & Vallis Beneuentana Gubernator,
Loysius de Aquino Castellioni dominus,
Albericus Carrasa & Iacobus Carrasa
de spino Castrueteris dominus. Apud
eundem Paccam habetur mentio de
Societate Argatæ & Leonzæ (vt eius
verbis vtat) quia autem Societates
ipsæ neque Regum Institutores ha-
buere, neque verè Equitum Ordines
sunt, sed quædam potius Confrater-
nitates, idè eas omitto.

ORDO EQVITVM S. MICHAELIS
apud Gallos.



PRæclarum illum morem, vt pro-
ceres torque aureo insignirètur
à Romanis ad Francos traduxit
Ludouicus XI. cum, vt ait Gaguinus,
Kalend. Augusti, Anno 1469. ordinem
D. Michaelis Ambasiæ institueret, no-
uisq; iterū itatutis Anno 1476. Pieslij
augeret, symboli loco, tuos insigniens
torque aureo, cochleis (quæ Romanis

Senatoribus turgentibus in lacertis pro-
minebant) inter se hærentibus, & D.
Michaelis cacodæmonem e cælo de-
turbantis imagine appensa: additoq;
emblemate *immensis tremor Oceani*.
Prouocatus vtique exemplo patris sui
Caroli VII. cui pro insigni bellico,
huius Archangeli fuit effigies, cum
primitias potissimum inaugurationis
ce le-

*Symbolum
ordinis Mi-
chaelis.
B. Corius.
lib. 7. c. 47.*

celebraret Rothomagi Sumptum id, adeoq; sanctum in singulos Reges ab illustri, ut aiunt, miraculo, seu presentia D. Michaelis in praelio ad pontem Aurelianensem, hostes Anglos, verbèq; à dira oppugnatione arcendis, ac propulsantis. Hicce insignibus Militariibus comprobationem virtutis, Cœcordiæ, fœderisque perpetui pignus; item & coronam præclare actorum cõmunemque inter Equites fortunariæ ambitionem contineri, interpretatur Claudius Paradinus in symbolis Heroicis. Initio verò fuit cohors quædam triginta sex regni procerum, inculpatorum equitum, dicta à D. Michaeli, societas præside: quibus Rex ipse primas adnumerari voluit, eodẽque quo ordinem inchoavit momento, solemnibus lustratione XV. Heroas; quos ob honorem, & nomenclaturæ prærogatiuam silentio, præterire fas non est, in eundem adlumpsit. Primitaque fuere *Carolus & Ioannes*; hic *Borbonij*, ille *Aquitaniæ Dux*, *Ludovicus Luxemburgus Comes*; *Fani Pauli*, magister Equitum; *Andreas Lauallius* Triburus Equitum; *Ioannes Sanserianus* Comes; *Ludovicus Bellemontanus* Foresti, & *Plesij dominus*; *Ludovicus Toterillanus* Torrij dominus, *Ludovicus Lauallius* Chastillonæ dominus, *Ludovicus Borbonius* nothus, Comes *Rosillanus*, maris præfectus, *Antonius Cabarres* Dàmartinj Comes archieconomus; *Ioannes Armeniacus* nothus *Comingesium* Comes, militum tribunus; *Georgius Trimoleus*, *Gilbertus Chabanaus*; *Carolus Crusolius* Pictorum iuridicus, *Taneguinus* à *Castello* præfectus *Ruffinonensis*; reliqui sodalium suffragijs electi. Qui porò huic sodalicio nomina dāt, in verba Principis adiunguntur, eoque neminem moueri constat, nisi hæreseos, aut proditoris reum peractum, aut signorum desertorem. Quando verò agebatur de aliquo in demortui locum eligendo, non suffragijs sed tabulis (Bastõs Veneti vocant) à verbo Græco Βαλλειν electio fiebat. Quæ obsignatæ in peluim conijciabantur, quibus à Cancellario

numeratis, qui plures tulisset, in collegio cooptabatur, hæc verborum formula à Principe prolata: *Te ordo Fratrum* (ita enim vicissim se appellare solent Equites) *& sodalis loco habet, eaq; ratione te torque hoc donat. Faxit Deus eum diuinus gesses.* Deinde in perpetui amoris testimonium, singulos exoscilatur, ipsiq; mos fuit, in collegium Sodales adlegendi. Est & suus huic Ordini Cancellarius, thesaurarius vt vocant, caduceator, seu fiscalis, cui à Diuo Michaeli nomen est, & scriba qui equitum præclare gesta litteris, & memoriae perpetuæ mandaret. Eo numero legitur exauctoratum Iudouicum Luxemburgum, vnum ex illis maiorum gentium Torquatis Equitibus, de quo conchyliato honore abrogato, publice in Grauia Lutetia sumptum supplicium. Moris enim Regibus, munus hoc etiam in externis Principes conferre, in honoris & benevolentia indicium: qui si eorum hostes velint se profiteri, per internuntios torquem remittunt, vt omni sacramenti religione soluti, alteri Principi strenuam operam naent. Quod sepe hisce nostris temporibus contingit. Et anno 1559. Philippus Hispaniarum Rex Gandau Equicum aurei vellæris concilium celebrans, ordinis torquem Octauiò Parmensium Duci, quem ille accepto à Rege Gallorum conchyliati ordinis insigni, superiorum bellorum tempore abiecerat, restituit. Huius ordinis statuta & leges ex magno constitutionum volumine regni Francorum, vt refert Ioannes Iulius lib. 2. de Rebus Gallicis mandata sunt typis, & vulgari lingua, passim circumferuntur à Francisco Sansouino, & alijs, de quibus consule Petrum Matthæum. & Franciscum Modium, qui comicia ordinis, & ceremoniarum solemnia ab Henrico II.

Anno 1548. celebrata, perquam copiose persequitur in Fandectis triumphalibus
tom. I. lib. 2.

*In historiâ
Ludouici
XI. lib. 50.*

80 **EQVEST. ORDINVM**
ORDO EQVITVM
Sancti Georgij in
Carinthia.



A Rudolfo Hapsburgensi, qui primus Imperatorij fastigij decus in familiam sceptris, regni que fatalem inulit; undecim ex gente Aukriaca imperatores eximie omnes maiestatis numismate à Rudolfo II. augustissimi nominis Principe nuper complexos, numerat Germania. Quos inter Fridericus III. haud postremas tulit. Is ad Turcarum Hungariae, Styriae Carinthiae, vicinisque prouincijs imminentium arma depellenda, Equitum S. Georgij ordinem prudenter instituit. Cuius quidem Magistro generali regiam sedem in Millestadio, Carinthie oppido, amoenissimo loco designauit. & Principis honorem adiecit. Huic & Nouae ciuitatis in Austria Episcopum, in rebus ut loquuntur temporalibus, itemque Canonicos ea de causa in arcem postea traslatos; eademque D. Georgij rubra Cruce (quae plana, & simplex gentilicis clypeos occupare solet) signatos. Et ne quid ad splendorem deesset, toparcharum Cranichbergenium, recens cum familia extinctorum castra, ac praedia in vitæ aulæque subsidia, liberaliter addidit. Nimirum trautmansdorfium, Scharfenecam. & S. Petronillæ praedium: in quo Carnunti vultus urbis ruinae extant. Quorum prouentibus non mediocriter adiuti

Magister ordinis S. Georgij Principis titulo auctus.

Insignia Equitum crux D. Georgij.

S. Georgij Equites, Christiani nominis zelo incensi, non raro virtutis suae contra Selymum Solymannum alioque Ecclesiae hostes; fidem fecerunt. Vide Lazium lib. 3. Rerum Viennensium. Bernardus item Luceburgius in libello de ordinibus militaribus, memorat ordinem militum S. Georgij ab Alexandro VI. Papa, & Maximiliano Imp. aduersus Turcas itidem institutum, Cruce aurea cum corona in circulo aureo pro insigni attributa.

Equitum S. Georgij insignia Cruce aurea.

ORDINES EQVITVM
à Summis Pontificibus instituti.

Summi Pontifices, quorum auctoritate caeteri toto orbe Christiano ordines militares erecti, varia Equestrium virorum collegia instituerunt; quae hisce ferè titulis celebrantur: utpote Equites Christi, Spiritus Sancti Petri, S. Pauli, S. Georgij, Pij Laurentiani, S. Antonij, Iulij Liliij, & id genus alij; viri aut de Ecclesia, aut Republica Christiana bene meritis; & quos in album suum cooptatos, Pontifices annuo censu soleant honorare, & Crucis insignibus colore distinctis condecorare.

Equites Iulij & Liliij.



Christi Equites Crucem rubram, qualem in Lusitania eiusdem nominis Equites ferè gerunt, limbo aureo inclusam, praeferebant, à Ioanne XXII. institutos memorant Franciscus Tarapha, & Ioannes Cofectius

Equites Christi, & eorum insignia.

in priuilegiorum mendicantium collectione.

Equites S. Spiritus
Roma et in Saxia.
 Lib. 13. Azorius Equestrem ordinem S. Spiritus in Saxia qui quidem Equites sanctissimi spiritus in Saxia iisdem sunt, qui supra, illa enim regio, iuxta Tyberim, ubi ædificatum est monstruosa pietatis Hospitale nedum infantulis expositis, sed & vulneratis, & febricitantibus summa munificentia paratum, saxia appellatur. Hi Equites gladio non sunt insigniti, sed cruce ex albo, lineaq. panno duabus transversis in hanc formam.



Fabrefacta signantur, appellant urq; Fratres: & quatuor vota emittunt Paupertatis, obedientiæ Castitatis, & infinis inferuendi. Vnicum Magnum Commendatorem supremum habent, qui Perceptor appellatur, plures tamen Commendatum in Italia, tum extra habent.

ponit, de quo & Nauarrus de regul. consil. 70. Anno 1520. Ico X. instituit collegium militum S. Petri aduersus Turcas, communes Christiani nominis hostes, vti Alfonso Ciaconius in Pontificum & Cardinalium historia commemorat: quod idem fecisse seu cõfirmasse traditur Paulus III.

Et Poncerum quandam post varias peregrinationes ad urbem venientem, à Pontifice S. Petri torque do-

natum, tradit Aug. Thuanus: & Franc. Schottus S. Petri & S. Pauli equites in Itinerario suo Italix recenset. Paulus vero Merula Cosmographus CCC. S. Petri Commilitones; S. Pauli CC in Familia Pontificis degentes enumerat.

De quibus & nobis amplam fidem fecit, Gentilis noster Petrus Gerardus, militarium siue Vigiliarum Antuerpiensium summus Præfatus, vir longinquis peregrinationibus & continuis pro patria laboribus exantlatis, clarissimus; cuius etiamnum fratrem Aegidium, non semel Consulatu functum Reip. Clauum fortiter, tenere magno suo bono Antuerpienses fatentur, sentiuntque.

S. Georgij Equites ab Alexandro VI. institutos narrat Bernardus Luceburgius, in libro de armorum militarium mysterijs; sed & Paulus III. alios Equites S. Georgij creauit, vt in ipsius Bulla sub Dati Romæ... hosq. Raucennæ residere volebat, & ab ijs Adriatici Maris littus illud custodiri destinauerat, sed ordo alterius non processit quibus Crucem auream cum corona in circulo aureo pro tessera attribuit.

Pius IV. P. M. Equitum sodalitium, Pij appellatorum anno 1560. inchoauit; adeoque censu opimo dotauit; & Urbem domicilio attribuit. Numerus primû 375. Equites habuit, ad 535. dein e auctus fuit Ciaconio. Qui ferè cû seculares sint, primò equites aurati à Pontifice creati solent, nonnulli etiam Comites palatii Lateranensis, cum potestate creandi doctores in omnibus facultatibus, & notarios publicos, legitimandi spurios & alia pro arbitrio statuendi. Insigni item Apostolicæ sedis priuilegio cautum, quo Piosissos Equites aliorum quorumcûque Principum equites, nominatim Imperiales. & S. Iohannis, siue Melitenens, præcedere voluit. Suntque ij domesticæ familiaris seu Papæ, vt vocant commentales, qui cum in publicum prodit conopeum, siue thronum, quo Papa sus-

Equites S. Georgij & eorum insignia.

Equites Pij.

Petrus Belejus in Orig. milit.

Equites S. Pauli. pars. 2.

L fertur,

fertur, cum cæteris Principum legatis, gestare tenentur.

Equites
Lauretani. Xystus V. qui Lauretanam D. Virginis celeberrimam ciuitatem, in Episcopalem; & Ecclesiam in cathedralem erexit, ducentorum Lauretanorum equitum ordinem instituit, anno 1586. Pontificatus sui quarto, cui postmodum, vt tradit Alfonso Ciaconius, alios sexaginta adiecit.

1586. Est & aliud Romana in vrbe genus Equitum S. Antonij appellatorum, qui plerumque sunt natione Galli, & quamuis gladio minimè accingantur, Equitum tamen numero censentur, cruceque cæreuleam in chlamyde, quam commissam vocat Lipsius, quæ forma ex amulim est in T. littera, vnoque ore omnes cum cruce componunt, præferunt.

Cruce Cæreulea insignis Equitum S. Antonij. De Cruce lib. 1 cap. 8. Tertull. aduersus Marcian. Isidor. de vocat. gēr. Hieron. in Ezech. cap. 9.

Adstruunt etiam picturæ, in quibus passim hodie videas D. Antonij vetustissimi monachi penulæ, & manui assui, aut imponi hanc cruce. An quia Ægyptius ille vir? quibus iam olim notum & inter sacra hoc signum. Certe in obeliscis, qui inde Romam veñti, sculptum sic vidisse se testatur Lipsius: cum anulo tamen, vel ansula iupernè, nec satis solide se scire, ad quam rem aut vsum. In penula autem & veste monachorum, Crux, imò & cruces fuere, si rectè capimus Nicephorum Gregoram; qui sic de Andronico Imperatore monacho nouello: *Superne rubrum prætulit diuina crucis signum, inferne nigrum.* Duas diuersi coloris cruces videtur dicere, nisi tamen vnam intelligit sic distinctam. Quod manu autem tulerint, hodieque in Aethiopiis siue

Abyssinis ille mos, vt auctor Damianus à Goes in illorum rebus Et Ioannes Metellus in suo speculo orbis terrarum, adstruit, Aethiopes seu Abyssinos, qui Presbyteri Ioannis (vt vocant) imperium agnoscunt; habere religionem militarem, quæ sub protectione est Sancti Antonij. Ei vnusquisque nobilitate clarus paterfamilias, ex tribus vnum filium, excepto primogenito destinare potest. Ex his seliguntur XI. Equitum millia, qui Regi excubant. Finis huius Religionis est Imperij fines defendere resistereque hostibus fidei, Ioannes item Azorius, vbi de Militibus agit, meminit Equitum Sancti Antonij Viennensis, in Gallia, & extra Galliam.

Sed de præcipua ipsa nota crucis, dignè aliquid nota Ecclesiasticæ nostræ historiæ prodiderunt. Ruffinus, *Signum hoc Dominica crucis inter illas, quas dicunt ieraticas id est. sacerdotales litteras habere Ægyptij dicuntur, velut vnum ex ijs, que apud illos sunt litterarum Elementis, cuius littera seu vocabuli hanc asserunt esse interpretationem VI A VENTVRA.* Quam & significationem dicit Sozomenus & idem Suidas. Atqui & à lingua argumentum petit Lipsius, sed nostra, quod Belgæ hodie bacillos, in hanc formam, quos agrorum brachijs sustentaculum subiicimus, vocent ipsa Latina voce *Crukas*, & litteram & Crucem T. nobis representent.

De insignibus verò militaribus quæ Pontifices Maximi Principibus deferre consueuerunt, ad eundem Stephanus Pighius.

Equites S. Antonij in Aethiopia.

Lib. 12. cap. 2.

Lib. 2. cap. 29.

Lib. 7. Eccl. hist. cap. 5.

Li. 1 c. 16. de Cruce.



ORDO CRUCIS BURGUNDICÆ
in Regno Tunetano.

Carolus V. immortalis gloriæ Imperator, & omnium retro Principum, qui virtutis via ad imperium contendere, exemplar lucidissimum: Cum memorabili illa expeditione Africana, regnum Tunetanum Muleaffis imperio. expulso Hariadeno Ahenobarbo restituisset; paludamentum, quo Tunetem victrici pompa ingressus est, Burgundicam Crucem (ea enim iubellis vsus, aut

fascia puniceï coloris decussata, quod & Burgundicæ domus insigne contra Saxonem dimicaturus gessit) forte referebat. Quo insigne, vt erat animo regio, qui beneficijs, de quocunque hominum genere bene mereri stude- ret: primariosque proceres vir- tutibus non minus quam gentilitijs imaginibus clarissimos, ob præclaram de barbaris partam victoriam dona- uit ipse B. Magdalenæ sacro die,

Tessera E-
quis Cru-
cis Bur-
gund.

anno 1535. hora diei decima, Mercu-
rij nempe, vt à curiosis obserua-
tum tradunt. Cuius scilicet planetæ
figura in equestri illa tessera ab vna
parte expressa conspiciebatur; ab altera
v. dicta Crux Burgundica, adiun-
cto chalybi igniario, scintillas ex si-
lice extrudente, & inscriptione
Barbaria. Quo nomine vulgò nun-
cupatur omnis illa ditio, qua regnum
Tunetarum (eo enim Cherisij poten-
tissimi vtriusque Mauritaniz, Maro-
ci, & Fessæ. expulsis Merinensibus
postea potiti sunt) continetur. Tes-
timonium vtiq; eximium nunquam
interitura gloriæ. quod tam fortium
virorum opera nationes illas barba-
ras subiecisset. Quod verò de Cru-
ce Burgundica, quam & Andreana
vocamus, ex duobus baculis decus-
satis coniunctis dicitur, non dubium
est, id esse vetus signum Cruci
Sancti Andree, quem gens Bur-
gundica patronum colit; & cuius se-
clientem hac tessera proficitur. Qua
& vsum ferunt Ioannem Intrepidum,
qui Ambianum vocatus, à patre
Biturigum, ac nepote Andium Duce,
bellum ciuile inter Aurelianenses,
& Burgundicos sopire conantibus;
supra forium, vbi diuertebatur,
limen superum, in modum
Burgundicæ Crucis, duas collocari
iussit transuersas hastas: hanc ferrea
acie rigentem; alteram obtusa cuspi-
de innoxiam; significans bellum,
pacemque se proponere; eligerent,
quod luberet. Quod idem Crucis
symbolum Ioannem in Franciam re-
uersum præulisse passim testatur Pe-
trus Matthæus. Carolus item pugnax
Ludouicum XI. Crucem Burgundicam
in armis ferre, adeoque signa-
tura in Eburones sequi coegit. Sed
cur baculis decussatis positus, &
truncatis, vt vocant, ramis, Cru-
cem hanc expriment Principes; non
autem lignis dolatis, è qualibus Cru-
ces fieri solitæ. Credunt id factum,
postquam Duces Burgundicæ, cœpe-
runt esse Barbantæ Duces, ac per
hocse baculos significare voluisse,

se succedere veteribus illis Carolo
Magno. Pipinis, ac alijs Franci Item-
matis principibus, quorum in *Lan-
den*, in *Hershal*, & a principio in
Stoekem genus floruit. Alij, quos
audire memini, & videbantur loqui
ex antiquarijs, incrementum hoc cœ-
pisse autumant, tum demum, quan-
do stemma Austriacum est vnitum
Burgundico. Verum enim cogno-
men familiæ Maximiliani I & maio-
rum eius fuisse *Van den Stock*, vt anti-
qua diplomata ab ijs signata præten-
dunt.

Truncatos autem & è lauro sapius
fuisse hos baculos cum erumpenti-
bus flammis (quod ij inter se colli-
si, teste Plinio, ignem reddere so-
leant) docent tabulæ patrum mei
Petri mennens Equitis Sancti Sepulchri;
qui victricia Caroli V. arma, non
minus cum vêtis quam barbaris ipsis
conflictata secutus, Tunetanz, &
Algerianæ securitoni interfuit. Quo
factum, vt Imper. eidem ob egregia
in Burgundicum nomen merita, na-
uatæ fortiter operæ præmium, ad gen-
tilicia maiorum insignia (quæ sunt
decem cubi, seu scaci argentei, ni-
grique alternatim variati, & caput
caninum in galea eiusdem coloris) in
inferiori scuti parte aurea Crucē Bur-
gundicam, siue Sancti Andree (diplo-
matis verba sunt) *viridis coloris trun-
catis, seu mutatis vtriusque ramis de-
ferendam, & posteris transmittendam*
dederit, alijsque militaribus donis
ornauerit. Quod vero ad ignitabulum
attinet, referunt id ad Philippum
Bonæ parentem, ipsumque Philippum
Aurei Velleris balthæo decorando
idem postea adsumpsisse. Petrus item
Matthæus in historia Ludouici Vnde-
cimi dicit spolia, seu vexilla, quæ
infelicit illa Caroli Audacis ad Nan-
cesum pugna, in eius Regis manus
deuenerit, igniario ad duos stipites
adfixo fuisse notata. In nonnullis au-
tem Burgundicorum gentilium ditio-
nibus publicè videre est emblemata
siue symbola aulæis, aut adium sa-
crarum fenestris vitreis expressa. vbi
signorum

Laurent.
Cuper. in
reb. Belg.
Claud. Pa-
radisi in
symbolis
heroisii

Insignia
gentilicia
Mennen-
siorum au-
tæ à Ca-
rolo V.

Lib. 7.

Lipsum de
Cruce lib.
1. c. 7.
Greserus
10. 2. lib. 5.
c. 1.
Molanus
lib. 3. de
Imag.
c. 51.

Pont. Hen-
serus in
vita sua:

In historia
Ludouici
XI. lib. 1.

ORDO EQVITVM

Sancti Stephani in
Etruria.

signorum loco sunt aliquot silices igniaris, & cardui siue alterius pungentis herbarum ramuli cum apophlegmate, *Nul ne sy fosse*, quasi dicerent, & illud Regum Scotorum, de Cardui simbolo: *Nemo me impune laesit*, aut *sustine*, & *abstine*: Estque penes me antiquum à quodam Burgundico procerum de Nobilitate, & gentilicij insignibus conscriptum autographum, dicto emblemate. *Nul ne sy fosse* signatum. Et *Ob de Bourg. ne*, & iterum *Nul ne Lapproche de Bourg. ne* in fine libri subscriptum. Videretur itaque antiquitus solis silicibus igniaris symbolum Burgundicum constitisse, minax, & cladis indicium, si quis impeteret Burgundos: posteaque addita fuisse feramenta chalybea igniaria, maioris etiam terroris, ac pernicietis significandæ gratia; ne chalybe quidem domandum silicem, si afficeretur; sed ignem erupturum qui vicinia inuadat; verum id armorum regibus, quorum id munus, discutiendum reliquo. Ad sacra enim potius referendum existimant. Vti enim diuinus ille genius, petram, cui sacrificium Gedeonis impositum erat, virgula sua percutiens, ignemque eliciens, holocaustum consummari fecit; eodem profus diuini cultus amore, & auitæ contra hostes tuendæ Religionis, nec non eximia in patriam caritatis zelo Principes Burgundicos duce debere testatus est Philippus Bonus; cum ferrum illud, & petram faxeam, cum vellere

Gedeonis, intactæ scilicet Virginis matris

symbolo; ordini suo militari decorando attribuit.



Cosmus Medicus Florentinorum Dux ingentis animi, & profundæ prudentiæ princeps, qui potentissimi tota hodie Italia imperij in ea familia confirmati, fundamenta iecit. Cum rebus suis firmandis, & Senarum vrbi, superiorum temporum in curia, ac belli recentis ruinis deformatæ, curam non segnem impendisset: eodem ferè tempore, quo ordo Liuanicus extinctus est. vt felix ad Marcianum prælij, quod eius fortunæ, oppressis etiam libertatis vindictibus, veluti in Etruria fundauit. memoriam renouaret: & eadem opera litus Tyrrhenum à Turcorum, & pyratum excursionibus tueretur, classemque ad expeditiones contra Mahumetanos suscipiendas, non solum rebus necessarijs, sed & hominibus rei maritimæ gnaris optimè instructam haberet, ad imitationem, inquam, Hierosolymitani ordinis, anno 1560. Militiam S. Stephani Pontificis, & martyris, quod pugna Marciana III. Non. Sextilis, qui dies ei sacer est, incidisset statutis, ac legibus (quæ à Francisco Sansouino recitantur) conditis instituit vt à Pio IV. confirmaretur, impetrauit, qui & complura priuilegia militaris illius collegij soddibus indulgit, diplomate ea de re Non. Quin-

Aldus Manutius in vita Cosmi.

Hier. Bardus Chronolib.

Quintilis condito. Atque inter alia vt milites cōiugati, ac etiam digami pensiones annuas vsque ad C ducatorum summam ex sacerdotijs perciperent, atque ad alias sacras personas transferre: Item vt de bonis tam fundi, quam mobilibus quomodo, & vnde cumque quæsitis liberè testari, etiam inter spurios, & illegitimos filios possent, quarta eorum ordini seruata. Huius militiæ sibi, ac successoribus ducibus, principatū sumpsit Cosmus, cum potestate legibus à se conditis, addendi, detrahendi, abrogandi, & interpretandi: qua ipse, & filij eius potestea vsi sunt, templumque Equitibus, ac domicilium Pisis attribuit. Pro in-

signi autem gestant Crucem rubram Rhodiensium Cruci neuriquam diffimilem, at prætexta aurea ornata, Suntque inter eos vti, & apud Melitenses, & Hispaniæ milites Spatiferos, præter Equites etiam *Sacerdotes*, itemque *Seruientes*, vt nuncupant, & *Donati*, aliquo tamen discrimine, *Donati* enim non quadri membrum; sed trimembrem præferunt Crucem, superiore stipite sublato. Melitensium ferè instituta sequuntur, etsi viuant ex præscripto regulæ Sancti Benedicti, quod addit Paulus Morisus, & à matrimonio non arceantur, castitatem nempe coniugalem solummodo profitentes.

Insignia Equitum S. Stephani duplicia.

ORDO EQVITVM S. SPIRITVS.



Treddecim Francorum Reges Christianissima protulit Valesiorum familia, nec non ante nouum assumptum cognomen trecentis continuis annis Gallici imperij habenas felicissimè moderata est,

ac per secundum, tertium, ac quartum natu filios, Andium nimirum proceres, quorum virtus, & ingenium ad imperia natum videbatur, gubernacula regni Angliæ, Siciliæ, Neapolis, ac Hungariæ diutissimè tenuit. eo

eo denique tempore, quo Hugo Capereus eius generis conditor, regio insigni potius est, nullam Capetici sanguinis familiam tamdiu varijs nationibus quam Valesiorum præfuisse comperimus. Quod nomen non fuit ex primaria assignatione, cum hac stirpe communicat: sed præcipuum fuit nomen eius Aurelianense. Sic & Ludouicus XII. Franciscus. & posteri Valesiorum cognomen tenuerunt. Post Sanctum enim Ludouicum, Principum Fræcorum minores natu filios, aut ex regnis & dominijs accedentibus; aut ex legibus matrimonij, varia sibi usurpasse cognomina, varijsq; inde dimanasse stirpes, tradunt Gallici annales. Ex ferè sunt; Borbonia, Valesia, Eboracensis, Alenconia, Andia, Burgundica Bituricensis Aurelianensis, ex qua processit Comitum Angolismorum progenies; quibus omnibus extinctis, translata in Valesia familia regni successione, Deus Henrici III. Valesium postremum superesse voluit, qui nouis auspicijs imperium ad Borbonia feliciter hodie regnantem, transmitteret; aternumq; pietatis Christianæ, & Regiæ magnitudinis monumentum, posteritati relinqueret. Is h. tot palmarum Imperator, tot reb. gestis clarissimus, reiectis omnibus cõpetitorib. ad Poloniam regnũ potèntissimũ, ipso die, quo in Apostolos sacrũ flãmẽ coelo ignescentib. linguis dilapsũ est (& quo eunde natum ferunt) honorifice vocatus. Eodẽq; rursus anni insequentis festo, quo & Carolus IX. frater humanis exemptus est. Gallico imperio auctus, obsolescente cõchylato ordine, ob cõmunicatum promiscuè indignis hominib. nouũ Equitũ collegium à se institutũ, ac nomine S. Spiritus (cuius numini oēs actiones, & consilia, fortunatissimis, & gloriosissimis aucta successib. referebat) nuncupatũ, solemnibus lustratione prid. kal. Ian. celebravit Parisijs, in Basilica Augustinianorum Eremitarũ morisq; inde receptæ ut inaugurationis initiũ ducatur vltima die anni desinentis, à peruigilis ferotinis in dicto cõnobio; altera, quæ an-

num renouat, inaugurationis peragatur: Cuius formula digna, quæ hic fuis, cõceptisq; verbis referatur. *Ordo* (præfatur Rex summus Magister) *hoc te paludamento sui fratris contubernij inuoluit ad propagationẽ, & columnen fidei orthodoxæ, & Catholica Religionis* (exinde torquem ceruici imponens) *Manu Regia, nostra militia te feram accipe sacri Pneumatis torquem, sis tibi in ingi memoria seruaturis Christi passio, cuius symbolum crucem, velsub, insinendã tibi præcipimus, annuat Christus, ne quã fidem votis, & sacramento oppignorasti fallas, si secus feceris, ex albo militia expictus indictas decretis ordinis pœnas experieris.* Centenario numero absolutum collegium in eo cõprehensis, Rege ordinis principe, IV. Cardinalibus, IV. Antilitibus Ecclesiasticis; magno Eleemo synario, Cæcellario, Præfecto ceremoniarum, Magno Theaurario Graphario, Feciali, Ostiario Commendatorũ nomine dicti Equites, quod ab initio cõstituisset Rex ex opimioribus cõnobijs, detractis amplissimis Vestigalibus, commendas ad Hispaniensium exemplum creare, consilio ante quadriennium à Cardinali Lotaringo statim atq; in regnum venit sumpto. quo mortuo, Rex apud Pontificem crebrò per oratores suos egit, vt cõnobiorũ bona, cõmendis illis, auctoritate sua interposita, attribui pateretur, nã eum ordinẽ ad Religionis Catholicæ Apostolicæ Romanæ amplificationem, & sectarũ veneni extirpationem institutum esse: idque exitum præcipuum iustificandum esse. Quod cum reclinate sacro ordine impetrare non potuisset, nomen nihilominus mansit. Equites, S. Spiritus Commendatores, statutus (quæ in vnum volumen à Barbara Briffonio Parlamenti Lugdunensis præfide congesta sunt) Decembri proximo promulgatis, appellati sũt; vt ex eo quid Regi ab initio consilij fuerit, posteris cõstet, videantq; qui post nos erũt; ne, quod ab ipso tunc frustra tentatum est, sub successioribus eius exitum aliquando fortiat. Singulis porò Equitibus pallium nigrum ho-

1573.

1574.

1579.

Natalis Comes li. His. 30. p. 634.

*Torques
aureus E-
quitum S.
Spiritus.*

lofericum, liliorum floribus flammis, alijsque ex auro, & argento heroicis notis intertextu attribuit, & torquem aureum ex lilijis, flammarum congeries circumdatis (quibus Henricus IV. cassides aliaque Victoriarum trophæa addidit) tribusque diuersis matheleos signis elaboratum; cuique Melitenfis formæ Crux, columbam præferens, adhereret, inaugurationis solemnitate gestandum adiunxit. Cæteris vero ferijs, lutei, seu crocei coloris Crucem holosericam vestibibus adsumam: in bello vero argenteam:

alia insuper collo innexa pensili cærulea fascia. Quæ omnia ea moderatione princeps instituit, ut antiqua D. Michaelis solemnitas è fastis non eraderet: nam etiamnum torqui militiæ sacri pneumaticis adduntur. Et qui vtriusque militiæ candidati existunt, ex vno latere conchyliatam testeram, ex altero vero columbam prætendunt: atque in Rituali Henricianæ institutionis indictum, ut postmodum quam torques maior sacri fluminis imponatur, D. Michaelis minor suscipiatur.

Eorum insignia in bello.

ORDO EQUITUM SACROSANCTI SANGVINIS
Redemptoris Iesu Christi apud Mantuanos.



Vincétius Gonzaga Mantuæ IV. & Mōtiserrati II. Dux, nequid additionis Mantuanæ antiquitatem ac venustatē, deesset, in nuptijs filij sui Francisci, cum Margarita Sabauda, Caroli Emanuelis & Catharinæ Austriacæ Sabaudia Ducum filia anno CIO. IOCVIII. celebratis, Religioni orthodoxæ in primis tuendæ ac propagandæ, illustre viginti Equitum collegium Paulo V. Pont. Max. ad probante instituit. In honorem, in quâ sacrosancti Sanguinis Redemptoris nostri Iesu Christi, cuius gutturæ aliquot à * S Longino Centurione & martyre vt traditur collectæ, Mantuæ in D. Andreae basilica cum parte Spōgiæ Dominicæ, eiusdemque Apostoli reliquijs, magna religione adseruantur. Harum enim guttularum numero ternario expressarum notas cum inscriptione : NIHIL ISTO TRISTE

RECEPTO, ordinis tesseram constituit. In temerati scilicet Redemptio- nis humanæ pretium, baltheoq; ex telis aut virgulis aureis, valido ligamine connexis igniq; super impositis, alternatim intererrante sentētia, ex Psalmo Dauidico LX. desumpta, Domine probasti, adiunxit: Quo quidem nobilissimo symbolo, infractum reb. aduersis animum, fidem, concordiam inuio- labiliter seruandam commilitonibus proposuit, iuxta illud Ouidij :

scilicet vesuluum spectatur in ignibus aurum;

Tempore sic duro est inspicienda fides.
Baltheum illum equestrem ipse Vincētius Dux, filio Ferdinando S. R. E. Cardinale tradante, in palatij sacello, festo Pentecostes die, primus accepit, & vetustis Gentis Gonzagæ insignibus (quæ Sigismundus IV. Imp. cum Joanne Franciscum primum Mantuæ Marchionem in D. Petri foro suo ipse ore X. Kal. Octobris 1433. pronuntiaffer, quattuor aquilinis pullis nigris, candido in clypeo, ad crucem rubram, hinc inde sparsis exornauit) rei & magnitudini posteris testandæ gratia adijci voluit. Idem Cardinalis auctoritatem Pontificis parentem

suum ordinis eius Principem renuntiavit. Estque is honos ad successores vnâ cum imperio æternum transiturus. Dux porro sacris solenni ritu peractis, in D. Andreae Basilica Franciscum filium natu maiorem, & feliciterque hodie imperantem, & viros insuper quattuordecim nobilissimos equestri suo collegio adscripsit, singulosq; torque aureo, quem ordinis dixi tesseram, donauit. Horum nomina ne posteritas ignoret, liceat ex Friderici Follini triumphis, Italico sermone conscriptis, & ex Originibus Equestribus Auberti Miræi viri scriptis & Legationibus pro Rep. Christiana susceptis, clarissimi adtexere, apud quos ista serie recensentur.

Julius Calar Gonzaga, S. R. I. & Bosfoli Princeps, Gonzagæ atque Ostiani Marchio, idemq; Pomponesæ Comes.

Andreas Gonzaga, S. R. I. Princeps. Guilielmus Adornius, Marchio Palauicini & Comes Siluani.

Iordanus Gonzaga Marchio, S. R. I. Princeps & Vescouati toparcha.

Guido San Georgius Volpiani Marchio & Foglici Comes.

Alexander Benilacque Comes.

Carolus Rossus generalis militiæ in ditione Mantuana Præfectus.

Galeatius Comes Canossanus, & Marchio Cagliani.

Fridericus Gonzaga Marchio & S. R. I. Princeps.

Franciscus Brembatus Comes.

Guilielmus Martinengus, Comes & nobilis Venetus.

Latinus Vrsinus Dux.

Pyrrhus Maria Gonzaga Marchio S. R. I. Princeps & Vescouati toparcha.

Ludouicus Gonzaga, Palazoli Marchio.

Cæterum ordinis huius Equestris Cancellarius perpetuus est, qui Canonorum S. Andreae collegio præest, vulgò *Primicerium* vocant. Eiusdem sodalitijs Secretarius primus designatus est, N. & Cl. vir Annibal Ibertus Serenissimo Mantuæ Duci à Consilij.

* Martyro-
lo. Rom. 15
Martiij &
Facius lib.
3. Cant.
Collare E-
quitum or-
dinis Mā-
tuani.

Insignia
Gonzaga-
rum.

ORDO EQVITVM
 Militiæ Christianæ sub titulo
 Beatæ Mariæ Virg. Matris Dei
 & Sancti Michaelis Archangeli.



ANno Domini 1618. Carolus Gonzaga Dux Niuernensis, Adolph Comes ab Althan Germanus, & tres fratres de Petri-
 gnanis de Hyspillo Italiæ quorum nomine vnus Ioannes Baptista Olmutij Morauix Conueneri, & Matthiæ Cæsaris permisit ordinem hunc merè laicalem instituire conuenerunt, & quasi triumueratu factò tres districtus formarunt assignando vnitim Niuernensi Duci septentrionalem, siue occidentalem; Comiti ab Althan Orientalem; & Petri-
 gnanis vnica personam effingentibus meridionalem, districtum, crucemq; cærulei coloris, radijsq; aureis ornatam & in eius medio hinc Beatam Mariam Virginem inde Sanctum Michaelem representantem auro plenam, & miro ordine fabricatam portundam statueri; Inde Viennæ Capitula talis Ordinis Mensè Martio Anni 1619. publicarent, & donec in capitulo generali proximè celebrando Magnus Magister eligeretur, tribus illis Institutõ-
 ribus totius ordinis tripartitū clauum cessere, Maxima nobilium Virorum Cohors, & frequentia ad ipsos vndiq; concurrebat, vnde gloriosissimus ordo sperari poterat. At zizanniæ ille, superfeminator hostis nescio quo ti-

tulo discordias grauis inter fundatores, siue Institutores interposuit, quo factum fuit, vt tanti incæpti cursus retardatus sit, vel maxima ex parte.

EQVITES APVD TURCAS
 & Indos.

EVit apud Turcas & barbaros receptum Militaris honoris auctamentum: quo titulo Se ymus II. Turcarum Imp. Gentilem Bellinum, ob insignem in arte pingendi excellentiam Constantinopolim euocatum, in Equestrem ordinem cooptauit, & insigni torquis aurei donauit. Verum an Christianus ab infideli creatus eques pro legitimo haberi debeat in dubium reuocare videtur Franciscus Sansouinus.

Principes certè Christiani, infidèles Equestri honore haud dedignati fuere; certumq; se auctorem comperisse adfirmat Hiero. Curita, qui pro liderit Bernardum Porterium acobi 14. Aragoniæ Regis legatum, missarum solennis Alexandria celebratis. Babylonix Soldani filium, patris rogatu, militari cinctum aucto-
 ramento, Regis Aragoniæ nomine decorasse.

Sic Ferdinandus cognomento Sanctus, Mahometem expeditionis cõtra Hispalim susceptæ comitem, capta vrbe & equitem creauit & insignibus Castellæ cum duobus serpentum capitibus donauit, quæ Granatæ Reges deinceps seruarunt, cum antea clauces cyaneas in scuto argenteo, Reges Andalusix pro insignibus gestarent: eaque re significabant se Gadium, & tractus maritimi potentes. quasi clauces propagandi, per occasum imperij in potestate habere. Claudius etiã Faucetus in originibus suis Gallicis, citat librum cæremoniarum, quibus Hugo Taborius Eques regni Hierosolymitani vsus traditur, cum Salladinum Aegypti Soldanum, decus militare expectentem, equestri cingulo adornaret.

In originibus Equestribus.

Lib. 2 Reu Aragon.

Anton. Bester. li. 2. c. 43.

Insignia Regu Granat.

Ann. 1200 Claudius Faucetus de Equitibus.

*Equites Te-
cuy es in
India Oc-
cidental.*

In Americano noui orbis tractu, qui nouæ Hispaniæ nomine indigitatur, *Tecuystorum* Equitum militiam, in honore habitam tradunt Rerum Indicarum scriptores, & inauguratio nis solennia a magno Sacerdote celebrari solita, eo fieri ritu; vt Sacerdos tyroni nates tygridis ossè, & aquilæ rostro acutissimo perforaret, quo tygridi & aquilarum instar, ferocia & fortitudine in bellis antestare doceretur.

*Equites Au-
riculares
vulgo Oreio-
nes dicti in
regno Peru*

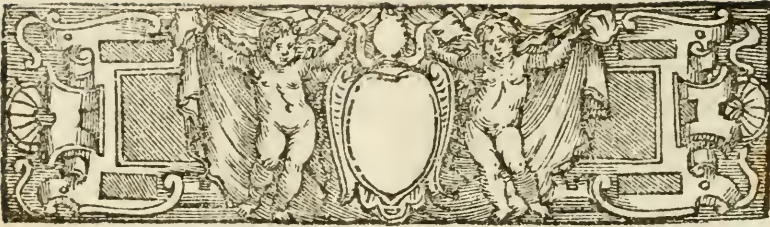
In regno Peruuiano Equites sunt vulgò *Oreiones*, quos Auriculares dicunt, appellati; & quos ex primarijs Regiæ stirpis satrapis (*Iugis* vocant) eligere ius erat. Apud hos tenerimos aurium partes perforatas & bacillis, siue annulis aureis onultas, præteredere, summum habebatur equestris dignitatis ornamentum. Vti & apud Europæos aurum in auribus gestare, nobilitatis decora sunt. Adde vt & ipsi Hispani nobiles, quos alti sanguinis stemma non decoraret, stigma,

istud auriculare, & notam equestram non recutiant: qua suscepta, aliud nomen etiam assumere solebant. Quæ omnia fufus apud Hieron. Romanum in Reipub. mundi reperias.

Nec mirum apud Barbaros illos eiusmodi stigmatum vestigium existisse, cum & apud Christianos dudum in vñ fuerit, vt rectè notat Lipsius in Militia sua Romana & Philippus Leydenfis Consiliarius Guilielmi Comitis Hollandiæ, in Reipub. cura, & forte Principatus. vbi ait. *Quarto stigma-
ta id est nota publica, imponitur brachijs
istorum militum, vt ab alijs cognoscantur.* C. de Fabri. 3 lib. 11. Et sic quasi conueniunt in hoc cum spiritualibus militibus qui in capite signantur ad differentiam laicorum D. Augustinus epist. 1. appellat Regium hunc characterem, & Chrysostomus Homilia 3. in 2. ad Corinth. *Sicut militibus signaculum, ita fidelibus spiritus imponitur, & si ordinem deserueris notus omnibus fias.*

Li. 1. dial. 9





STATUTA, ET LEGES

A CAROLO MAGNO IMP.

Ludouico VI. Philippo Sapiente, Ludouico Sancto, Franciæ Regibus, & Godefredo Buillonio, Summis Ordinibus, Equestris Sanctissimi Sepulchri D. N. Iesu Christi Principibus, ac Magistris latæ, quæ etiamnum in Archiuus eiusdem Ordinis Ierosolymitana in vrbe adseruantur.

A R T. I.



N nomine, & honorem Dei Patris, Filij, & Spiritus sancti: Beateque Virginis Maria eius matris: Angelorum, & Archangelorum, Patriarcharum, & Prophetarum Dei, Apostolorum, Euangelistarum sanctarum, Discipulorum, & omnium sanctorum, & sanctarum, & Spirituum omnium celestis curia.

Art. 2.

Sit notum, & eui denter pateat omnibus excellentissimis, & illustrissimis Principibus, nobilibus, militibus, & populo Christiano, anno ab Incarnatione Domini Nostri Iesu Christi, millesimo nonagesimo nono. Quod illustrissimi inuincibiles, & Serenissimi Principes Sanctus Carolus Magnus Imperator & Rex totius Franciæ, Ludouicus Sextus sapiens, dictus Pius. Philippus dictus sapiens ma-

gnanimus & conquerens. Sanctissimus atque magnanimus Ludouicus. Praefes Godefredus de Buillon, ac alij magnanimi Principes. & Reges Christiani: assensu per eos in eorum Imperio, & regno corona, sponte Deoouerunt, ac promiserunt sese, & eorum bona atque personas exponere ad militandum & bellum gerendum ultra mare pro subiuganda & destruenda peruersa, & tyrannica natione Sarracenorum Infidelium, & eorum potestatum & auctoritatibus. Regnum Hierosolymitanum eiusque terras, & dominia à dictis infidelibus occupata subiugando, pro viribus fidem Christianam augendo. Statum Ecclesie Catholice, Apostolice, & aliarum Christianarum Ecclesiarum ab omnibus vexationibus, & oppressionibus tuendo, & defendendo, in earum protectione & iuuuione prelatos eiusdem Ecclesie, Pauperes, orphanos, viduos, & ceteros Christianos contra quoscumque inimicos eorumdem ponendo.

Art. 3.

Art. 3.

SIt etiam notum quod nos supranominati circa premissa vota nostra adimplevimus. Nostrisque diligentis & cura. Deo inspirante, regnum Hierosolymitanum, parteq; rarracenorum adepti fuimus, et circa illos victorias laudabiles obtinimus, distamq; fidem christianam duximus. Propterea nomen christianissimi Principis iussu nobis impositum fuerit, & merito ab alijs Principibus, & populo christiano datum. Cum feliciter in regnum nostrum Francie terrarq; & dominia ad nos spectantia reuersi fuimus, etiã omnia alia regna Principibus christianis nobis amicissimis in nobis subueniendo tam suis diuinitijs, quam hominibus. ut eandem possemus adimplere vota nostra, & que iam audiam inciperamus. Propterea, ut ipsa ratio docet, habuerunt partem honoris prout nos ipsi habuimus.

Art. 4.

Insuper in honorem Passionis domini nostri Iesu Christi, atq; reuerentiam quam nos debemus sanctissimo Papa sedi Apostolica, atq; obedientiam Vicarijs Dei in hoc mundo, atq; etiam Episcopis de magna ciuitate Roma humiliter recepimus sanctissimas cruces quibus nos signauerunt, atque milites nostros in honore quinque plagarum domini nostri Iesu Christi, ut eo magis essemus solidati in huiusmodi infideles, ut cognosceremus nos, atq; populum nostrum christianum tam viuum atque mortuum in regionibus infidelium. Insuper inspicimus atq; deliberauimus fundare ordinem sanctissimi Sepulchri, nostre ciuitatis Hierosolimitana in honorem & reuerentiam sanctissime Resurrectionis nostro nomini Christianissimo dignitatem primariam dicti ordinis, adiunximus, & dictas quinque cruces rubeas, easdem etiam in honorem quinque plagarum domino nostro Iesu Christo inscriptarum, adferre volumus milites dicti ordinis, quam plurimos creauimus, illosque dictis crucibus contra dictos infideles insignimus: qui fugitiui ob id remanserunt, nec non exortibus resistere nequiterunt.

Art. 5.

ET ut dicti milites, & alij ceteri homines bellici veagium in dictis regnum Hierosolymitanum facere volentes, qui in nostro seruitio, & exercitu strenuos & magnanimos in presatis infidelibus sese gesserunt, & circa premissa in augmentum dictæ fidei christiane, & defensionem catholica Apostolica Ecclesie Romana, & aliarum Ecclesiarum christianarum fauorabiliores, & faciliores reddantur his ut & gaudere posse authoritatibus, preminentijs priuilegijs & iuribus quibus nostri officarij, & domestici vtuntur, & gaudent, permittimus, & permitimus, quoadq; non sint tributarij, nec de rebus, & mercatorijs ab eis transferendis aliquod subsidium soluent nec non ab omnibus oneribus, & subsidijs, aut tributis quibuscunque nobis, quamuis ex causa, seu ratione domicilij, vel alias debitis, seu debendis in partibus & terris nobis subditis, cum equis armis vestimentis, aut alias, proficiendo remanebunt liberi, exempti & immunes: annuumq; ac uent aliorum nostrorum subditorum dictum veagium facere, & in eo nos concomitari nostra susceptiones inuadent contra dictos infideles uolentium.

Art. 6.

Volumus praterea, & volumus quod qui honorem dictæ militie assequi, ac dictis franchisijs & libertatibus uti ce gaudere uoluerint dicta q; seruitia in gratiam & augmentum dictæ fidei christiane defensionem Romane catholica & Apostolica Ecclesie, ac aliarum Ecclesiarum christianarum in se suscipere, dictosq; ordini adscribantur, & in Ecclesia Dni Sepulchri Hierosolymitani à nobis aut nobis absentibus nostro locum tenenti tibi cruce signabuntur. Postq; certificationibus autoritate Archiepisc. seu Curati dicecesis vel parochie in qua orri fuerint debite expeditis, constituerint nobis aut dicto nostro locum tenenti eos esse christianos, catholicos legitimos & non notos nec ullo modo fuisse reprehensos, nec aliquo crimine nephario & enormi in iudicio, vel extra diffamatos & notatos.

Quodque

Quodque dicti milites confessi à suis peccatis & absoluti die eorum receptionis in dicta militia sacrosanctum Eucharistia Sacramentum à sacerdote. tunc in dicta ecclesia divi sepulchri officium divinum celebrante accipient: in qua nos, aut nosler locum tenens laures dicti ordinis decorabit, illosque quinque crucibus obsignabit Iuramento per eos, & eorum quemlibet de contentis inordinationibus dicti ordinis per nos editis & promulgatis fideliter observandis, & defendendis præsuto solutaquè summa triginta scutorum coronatorum thesauro dicti sepulchri pro elemosyna pauperibus peregrinis et alijs bellicosis hominibus in dictum locum venientibus, & ibi indies affluentibus, & egrotis in hospitalibus eiusdem S. Sepulchri urbis Hierosolymitano, & sancti Ioannis, ac sancti Lazari, iacentes applicanda.

Art. 7.

Quod nostri viatores subditi gaudebunt libertatibus & franchisijs laicis in nostra ordinatione desuper facta & edita declaratis Summamquè quinque scutorum coronatorum dictæ elemosinæ applicandam solvent, et ad observandam dictam ordinationem sese obligabunt.

Art. 8.

Volumus etiam & volumus quod in dicta sancti sepulchri Hierosolymitani & alijs Ecclesijs per nos ac alios Reges & Principes hæcenus edificatis & in posterum edificandis in dicto regno Francie & alibi in eorum terris & dominijs, in honorem eiusdem sancti sepulchri & deuotionem celebrabuntur officia diuina, modo & forma sequentibus. Scilicet quod qualibet die dominica mensis Presbyteros Latini ceremonijs in talibus adhiberi solitis adhibitis, alta vna & quinque missæ, voce submissa in honorem & reuerentiam dictarum quinque plagarum domini nostri Iesu Christi celebrabuntur. Huiusmodi officio, nos, seu nobis absentibus locum tenens nostri milites, & viatores præfati assistent.

Art. 9.

Quod dictum noster locum tenens, milites & viatores quotidie missam audire, preces & horas sanctæ Crucis dicere, & quasdam elemosynas clarigiri tenebuntur.

Art. 10.

Quod diebus festis annualibus Conceptionis, Natiuitatis, Annunciationis, Purificationis, & Assumptionis Beate Mariæ Virginis, alta voce verbis Latinis Missæ celebrabuntur. fierique preces, fiones, quibus nos, dictusque noster locum tenens milites, & viatores assistere, & sacrosanctum Eucharistia Sacramentum recipere tenebimur. ut Deo acceptabiles & grati. contra dictos Infideles securè bellum gerere, & eos subiugare possimus.

Art. 11.

Quod indies Missas celebrari procurabimus, pauperibus elemosynam largiemur: dicti autem milites solum diebus Veneris cuiuslibet hebdomadis in honorem passionis domini nostri Iesu Christi id fieri procurabunt, horas sanctæ crucis dicemus, & sero Vesperas mortuorum dici faciemus: Deumque optimum pro principibus regibus, & populo christiano precabimur, & rogabimus & victoriam contra dictos Infideles in gratiam & augmentum fidei & defensionem catholice, Apostolicæ & Romanæ Ecclesiæ concedere velit & dignetur.

Art. 12.

Quod nos dictus noster locum tenens & alij milites bellicosi, & viatores dicti ordinis temporibus Aduentus Domini, quadragesime, quatuor temporum anni, rogationum, & vigiliarum dictorum festorum annualium Beate Mariæ Virginis, in honorem Dei ac dictæ eius maris Mariæ Virginis, & in contemplationem penitentiam nobis, & populo christiano à Deo veniam, & remissionem peccatorum nostrorum obtinendam imposta, ac ut tentationes diaboli euitemus & in dictos infideles reddamur victores, ieiunabimus.

Art.

Art. 13.

EX nostra scientia decreuimus. & decernimus, quod die festo sacrosancti Sacramenti, in Ecclesia dicti sancti Sepulchri urbis Hierosolimitana tres missæ, scilicet, prima in lingua Soriana, secunda lingua Greca, tertia uero lingua Latina, alia uoce officiumque diuinum caeremonijs solitis adhibitis celebrabuntur. In alijs autem Ecclesijs per nos, & nostros amicos in Francie regno nostrisque terris & dominijs in honorem dicti sancti Sepulchri edificatis, Latina celebrabitur idem officium. Fientque processiones in honorem & reuerentiam fidei, & credentia in sacro sanctum sacramentum Eucharistia, nobis & populo christiano infusæ.

Art. 14.

Quod anno quolibet die Dominica in Ramis palmarum a nobis aut nostro locum tenens in nostra absentia, assumatur, & eligatur unus ex Presbyteris, qui sup. asinâ sedens in conuocatione. & cetero 12. Presbyteros, qui eff. diu. in Ecc. S. Sepulchri celebrare solent, dictam urbem Hierosolymitanam introibit. Cui quidem Presbytero sic electo, nos & dictus locum tenens nos, milites, viatores, & populus christianus eiusdem urbis obsequia, illumque benignè recipere, & in Ecclesiam dicti sancti Sepulchri magna cum humilitate concomitari tenebimur: in qua quidem Ecclesia dictus electus, & alij supra nominati Presbyteri, officium diuinum in honorem, & reuerentiam introitus domini nostri Iesu Christi, quem in dictam urbem Hierosolymitanam sanctis eius discipulis presentibus fecit, honestè receptionis per habitantes dictæ urbis, & laicitæ ab eis ob eius aduentum, & introitum factarum, solemniter celebrabuntur.

Art. 15.

Die autem Iouis sequenti officium diuinum cum ceremonijs assuetis prelectum, & alicui Presbytero supradictos in Ecclesia sancti Sepulchri celebrabitur & dicetur: nosque & noster locum tenens

refectionem illorum in pane, uino, piscibus, in domo S. Cœnaculi dictæ nostræ urbis Hierosolymitanæ preparabimus: in qua illos benignè recipiemus, eorum pedes humiliter lauabimus, & osculabimur, cœnamque celebrabimus, illisque elemosynas ob charitatem largiemur. Et postquam dicti electus, & alij presbyteri gratias Deo egerint, sanctumque Dei Euangelium quod suis Apostolis predicauit nobis enunciauerint, nos, aut noster locum tenens, milites & viatores supra nominati in dicto Cœnaculo nostram refectiorem sumemus, elemosynas in auro, argento, uelamentis uelutalibus panibus, uino & alij dabimus omnibus egrotis in magnis hospitalibus iacentibus, ceterisque pauperibus in indigentia & necessitate constitutis nobis notis, in reuerentiam, & commemorationem sanctæ Cœnæ, quam simili die dominus noster Iesus Christus cum dictis suis Discipulis in prefata domo sancti Cœnaculi fecit, largiemur, & concedemus.

Art. 16.

Quod electus, & presbyteri ante nominati, qui illum in dictam urbem Hierosolymitanam uel supra fuerint concomitati in motem oliuarum sese conferent: ibiq; tota nocte dicæ diei Iouis precibus, & orationibus diuinis, in reuerentiam & recordationem orationis, in dicto loco per eundem dominum nostrum Iesum Christum suscipiantur.

Art. 17.

Die uero Veneris sancti, dictus presbyter electus Euangelium passionis domini nostri Iesu Christi in Ecclesia dicti sancti Sepulchri perleget illudque nobis, nostrisque locum tenentibus, militibus, & viatoribus, populisque christiano interpretabitur, officiumque diuinum cum alijs supranominatis presbyteris Latine celebrabit, cui assiste re tenebimur, nec cibo aliquo reficiemur, aut utemur, donec hora, qua dominus noster Iesus Christus in redemptionem generis humani in cruce pendens emisit spiritum, pulsata fuerit.

Art. 18.

Art. 18.

Quod quatuor milites dicti ordinis nocte dicta die veneris usque ad meridiem diei sequentis in honorem, & reuerentiam domini nostri Iesu Christi, cuius corpus ab infidelibus Iudeis ibi dicta nocte custoditum fuit, fideliter custodiant.

Art. 19.

Quod omnes Presbiteri Chaldei, Greci, & Latini continuas preces tota nocte diei veneris in Ecclesia dicti sancti Sepulchri in gratiam fidei, & defensionem Catholicae, & Apostolice Ecclesie, ac aliarum Ecclesiarum christianarum aduersus huiusmodi infideles fundent.

Art. 20.

Insuper ordinauimus, & ordinamus continuè elemosynas largiendas, & concedendas esse ut à carceribus dicti milites viatores, & alius populus christianus liberetur, qui tam à nostris Regni Francie dominij, et terris, quam ab alijs partibus, & terris Principum christianorum nobis amiorum venientes, contra dictos Infideles nobiscum bellum gesserunt: Et illud ita profecti fuerunt, ut captiui, & detentii ab ipsis infidelibus fuerint, nec non humiliter dictos Principes, ac Reuerendos dominos Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, & alios beneficiatos tam in dictis nostris Regno Francie, dominij, & terris, quam in alijs ad dictos Principes Christianos spectantibus obtinentes supplicare, & requirere, ut quartam partem tertie partis redditus beneficiorum suorum pro redemptione dactorum captiuorum in honorem Dei, & remunerationem suorum laborum circa impugnationem dactorum infidelium, in gratiam, & fauorem fidei, & defensionem Ecclesiarum christianarum, & Prebatorum.

Art. 21.

Nos quoque supplicauimus, & rogauimus sanctissimos alme urbis Rome Pontifices, quatenus indulgentias omnibus Principibus, nobis amicis populoque

christiano, qui pro redemptione, & liberatione dactorum captiuorum, & pauperum nobis, & alijs predictis Principibus subiectorum, & dictum sanctum Sepulchrum visitare, nosque contra dictos infideles, & ad illos impugnandos, prout supradictum est, concomitari voluerint, concedere, & impartire velint.

Art. 22.

Preterea statuimus, & pensata animi deliberatione volumus, quod milites dicti ordinis sancti Sepulchri sub saluagardia Soldani Babylonensis, aut eius locum tenentis, omnes dictos captiuos redimendi, & liberandi in se suscipiant. Quibus militibus ad hunc effectum denarij dactorum elemosynarum tradetur, & de his computum rationes, & reliqua nostro locum tenenti in dicta urbe Hierosolymitane in communitate militum dicti ordinis, & viatores dicti sancti Sepulchri reddent.

Art. 23.

Quod ex nostra scientia, & spontanea voluntate eligimus, nominamus, & constituimus, & nominamus dictos milites nostri ordinis sancti Sepulchri in preceptores, & administratores reddituum, & preuentuum, fundationem, & elemosynarum prementionatarum. Et de his prefati milites, & in eorum absentia dicti viatores administrationem, & regimen habeant. Nec non aliorum fundationum per nos, aut nostros amicos in Ecclesijs nostri Regni Francie dominorum, & terrarum nostrarum, ac aliorum Principum institutarum, & elemosynis dactorum pro redemptione, & liberatione dactorum militum, & viatorum, ac populi christiani, in potestate, & dominio, ac carceribus dactorum infidelium forsitan detentorum, & detentorum, ut huiusmodi redditus, & elemosyna presbiteris officij diuinum in dicta Ecclesia sancti Sepulchri celebrantibus, ac pauperibus in dictis hospitalibus sancti Sepulchri, sancti Iohannis, sancti Lazari, & alijs hospitalibus, ab alijs Principibus nobis amicis, & senioribus,

vibus, ac populo Christiano, in honorem Dei, Sanctorum Apostolorum, aliorumque Sanctorum, tam in nostro Regno Francia, terris & dominijs, quam amicorum nostrorum fundatis, & institutis affluentibus, & ibi moram trahentibus fideliter ab eis respectuè distribuantur. De quibus redditibus & prouentibus sic receptis & distributis iidem milites & viatores, anno quolibet in crastino festi sacrosancti Hierosolymitani, in Camera nostri consilij Sacramenti, rationes & computa reddent, & ad hos fines iidem perceptores & administratores ibi sese representare, aut de his eorum computa seu verum memoriale eorum mittere tenebuntur.

Art. 24.

Quod clericus thesauri dicti S. Sepulchri Hierosolymitani bonum, & si dele memoriale redditionis huiusmodi computorum describer, caritas, seu papyros eorum cõseruabit huiusmodi. Reliqua si que debeantur recipiet, qui antias & acquirentia eorum computorum sic à dictis administratoribus tam presentibus quam absentibus per nos, seu in nostra absentia locum tenentem nostrum arresteri & signati procurabit.

Art. 25.

Volumus etiam, ac volumus. quod centum milites dicti ordinis in nostris Regni Francie, terris & dominijs, & alijs Regnis ad nostros amicos spectantes, degentes & moram trahentes, veniant in cameram nostri consilij Hierosolymitani, & compareant, qui nos, aut nostrum locum tenentem in dicto viagio uisitent & animo alacri, ac beneuolo concomitare & nobiscum assistere, mediaque rationes & causas, in dicto consilio pro bellis gerendis contra dictos Infidèles in augmentum fidei & disensionem Ecclesiarum christianarum, tam Latinarum quam aliarum linguarum predictarum, ad ministrorum fundatorum: elemosinarum elegantias, & intelligere possint et ualeant, ut super his cõclusiones ualidas & necessarias ac iuridicas assumamus.

Art. 26.

Statuimus etiam, & ordinabimus aliquem ex Equitibus dicti ordinis eligere oratorem apud Soldanum Babilonem, qui permittat dicto nostro oratori, quod spatio trium annorum computorum in dicta Babilonia commoretur, et vitam ducat, ut de quibusdam militibus viatoribus, & alijs Christianis captiuis à dicto Soldano, seu eius belligeris detentis noticiam habere possit, prout auri & argenti, quod per alios nostros milites sub saluagardia & protectione dicti Soldani mittent, liberentur dicti captiui ab huiusmodi detentione, aut si maluerit ipse Soldanus quod in locum infidelium à nobis aut nostris subditis in bello aut alibi captis eorum detentorum seu detinentorum: quos eo casu ab huiusmodi sua captiuitate liberare intendimus, modo dicti nostri captiui liberentur.

Art. 27.

Cum autem noster miles sic delegatus orator de dictis captiuis à soldano, seu eius belligeris, ut profertur, detentis, plenam habuerit noticiam, is nobis cartis ueris nomina illorum, loca in quibus detinentur significari saluagardiam à dicto Soldano ad hos fines obtentam mitti procurabit ut dicti milites & viatores si captiui securius ad nostras partes redire possint.

Art. 28.

Quod dictus orator & milites nobis, aut nostro locum tenenti in absentia nostra, de redemptione dictorum captiuorum fidem facient quam summam pro redemptione captiuitatis huiusmodi, cui & in quo loco resolverint. Et ad hos fines dictos captiuos, saltem copias cartarum liberationis eorumdem nobis representabunt, premissaque omnia & singula ad noticiam aliorum Regum, & Principum Christianorum dominorumque Archiepiscoporum Episcoporum Abbatum, & aliorum beneficiariorum nostri Regni Francie, terrarum & dominiorum nostrorum, & aliorum nostrorum amico-

rum deduci volumus, ut fructum ex suis sanctis elemosynis consequantur gloriosum ac in posterum in illis elargiendis promptiores reddantur.

Art. 29.

Quod intendimus, & deliberamus quotidie dictas quinque Cruces dicti ordinis S. Sepulchri nostris vestimentis appostas deferre. Quas dicti milites & viatores, sive eos bellum gere aduersus dictos infideles, & alibi adire, seu aulas regias & conuocationes, seu casus Principum & aliorum Christianorum populorum frequentare contigerit, similiter deferre tenebuntur.

Art. 30.

Quod dicti etiam milites aduersus alios quos Principes Christianos bellum gere minimè tenentur, imò illis fauorabiles erunt, casu quo sibi constiterit dictos Principes esse excommunicatos auctoritate Dei & summi Pontificis, ab Ecclesia Catholica exules & dispersos, eorumque regnū belli geris esse pradam. Quo casu adueniente dicti milites pro eis contra dictos Principes arma suscipiant, ad exemplumque Dei iura pauperum, orphanorum viduarum, extraneorum defendunt & ab omnibus vexationibus & oppressionibus viriliter protegent.

Art. 31.

Nos igitur premissis & alijs legitimis causis, & rationibus consideratis animam nostrum mouētib; prescriptas ordinationes à nobis ferri & edi illasque de verbo ad verbum, nil de contentis in eisdem omisso, obseruari decreuimus, sicut

uimus, sapienter deliberauimus. Et in eius rei testimonium & robur ad sancta Dei Euangelia per fidem & legē nostram in fidei nec sponte aliquid de contentis in eisdem ordinationib; executione dignum omittere promissimus, & iurauimus illas à nostris successoribus Regni Francia regibus dicti ordinis sancti Sepulchri, ac presentium capitibus secundum eorum tenorem obseruari: ordinantes, & in hoc eorum conscientiam illis contraveniendo onerantes, vnaque & obligationes per milites dicti ordinis, & viatores in dictam urbem Hierosolymitanam emitti, & factas obseruari & adimpleri prout eisdem ordinationibus cauetur. Quas volumus deponi & fideliter custodiri in thesauro dicti sancti Sepulchri, memoriaque illas absque diminutione continentes cōtinētia in nostrum Francia Regnum, terras, & dominia, tam ad nos quam ad alios Principes spectantia transferri, ut omnia & singula premissa ab eis videri videri & fideliter obseruari possint, ac si in dicto thesauro existeret ipsos humiliter supplicantes, quatenus in his nostram intentionem & bonā voluntatem in honorem Domini Nostri Iesu Christi, qui nostro rum cordiū scrutator est, aliaque in eius protectione & possessione conseruat, principiumque & terminum nostre vite dat & tribuit. adimplere velint & dignentur: & ut magis, ac magis dicta nostra ordinationes cunctis pateant euidenter, et sint nota ac obseruentur in perpetuum, volumus & ordinamus eas nostri sigillis quinque Crucibus dicti ordinis, in medio eiusdem appostis munimine roborari. Quae data & lata fuerunt à nobis in urbe Hierosolymitana, die prima febricis mensis Ianuarij, anno à Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi millesimo nonagesimo nono.





DIPLOMA, QVO PHILIP. II. HISPANIARVM REGI,

*EIVS QVE SVCCESORIBVS
summa administratio Ordinis Sanctissimi Sepulchri
D.N. IESV CHRISTI ab Equitibus
Hierosolymitanis delata est.
Anno 1558.*

IN nomine Sanctissimæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. Cum beneficiorum omnium, quæ Deus optimus generi humano præstitit, illud maximum sit, quod vsque ad eum nos in dilecto filio tuo, cum adhuc impij essemus, & peccatores, dilexerit: ut illum nobis, non in sanguine hircorum, aut taurorum, sed in proprio sanguine in illa sacrosancta Hierusalem pro peccatis nostris dederit, æterna certè memoria singulari animorum gratitudine, & eximie cuiusdam pietatis religione, tam præclarum atque excellens diuinæ erga nos benignitatis donum venerari, atque suspicere nos oportet. Cum igitur pretiosissimo Christi sanguine, & acerbissima eius morre tantum nobis adeo colatum fuerit, quantum nullus vnquam, aut petere, aut sperare ausus fuerit. Quanta veneratione sacratissimum illud, Caluarie Montem, in quo per Spiritum Sanctum immaculatum Deo se-

metipsum pro nobis obtulit, & gloriosum illius Sepulchrum, vbi triduo quieuit, nos portet adorare, & venerari? Et si nostrorum scelerum magnitudine factum sit, ut loca illa, vere, ut vocantur Sancta in quibus Deus ac dominus noster Iesus Christus in explicabilis suæ erga nos charitatis prædicta sacratissima monumenta nobis reliquit, occulto suæ diuinæ sapientiæ iudicio perfidorum Turcarum tyrannide oppressa, & spurcissima, mahumetanorum secta polluta quodammodo sint, & inquinata, non sine magno omnium, qui Christiani esse, & dici volumus, & decore, & probro. Ad omnes tamen spectat hanc ignominiam depellere, & tot vndiq; talis atque coniculis oppugnata sanctissimam fidem nostram pro viribus defendere. Sed cum hoc officium Religionis nostræ propugnandæ & propagandæ omnes attingit, rum verò nostrum singulari ratione debet esse proprium, quorum professio, & singulare institutum defensionem fidei est consecratum: præsertim cum ante oculos

sanctissimum, & æterna gloria atque memoria dignum, Illustratum, atque fortissimorum Cruce signatorum sanctissimi Sepulchri Militū exemplum propositum habeamus. Qui ut Christi gloriam, & fidei Christianæ decus longe lateque propagarent, non solum fortunas suas, itatus, & opulentissima patrimonia distraxerunt: verum etiam capita, corpora, vitam, & salutem suam multis periculis obiecerunt. Itaque tantum in domita virtute atque excelsa & infracta animi magnitudine potuerunt, ut innumeris Tucarum agminibus occisis, Persis compressis, Medis, Partis, Afsyrijs, Ægyptijs, alijsque barbaris nationibus edomitis non modo illa loca sancta, & præciosissimo Redemptoris nostri sanguine consecrata turpissimo seruitutis iugo depulso in pristinam libertatem vindicauerint: sed etiam, ut in Bithinia, Nicomedia, Pisidia, Licaonia, Capadocia, Licia, Pamphilia, Cilicia, Celestria, Hæraclæa, Mesopotamia, Media, Antiochia, Laodicea, Gabula, Valalena, Maraclea, Antarade, Archia, Phœnicia, Tyro, & Sydona, Lelesia, Taraconitide, Ydumea, utraque Arabia, ad vsque mare rubrum, Galilæa, Samaria, Palæstina cum Iudæa, & S. Hierusalem, alijsque plurimis Asiæ prouincijs, armorum vi subactis, Crucis vexillum & præclarissima fidei nostræ trophæa erexerint & cum omnium sempiterna gloria constituerint. Quibus prouincijs sua virtute partis tandem imperitarunt, donec Christianorum Principū desidijs, ac intestinis bellis res Christiana retrofluere cœpit, & tandem opibus nostris conuulsis, atque accisis, Saledinus Ægypti Rex loca illa præclarissimorum virorum sanguine comparata, nostra focordia, & negligentia ipse comparauit. Et si potentia infidelium multum inualuit, & corroborata est; nunquam tamen eò progressa est, ut Sacrosanctam Sanctissimi Sepulchri militiam aboleret, aut penitus extingueret, quin potius longissimum multorum annorum spatio tota

pœne Europa ita hæc militia effloruit; ut Urbanus IV. & Bonifacius VIII. per suos legatos eius opem, & auxilium aduersus Saracenos, Italiam vastantes, & Ecclesiæ Catholicæ hostes, sæpius implorarent, & militum Cruce signatorum virtute Italiam seruata faterentur. Nunc verò, etsi peccatis nostris id promerentibus, multa eius vis collapsa est, non ita tamē, ut non multæ reliquæ supersint, ubique inter Christianos Nobilissimi. & Illustrissimi viri in hac gloriosa militia perseverant. In qua nos licet indigni cooperati, memores eorum, quæ maiores nostri summa cum gloria gesserunt, & ignauiam nostram peracti, cupimus in integrum reuocare, & quasi postliminio restituere nostrum institutum, professionem, & prædecessorum nostrorum virtutem, & maculas, nostra negligentia contractas, sanguinis effusione ad Iesu Christi D. N. gloriam abolere. Sed cum ut hæc fiat, necessarium in primis sit, ut aliquem habeamus præpositum Ducem, cui tanquā capiti connectamur. Hinc est quod nos *Petrus de Cavate* Cōmissarius generalis sacrosanctæ Archicōfraternitatis sanctissimi Sepulchri, tam meo proprio nomine, quam nominibus *Illustrissimi domini Andrea Dorea Principis Melphizani, D. Camilli Guasco, D. Petri de Bologna, D. Ioannis de Ioavia, & D. Roderici de Rocas*: pro quibus fortem me facio in forma Iuris valida, Dominus Philippus de Borre, Cantor, & Canonicus Ecclesiæ Diuæ Mariæ Antuerpiensis, Ioannes de Mozica etiam eiusdem Ecclesiæ Canonicus, & * *Petrus Menneus* quilibet nostrum pro se, & nomine *Ioannis van Schelden*, tanquam ad id constituti, vigore certarum litterarū procuratoriarum. In papyro scriptarum, Datarum die xxiii. præsentis mensis Martij passatarum, & recognitarum coram Petro Baccart Notari publico Antuerpiæ residente, & certis testibus: Nec non Præfati *Philippus de Borre, & Petrus Menneus* nomine *Ioānis Ouwenberch* dicti *Lawuers* etiam ad id constituti, vigore

*Variorum
Equitum
Belgarum
maximè,
qui hisce
Comitijs
interfuerunt,
nomina.
* Dominus
vāden Berge
in tractu
vāsa
Flandrorum.*

vigore, litterarum procuratoriarum in papyro scriptarum, de data eiusdem diei, mensis & anni coram Petro Verbeeck Notario publico Antverpiæ commemorante passatarum, & recognitarum. Quin etiam ego idem *Ioannes de Mexica*, nomine *Gasparis de Castro* constitutus, vigore procuratorio coram *Egidio van den Bofche* Notario publico in prædicta ciuitate habitante, eodem die & anno passato. *Nicolaus de Meijere* residens Gandavi, tam proprio nomine, quam *Ioannis de la Rue*, prout paruit per procuratorium desuper confectum, & passatum in oppido Gandauensi coram *Ioanne Charon* notario publico ibidem commemorante, de data diei xix. præsentis mensis Martij. Item *Ioannes de Gruere* Dominus de Louelde tam nomine meo proprio quam nomine *Iacobi Triefchi* constitutus, vigore procuratorio manu, ac sigillo eiusdem *Iacobi* subsignato, & corroborato. *Gerardus de Vladerache* Dominus de *Geffin*. *Antonius de Merthen* Dominus de *l'Essestain*. *Iudocus de Broichorst* Dominus de *Rheisvuyck*. *Ioannes de Asperen* Dominus de *Vueren*. *Laurentius de Vogt de Rinvelt*. *Antonius Absolans*. *Paulus de Veldivuyck*. *Carolus de Steenlant*. *Claudius Gosegebuer*. *Cornelius Gaerlard* Brugis rehdens, *Ioannes de Bercker*, *Ioannes de Berchenrode*, *Ioannes vanden Steenvueghe*, & *Ioannes van den Dycke*. Omnes milites, militiae eiusdem sanctissimi Sepulchri. Volentes nostrum ordinem, militiae, dante domino propagare, & illum felici regimine gubernare: Considerantesq; quod patrocini alicuius magni Principis nobis adiuncto melius res nostræ Religionis prosperabuntur: Idcirco nos prænominati milites nominibus quibus supra ac pro absentibus de rato, quatenus opus sit in forma iuris valida, promittentes in Ecclesia parochiali S. Catharinae, Villæ de Hochstraten Cameraensis diocesis, ad infra scripta peragendum, & pertractandum coram notarijs publicis, & testibus infra scriptis, personaliter congregati sponte,

& ex nostra scientia, animoque deliberato omnibus meliorib; modo viâ, iure, causâ, & forma quibus melius, validius, & efficacius de iure possumus, & debemus nomine dictæ nostræ Religionis & militiae; perpetuis futuris temporibus, facimus, creamus, & solènter eligimus, præstito prius per nos solito ad sacrosancta Dei Euangelia iuramento, in similibus electionibus præstari solito, ac Missa Spiritus Sancti celebrata, & hymno *Veni creator spiritus* in eadem Ecclesia decantato, sacratissimum potentissimum, atq; Serenissimum dominum nostrum regem *Philippum* in magnum, & summum totius nostræ militiae magistrum, & in nomine Domini nostri *Iesu Christi* solemniter constituimus, erigimus, & creamus: Nec non Serenissimum, & gloriosum Hispaniarum Principem *D. N. D. Carolum* Principem etiam eiusdem militiae, & in locum patris successorem in perpetuum nominamus, & declaramus: Petentes atque humiliter supplicantes, vt sua Maiestas hæc nostram electionem, & creationem & totius nostri ordinis administrationem admittere, alioque plurimos milites sanctissimi Sepulchri creare dignetur, vt omnes simul communi animorum consensu ad infidelium perniciem incumbamus, & Christi *D. N. gloria* reflorescat. Nos enim nostro, & nostrorum successorum huius ordinis, militum nomine, eius Maiestati tamquam magno Religionis nostræ magistro, & Serenissimo Carolo tamquam glorioso Principi, eorumque successoribus perpetuam obedientiam, & fidelitatem iuxta nostræ professionis, & instituti sanctiones, & formam, hoc est sumptibus nostris ire contra infideles in bello vniuersali, quod vulgari-ter dicitur *Crucis vaeri*; vel nostro nomine idoneum aliquem eò mittere, promittimus, ac inuiolabili obseruantia præstituros pollicemur. Et quoniam exploratum est pœnè Orbi Christiano, quod charissimus frater, & cõmilito noster magnificus *D. Præter* in *Caratæ* sacrosanctæ huius nouæ Cõgre-

gregationis, ac electionis erecto ab anno M. D. XLV. multos labores, & expensas passus est, per varias plagas Christiani orbis pro huiusmodi Sanctissimo negotio, & adhuc præditus sua ingenti deuotione non recusat impendere in futurum omnem operam tuam, & auxilium. Idcirco comperit haberes ad hoc dirigi totum desiderium & animum suum ipsum pari modò in Commissarium Generalem nostrum, & totius ordinis & militiæ nostræ creamus, erigimus & solemniter nominamus, & obnixi ab ipso petimus; ut nostro nomine ea omnia faciat, & in omnibus assistat, dirigat, foueat, & gubernet, quæ ad totius nostræ militiæ conseruationem & utilitatem conducibilia, aut necessaria sibi videbuntur. Ita tamen vt omnia illa fiât sine impensis, damno interesse, vel præiudicio huius ordinis militum, quodque præterea villo futuro tēpore nullo vteriori grauabimur onere, cuiuscunque rei causa, vel ratione fuerit, quàm hæcenus grauati fuimus. Et quo quidem D. Petro de Carate defuncto, vel illius officio cessante, aut vacante. aliquis ex nostris cōsatribus communi nostro consentu per nos in ipsius locum eligeretur, & quæ quidem electio per nos ita facta, per prælibatum D. N. Regem, eiusq; successores, prænominatos approbabitur & confirmabitur. Itaque denominatio, atque ea ipsa electio erit & manebit penes nos: confirmatio verò penes D. N. Regem. successoresque eius antedictos. Quocirca Sanctissimum D. N. D. N. Romanæ, ac vniuersalis Ecclesiæ nunc & pro tempore Romanum Pontificem & Episcopum humiliter obsecramus vt hanc nostram electionem creationē, & declarationem ratam habeat, & sua ac sedis Apostolicæ auctoritate confirmet, ac nos tãquam humiles & obedientes Apostolicæ Sedis filios. in tutelam, ac defensionem suam suscipiat. Nos enim ad nil aliud aspiramus, quàm vt Dei, ac D. N. Iesu Christi gloria reuirescat, & vexillum Crucis vbique gentium

debita veneratione erigatur, & honoretur. Ita vt hoc consequamur obedientes Romanæ atque Apostolicæ Sedis filios fore profiteamur, omnesque & singulos infideles tam Turcas, Mauros, Tartaros, quàm eiusmodi alios quoscunque, pro hostibus habemus, ijdemq; apertum ac perpetuum bellum indicimus.

O Clementissime, & omnipotens Deus omnium bonorum largitor, generis humani creator, luminisque æterni, mysterium salutis humanæ, Saluator noster Christus, subiit pro nobis Crucem, luit aliena commissa, iacuit sepultus, vr nos vnâ secum vitia ac scelera sepeliamus, pietas; amor incredibilis erga nos mortale genus impulit te Christe Redemptor nostram accipere naturam, inducere hominem, perpèti laborem, pendere in ligno, demum extremum sepulchri subire officium. Accipe igitur hanc nostram militiam Clemētissime, amplectere nos optime, dirige & duc ad te, ne patiare per hoc mare absque Rectore nauigare Tu rege nos milites tuos, tuum colentes tumulum, vestigia tuæ obseruantes necis, compara nobis Principum vota, quorum corda in tua manu consistunt. Effice, præsta vt aliquantulo tua loca liberentur, atque expiantur, iam pridem hostili fraude, nostra profanata discordia. Coniunge Deus Magistratum consilia. Principum animos vni, vt pulsistui nominis hostibus monumenta nostræ salutis populo restituantur, fideli, istamque electionem & creationem nostri summi Magistri Principisque militiæ, quam te auctore, & Rectore famuli tui fecimus, sanctifica & tua clementissima benedictione illumina & corrobora, & tuo excelso & gloriosissimo brachio animosiores nos conforta, vt & illa sacratissima & gloriosissima pignora nostri Redemptoris, effusione sanguinis nostri redimere possimus. Nam vt propheta proclamât: Ciuitas Sancti tui facta est deserta, Sion deserta facta est, Hierusalem

rufalem desolata est, domus sanctificationis nostræ. Et si perpauci sunt qui sinceritate cordis, & humiliato Spiritu te Deum viuum venerentur, & inuocent nomen tuum non auertas faciem tuam à nobis, & ne amplius memineris iniquitatum nostrarum, sed fac vt ad te Deum fontem viuum, fontem perennem & æternitatis peruenire valeamus. Cui est virtus & gloria per infinita seculorum secula. Amen.

In quorum fidem præsentis litteras siue hoc præsens publicum instrumentum manu vnus cuiusque nostrum, subsignatum coram Notarijs publicis & testibus infra scriptis stipulati sumus, ab iisdemque Notarijs vnum, vel plura, publicum siue publica Instrumentum & instrumenta fieri atque confici iussimus, fecimus, atque rogauimus & rogamus. Acta fuerunt hæc in dicta Villa de Hochstraten in dicta Ecclesia S. Catharinæ Cameracensis diocesis sub anno à Natiuitate Domini M. D. LVIII. Indictione prima, die verò xxvj. mensis Martij, Pontificatus sanctissimi D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ quarti anno tertio, præsentibus ibidem Magnificis Viris Martino Ruijz de Corate, Gerardo van Donguen Francisco van Stelant, & Adriano onder de Lind, testibus ad præmissa omnia vocatis atque rogatis. Subsignatum.

† Brounckhorst † Ego attestor *Philippus de Borre* meo nomine, ac nomine *Ioannis Lauwers* & *Ioānis van Sehdle*, † *Ioannes Mexica* meo nomine & nomine *Gasparris de Castro* † *Gerard van Vliederachen* † *Petrus Menneus* meo nomine & nomine *Ioannis Lauwers* & *Ioānis van Schelle* † *Antonius van Merthen* *Goesebuer*. † *Ian van Bercher* † *Cornelius Gaeiliard*. † *Carolus van Stelant* † *Paulus van Veldvuyck* † *Antonius Absolons*, † *Iohannes de Grutere*, meo nomine & nomine *Iacobi Triecht* † *Laurens de Vocht van Rincels*, *Ian*

van den Steenveghen † *Iuan van Asteven ende van Vueren*, † *Iuan Berchenrode* † *Ich Anthonis Absalons* in nomine *Nicolai de Megere* & *Ioannis de la Rue* † *Ian van den Dijke*.

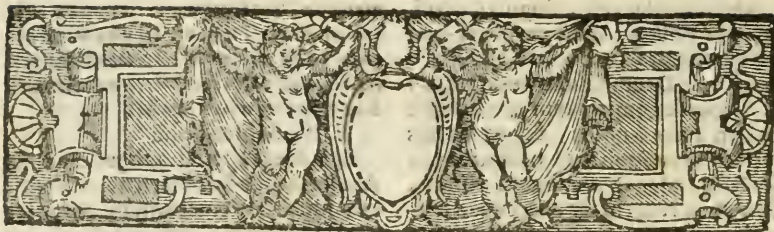
Subscriptum.

Ego Alexander Graphæus ciuitatis Antuerpiensis Secretarius, ac publicus Imperiali Auctoritate Notariæ per Cæ. Maieft. Consilium Curie Brabant. ad Notariatum officium admissus, vnâ cum Ioanne de Barlamonte etiam Notario publico, per idem consilium approbato, ac prædictis testibus ad præmissa omnia & singula præsens personaliter interfui, eaq; omnia & singula, sic vt præmittitur, fieri vidi scui, & audiui, accepto prius iuramento ad Sancta Dei Euangelia super libro missali, ab omnibus & singulis militibus supradictis, separatim &c. quod in huiusmodi electione nõ erat aliqua fraus, dolus, simonia, malitia aut aliqua alia illicita causa &c. ac deinde dicta electione sub debita, ac perpetua obedientia &c. cæterisq; solemnitatibus requisitis &c. in dicta Ecclesia celebratis atque deuotè peractis. notam ac stipulationem postea sumpsi de præmissis omnibus, cum dicto Notario, præsentibus dictis testibus. In quorum fidem præsens publicum instrumentum cum dicto Notario subscripsi, ac signo meo solito signaui, rogatus atque requisitus. Subsignatum. A. Graphæus.

Ego Iohannes de Barlamonte publicus Imperiali auctoritate Notarius antedictus, attestor me præsentem fuisse vnâ cum dicto Magistro Alexandro Graphæo, Secretario & Notario publico in prædicta Congregatione, Electione, stipulatione, cæterisq; solemnitatibus superius ad longum narratis & declaratis. In quorum fidem præsens instrumentum manu propria subscripsi, ac solito signo signaui, rogatus atque requisitus. Subsignatum. I. de Barlamonte Notarius Imp. SS.

Equitum
prædicto-
riū signa-
tura.

INCIPIT



INCIPIT PROLOGVS

REGVLAE PAUPERVM

Comilitonum Christi, Templiq;

Salomonis.



Maisibus in primis sermo noster dirigitur, quicumque proprias voluntates sequi contempserit, & summo, ac vero Regi militare animi puritate cupiunt, ut obedientia armaturam preclaram assumere, intentissima cura implendo prospere, & perseverando impleant. Hortamur itaque, qui usque nunc militiam secularem, in qua Christus non fuit causa, sed solo humano favore amplexati estis: quatenus horum vitiatum, quos Dominus ex massa perditionis elegit, & ad defensionem s. Ecclesie gratuita pietate composuit, vos sociandos perhumaniter, sequeveris. Aut omnia autem, quicumque es Christi miles, eam sanctam conversationem eligens, te, professionem tuam oportet puram adhibere diligentiam, ac firmam perseverantiam, que à Deo tam digna, sancta, & sublimis esse dignoscitur: ut si pure, & perseveranter observet inter militantes, qui pro Christo animas suas dederunt, sortem obtinere mereberis. In ipsa namque restoruit, & renouit ordo militaris, qui despecto iustitia zelo, non pauperes, aut Ecclesias defonsare, quod suum erat: sed rapere spoliare interficere contendebant. Bene igitur nobiscum agitur, quibus Dominus, & saluator noster Iesus Christus

amicos suos à civitate Sancta in confinium Francie, ac Burgundia auerxit, qui pro nostra salute, verèq; fidei propagatione, non cessant, animas suas hostiam Deo placet offerre. Nos ergo eum omni gratulatione, ac fraternitate precibusq; Magistri HVGONIS, in quo predicta militiam sumpsit exordium, cum spiritu sancto intimè ex diuersis Ultramontane provincie mansionibus, in solemnitate Sancti Hilarij, anno 1128, ab incarnato Dei filio, ab incarnatione predicta militie nono, ad Treceas, Deo Duce, in vnum convenimus, & motum, & obseruantiam ordinis Equestris per singula capitula, ex ore ipsius predicti Magistri HVGONIS audire meruimus, ac iuxta notitiam exiguitatis nostre scientie, quod nobis videbatur bonum, & utile; collaudauimus. Verum enim vero, quod nobis videbatur absurdum; omneque quod in presenti Concilio nequiter esse nobis memorialiter relatum, ac computatum, non lenitate, sed consultà prouidentia, & discretionè venerabilis patris nostri Honorij, ac incliti Patriarche Hierosolymitani Stephani fertilitate, ac necessitate, non ignari Orientalis religionis, nec non pauperum comilitonum Christi, consilio communis capituli vnanimiter commendauius, sana autem prorsus licet nostri distinctam au-

Anno Christi
1128.

Horitate

Floritate per maximus numerus religionum patrum, qui in illo Concilio aduina admonitione conuenerunt, commendat: non debemus silenter transire. quibus uidentibus, & ueras sententias proferentibus, ego Ioannes Michaelensis, presentis pagina, iussu Concilij, ac uenerabilis Abbatis Clareuallensis, cui credendum, ac debitum hoc erat, humilis scriba esse diuina gratia merui.

NOMINA PATRVM residentium in Concilio.

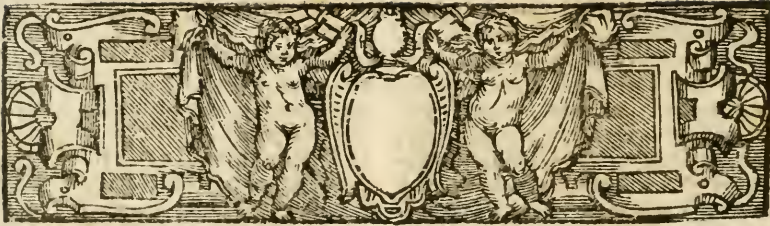
S. Bernardum intel-
lige.

Huius Concilij meminit Guil. Tyrius lib. 12. Hist. Belli sacri c. 7.

Primus quidem refedit *Mattheus Albanensis Episcopus*, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Legatus: deinde *Rainaldus Archiepiscopus Remensis*: tertius *Henricus Archiepiscopus Senonensis*: De hinc *Coepitcopi eorum Ranckeaus Carnotensis Episcopus, Gosseus uessounum Episcopus, episcopus Parisiensis, episcopus Trecentis, Prasul Aurelianensis, Episcopus Antisiodorensis, Episcopus Meldensis, Episcopus Catalaunensis. Episcopus Laudunensis, Episcopus Beluacensis, Abbas Vexelacensis*, qui non multò post factus est *Lugdunensis Archiepiscopus*, ac S. R. E. Legatus, *Abbas Cisterciensis, Abbas Pontimacensis, Abbas trium Fontium, Abbas S. Dionysij de Remis, Abbas S. Stephani de Diuione, Abbas Molemsij supra nominatus, Abbas Bernardus Clareuallis* non defuit, cuius sententiam præscripti libera voce collaudabant. Fuerunt autem Magister *Albericus Kemensis & Magister Fulgerius,*

ac complures alij, quos longum esset enumerare. Cæterum verò de non literatis idoneum nobis uidetur; ut testes amatores ueritatis adducantur in medium: *Comes Theobandus, comesque Niuernensis, ac Andreas de Parasmeto*, intentissima cura, quod erat optimū, scrutantes; quod eis uidebatur absurdum, vituperantes, in concilio sic assistebant. Ipse uerò *Magister militia Hugo* nomine reuera non defuit, & quidam de fratribus suis secum habuit. Verbi gratia fratrem *Godefridum*, fratrem *Royalum*, fratrem *Gaufridum Bisol*: fratrem *Paganum de monte Desiderij, Archembaudum de sancto Amano*. Ille uerò magister Hugo cum istis discipulis modum & obseruantiam exiguæ inchoationis sui militaris ordinis, qui ab illo, qui dicit, *Ego Principium, qui & legor uobis* lumpfit exordium: iuxta memoriæ tuæ noticiam, supranominatis patribus intimas. Placuit itaque Concilio, ut consilium, ibi limina, & consideratione diuinarum scripturarum diligenter examinatum, tamen cum prouidentia Papæ Romani, ac Patriarchæ Ierosolymitani, nec non capituli assensu & pauperū militonum Templi, quod est in Ierusalem, scripto, commendaretur, ne obliuioni traderetur, & inenodabiliter seruaretur: ut recto cursu, ad suum conditorem, cuius dulcedo tam mel superat, ut ei comparatum uelut abysythium sit amarissimum, peruenire dignè mereantur præstante, cui militantes, & militare quærat, per infinita seculorum secula. Amen.





REGVLA PAVPERVM COMMILITONVM Templi in Sancta Ciuitate.

*QUALITER DIVINVM
Officium audiant.*

C A P V T I.



Vos quidem proprijs voluptatib. abrenuntiantes; atq; alij, pro animarum salute vobiscum ad terminum cum equis, & armis summo Regi militantes, matutinas, & omne seruitium integrum, secundum canonicam institutionem, ac regularium doctorum Sanctæ ciuitatis consuetudinem pio, ac puro affectu audire vniuersaliter studeatis. Idcirco vobis venerabiles fratres maximè debetur, quia præsentis vitæ luce despecta, contemptoq; vestrorum corporu cruciatu, læuientem mundum pro Dei amore vilescere perenniter promissitis, diuino cibo refecti, ac satiati, & dominicis præceptis eruditi, & firmati, post mysterij diuini consummationem nullus pauescat ad pugnam, sed paratus sit ad coronam.

*Quod Oraciones Dominicæ, si audire
nequierint, dicent.*

C A P V T II.

Cæterum si aliquis frater negotio orientalis Christianitatis fortè

remotus, quod sæpius euenisse, non dubitamus, & pro tali absentia, Dei seruitium non audierit, pro matutinis tredecim orationes Dominicæ, ac pro singulis horis septem, sed pro Vesperis nomen dicere collaudamus, ac libera voce vnanimè affirmamus. Isti etenim in salutifero labore ita directi non possunt accedere hora competenti ad diuinum officium, sed si fieri potest, horæ cõstitutæ non prætereant ante institutum debitum.

*Quid agendum pro fratribus
defunctis.*

C A P. III.

Quando verò quilibet fratrum remanentium, morti (quæ nulli parcit) impendet, quod est impossibile auferri, Capellanus, ac Clericus vobiscum ad terminu caritatiuè summo sacerdoti seruientibus, creditum officium, & Missam solemniter pro eius anima, Christo animi puritate, iubemus offerre. Fratres autem ibi adstantes, & in orationibus pro fratre defuncti salute pernoctantes, centum oratio.

orationes Dominicas, vsque ad diem septimum, pro fratre defuncto persoluant ab illo die, quo eis obitus iratris denunciatus fuerit, vsque ad prædictum diem, centenarius numerus perfectionis integritatem cum fraterna obseruatione habeat. Adhuc nempe diuina, ac misericordiosissima caritate deprecamur, atque pastoralia auctoritate iubemus, vt quotidie, sicuti fratri in vicibus dabatur, & debetur. ita quod est necessarium sustentationi huius vitæ in cibo & potu tantum, cuidam pauperi ad quadragesimum idem impendatur. Omnes enim alias oblationes, quas in morte fratrum, & in paschali solemnitate, cæterisque solemnitatibus, Domino pauperum commilitonum Christi spontanea, paupertas indiscretè reddere consueuerat omninò prohibemus.

Capellani victum, & vestitum tantum habeant.

C A P. IV.

Alias verò oblationes, & omnia eleemosynarum genera quoquo modo fiant; Capellanis, vel alijs ad tempus manentibus, vnitati communis capituli reddere peruigili cura præcipimus. Seruitores itaque Ecclesiæ victum, & vestitum secundum auctoritatem tantum habeant, & nihil amplius habere præsumant, nisi magistri sponte caritaliùè dederint.

De Militibus defunctis qui sunt ad terminum.

C A P. V.

Sunt namque milites in domo Dei Templiq; Salomonis ad terminum misericorditer nobiscum degètes; vnde ineffabili misericordia vos rogamus, deprecamur, & ad vltimū obnixè iubemus, vt interim tremèda potestas ad vltimum diem aliquem perduxerit, diuino amore, ac fraterna pietate septem dies sustentationis pro anima eius quidam pauper habeat.

Vt nullus frater remanens, oblationem faciat.

C A P. VI.

Deceuimus, vt supernè dictū est, quod nullus fratrum remanentium aliam oblationem agere præsumat, sed die noctuque mundo corde in sua professione maneat, vt sapientissimo prophetarum in hoc æquipollere valeat. Calicem salutaris accipia, & in morte mea mortem Domini imitabor. Quia sicut Christus pro me animam suam posuit. ita & ego pro fratribus animam ponere sum paratus, Ecce competentem oblationem, ecce hostiam viuentem Deoq; placentem.

De immoderata statione.

C A P. VII.

Quod autem auribus nostris verissimus testis insonuit, videlicet immoderata statione & sine menura stando, diuinum officium vos audire, ita fieri non præcipimus, imò vituperamus: sed finito Psalmo & *Venite exultemus Domino*, cum Inuitatorio, & Hymno, omnes sedere tam fortes, quam debiles propter scandalum, euitandum nos iubemus. Vobis verò residentibus vnoquoque Psalmo finito, in recitatione *Gloria Patri* de sedibus vestris ad altare supplicando ob reuerentiam Sanctæ Trinitatis. Sic etiam in recitatione *Euangelij*. & ad *Te Deum* laudamus & per totas iaudes donec finito *Benedicamus Domino*, stare ascribimus, & eandem regulam in matutinis S. Mariæ teneri iubemus.

De refectone conuentus.

C A P. VIII.

In vno quidem palatio, sed melius dicitur, Refectorio cõmuniter vos cibum accipere credimus, vbi quando aliquid necessarium fuerit pro signorum ignorantia leniter, ac priuatim

tim quærere oportet. Si omni tempore, quæ vobis necessaria sunt, quærenda sunt, cum omni humanitate, & subiectione reuerentiæ potius ad mentem, cum Apollolus dicat: *Panem tuum cum silentio manduca*, & Psalmista vos animare debet, dicens: *Posui ori meo custodiam*, id est, apud me deliberaui, vt non delinquerem, id est lingua, id est custodiui os meum ne male loquerer.

De lectione.

C A P. I X.

IN prandio. & cœna semper sit sancta lectio recitata, S. Dominum diligimus salutifera eius verba atque præcepta intentissima aure desiderare debemus, lector autem lectionum, vobis indica silentium.

De carnis refectione.

C A P. X.

IN hebdomada namque, nisi Natalis dies Domini, vel Pascha, vel festum Sanctæ Mariæ, aut omnium Sanctorum euenerit, vobis ter refectionis carnis sufficiat, quia assueta carnis comestio, intelligitur honorosa, corruptio corporum. Si verò in die martis tale ieiunium euenerit, vt esus carniū retrahatur, in crastino abundanter vobis impendatur. Die autem Dominico omnibus militibus remanentibus, nec non capellanis duo fercula in honorem S. Resurrectionis impendi bonum, & idoneum indubitanter videtur. Alij au-

tem videlicet armigeri, & clientes, vno contenti, cum gratiarum actione permanceant.

Qualiter manducare milites debeant.

C A P. X I.

DVos & duos manducare generaliter oportet, vt tollerter vnus de altero prouideat, ne asperitas vitæ, vel furtiua abstinentia in omni prandio intermiscetur. Hoc autem iuste indicamus, vt vnusquisque miles, aut frater æqualem, & æquipollentem vini mensuram pro se solus habeat.

Vt alijs diebus duo, aut tria leguminum fercula sufficiant.

C A P. X I I.

Alijs diebus, videlicet secunda, & quarta feria, nec non & sabbatho duo, aut tria leguminum, aut aliorum ciborum fercula; aut vt ita dicam, costa pulmentaria omnibus sufficere credimus, & ita teneri iubemus vt fortè, qui ex vno non poterit edere, ex alio reficiatur.

Quo cibo sexta feria reficere oportet.

C A P. X I I I.

Sexta autem feria cibum quadragesimalem, ob reuerentiã Passionis, omni congregationi remota infirmorum imbecillitate, semel sufficere à festo omnium Sanctorum vsque in Pascha, nisi Natalis dies Domini, vel festum Sanctæ Mariæ, aut Apostolorum euenerit, collaudamus. Alio verò tempore, nisi generale ieiunium euenerit, bis reficiatur.

Post refectionem semper gratias referant.

C A P. X I V.

Post prandium vero & cœnam, semper in Eccle. si propè est, vel si ita nõ est, in eodè loco, summo procuratori nostro, qui est Christus, gratias, vt decet,

debet, cum humiliato corde referre
strictè præcipimus Famulis, aut pau-
peribus fragmenta, (panibus tamen
integris referuatis) distribuere frater-
na caritate debent, & iubentur.

*Vt decimus panis semper Eleemofynario
detur.*

C A P. XV.

Licet paupertatis præmium, quod
est regnum cælorum, pauperibus
proculdubio debeatur, vobis tamen,
quod Christiana fides de illis indubi-
tanter facetur, decimum totius panis
quotidie Eleemofynario vestro dare
iubemus.

*Vt collatio sit in arbitrio
Magistri.*

C A P. XVI.

Cum verò Sol Orientalem regio-
nem deserit, & ad Hibernam
descendit, audito signo, vt est eiu-
dem regionis consuetudo, omnes ad
Completas oportet incedere vos, ac
prius generalem collationem sumere
peroptamus. Hanc autem collatio-
nem in dispositione, & arbitrio ma-
gistri ponimus, vt quando voluerit
de aqua, & quando iubebit miseri-
corditer ex vino temperato compe-
ter recipiatur. Verum hoc non
ad nimiam satietatem oportet fieri,
sed parcius, quia apostatate etiam sa-
pientes videmus.

*Vt finitis completis silentium
teneatur.*

C A P. XVII.

Finitis itaque Completis ad stra-
tum ire oportet; Fratribus igitur
à Completorijs exeuntibus nulla sit
denuo licentia data loqui in publico,
nisi necessitate cogente. armigero au-
tem suo, quæ dicturus est, leniter di-

cat. Est verò forsitan, vt in tali in-
teruallo vobis de Completorijs exe-
untibus, maxima necessitate cogente,
de militari negotio, vt de Itatu do-
mus vestræ, quia dies ad hoc vobis
sufficere non creditur, cum quadam
fratrum parte, magistrum vel illum,
cui domus dominum post magi-
strum est debitum, oporteat loqui:
hoc autem ita fieri iubemus, & id eo
quia scriptum est: *In multiloquio non
essugies peccatum, & tibi: mors, & vi-
sa in manibus lingue.* In illo colloquio
seu rilicetatem, & verba otiosa, ac ri-
sum mouentia, omnino prohibe-
mus, & vobis ad lectulos euntes,
Dominicam orationem, si aliquis quid
stultum est locutus, cum humilitate,
& puritatis deuotionem dicere iu-
bemus.

*Vt fatigati ad Matutinas non
surgant.*

C A P. XVIII.

Fatigatos nempe milites non ita, vt
vobis est manifestum, surgere ad
matutinas conlaudamus, sed assensu
Magistri, vel illius, cui creditum fue-
rit à magistro, eos quiescere, & tre-
decim orationes constitutas sic canta-
re, vt mens ipsorum voci concordet,
iuxta illud Prophetæ *Pfallite Domino
sapienter:* & illud. *In conspectu ange-
lorum psallam tibi:* nos vnanimis col-
laudamus. Hoc autem in arbitrio
magistri semper consistere debet.

*Vt Communitas victus inter fratres
seruetur.*

C A P. XIX.

Legitur in diuina pagina. Druide-
batur singulis, prout cuique opus
erat. Ideo non dicimus vt sit perso-
narum acceptio, sed infirmitatum de-
bet esse consideratio. Vbi autem, qui
minus indiget, agat Deo gratias, & nõ
cõtristeret. Qui verò indiget humili-
ter pro infirmitate, non extollatur pro misè-

miseri cordia, & ita omnia membra erunt in pice. Hoc autem prohibemus, vt nulli immoderatam abstinenciam amplecti liceat, sed communem vitam instanter teneant.

De qualitate & modo vestimenti,

C A P. XX.

Gallis Burella dicta,

Vestimenta autem vnus coloris semper esse iubemus, verbi gratia. Alba vel nigra, vel vt ita dicam, burella. Omnibus autem militibus professis in hyeme & in æstate si fieri potest, alba vestimenta concedimus, vt qui tenebrosam vitam postpoluerint, per liquidam & albam tuo conditori se reconciliari agnoscant. Quid albedo nisi integra castitas, Castitas, securitas mentis sanitas corporis est, nisi enim vnusquisque miles castus perseuerauerit: ad perpetuam requiem venire, & Deum videre non poterit, testante Paulo Apost. *Pacem sectamini cum omnibus, & castimoniam sine qua nemo videt Dominum*, Sed quia huiusmodi indumentum arrogantiae ac superfluitatis æstimatione carere debet, talia habere omnibus iubemus, vt solus leniter per se vestire & exuere ac calciare & discalciare valeat, Procurator huius ministerij peruigili cura hoc vitare præsumat, ne nimis longa, aut nimis curta, sed mensurata ipsis vtentibus, secundum vnus cuiusque quantitatem suis fratribus tribuat. Accipientes itaque noua, vetera semper reddant in præfenti, reponenda in camera, vel vbi frater, cuius est ministerium decreuerit, propter armigeros & clientes, & quandoque pro pauperibus.

Quod famuli alba vestimenta, id est, pallia non habeant.

C A P. XXI:

Hoc nempe, quod erat in domo Dei ac suorum ministerium Templi, sine discretione ac consilio communis capituli obnoxie contradicimus, &

funditus quasi quoddam vitium peculiariter amputare præcipimus. Habebant enim olim famuli & armigeri alba vestimenta, vnde veniebant damna importabilia. Surrexerunt namque in Vitramontanis partibus quidam pseudofratres, & conjugati & alij dicentes se esse de templo, cum sint de mundo. Hi nempe tantas contumelias, torque damna militari ordini adquisierunt & clientes remanentes plurima scandala oriri inde superbiendo fecerunt. Habeant igitur assidue nigra, sed si talia non possunt inuenire habeant, qualia inueniri possunt in illa prouincia quae degunt; aut quod vilis vnus coloris comparari potest, videlicet burella.

Quod milites remanentes tantum alba habeant.

C A P. XXII.

Nvlli ergo concessum est candidas Chlamydes deferre, aut alba pallia habere, nisi nominatis militibus Christi.

Vt pelibus agnorum utantur.

C A P. XXIII.

Decreuimus communi consilio, vt nullus frater remanens per hyemem pelles aut pelliciam vel aliquid tale quod ad usum corporis pertineat, etiamque coopertorium, nisi agnorum vel arictum habeat.

Vt vetusta armigeris diuidantur.

C A P. XXIV.

Procurator vel dator pannorum; omni obseruantia veteres, semper armigeris & clientibus & quandoque pauperibus, fideliter æqualiterque erogare intendat.

Cupiens optima, deteriora habeat.

C A P. XXV.

Sialiquis frater remanens ex debito, aut ex motu superbiæ pulchra vel optima habere vo uerit, ex tali præsumptione proculdubio vilissima merebitur.

Ve quantitas & qualitas uestimentorum seruetur:

C A P. XXVI.

Quantitatem, secundum corporum magnitudinem, largitatemque uestimentorum obseruare oportet: dator pannorū sit in hoc curiosus.

Ve dator pannorum, in primis aequalitatem seruet.

DEI

C A P. XXVII.

Longitudinem, ut superius dictum est, cum æquali mensura; ne vel susurrorum, vel criminorum oculus aliquid notare præsumat, procurator fraterno intuitu consideret, & in omnibus suprascriptis Dei retributionem humiliter cogitet.

De superfluitate capillorum.

C A P. XXVIII.

Vide sermonē exhortatoriū D. Bern. ad milites Templi c. 3. & 3.

Omnes fratres remanentes principaliter ita tonsos habere capillos oportet, ut regulariter, ante & retrò & ordinare considerare possint: & in barba, & in gremis eadem regula indeclinabiliter obseruetur, ne superfluitas, aut facetiæ vitium denotetur.

De rostris & laqueis.

C A P. XXIX.

De rostris & laqueis manifestum est, & Gentile & cum abominabile hoc omnibus agnoscat, prohibemus & contradicimus, ut aliquis ea non habeat, imò prorsus careat.

Alijs autem ad tempus famulantibus, rostra & laquea & capillorum superfluitatem & vestrum immoderatam longitudinem habere nō permittimus sed omnino contradicimus. Seruientibus enim summo conditori, munditia interius, exteriusque valde necessaria: eo ipso attestante, quia ait. *Esse mundi, quia ego mundus sum.*

De numero equorum & armigerorum.

C A P. XXX.

Vnicuique vestrorum militum, tres equos licet habere, quia domus Dei templique Salomonis extrema paupertas amplius non permittit in præsentiarum augere, nisi cum magistri licentia:

Nullus armigerum gratis seruientem seriat.

C A P. XXXI.

Solum autem armigerum singulis militibus eadem causa cōcedimus: sed si gratis & caritatiuè ille armiger cuiquam militi fuerit, non licet eidem eum verberare, nec etiam qualibet culpa percutere,

Qualiter ad tempus remanentes recipiantur.

C A P. XXXII.

Omnibus militibus seruire Iesu Christo, animi puritate in eadem domo ad terminum cupientibus, equos in tali negotio cottidiano idoneos, & arma, & quidquid eis necessarium fuerit, emere fideliter iubemus. Deinde verò ex vtraque parte æqualitate seruata bonum & vtile appetiari equos iudicauimus. Habeatur itaque pretiū in scripto, ne tradatur obliuioni: Et quidquid militi vel equis eius, aut armigero erit necessarium, adiunctis & ferris equorum secundum facultatem domus, ex eadem domo fraterna

terna caritate impendatur. Si verò interim equos suos miles aliquo euentu in hoc seruitio amiserit; magister, & facultas domus hoc exigit, alios administret. Adueniente autem termino repatriandi, medietatem pretij, ipse miles, diuino amore concedat. alteram ex communi fratrum, si ei placet, recipiat.

Quod nullus iuxta propriam voluntatem incedat.

C A P. XXXIII.

Conuenit his nempe militibus, qui nihil sibi Christo carius existimant, propter seruitium, secundum quod professi sūt, & propter gloriam summæ beatitudinis, vel metù gehennæ, ut obedientiam indefinenter magistro teneant. Tenenda est itaque, ut mox, ubi aliquid imperatum à magistro fuerit, vel ab illo, cui magister mandatum dederit, sine mora ac si diuinitus imperetur, moram pati nesciant in faciendo: De talibus enim ipsa veritas dicit. *Obandiū auris obediuit mihi.*

Si licet ire per villam, sine iussu magistri.

C A P. XXXIV.

Ergò hos tales milites propriam voluntatem relinquentes, & alios ad terminum seruiētes deprecamur, & firmiter eis iubemus, ut sine magistri licentia vel cui creditum hoc fuerit, in villam ire non præsumant, præterquam noctu ad Sepulchrum. & ad stationes, quæ intra muros Sanctæ ciuitatis continentur.

Si licet eum ambulare solum.

C A P. XXXV.

Hic verò ita ambulantes non sine custode; id est, milite aut fratres remanente, nec in die nec in nocte iter inchoare audeāt. In exercitu namque, postquam hospitati fuerint, nullus mi-

les vel armiger aut famulus per atria aliorum militum, causa videndi, vel cum aliquo loquendi, sine iussu ut dissum est superius, incedat. Itaque cõsilio obfirmamus, ut in tali domo ordinata à Deo, quod nullus secundum proprietatem militet aut quiescat. sed secundum Magistri imperium totus incumbat: ut illam Domini sententiam imitari valeat; qua dicit, *Non veni facere voluntatem meam, sed eius, qui me misit.*

Us nullus nominatim, quod ei necessarium erit, querat.

C A P. XXXVI.

Hanc propriè consuetudinem inter cætera adscribere iubemus, & cum omni consideratione, ob vitium querendi teneri præcipimus. Nullus igitur frater remanens, assignanter & nominatim equū aut equitaturā, vel arma querere debet. Quomodo ergo? Si verò eius infirmitas aut equorum suorum debilitas, vel armorum suorum grauitas, talis esse agnoscitur, ut sic incedere, sit damnum commune; veniat coram magistro, vel cui est debitum ministerium post magistrum & causam vera fide & pura ei demontret. Inde namque in dispositione magistri vel post eum, procuratoris, res se habeat.

De frenis & calcaribus.

C A P. XXXVII.

Nolumus, ut omnino aurum vel argentum, quæ sunt diuitiæ peculiare, in frenis aut pectoralibus, nec calcaribus vel in frenis vnquam appareat; nec alicui fratri remanenti emere liceat. Si verò caritatiua talia vetera instrumenta data fuerint. aurū vel argentum taliter coletur, ne splendidus color vel decor. cæteris arrogantia videatur. Si noua data fuerint, magister de talibus, quod voluerit, faciat.

Tegimen

Tegimen in hastis, & clypeis non habetur.

C A P. XXVIII.

Tegimen autem in clypeis, & hastis, & furellis in lanceis non habetur. Quia hoc non proficuum, imò damnun nobis omnibus intelligitur.

De licentia Magistri.

C A P. XXXIX.

Licet magistro cuiquam dare equos, vel arma, vel quamlibet rem cuiuslibet dare.

De mala, & sacco.

C A P. XL.

Sacculus, & mala, cum firmatura non conceduntur: sic exponentur, ne habeant absque magistri licentia, vel cui creduntur, domus post eum negotia. In hoc præsentî capitulo procuratores, & per diuersas prouincias degentes non continentur, nec ipse magister intelligitur.

De legatione litterarum.

C A P. XLI.

Nullatenus cuiquam fratrum litteras liceat, à parentibus suis, neque à quoquam hominum, nec sibi inuicem accipere, vel dare, sine iussu magistri, vel procuratoris. Postquam licentiam frater habuerit, in præsentia magistri, si ei placet, legantur. Si verò & à parètibz ei quidquam directum fuerit, non præsumat suscipere illud, nisi prius indicatum fuerit magistro. In hoc autem capitulo magister, & domus procuratores non continentur.

De fabulatione propriarum culparum.

C A P. XLII.

Cum omne verbum otiosum generare agnoscat peccatum, quid ipsi iactantes de proprijs culpis ante districtum iudicem dicturi sunt? Ostendit certè propheta; Si à bonis eloquijs

propter taciturnitatē, debet interdum taceri, quantò magis à malis verbis, propter poenam peccato debet cessari. Vetamus igitur, & audacter contradicimus, ne aliquis frater romanēs, vt melius dicam stultitijs, quas in seculo, in militari negotio, tam enormiter egit, & carnis delectationes miseriarum mulierum, cum fratre suo, vel alio aliquo, vel de alio commemorare audeat. Et si fortè talia referentem, quolibet audierit, obmutescere faciat, vel quantocius poterit cito pede obedientiæ inde discedat, & fabularum venditori aurem cordis non præbeat.

De quæstu, & acceptione.

C A P. XLIII.

Verum enim verò, si aliqua res sine quæstu cuiuslibet fratri data gratis fuerit, deferat magistro, vel Dapsifero, si verò aliter suus amicus, vel parens dare nisi ad opus suum noluerit, hoc prorsus non recipiat, donec licentiam à Magistro suo habeat. At cui res data fuerit, non pigeat illum, si alteri datur. Imò pro certo sciat, quia si inde irascitur contra Deum agit. In hac autem prædicta regula ministratores non continentur, quibus specialiter hoc ministerium debetur, & conceditur de mala, & sacco.

De manducarijs equorum.

C A P. XLIV.

Vtilis res est cunctis hoc præceptum à nobis constitutum, vt inclinabiliter amodò teneatur. Nullus autem frater facere præsumat manducaria linea, vel lanea: idcirco principaliter facta, nec habeat vlla exceptio per finello.

Ut cambiare, vel querere nullus audeat.

C A P. XLV.

Nunc aliud restat, vt nullus præsumat cambiare sua, frater cum

P fratre,

fratre, siue licentia Magistrī, & aliquid querere, nisi frater fratri, & si res parua, vilis non magna.

Vt nullus auem cum aue capiat, nec cum cupiente incedat.

C A P. XLVI.

Quod nullus autem cum aue accipere audeat, nos communiter indicamus: non conuenit enim religioni, sic cum mundanis delectationibus inhærere, sed Domini præcepta libenter adire, orationi frequenter incumbere, mala sua cum lacrymis, vel gemitu quotidie in oratione deo confiteri. Cum homine quidem talia operante, cum accipit, vel alia aue, nullus frater remanens hac principali causa ire præsumat.

Vt nullus arcu, vel balista percutias.

C A P. XLVII.

Cum omnem religionem ire deceat simpliciter, & sine risu, humiliter; & non multa verba, sed rationalia loqui, & non sic clamosa in voce, specialiter iniungimus, & præcipimus omni fratri professo, ne in bosco cum arcu, aut balista iaculari audeat, nec cum illo, qui hoc fecerit ideo pergat, nisi gratia eum custodiendi à perfidogenti; nec cum cane sit ausus clamare, vel garrulare, nec equum suum, cupiditate accipiendi feram, pungat.

Vt Leo semper foriatur.

C A P. XLVIII.

Nam est certum, quod vobis specialiter creditum est, & debitum pro fratribus vestris animam ponere, atque incredulos, qui semper Virginis filio minitantur, de terra delere. De Leone nos hoc dedimus, quia ipse circuit, quærens quem deuoret, & manus eius contra omnes, omniumq; manus contra eum.

De omni re super vos quæsitâ, iudicium audite.

C A P. XLIX.

Nouimus quidem persecutores sanctæ Ecclesiæ innumerabiles esse; & hos qui contentionem non amant incessanter, crudeliterq; inquietare festinant. In hoc igitur concilij sententia serena consideratione pendeat, vt si aliquis in partibus orientalis religionis, in quocunque alio loco super vos rem aliquam quæserit; vobis, per fideles, & veri amatores iudices audire iudicium, præcipimus; & quod iustum fuerit indeclinabiliter vobis facere præcipimus.

Vt hac regula in omnibus teneatur.

C A P. L.

Hæc eadem regula in omnibus rebus, vobis immeritò ablatis, perhumaniter iubemus, vt teneatur.

Quod licet omnibus militibus professis, terram, & homines habere.

C A P. LI.

Diuina, vt credimus, prouidentia, à vobis in Sanctis locis sumpsit initium, hoc genus nouum religionis: vt videlicet religionis militiam admisceritis, & sic religio per militiam armata procedat, & hostem sine culpa feriat. Iure igitur iudicamus, cum milites Templi dicamini vos ipsos ob insignæ meritum, & speciale probitatis donum, terram, & homines habere, & agricolas possidere, & iuste eos regere, & institutum debitum vobis specialiter debetur impendi.

Vt male habentibus cura peruisgil habeatur.

C A P. LII.

Male habentibus fratribus supra omnia adhibenda est cura peruisgil, & quasi Christo eis seruatur, vt illud

illud Euangelium, *Infirmus fui, & visitasti me*, memoriter teneatur. Hi etenim diligenter, ac patienter portandi sunt, quia de talibus superna retributio indubitanter acquiritur.

Vs infirmis necessaria semper dentur.

C A P. LIII.

PROcuratoribus verò infirmantium omni obseruantia atque peruigili cura præcipimus, ut quæcumque sustentationi diuersarum infirmitatû sût necessaria, fideliter, ac diligenter iuxta domum facultatem eis administrant, verbi gratia carnem, & volatilia, & cætera; donec sanitati reddantur.

Vs alter alterum ad iram non pronoces.

C A P. LIV.

PRæcauendum nempe nõ modicum est, ne aliquis aliquem commouere ad iram præsumat, quia propinquitatis, & diuinæ fraternitatis tam pauperes, quam potentes, summa clementia æqualiter astrixit,

Quomodo fratres coniugati habeantur.

C A P. LV.

FRatres autem coniugatos hoc modo habere vobis permitimus, ut si fraternitatis vestræ beneficium, & participationem petunt, uterque suæ substantiæ portionem, & quidquid amplius adquisierint, vnitati communis Capituli post mortem concedant, & interim honestam vitam exerceant, & bonum agere fratribus studeant, sed veste candida, ex chlamyde alba non incedant. Si verò maritus ante obierit, partem suam fratribus relinquat, & coniux de altera vitæ sustentamentum habeat. Hoc enim iniustum consideramus, ut cum fratribus Deo castitatem promittentibus, fratres huiusmodi in vna eademque domo maneant.

Vs amplius sorores non coadunentur maribus.

C A P. LVI.

SORores quidem amplius periculosum est coadunare: quia antiquus hostis foemineo consortio complures expulit à recto tramite paradisi. Itaque fratres carissimi, ut integritatis flos inter vos semper appareat, hac consuetudine amodò uti non liceat.

Vs fratres Templi cum excommunicatis non participent.

C A P. LVII.

HOC fratres valde cauendum, atque timendum est; ne aliquis ex Christi militibus homini excommunicato nominatim, ac publicè aliquo modo se iungere, aut res suas accipere præsumat, ne anathema maranatha similiter fiat. Si verò interdictus tantum fuerit cum eo participationem habere, rem suam caritatiuè accipere non immeritò licebit.

Qualiter milites seculares recipiantur.

C A P. LVIII.

SI quis miles ex massa perditionis, vel alter secularis, seculo volens renunciare, vestram communionem, & vitam velit eligere, non ei statim assentiat: Sed iuxta illud Pauli: *Probate Spiritus si ex Deo sunt*, & sic ei ingressus concedatur. Legatur igitur regula in eius præsentia, & si ipse præceptis expositæ regulæ diligenter obtemperauerit, tunc si Magistro, & fratribus eius recipere placuerit, conuocatis fratribus, desiderium, & petitionem suam cunctis, animi puritate patefaciat. Deinde verò terminus probationis in consideratione, & prouidentia Magistri, secundum honestatem vitæ petentis, omnino pendeat.

Ut omnes fratres ad secretum Concilium non vocentur.

C A P. LIX.

Non semper omnes fratres ad concilium conuocare iubemus, sed quos idoneos, & consilio prouidos magister cognouerit. Cū autem de maioribus tractare voluerit, ut est dare communem terram, vel de ipso ordine discipulare, aut fratrem recipere, tunc omnem congregationem, si Magistro placet, conuocare est competens; auditoque communis capituli consilio, quod melius, & utilius Magister considerauerit, illud agatur.

Quod cum silentio orare debeant.

C A P. LX.

Omnes fratres, prout animi, & corporis affectus postulauerit, stando, vel sedendo, tamen summa cum reuerentia, simpliciter, & non clamorē, ut vnus alium non conturbet, communi consilio iubemus.

Ut fidem seruientium accipiant.

C A P. LXI.

Agnouimus nempe complures ex diuersis prouincijs tam clientes, quam armigeros pro animarum salute animo seruenti, ad terminum cupientes in domo nostra mancipari. Vtile est autem, ut fidem eorum accipiatis, ne forte veteris hostis, in Dei seruitio aliquid furtiuū, vel indecenter eis intimit, vel à bono proposito repente exterminet.

Ut pueri, quamdiu sunt parui, non accipiantur inter fratres Templi.

C A P. LXII.

Quamuis regula sanctorum patrum pueros in congregatione permitat habere, nos de talibus non conlau-

damus vnquam vos onerare. Qui vero filium suum, vel propinquum, in militari religione per humaniter dare voluerit, vsque ad annos, quibus viriliter armata manu possit inimicos Christi de terra sancta delere, eum nutriat. Dehinc secundum regulam in medio fratrum, pater, vel parentes eum statuunt, & suam petitionem cunctis patefaciant. Melius est enim in pueritia non vouere, quam posteaquam vir factus fuerit enormiter retrahere.

Ut senes semper uenerentur.

C A P. LXIII.

Senes autem pia consideratione secundum virium imbecillitatem, supportare, ac diligenter honorare oportet. Et nullatenus in his, quarum corporis sunt necessaria, districte teneantur; tamen salua auctoritate regulæ.

De fratribus qui per diuersas prouincias proficiscuntur.

C A P. LXIV.

Fratres vero qui per diuersas prouincias diriguntur; regulam, in qua tum vires experunt seruare in cibo, & potu, & cæteris studeant & irreprehensibiliter uiuant; ut ab his qui foris sunt, bonum testimoniū habeant; Religionis propositum nec verbo, nec actu polluant, sed maximè omnibus, quibus se coniunxerint, sapientiæ, & bonorum operum exemplum, & condimentum præbeant; Apud quem hospitari decreuerint, fama optima sit decoratus; & si fieri potest, domus hospitii in illa nocte, careat lumine, ne tenebrosus hostis occasione aliquam, quod absit, inferat. Vbi autem milites non excommunicatos congregare audierint, illuc pergere, non considerantes tam temporalem utilitatem, quam externam animarum illorum salutem dicimus. Illis autem fratribus in ultramarinis partibus spe subuectionis ita directis: hac conuentione eos qui mili-

militari ordini se iungere perhumaniter voluerint, recipere collaudamus: vt in presentia Episcopi filius prouinciae, vterque conueniat, & voluntatem petentis praesul audiat. Audata itaque petiti ne mitat eum fratrem ad Magistrum; & ad fratres qui sunt in Templo, quod est in Ierusalem: & si vita eius est honesta talique confortio digna, misericorditer suscipiatur, si magistro, & fratribus bonum videtur. Si vero interim obierit, pro labore, & fatigatione, quasi vni ex fratribus totum beneficium, & fraternitas pauperum, & commilitonum Christi ei impendatur.

Vt victus aequaliter omnibus distribuatur.

C A P. LXV.

Illud quoque congruè, & rationabiliter manu tenendum censemus, vt omnibus fratribus remanentibus, victus secundum loci facultatem, aequaliter tribuatur, non enim est vtilis personarum acceptio, sed infirmitatum necessaria est consideratio.

Vt milites Templi decimas habeant.

C A P. LXVI.

Credimus namque relictis affluentibus diuitijs, vos spontaneae paupertatis esse subiectos, unde decimas vobis communi vita viuentibus iuste habere, hoc modo demonstrauius. Si Episcopus Ecclesiae, cui decima iure debetur, vobis caritatiue eam dare voluerit, assensu illius capituli, de illis decimis, quas tunc Ecclesia possidere videtur, vobis tribuere debet. Si autem laicus quilibet adhuc illam ex patrimonio suo damnabiliter amplectitur, & seipsum in hoc valide redarguens, vobis eandem reliquerit, ad nutum eius qui praestantur, sine consensu capituli id agere potest.

De leuibus, & grauibus culpis.

C A P. LXVII.

Si aliquis frater loquendo, vel militando, vel aliter aliquid leue deliquerit, ipse vltro delictum suum satisfaciendo magistro ostendat. De leuibus si consuetudinem non habeant, leuem poenitentiam habeat. Si vero eo tacente per aliquem alium culpa cognita fuerit, maiori, & euidentiori subiaceat disciplina, & emendationi. Si autem graue erit delictum retrahatur a familiaritate fratrum, nec cum illis simul in eadem mensa edat, sed solus refectonem sumat, dispensationi, & iudicio magistri totum incumbat, vt saluus in iudicij die permaneat.

Qua culpa frater amplius non recipiatur.

C A P. LXVIII.

An te omnia prouidendum est, ne quis frater potens, aut impotens, fortis, aut debilis, volens se exaltare, & paulatim superbire, ac culpam suam defendere, indisciplinatus remaneat; sed si emendare voluerit, ei distriictior correptio accedat. Quod si pijs admonitionibus, & fuis pro eo orationibus emendare noluerit, sed in superbia magis, ac magis erexerit, tunc secundum Apostolum, de pio eradicetur grege, *Auferre malum ex vobis: Baculus, es virga insignis Magistri.* necesse est, vt a societate fratrum fidelium ouis moribunda remoueat. Caeterum Magister, qui baculum & virgam manu tenere debet; baculum videlicet quo aliorum vsurium imbecillitates sustentet: Virgam quoque, qua vitia delinquentium zelo rectitudinis feriat, consilio Patriarchae & spiritali consideratione id agere studeat: ne, vt ait B. Maximus, aut solutio lenitas cohibentiam peccantis, aut immoderata seueritas a lapsu non reuocet delinquentem.

Ut à Paschali solemnitate, vsq; ad festum omnium sanctorum, vnã camisiam lineam tantum sumere habeat.

C A P. LXIX.

INterea quod nimis ardorem orientalis regionis misericorditer consideramus, vt à Paschali festiuitate vsque ad omnium Sanctorum solemnitatem, vnicuique vna camisia lineæ tantum, non ex debito, sed ex sola gratia detur, illi dico, qui ea vti voluerit. Alio autem tempore generaliter omnes camisias laneas habeat.

Quot, & quales panni in lecto sint necessarii.

C A P. LXX.

Singulorum quidem non aliter per singulos lectos dormitorium esse, nisi maxima causa, vel necessitas euenierit, communi consilio collaudamus, lectualia, vel lectisternia moderata dispensatione magistri vnusquisque habeat. Credimus enim prorsus, saccum, culcitram, & coopertorium vnicuique sufficere. Qui verò ex his vno carebit, carpitam habeat, & in omni tempore tegmine lineo. id est veluso frui benè licebit. Vestiti autem camisijs dormiant, & femoralibus semper dormiant.

Dormientibus itaque fratribus iugiter vsque mane, nunquam desit lucerna.

De vitanda murmuratione.

C A P. LXXI.

AEmulationes inuidas, liuorè, murmur, susurrationem detractiones, diuina admonitione vitare, & quasi quandam pestem fugere vobis precipimus. Studeat igitur vnusquisque vigilantis animo, ne fratrem suum clam culpet, aut reprehendat, sed illud Apostoli studiosè secum animaduertat. *Ne sis criminator, ne susurro in populo.* Cum autem fratrem liquidè aliquid peccasse agnouerit, pacificè, & fraterna pietate iuxta Domini præceptum inter se & illum solum corripiat. Et si eum non audierit, alium fratrem adhibeat: sed si vtrumque contempserit, in conuentu publicè obiurgetur coram omnibus. Magnæ enim cæcitatibus sunt, qui alijs detrahunt, & nimis infelicitatis sunt qui se à liuore minimè custodiunt, vnde in antiquam versuti hostis nequitiam demerguntur.

Ut omnium mulierum fugiantur oscula.

C A P. LXXII.

Periculosum esse credimus omni religioni, vultum mulierum nimis attendere, & ideo nec Viduã, nec Virginem, nec Matrem, nec Sororem, nec amitam, nec vllam aliam foeminã aliquis frater osculari præsumat. Fugiat ergò foeminea oscula Christi militia, per quæ solent homines sæpè periclitari, vt pura conscientia, & securã vita, in conspectu Domini perenniter valeat conuersari.

F I N I S.

INDEX ORDINVM EQUESTRIVM.

A		
A lcantaræ Ordo Equestris apud Legionenses, fol.	44	Crucis apud Burgundos . 83
S. Andreae apud Scotos .	63	Cygni apud Brabantos . 60
Annuntiationis apud Sabaudos .	57	Cypri Equitum . 65
S. Antonij in Æthiopia .	82	Disciplinae apud Austrios . 69
S. Antonij in Gallia, Italia .	82	S. Dominici, siue Iesu Christi . 46
Armenij apud Neapolitanos .	77	Draconis apud Germanos, & Hungaros . 68
Armigeri Gal. Escuieurs, Hisp. Infancones; Belgicè, incheers dilti.	9.10 11 12.13 14.15.	Duplaves . 2
Augustales Equites .	1	Eborenses . 51
Auisij apud Lusitanos .	51	Elephantis apud Danos . 65
Aurati .	3.14.15	Equestris dignitas, nobilitat . 8
Auriculares in India .	91	Equites colapho creati . 3. & seq.
		Equites in Regno Siciliae . 76
		Equites ex censu . 6
		Equitum ordines varij . 1.15 16
		Equitum tria genera : Itali Croce, di Collana, & di Sprone. Gall. de Maille, Raille, & Paille vocitant . 15
B		Galli Gallinacei apud Fracos 27.28
B accalauræi .	13	Garterij, siue S. Georgij apud Anglos . 52
Balnei in Anglia, & Francia .	4.5.54.55.	S. Georgij apud Austrios, & Carinthios. 80 Genuenses. 50. Romanos, & alios . 81
Bandæ apud Hispanos .	49	S. Gereonis in Palestina .
Baneretti .	12 13	Ginetæ apud Francos . 29
S. Blasij in Terra Sancta .	38	Gladij apud Suecos . 71
		Gladiferi apud Luonios . 39
C		Hierosolymitani . 31
C alatrae in Regno Toletano .	43	Honorarij . 15
Calzæ apud Venetos .	50	Hungariæ Equites Cruce viridi distincti . 70
Canis apud Montmorèciacos in Gallia .	27	Hystricis in Ducatu Aurelianensi . 60.
Cardui apud Borbonios .	61	Hospitalarij . 31 32
Cardui apud Scotos .	63	S. Iacobi in Hispania . 41
S. Catharinae .	24	Iesu Christi in Italia contra Albigenes . 46
Christi apud Linones, & Lusitanos .	39.49.	
Clauicularij .	2	
Cochleares .	73	
Columbæ apud Castellanos .	68	
Cornicularij .	2	
Commentarienses .	2	
Commentales .	2	
Crucigeri .	15.32.35	

<i>S. Ioannis Ierosolymitani.</i>	31	<i>Palmerini Equites.</i>	43
<i>Sancti Ioannis Acconensis, siue Sancti Thome.</i>	37	<i>S. Petri apud Romanos.</i>	81
<i>Sancti Ioanni de Pirario, siue Alcantarae.</i>	45	<i>S. Paulli apud Romanos.</i>	81
<i>Iulij apud Rom.</i>	80	<i>Periscelidis, siue Garterij apud Anglos.</i>	52
<i>Lauretani apud Italos.</i>	82	<i>Pænitię SS. Martyrũ in Syria.</i>	38
<i>S. Laurentij.</i>		<i>Pij apud Romanos.</i>	81
<i>S. Lazari apud Gallos, et Sab.</i>	24.25	<i>Ramnenses.</i>	1
<i>Lilij apud Nauarros.</i>	30	<i>Rationis in Regno Castellæ.</i>	68
<i>Lilij apud Romanos.</i>	80	<i>Redemptoris Iesu Christi in Ducatu Mantuæ.</i>	89
<i>Lilij Gryphi, siue Farræ S. Mariae apud Castellanos.</i>	30	<i>Rici homines milites.</i>	11
<i>Luceres.</i>	2	<i>Rhodij, siue Melitenses.</i>	31
<i>Lunæ crescentis apud Andegauenses, & Neapolitanos.</i>	75	<i>Romani Equites.</i>	1
<i>S. Marci Equites apud Venetos.</i>	50	<i>Rudiarj.</i>	1
<i>Mariani.</i>	35	<i>Rutæ in Regno Scotiæ.</i>	63
<i>Beate Marię gloriose, siue Matris Domini apud Italos.</i>	48	<i>S. Saluatoris in Aragonia.</i>	38
<i>S. Marię de Mercede, & Redēptione Captiuorum in Aragonia.</i>	46	<i>Scamæ in Hispania.</i>	50
<i>S. M. siue Cardui apud Borbonios.</i>	61	<i>Scutiferi Gothis Schilpor.</i>	14
<i>S. M. siue Elephãti apud Danos.</i>	65	<i>S. Sepulchri Christi in Ierusalẽ antiqui, & moderni Equites.</i>	20
<i>S. Marię de Monte Carmelo, & S. Lazari in Gallia.</i>	26	<i>S. Sepulchri apud Italos.</i>	26
<i>S. Mauritij, & S. Lazari apud Sabaudos.</i>	24.26	<i>Seraphici in Regno Suediæ.</i>	70
<i>Melitenses, siue Rhodij.</i>	31	<i>Spicæ in Ducatu Britannia.</i>	71
<i>Mense rotundæ, siue Orbicularis in Regno Britannia.</i>	53	<i>Sparti.</i>	30
<i>Mesuadarij.</i>	11	<i>S. Spiritus apud Fræc. & Rom.</i>	86
<i>Michaelis apud Francos.</i>	78	<i>S. Spiritus in Saxia.</i>	80
<i>Mittum filij Infantes dicti.</i>	12	<i>Stellæ apud Francos.</i>	16
<i>Militiæ Christiane.</i>	90	<i>Solidarij.</i>	1
<i>Monoxoni.</i>	4	<i>S. Steph. in mag. Ducatu Etrur.</i>	85
<i>Montesiæ in Regno Valentino.</i>	48	<i>Tatienses.</i>	1
<i>Montis Gaudiij, siue de Monfrac, & Mongoia, in Regno Ierosolymitano, & Castellano.</i>	38	<i>Tecuyli Equites in India.</i>	91
<i>Nauales.</i>	73	<i>Templarij. 34. Eorũ statuta.</i>	106
<i>Nodi apud Neapolitanos.</i>	55	<i>Teutonici in Syria, Germania, Prussia, & Liuania.</i>	35 40
		<i>Torquati.</i>	2 15
		<i>Truchillenses.</i>	39
		<i>S. Thomæ in Palestina.</i>	38
		<i>Tusini in Regno Bohemia.</i>	69
		<i>Velleris aurei apud Burgundos, & Austrios.</i>	58
		<i>Vexillarij.</i>	13.14

